

voor de Macintosh PowerBook **Duo** 210 en 230

Bevat installatie-instructies en informatie over computergebruik en uw gezondbeid

Belangrijk

Dit apparaat is getest en voldoet aan de eisen die gesteld worden aan een Class B apparaat overeenkomstig de specificaties in Part 15 van de FCC-regels. Lees de informatie op pagina xiii als u vermoedt dat het apparaat storing op radio of televisie veroorzaakt.

Raadpleeg eventueel een geautoriseerde Apple Reseller of een ervaren radio- of televisietechnicus voor verdere suggesties.

Deel I Voorbereiding

Deel II Oefeningen

Deel III Naslag

Bevat installatie-instructies en informatie over computergebruik en uw gezondbeid voor de Macintosh PowerBook **Duo** 210 en 230

> Deel IV Index

Apple Computer, Inc.

Deze handleiding en de hierin beschreven software zijn auteursrechtelijk beschermd, waarbij alle rechten worden voorbehouden. Volgens de auteursrechtelijke bepalingen mogen deze handleiding en/of de hierin beschreven software niet zonder schriftelijke toestemming van Apple geheel of gedeeltelijk worden gekopieerd, behalve voor normaal gebruik van de software of voor het maken van een reservekopie van de software. De op het origineel vermelde eigendomsbepalingen en auteursrechtelijke bepalingen moeten ook worden vermeld op eventuele toegestane kopieën. Deze uitzondering geeft u niet het recht om al dan niet tegen vergoeding kopieën te maken voor anderen. Het is wel toegestaan al het aangeschafte materiaal (met alle reservekopieën) te verkopen, te schenken of uit te lenen. Volgens de wet valt onder kopiëren ook het vertalen in een andere taal of een andere structuur.

U mag de software gebruiken op elke computer die uw eigendom is, maar er mogen voor dit doeleinde geen extra kopieën worden gemaakt.

Het Apple logo is een handelsmerk van Apple Computer, Inc., dat is gedeponeerd in de Verenigde Staten en andere landen. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Apple is het niet toegestaan het via het toetsenbord op te roepen Apple logo (Option-Shift-K) te gebruiken voor commerciële doeleinden.

© Apple Computer, Inc., 1992

20525 Mariani Avenue

Cupertino, CA 95014-6299

(408) 996-1010

Apple, het Apple logo, APDA, AppleLink, AppleShare, AppleTalk, ImageWriter, LaserWriter, LocalTalk, Macintosh, ProDOS en StyleWriter zijn handelsmerken van Apple Computer, Inc., die zijn gedeponeerd in de Verenigde Staten en andere landen.

AppleColor, Apple Desktop Bus, Finder, Schijf-EHBO, Macintosh Duo, PowerBook, PowerBook Duo, System 7 en TrueType zijn handelsmerken van Apple Computer, Inc.

AppleCare is een service-merk van Apple Computer, Inc., dat is gedeponeerd in de Verenigde Staten en andere landen.

Adobe, Adobe Illustrator en PostScript zijn handelsmerken van Adobe Systems Incorporated, die zijn gedeponeerd in de Verenigde Staten. Adobe Photoshop is een handelsmerk van Adobe Systems Incorporated.

AGFA is een gedeponeerd handelsmerk van Agfa-Gevaert, AG.

Classic is een gedeponeerd handelsmerk dat in licentie is gegeven aan Apple Computer, Inc.

Exposure is een gedeponeerd handelsmerk van Preferred Publishers, Inc.

Times is een gedeponeerd handelsmerk van Linotype Company.

ITC Garamond is een gedeponeerd handelsmerk van International Typeface Corporation.

MacWrite is een gedeponeerd handelsmerk van Claris Corporation.

MS-DOS is een gedeponeerd handelsmerk van Microsoft Corporation.

NuBus is een handelsmerk van Texas Instruments.

QuarkXPress is een gedeponeerd handelsmerk van Quark, Inc.

SelectSet is een handelsmerk van Miles, Inc., Agfa Division.

SuperPaint is een gedeponeerd handelsmerk van Aldus Corporation.

Tektronix is een gedeponeerd handelsmerk en Phaser is een handelsmerk van Tektronix, Inc. Produkten van andere fabrikanten worden alleen genoemd ter informatie. Dit betekent niet dat deze produkten door Apple worden aanbevolen of door Apple zijn goedgekeurd. Apple aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot de betrouwbaarheid of de bruikbaarheid van deze produkten.

Oorspronkelijke uitgave in het Engels. Nederlandse bewerking door The Localizers.

nhoud

Storing op radio en televisie xiii

Voorwoord Over deze handleiding xv

■ Deel I Voorbereiding 1

Hoofdstuk 1 De Macintosh PowerBook installeren 1

De computer installeren 2

Stap 1: De adapter aansluiten 2

Stap 2: Het beeldscherm opklappen 3

Stap 3: De computer aanzetten 4

Problemen met opstarten? 5

Wat nu? 6

De elementaire technieken leren 7

Voor u begint 7

De Macintosh intro doornemen 8

De computer aan- en uitzetten 12

Uit 12

Sluimer 13

Aan 14

Overzicht 14

Wanneer u de computer aanzet 15

Opnieuw opstarten terwijl de computer al aan staat 16

Opnieuw opstarten als de computer niet normaal kan worden aangezet 16

Belangrijke wenken voor uw veiligheid 18

Attentie 18

△ Belangrijk 19

Computergebruik en uw gezondheid 21

Spier- en gewrichtspijn 21

Uw werkomgeving inrichten 22

Elektromagnetische straling 25

■ Deel II Oefeningen 27

Hoofdstuk 2 Het bureaublad van de Macintosh 27

De stuurkogel gebruiken 28

Aanwijzen 28

Klikken 29

Drukken op een knop van de stuurkogel 30

Slepen 31

Een commando kiezen 32

Opdrachten geven aan de computer 32

Een symbool openen 33

De inhoud van een venster bekijken 34

Een venster actief maken 34

Een venster groter of kleiner maken 36

Niet-zichtbare delen van een venster bekijken 38

Een venster sluiten 40

Een venster verplaatsen 41

Het bureaublad 42

Het toetsenbord 45

Hoofdstuk 3 Een document maken en wijzigen 47

Een programma openen 48

Een document maken 49

Uw werk opslaan 49

Met meerdere programma's tegelijk werken 50

Een document sluiten 52

Twee soorten programma's 53

Een document openen 53

Een document wijzigen 54

De aangebrachte wijzigingen opslaan 57

Toetsenbord-equivalenten 58

Meer wijzigingen aanbrengen 58

Een programma verlaten 60

Documenten en programma's openen en sluiten 61
Een kopie van een document maken 61
De naam van een symbool wijzigen 62
Het gebruik van de prullenmand 63

Hoofdstuk 4 Meer informatie over de Macintosh 65

Het bureau-accessoire Batterij openen 66

Het regelpaneel 'PowerBook' openen 66

Ballonhelp 67

Ballonhelp inschakelen 67

Ballonhelp uitschakelen 68

Werken met schijven 69

Omgaan met 3.5-inch schijven 69

3.5-inch schijven en harde schijven 70

Over deel III van deze handleiding 71

Wat nu? 71

■ Deel III Naslag 73

Hoofdstuk 5 Programmatuur installeren 7

Systeemprogrammatuur installeren of vervangen 73

Voor u begint 74

Systeemprogrammatuur installeren 74

Speciale installatie 76

Opstarten met een 3.5-inch schijf 77

Programma's installeren 78

Programma's installeren zonder 3.5-inch schijfeenheid 78

Uw systeem op virussen controleren 79

Meerdere programma's tegelijk gebruiken 80

Nagaan welke programma's geopend zijn 80

Naar een ander geopend programma gaan 80

Vensters tonen en verbergen 80

De geheugenruimte van een programma aanpassen 81

Het Plakboek gebruiken 82

Elementen in het Plakboek opslaan 82

Elementen uit het Plakboek kopiëren 82

Elementen uit het Plakboek verwijderen 82

Een RAM-schijf gebruiken 83

Een RAM-schijf aanmaken 83

De inhoud van een RAM-schijf wissen 84

Een RAM-schijf verwijderen of de grootte wijzigen 84

Een RAM-schijf als opstartschijf gebruiken 85

Hoofdstuk 6 De stroomvoorziening 87

De stroomvoorziening 87

De lading van de batterij controleren 88

Het bureau-accessoire Batterij openen 88

Berichten die aangeven dat de batterij leegraakt 89

De batterij opladen 90

De batterij opladen met de adapter 90

De batterij opladen met een externe batterij-oplader 91

Batterijen opladen in de computer én in de batterij-oplader 93

De batterij verwijderen of vervangen 94

De batterij optimaal benutten 95

Lege batterijen inleveren 96

De reservebatterijen vervangen 96

Het stroomverbruik beperken 97

Tips om de gebruiksduur van de batterij te verlengen 97 De instellingen voor batterijbeheer wijzigen 98

De opties voor batterijbeheer 99

Hoofdstuk 7 Het gebruik van schijven 103

Een nieuwe schijf initialiseren 103

Een harde schijf initialiseren 103 Een 3.5-inch schijf initialiseren 105

Een 3.5-inch schijf wissen 106

Een opstartschijf kiezen 106

Volgorde van zoeken naar een opstartschijf 107

Gegevens beveiligen 107

Een 3.5-inch schijf beveiligen 107

Een bestand beveiligen 108

Reservekopieën maken 109

Wat u moet doen als u geen bestanden kunt opslaan op een 3.5-inch schijf 109

Een 3.5-inch schijf verwijderen 110

Als u een 3.5-inch schijf niet kunt verwijderen 110

Omgaan met schijven 111

Omgaan met een harde schijf 111

Schijven testen en herstellen 111

Als het symbool van de harde schijf niet verschijnt 111

Schijf-EHBO gebruiken 112

Een harde schijf testen 114

Hoofdstuk 8 Bestanden ordenen 115

Symbolen rangschikken 115

Het gebruik van mappen 116

Een map aanmaken en een naam geven 116

Opgeven waar u een document wilt opslaan 117

Symbolen sneller openen 118

Een alias maken 118

Een voorwerp opnemen in het Apple-menu 119

Symbolen op het bureaublad plaatsen 119

Een voorwerp opzoeken 120

Zoeken op naam 120

Andere zoekcriteria opgeven 121

Zoeken naar voorwerpen die aan verschillende criteria voldoen 123

Toepassingen van het commando 'Zoek' 123

Een sjabloondocument aanmaken 124

Informatie over een bestand opvragen 125

Het infovenster 125

Het Weergave-menu 126

Een label toekennen aan een bestand 126

Tips voor het verplaatsen van bestanden 127

Hoofdstuk 9 Geluid, kleur en weergave 129

Het waarschuwingssignaal instellen 129

Geluiden installeren 130

Geluiden verwijderen 131

Geluid opnemen 131

Kleuren of grijstinten weergeven 133

De markeringskleur wijzigen 134

De kleur van vensters wijzigen 135

Het patroon van het bureaublad wijzigen 136

Labels en kleuren toekennen aan symbolen 137

De kleuren in het Label-menu wijzigen 138

Met meer dan één beeldscherm werken 139

Een tweede beeldscherm gebruiken voor presentaties 140
De automatische dimfunctie instellen 141

De schermweergave vergroten 142

Hoofdstuk 10 Voorkeuren instellen voor uw Macintosh 145

Documenten en programma's automatisch openen bij het opstarten 146

Onderdelen toevoegen aan het Apple-menu 146

Bestanden in de Systeemmap plaatsen 146

Bestanden uit de Systeemmap verwijderen 147

De inhoud van het Label-menu wijzigen 148

De tijd en de datum instellen 148

De Wekker instellen 149

De Wekker uitschakelen 150

De tijd- en datumweergave wijzigen 150

De weergave van datums wijzigen 151

De weergave van tijden wijzigen 152

De weergave van getallen en valuta wijzigen 153

De werking van de stuurkogel of muis instellen 154

De werking van het toetsenbord instellen 155

Toetsenbord-equivalenten eenvoudiger te typen maken 156

Het toetsenbord aanpassen voor langzaam typen 156

Het knippertempo van de menu's instellen 157

Het knippertempo van het invoegpunt instellen 157

Instellen hoe de inhoud van een venster wordt weergegeven 158

Een symbool wijzigen 159

De waarschuwing van de prullenmand uitschakelen 160

Geheugenruimte beheren 161

Nagaan hoeveel geheugen uw computer heeft 161

Efficiënt omgaan met het geheugen 161

De schijf-cache aanpassen 162

Geheugenruimte uitbreiden met schijfruimte 163 32-bits adressering instellen 164

Hoofdstuk 11 Afdrukken 165

Voorbereiding 165 Een printer selecteren 165 Opties voor de pagina-instelling selecteren 168

Printerbestanden bijwerken voor computers in een netwerk 169

Uw werk afdrukken 170

De inhoud van een Finder-venster of het bureaublad afdrukken 171

Problemen met afdrukken 172

Afdrukken in de achtergrond 173

Lettertypen 174

Omtreklettertypen en bitmap-lettertypen 174

Lettertypen installeren 175

Lettertypen verwijderen 176

Lettertypen naar een LaserWriter sturen 176

Nagaan welke lettertypen beschikbaar zijn 178

Andere mogelijkheden van LaserWriter beheer 178

Hoofdstuk 12 gebruiken De Macintosh in een netwerk

Werken in een netwerk 181

De Macintosh in een netwerk opnemen 182

De computer op het netwerk aansluiten

AppleTalk inschakelen 183

De Macintosh en de eigenaar een naam geven 184

Toegang krijgen tot gemeenschappelijke schijven 185

Voor u begint 185

Toegang verkrijgen tot een gemeenschappelijke schijf

De verbinding met een gemeenschappelijke schijf verbreken

Snelle toegang via aliassen 188

Automatische toegang tijdens het opstarten 188

Automatisch opnieuw toegang krijgen tot een gemeenschappelijke schijf 189

Werken met bestanden en mappen op een andere computer 190

Een ander wachtwoord kiezen 190 Een nieuwe map op een andere computer maken 190

Andere gebruikers het eigendomsrecht van een map geven 191

Bestanden toegankelijk maken 192

De Samengebruik-functie 192

'Samengebruik bestanden' inschakelen 192

Toegangsrecht voor gasten instellen 193

Een map of schijf toegankelijk maken 194

Een gemeenschappelijke map of schijf weer privé maken 195

Een geregistreerde gebruiker opgeven 195

Een wachtwoord voor een gebruiker opgeven

Een groep van gebruikers aanmaken 197

Groepslidmaatschap bekijken 197

Mappen of schijven alleen voor bepaalde gebruikers toegankelijk maken 198

Bepaalde gebruikers of gasten de toegang tot uw computer ontzeggen 199

Een gebruiker uit een groep verwijderen 201

Een gebruiker of groep geheel verwijderen 201

Het eigendomsrecht van een map of schijf overdragen 201

'Samengebruik bestanden' uitschakelen 202

De samengebruik-activiteit bekijken 203

Een gebruiker loskoppelen 203

Een ander wachtwoord kiezen 205 Uw computer voor toegang op afstand instellen 204

Werken met toegangsprivileges 206

De toegangsprivileges 206

Toegangsprivileges instellen voor mappen en schijven 207

Voorbeelden van toegangsprivileges 208

Werken met door anderen ingestelde privileges 209 Bekijken welke privileges u niet hebt 210

Programma's koppelen 210

Koppelen met een programma op een andere computer 21 Een programmakoppeling ongedaan maken 212 Uw programma's toegankelijk maken 212

Hoofdstuk 13 Een Macintosh Duo-systeem samenstellen 215

De Macintosh Duo Dock gebruiken 215

Voorzieningen van de Duo Dock 216

De Duo Dock installeren 218

De PowerBook Duo in de Duo Dock plaatsen 220

Het Macintosh Duo-systeem inschakelen 221

Werken met een Macintosh Duo-systeem 222 Uw systeem beveiligen 225 De Powerbook Duo uit de Duo Dock verwijderen 226 Een NuBus kaart installeren 228

De Macintosh Duo MiniDock gebruiken 237

Voorzieningen van de Duo MiniDock 238

De Duo MiniDock installeren 239

Voor u de PowerBook Duo aansluit 243

De PowerBook Duo aansluiten op de Duo MiniDock 244

Het Macintosh Duo-systeem inschakelen 245

Werken met een Macintosh Duo-systeem 247

De PowerBook Duo loskoppelen van de Duo MiniDock 250

De Duo Floppy Adapter gebruiken 251 De Floppy Adapter, schijfeenheid en invoerapparaten aansluiten op de PowerBook Duo 251

De PowerBook Duo inschakelen 254

De Floppy Adapter, schijfeenheid en invoerapparaten loskoppelen 255

Omgaan met de schijfeenheid 255

Andere adapters 255

SCSI-apparaten gebruiken 256

Programmatuur installeren 256

SCSI-ID-nummers instellen 257

Controleren of de SCSI-keten goed is afgesloten 258

Kabels aansluiten 259

De PowerBook Duo als SCSI-schijf gebruiken 260

De computer aansluiten voor gebruik als SCSI-schijf 260

De aansluiting als SCSI-schijf vereenvoudigen 263

Opnieuw systeemprogrammatuur installeren via de SCSIschijfmodus 263

Het gebruik van de batterij als de SCSI-schijfmodus is ingeschakeld 265

De SCSI-schijfmodus uitschakelen 265

Een modem aansluiten 266

Een printer aansluiten 267

In- en uitvoerapparaten voor geluid aansluiten 268

Het geheugen van uw computer uitbreiden 268

Hoofdstuk 14 Vervoer, opslag en ondersteuning 269

De PowerBook meenemen op reis 269

De PowerBook opbergen 270

Uw Macintosh Duo-systeem beveiligen tegen diefstal 271

Service en ondersteuning 271

Als de PowerBook niet goed werkt of beschadigd is 271

Hoe u hulp krijgt 272

Meer informatie over uw Macintosh 273

Samenvatting Tips en oplossingen voor problemen 275

Dubbel klikken 275

Shift-klikken 275

Werken met symbolen 275

Symbolen selecteren 275

Een symbool openen 276

Symbolen verplaatsen, kopiëren of een nieuwe naam geven 276

Werken met vensters 276

Een venster actief maken 276

Een venster verplaatsen, vergroten of verkleinen 276

De inhoud van een venster verschuiven 277

Een map op een hoger niveau openen 277

Werken met een opengevouwen lijstweergave 278

Werken met menu's 278

Een menucommando kiezen 279

Een submenu gebruiken 279

Toetsenbord-equivalenten in de Finder en in dialoogvensters met een index 280

Wat te doen bij problemen 281

De PowerBook Duo 281

De Duo Dock 287

De Duo MiniDock 288

Problemen met SCSI-apparaten 289

Problemen met schijfeenheden en schijven 290

Problemen met modems 293

Problemen met printers 293

Problemen met het netwerk 295

Problemen met programma's 296

Bijlage A Toetsenbord en tekensets 297

De 4-toets gebruiken 298

Speciale tekens en symbolen 298

Bijlage B Bestanden en schijven uitwisselen met MS-DOS computers 301

Een schijf voor MS-DOS initialiseren 301 Bestanden van en naar MS-DOS converteren 303

Andere opties voor conversie 305

Bijlage C Globe 307

Uw locatie opgeven 307

Locaties vergelijken 308

Een stad zoeken 309

Een stad toevoegen of verwijderen 310

Een stad toevoegen 310

Een stad wijzigen of verwijderen 310

■ Deel IV Index 313

Storing op radio en televisie

De apparatuur die in deze handleiding wordt beschreven, produceert en werkt met radiofrequentie-signalen. Als het apparaat niet correct—dat wil zeggen, volgens de door Apple gegeven instructies—wordt geïnstalleerd en gebruikt, kan er storing ontstaan op radio en televisie.

Het apparaat is getest en voldoet aan de eisen die gesteld worden aan een Class B apparaat overeenkomstig de specificaties in Part 15 van de FCC-regels. Deze specificaties zijn opgesteld teneinde een redelijke bescherming te kunnen garanderen tegen dergelijke storing in woonomgevingen. Er kan echter niet worden gegarandeerd dat er in geen enkel geval storing zal optreden.

U kunt bepalen of uw computer storing veroorzaakt door het apparaat uit te zetten. Als de storing verdwijnt, ligt het vermoedelijk aan de computer of een van de randapparaten.

Als de computer verantwoordelijk is voor de storing op radio of televisie, kunt u de storing als volgt proberen te verhelpen:

- Draai de antenne van de televisie of radio totdat de storing verdwijnt.
- Zet de computer aan de andere kant van de televisie of radio.
- Zet de computer verder van de televisie of radio af
- Sluit de computer aan op een stopcontact dat op een ander circuit zit dan de televisie of radio. (Met andere woorden, zorg ervoor dat de computer en de televisie of radio op verschillende groepen zijn aangesloten.)

Raadpleeg eventueel een geautoriseerde Apple Reseller of een ervaren radio- of televisietechnicus voor verdere suggesties.

△ Belangrijk. Wanneer er zonder toestemming van Apple Computer, Inc. wijzigingen in dit produkt worden aangebracht, kan het FCC-keurmerk teniet worden gedaan en kan het recht om het produkt te gebruiken, komen te vervallen.

Tot de voorwaarden waaronder dit produkt is getest, behoort het gebruik van afgeschermde kabels en aansluitingen tussen systeemonderdelen. Hiermee wordt de kans op storing op radio, televisie en andere elektronische apparatuur beperkt. Voor Apple randapparatuur kunt u de juiste afgeschermde kabels verkrijgen bij de geautoriseerde Apple Reseller. Voor randapparaten van andere fabrikanten kunt u het beste contact opnemen met de fabrikant of leverancier. $\triangle$

Voorwoord

Over deze handleiding

Deze handleiding bestaat uit verschillende delen:

- In hoofdstuk 1 wordt beschreven hoe u uw computer installeert en hoe u ermee kunt leren werken.
- De hoofdstukken 2 tot en met 4 bevatten informatie en oefeningen die van belang zijn voor mensen die nog nooit met een Macintosh computer hebben gewerkt. Als de Macintosh nieuw voor u is, dient u dit deel door te nemen voordat u de computer voor uw werk gaat gebruiken.
- De hoofdstukken 5 tot en met 14 vormen een naslaggedeelte waarin u dingen op kunt zoeken als u wat meer ervaring met de computer hebt. U kunt dit deel gebruiken als u informatie over één bepaald onderwerp zoekt.

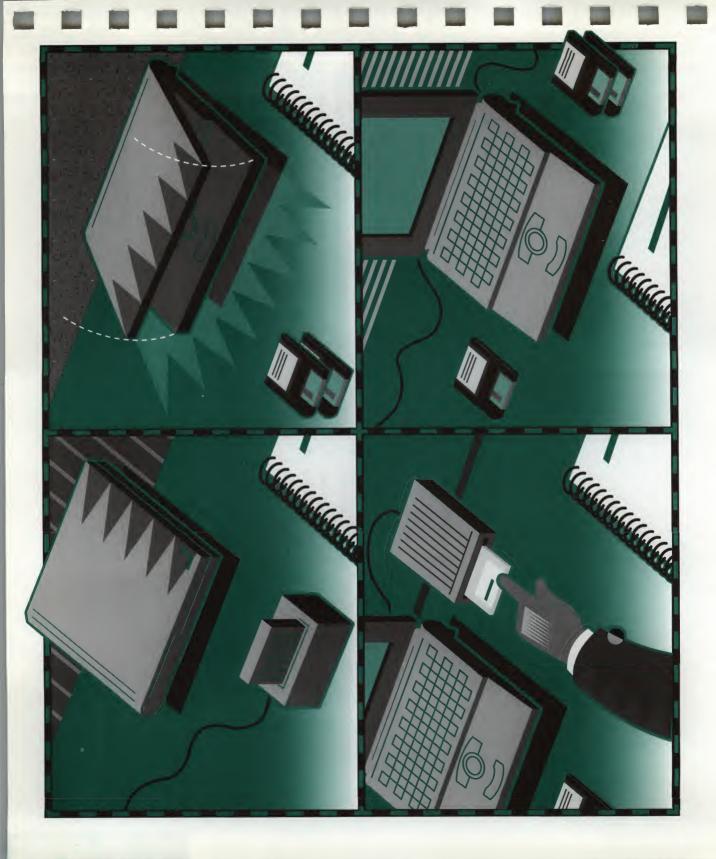
In dit deel vindt u ook informatie over een groot deel van de apparatuur die speciaal voor de Macintosh PowerBook Duo is ontworpen—zoals de Macintosh Duo Dock, de Macintosh Duo MiniDock, de externe 3.5-inch schijfeenheid en de externe batterij-oplader.

Tenslotte vindt u achterin de handleiding informatie over het oplossen van problemen en een index.

De volgende informatie is niet opgenomen in deze handleiding:

- Informatie over modems. Als uw computer een ingebouwde modem heeft of als u op een later tijdstip een modem koopt, ontvangt u daarbij een afzonderlijke gebruikershandleiding.
- Informatie over programma's. De beste bron voor informatie over een bepaald programma zijn de handleidingen en de schijven die bij het programma meegeleverd worden.
- Technische specificaties van uw PowerBook. Deze vindt u op een apart vel papier in de doos van uw computer.

U kunt nu naar hoofdstuk 1 gaan om uw computer te installeren. Welkom bij de Macintosh.

Hoofdstuk 1

De Macintosh PowerBook installeren

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de computer installeren
- leren werken met de computer
- de computer aan- en uitzetten
- onderhoud en veiligheidsinstructies
- computergebruik en uw gezondheid

- Nieuwe Macintosh gebruikers. Lees dit hoofdstuk in zijn geheel door als u nog nooit met een Macintosh computer hebt gewerkt. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u de computer installeert, hoe u ermee kunt leren werken en hoe u hem aan- en uitzet.
- Macintosh computers hebt gewerkt, maar nog nooit met een PowerBook, lees dan de instructies voor installatie op de volgende pagina en ga vervolgens naar het gedeelte "De computer aan- en uitzetten".
- **Ervaren PowerBook gebruikers.** Blader dit hoofdstuk even snel door om te zien of er informatie instaat die voor u van belang is.
- △ **Belangrijk.** Ongeacht uw ervaring dient u, vóór u de computer gaat gebruiken, de veiligheidsvoorschriften in dit hoofdstuk door te nemen. Deze informatie is belangrijk voor uw veiligheid en kan helpen te voorkomen dat uw computer wordt beschadigd. △

De computer installeren

Stap 1: De adapter aansluiten

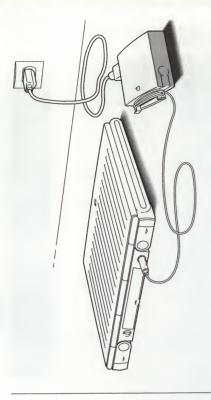
De adapter zorgt ervoor dat de batterij wordt opgeladen terwijl u werkt. Het is mogelijk dat de lading van de batterij tijdens transport en opslag van de computer is teruggelopen. Voordat u voor het eerst met de PowerBook gaat werken, dient u daarom de adapter aan te sluiten.

▲ Attentie. Gebruik alleen de adapter die bij de PowerBook is geleverd. Adapters voor andere elektrische apparaten (zoals andere draagbare computers) zien er misschien hetzelfde uit, maar kunnen schade veroorzaken aan de computer. ▲

De adapter wordt geleverd met een los netsnoer.

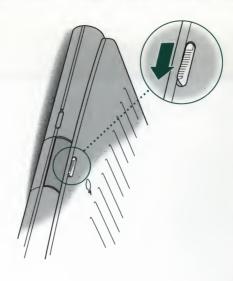
Steek de stekker van de adapter in een stopcontact of verdeeldoos. Sluit vervolgens het andere uiteinde aan op de daarvoor bestemde poort op het achterpaneel van de computer.

Als het netsnoer te lang is, kunt u het opwikkelen op de beugels aan de achterkant van de adapter.

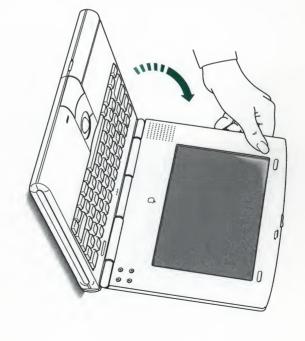

Stap 2: Het beeldscherm opklappen

Schuif de vergrendeling naar rechts en klap het beeldscherm voorzichtig op.

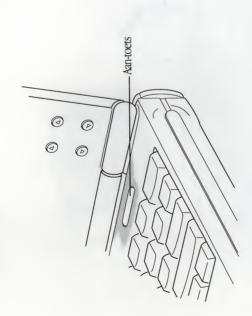

Zet het beeldscherm in een voor u prettige stand. U kunt het beeldscherm op elk gewenst moment in een andere stand zetten.

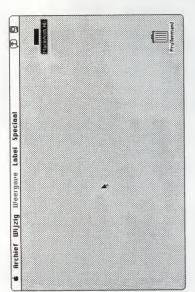
Stap 3: De computer aanzetten

Zet de computer aan door op de Aan-toets te drukken.

Wanneer de computer wordt ingeschakeld, hoort u een geluidssignaal. Het duurt enige tijd voordat de computer is opgestart.

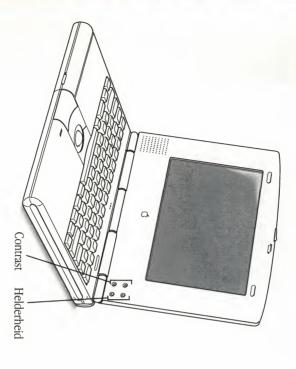
Als u het bureaublad van de Macintosh ziet, is de computer klaar voor gebruik.

Problemen met opstarten?

U hoort wel een geluidssignaal, maar er verschijnt niets op het scherm.

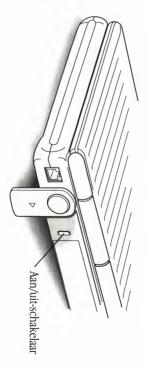
Probeer de helderheid en het contrast bij te stellen met de regelaars op de computer.

Er gebeurt niets als u op de Aan-toets drukt.

Controleer of de adapter goed is aangesloten op de computer en op het stopcontact. Als u een verdeeldoos met schakelaar gebruikt, controleer dan of deze is aangesloten en ingeschakeld. Druk vervolgens nogmaals op de Aan-toets.

Als er nog niets gebeurt, drukt u op de aan/uit-schakelaar aan de achterkant van de computer.

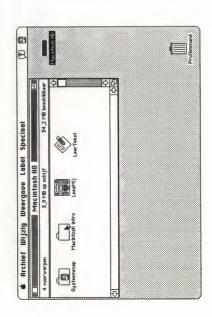

Als u de computer niet aan kunt zetten met de Aan-toets of de aan/uit-schakelaar, kunt u in het gedeelte over service en ondersteuning lezen hoe u hulp kunt krijgen.

4. Plaats de aanwijzer met behulp van de stuurkogel op het symbool van de map met de naam 'Macintosh introl

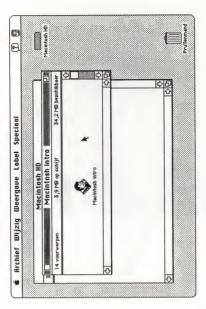
Zorg dat de punt van de pijl op het symbool staat en niet op de tekst 'Macintosh intro' onder het symbool.

Op uw scherm kunnen meer symbolen zichtbaar zijn dan in de onderstaande afbeelding. Het enige symbool dat u nu nodig hebt, is dat van de map 'Macintosh intro'.

5. Druk tweemaal snel achter elkaar op de knop van de stuurkogel zonder de stuurkogel te bewegen.

U dient nu het volgende op uw scherm te zien:

6. Plaats de aanwijzer met behulp van de stuurkogel op het gezicht met de naam 'Macintosh intro'.

Zorg dat de punt van de pijl op het symbool staat en niet op de tekst eronder.

7. Druk tweemaal snel achter elkaar op de knop van de stuurkogel.

Uw scherm dient er nu als volgt uit te zien:

Als uw scherm er niet zo uitziet, probeert u het opnieuw, waarbij u goed op het volgende let:

- Zorg dat de punt van de pijl op het symbool staat en niet op de tekst onder het symbool.
- Zorg dat u tweemaal klikt
- Zorg dat u sneller achter elkaar klikt, maar let erop dat de stuurkogel niet beweegt terwijl u klikt.

8. Volg vanaf nu de instructies op het scherm om de Macintosh intro door te nemen.

Als u klaar bent, gaat u verder met "De computer aan- en uitzetten". In de rest van dit hoofdstuk kunt u lezen hoe u uw computer op een veilige en efficiënte manier kunt gebruiken. Vervolgens kunt u verder gaan met hoofdstuk 2 om verder te oefenen met het gebruik van de computer.

De computer aan- en uitzetten

De Macintosh PowerBook heeft drie standen: uit, sluimer en aan.

Als de PowerBook uit staat, wordt er geen stroom verbruikt en zijn alle onderdelen van de computer inactief.

U zet de computer uit als u:

- de computer in een Macintosh Duo Dock wilt plaatsen
- de computer als SCSI-schijf op een Macintosh wilt aansluiten
- de computer enkele uren of langer niet zult gebruiken

De computer uitzetten

Als de computer aan staat, kiest u 'Zet uit' uit het Speciaalmenu. (Tijdens het doornemen van de *Macintosh intro* hebt u geleerd hoe u een commando uit een menu kiest.)

- Als de computer in de sluimerstand staat, drukt u op een willekeurige toets op het toetsenbord (niet op 舍) en kiest u vervolgens 'Zet uit' uit het Speciaal-menu.
- Als u door een probleem met de programmatuur niet het commando 'Zet uit' kunt kiezen, zet u de computer uit met de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel. Aangezien niet opgeslagen gegevens hierbij verloren gaan, dient u deze methode alleen te gebruiken in noodgevallen.

Sluimer

Als de PowerBook in de sluimerstand staat, wordt alleen zoveel stroom verbruikt als nodig is om de informatie in het RAMgeheugen (waaronder geopende programma's en documenten) te bewaren. De computer staat wel aan, maar is nagenoeg inactief

Zet de computer in de sluimerstand als u:

- de computer op een Macintosh Duo MiniDock of een PowerBook Duo Floppy Adapter wilt aansluiten
- de batterij wilt vervangen
- de computer even niet gebruikt

De sluimerstand inschakelen

Als de computer aan staat, kiest u 'Sluimer' uit het Speciaalmenu.

U kunt de computer ook in de sluimerstand zetten door het beeldscherm te sluiten.

Automatische sluimerstand

Als u de computer enkele minuten niet gebruikt, wordt de sluimerstand automatisch ingeschakeld om de batterij te sparen. Zo kan het gebeuren dat het scherm van uw computer donker is als u enkele minuten iets hebt gelezen of als u terugkomt van uw lunchpauze.

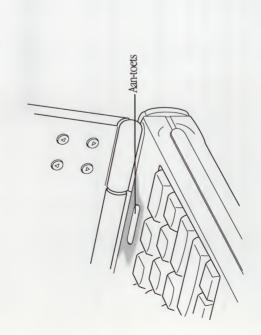
Om de computer uit de sluimerstand te halen, drukt u op een willekeurige toets op het toetsenbord (niet op �). Het bureaublad verschijnt dan zoals u het had achtergelaten.

Aan

Als de PowerBook aan staat, kunt u ermee werken.

De computer aanzetten

Als de computer uit staat, drukt u op de Aan-toets.

Als de computer in de sluimerstand staat, drukt u op een willekeurige toets op het toetsenbord (niet op \$). U kunt ook op de Aan-toets drukken om de computer uit de sluimerstand te halen.

Gebruik in noodgevallen de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de computer. Gebruik deze schakelaar echter nooit om uw computer gewoon uit te zetten. Als u op deze schakelaar drukt terwijl de computer uit in plaats van in de sluimerstand staat, wordt de computer uitgeschakeld en verliest u alle werk dat u nog niet had opgeslagen.

Overzicht

	Gewenste stand		
Huidige	Uit	Sluimer	Aan
Uit	I	I	Druk op de Aan-toets (of op de aan/uit- schakelaar*)
Sluimer	Druk op een willekeurige toets† en kies 'Zet uit'	I	Druk op een willekeurige toets† (ook de Aan-toets)
Aan	Kies 'Zet uit' (of druk op de aan/uit-schakelaar*)	Kies 'Sluimer'	I

^{*} Gebruik de aan/uit-schakelaar alleen in noodgevallen. † behalve de 🕆 toets.

Raadpleeg het hoofdstuk over stroomverbruik voor informatie over batterijen en het stroomverbruik van uw computer.

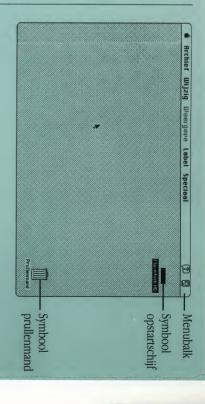
Wanneer u de computer aanzet

weergegeven en gaat de computer verder met opstarten. systeemprogrammatuur vindt, wordt het onderstaande symbool een opstartschijf genoemd.) Als de computer de om op te starten. (Een schijf met systeemprogrammatuur wordt interne harde schijf naar de systeemprogrammatuur die nodig is Wanneer u de PowerBook aanzet, zoekt de computer op de

bureaublad. Het bureaublad bestaat uit een grijs vlak met: Als de computer volledig is opgestart, verschijnt het Macintosh

- bovenaan een menubalk (met de namen en symbolen van
- rechts bovenaan een symbool dat de opstartschijf voorstelt
- rechts onderaan het symbool van een prullenmand

op het moment dat de sluimerstand werd ingeschakeld bureaublad verschijnt in dat geval direct en ziet er net zo uit als opnieuw opgestart, omdat hij al aan staat. Het Macintosh Als u uw computer uit de sluimerstand haalt, wordt hij niet

Opnieuw opstarten terwijl de computer al aan staat

U dient de computer opnieuw op te starten wanneer u bepaalde gewijzigde instellingen in regelpanelen wilt activeren, een nieuw geïnstalleerd systeembestand wilt inschakelen of met een andere opstartschijf wilt opstarten.

Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Voordat de computer opnieuw opstart, wordt u gevraagd of u uw werk wilt opslaan en worden alle geopende programma's gesloten.

Als u een RAM-schijf hebt aangemaakt, blijft deze—inclusief de inhoud ervan—behouden.

U moet ook opnieuw opstarten als u een bericht ziet dat er zich een systeemfout (een tijdelijk probleem met de programmatuur) heeft voorgedaan. In dat geval klikt u op 'Herstart' in het venster dat verschijnt.

Opnieuw opstarten als de computer niet normaal kan worden aangezet

Als uw systeem blijft "hangen" (wat soms gebeurt als er zich een tijdelijk probleem met de programmatuur voordoet) of als de computer niet reageert wanneer u hem probeert aan te zetten (terwijl de batterij goed is aangesloten en geladen is), start u de computer opnieuw op volgens een van de onderstaande methoden. Houd daarbij de gegeven volgorde aan.

Druk tegelijkertijd op de æ-toets, de Ctrl-toets en de Aan-toets.

Wanneer u deze toetsen tegelijkertijd indrukt, wordt de computer uit en vervolgens weer aan gezet. Het effect is hetzelfde als wanneer u (bij andere Macintosh computers) de reset-schakelaar gebruikt. (De PowerBook Duo heeft geen reset-schakelaar.)

Wanneer u de computer op deze manier opnieuw opstart, blijft een eventueel aangemaakte RAM-schijf (inclusief inhoud) behouden.

druk opnieuw op de aan/uit-schakelaar. Druk op de aan/uit-schakelaar, wacht een seconde en

inhoud daarvan gaan bij deze methode verloren. aanzetten van de computer. Een eventuele RAM-schijf en de Deze procedure heeft hetzelfde effect als het uit en weer

- Als u een 3.5-inch schijfeenheid hebt, start u opnieuw op vanaf een 3.5-inch schijf.
- Plaats de schijf Schijfbebeer in de schijfeenheid
- Druk op de Aan-toets

kunt de computer ook naar uw geautoriseerde Apple Reseller over schijven in het naslaggedeelte van deze handleiding). U voor het herstellen van schijven (raadpleeg het hoofdstuk met het programma Schijf-EHBO of een ander programma Als de computer nu wel opstart, is er iets aan de hand met de harde schijf. Misschien kunt u het probleem zelt verhelpen

> Als u een Duo MiniDock en een Apple HDI-30 SCSI-Macintosh bureaucomputer en start u hem op als SCSIadapterkabel hebt, sluit u uw PowerBook aan op een

gebruikt. worden aangesloten en zo als externe SCSI-schijf worden Uw PowerBook kan op een Macintosh bureaucomputer

hoofdstuk 13 en hoofdstuk 5 van deze handleiding. installeren op de harde schijf. Raadpleeg voor instructies bureaucomputer, kunt u de systeemprogrammatuur opnieuw Nadat u de computer hebt aangesloten op een Macintosh

Belangrijke wenken voor uw veiligheid

Lees voor uw eigen veiligheid en om uw apparatuur te beschermen de onderstaande instructies goed door. Houd deze instructies altijd bij de hand voor uzelf en andere gebruikers.

▲ Attentie

- Elektrische apparatuur kan gevaarlijk zijn bij onoordeelkundig gebruik. Zorg dat kinderen nooit zonder toezicht van een volwassene met dit apparaat werken. Laat kinderen nooit de behuizing van elektrische apparaten openen, of kabels aansluiten of losmaken.
- Gebruik de computer niet in of in de buurt van water.
- Gebruik geen kabels die gerafeld of anderszins beschadigd zijn. Houd een kabel bij het aansluiten of losmaken altijd vast aan de stekker en niet aan het snoer.

- Behandel batterijen altijd voorzichtig..
- Laat de batterij niet vallen en beschadig, doorboor, demonteer of verbrand hem niet.
- Volg bij het opnieuw opladen van de batterij de instructies die in deze handleiding worden gegeven. Laad batterijen alleen op in goed geventileerde ruimtes.
- Vervoer batterijen in de computer of in de speciale hoes die bij elke batterij wordt geleverd. Vervoer batterijen niet los.
- Zorg dat er geen kortsluiting tussen de polen van de batterij ontstaat (raak beide polen nooit tegelijk aan met een metalen voorwerp). Dit kan een explosie of brand veroorzaken.

△ Belangrijk

- Hebt u een probleem met uw computer dat u niet met behulp van de bijbehorende handleidingen kunt oplossen, breng de computer dan naar uw geautoriseerde Apple Reseller. Als u zelf probeert de computer te repareren, kan de garantie op uw computer komen te vervallen. Voor nadere informatie kunt u terecht bij uw geautoriseerde Apple Reseller.
- Maak de behuizing van de computer niet open. U kunt de onderdelen in de computer niet zelf vervangen of repareren.
   Breng het apparaat zonodig naar een geautoriseerde Apple Reseller.
- Laat de computer niet vallen en laat hem nergens tegenaan stoten.

- Verplaats de computer niet als de harde schijf draait. Als u de computer in de sluimerstand zet, wacht dan tot het scherm leeg is voordat u de computer verplaatst.
- Gebruik uitsluitend de adapter die bij uw computer is geleverd, ook voor het opladen van de batterij. Adapters voor andere elektrische apparaten zien er misschien hetzelfde uit, maar kunnen ongeschikt zijn en schade veroorzaken aan de computer of de batterij-oplader.
- De adapter heeft een los netsnoer. Om de adapter los te koppelen, trekt u het netsnoer uit de adapter.
- Probeer nooit een connector met geweld aan te sluiten. Zorg dat u de goede poort kiest en dat u de connector met de goede kant naar boven houdt. Als het aansluiten van een connector op een poort niet gemakkelijk gaat, passen ze waarschijnlijk niet op elkaar.

- Gebruik de computer niet in vochtige of stoffige ruimten.
- Zorg dat er geen vuil of vocht in de poorten op het achterpaneel, op het toetsenbord of op de stuurkogel terechtkomt. Als u etenswaren of vloeistof op de computer morst, zet hem dan uit, haal de stekker uit het stopcontact en maak de computer schoon. Afhankelijk van wat u hebt gemorst en hoeveel er in de computer is terechtgekomen, kan het nodig zijn het apparaat door een geautoriseerde Apple Reseller te laten schoonmaken.
- Raak het scherm niet aan met een scherp of puntig voorwerp.
- Laat de batterijen niet op een warme plaats liggen (zoals in de kofferbak van een auto).

△ Belangrijk

- Als de computer enige uren in een koele ruimte is geweest, dient u hem eerst op kamertemperatuur te laten komen voordat u ermee gaat werken.
- Gebruik de computer niet in ruimten waar het kouder is dan 10°C of warmer dan 40°C.
- Stel de computer niet bloot aan temperaturen beneden -25°C of boven 60°C.
- Maak de buitenkant van de behuizing zonodig schoon met een vochtige (geen natte) doek of tissue.
- Reinig het scherm met een zachte, pluisvrije doek of tissue waarop u een niet-agressieve glasreiniger hebt aangebracht. Spuit geen reinigingsvloeistof (of andere vloeistof) rechtstreeks op het scherm.

Computergebruik en uw gezondheid

staan bij de manier waarop u uw lichaam gebruikt. spelen ook een rol bij het ontstaan van lichamelijke klachten. Om omstandigheden waaronder u uw werk moet verrichten (zoals de lichamelijke klachten te voorkomen, dient u voortdurend stil te plaats van uw computer en de hoeveelheid licht op uw werkplek), krijgen. De manier waarop u uw werk organiseert en de levensstijl en vatbaarheid voor stress meer risico problemen te Sommige personen lopen vanwege bestaande kwalen, hun bouw, wordt de kans dat u problemen met uw polsen krijgt groter. fietsen en daarnaast een verkeerde houding hebt bij het typen, door een verkeerde houding uw polsen te veel belast bij het door talloze bezigheden worden veroorzaakt. Verkeerd gebruik veroorzaken die anders niet zouden optreden. Als u bijvoorbeeld van dezelfde spieren bij verschillende activiteiten kan problemen computergebruik geassocieerde ongemakken kunnen in feite Pijnlijke spieren, vermoeide ogen en andere mei

De voornaamste klachten die geassocieerd worden met computergebruik, zijn spier- en gewrichtspijn en vermoeide ogen. Deze klachten komen hieronder aan de orde. Raadpleeg de documentatie bij uw computer voor informatie over de elektrische en magnetische straling die uw computer genereert.

Spier- en gewrichtspijn

Zoals elke bezigheid waarbij u lange tijd achter elkaar moet zitten, kan gebruik van een computer leiden tot pijnlijke en stijve spieren. Om dit tegen te gaan, dient u uw werkomgeving zorgvuldig in te richten (aan de hand van de richtlijnen verderop in dit gedeelte) en regelmatig uw werk te onderbreken om uw spieren te ontspannen. Om op een nog comfortabeler manier met uw computer te werken, dient u te zorgen dat u genoeg ruimte hebt op uw werkplek, zodat u uw houding gemakkelijk kunt veranderen en op een ontspannen manier kunt werken.

Voor een ander soort probleem dat zich kan voordoen wordt de term RSI ("repetitive stress injury") gebruikt. Dit probleem kan optreden als een bepaalde spier of pees bij een steeds terugkerende handeling verkeerd wordt gebruikt of in een onnatuurlijke houding wordt gedwongen. De exacte oorzaken van RSI zijn niet bekend, maar het aantal malen dat een handeling wordt verricht, de kracht die erbij wordt gebruikt, de lichaamsbouw en levensstijl van het individu en de mate waarin hij of zij wordt blootgesteld aan stress zijn waarschijnlijk de voornaamste factoren die een rol spelen bij het optreden van RSI.

RSI bestond al voordat de computer werd uitgevonden. Bekende vormen van RSI zijn de tenniselleboog en schrijfkramp. Een vorm van RSI waar tegenwoordig veel over te doen is, is het "carpale-tunnelsyndroom", een aandoening die kan worden verergerd door een verkeerde houding van arm en hand bij het typen. Het gaat hier om een zenuwaandoening die wordt veroorzaakt door een te grote druk op de nervus medianus die via de pols naar de hand loopt.

In dit gedeelte vindt u een aantal tips waarmee u op een comfortabeler manier met de computer kunt werken. Zoals eerder is opgemerkt, is het verrichten van steeds dezelfde handeling op de computer niet de enige factor bij het ontstaan van lichamelijke klachten. Ook andere werkzaamheden of activiteiten die in de vrije tijd worden verricht, kunnen dergelijke klachten veroorzaken of verergeren. Het juiste gebruik van de computer is dus slechts één onderdeel in een gezond leefpatroon.

Het valt natuurlijk niet te garanderen dat u geen problemen zult krijgen wanneer u alle adviezen voor een juist gebruik van de computer opvolgt. Neem altijd contact op met een dokter wanneer u last krijgt van spier-, gewrichts- of oogproblemen.

Vermoeide ogen

U kunt last krijgen van vermoeide ogen wanneer u gedurende lange tijd naar een dichtbij gelegen voorwerp kijkt. Uw oogspieren worden namelijk relatief zwaar belast wanneer u naar een voorwerp kijkt dat minder dan 6 meter van u verwijderd is. Wanneer er daarbij ook nog onvoldoende licht is, raken de ogen nog sneller vermoeid. Hoewel het hebben van vermoeide ogen vervelend kan zijn, is tot nu toe niet gebleken dat dit kan leiden tot permanente schade.

Wanneer u met iets bezig bent waarvoor u naar een dichtbij gelegen voorwerp moet kijken—zoals handwerken, het lezen van een tijdschrift of het werken met een computer—dient u te zorgen dat er voldoende (niet te fel) licht is en dat u wogen af en toe even rust gunt door naar verafgelegen voorwerpen te kijken. Laat uw ogen ook regelmatig onderzoeken.

Ter voorkoming van stijve spieren en vermoeide ogen kunt u het volgende doen:

- Richt uw werkruimte zo in dat het meubilair op uw lengte is afgesteld en u een gemakkelijke werkhouding kunt aannemen.
- Neem regelmatig een korte pauze om uw spieren en ogen even rust te gunnen.

Uw werkomgeving inrichten

Met behulp van de onderstaande richtlijnen kunt u uw werkomgeving zo inrichten dat u zo comfortabel mogelijk kunt werken.

Stoel

Ideaal is een verstelbare stoel die veel steun biedt. Stel de hoogte van de stoel zo in dat uw bovenbenen horizontaal zijn en uw voeten zoveel mogelijk plat op de vloer staan.

De rugleuning van de stoel dient veel steun te bieden aan de onderrug. Volg de instructies van de fabrikant voor de juiste afstelling van de rugleuning.

Toetsenbord en stuurkogel

een rechte hoek vormen en houd uw pols en hand in een Houd uw schouders ontspannen als u het toetsenbord en de rechte lijn met uw arm. stuurkogel gebruikt. Zorg dat uw bovenarm en uw onderarm

een apart verstelbaar segment voor het toetsenbord Het is mogelijk dat u uw stoel in hoogte moet verstellen om Een andere mogelijkheid is het gebruik van een bureau met verstelbaar is, kunt u natuurlijk ook het werkblad verlagen. voetenbankje gebruiken. Als het werkblad van uw bureau is om uw voeten plat op de vloer te laten rusten, kunt u een toetsenbord te brengen. Als het hierdoor niet meer mogelijk uw onderarm en hand in de juiste stand ten opzichte van het

> Sla de toetsen op het toetsenbord licht aan en houd uw de stuurkogel bedient. Zorg dat u uw duim niet onder uw handpalm rolt wanneer u de stuurkogel gebruikt. handen en vingers ontspannen wanneer u het toetsenbord en

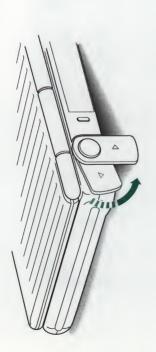

inlast, kunt u na verloop van tijd last krijgen van uw armen, krijgt van chronische pijn in armen, polsen of handen. polsen of handen. Raadpleeg een dokter als u merkt dat u last Als u intensief met een computer werkt en weinig pauzes

handen. Verander tijdens het werken regelmatig de positie van uw

 U kunt desgewenst de stand van het toetsenbord wijzigen door de pootjes aan de achterkant van de computer omlaag te draaien tot u voelt dat ze vastklikken.

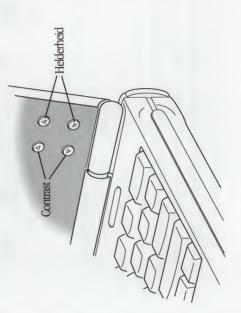
Wanneer de pootjes zijn uitgeklapt, staat het toetsenbord enigzins schuin. Wanneer de pootjes zijn ingeklapt, staat het toetsenbord recht.

Muis

 Als u een muis gebruikt, plaatst u deze op dezelfde hoogte als het toetsenbord. Zorg dat u voldoende ruimte hebt om de muis te bedienen.

Ingebouwd beeldscherm

- Stel de hoek van het beeldscherm zo in dat verlichting en ramen er zo min mogelijk in worden weerspiegeld.
- Als uw computer regelaars heeft voor het instellen van de helderheid en het contrast, kan het nodig zijn de helderheid en het contrast aan te passen wanneer u de computer in een andere omgeving gebruikt of wanneer het licht in uw werkruimte verandert.

Extern beeldscherm

Als u gebruik maakt van een extern beeldscherm, kunt u het volgende doen:

het beeldscherm en uw ogen kunt u zelf bepalen. Gebruikelijk scherm zich iets lager bevindt dan uw ogen. De afstand tussen Zet het beeldscherm zo neer dat de bovenkant van het is een afstand tussen 45 en 70 centimeter.

Vermoeidheid voorkomen

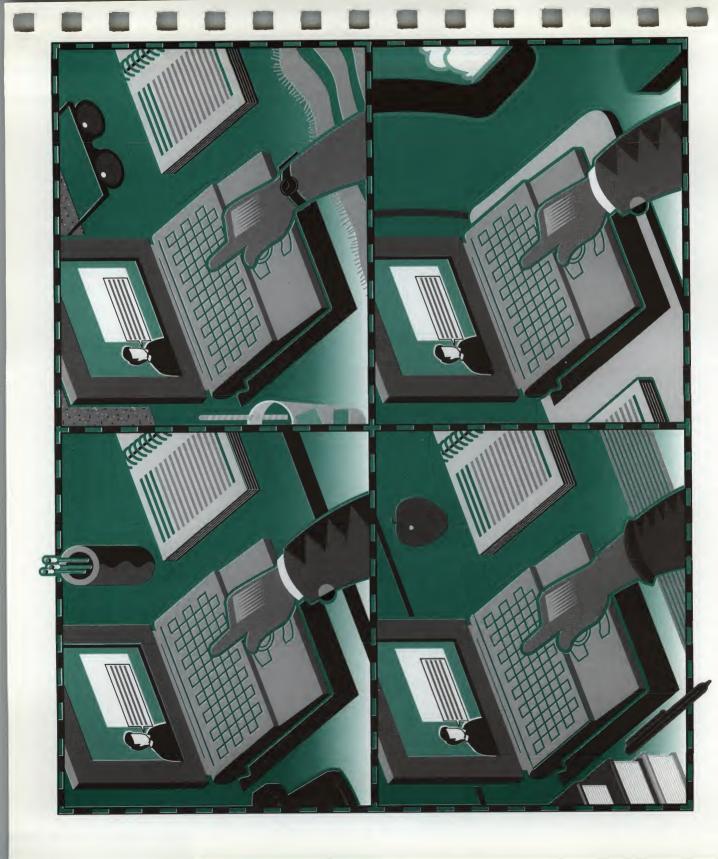
- Ga regelmatig anders zitten. Loop wat rond of rek u uit als u wanneer u regelmatig een korte pauze neemt. merkt dat u moe wordt. U raakt minder snel vermoeid
- vaak erg handig wanneer u met de computer werkt. Een documenthouder is andere voorwerpen zo neer dat u ze gemakkelijk kunt zien muis op een prettige manier te gebruiken. Leg papier en Zorg dat u voldoende ruimte hebt om uw toetsenbord en
- door in de verte te kijken en knipper regelmatig met uw ogen dichtbijgelegen voorwerpen kijkt. Gun uw ogen af en toe rust terwiji u werkt. Uw oogspieren worden het zwaarst belast wanneer u naar
- Maak uw scherm regelmatig schoon. Met een schoon scherm hebt u minder last van hinderlijke spiegelingen.

Elektromagnetische straling

gevoerd omtrent de mogelijk schadelijke effecten van langdurige beeldschermen elektrische bedrading, bepaalde huishoudelijke apparaten en ook blootstelling aan elektromagnetische velden met extreem lage De laatste jaren zijn er in de media herhaaldelijk discussies het gebruik van elektromagnetische bronnen zoals televisies. (ELF) en zeer lage frequentie (VLF). Dergelijke velden ontstaan bij

vormen. ervan uit dat elektrische en magnetische velden rond de bestaande informatie en de heersende opvattingen gaat Apple advies ingewonnen bij overheidsinstellingen en gerenommeerde beeldschermen geen risico voor de gezondheid van de gebruiker instanties op het gebied van de gezondheidszorg. Op grond van Daarom zijn wetenschappelijke rapporten geraadpleegd en is besteedt Apple veel aandacht aan de veiligheid van produkten. Omdat het vertrouwen van onze gebruikers voorop staat

ondersteunt Apple in het belang van de gezondheid en veiligheid apparatuur genereert, zover mogelijk terug te brengen. Ook zoveel mogelijk willen beperken, door de straling die de van werknemers en klanten verder wetenschappelijk onderzoek van gebruikers die blootstelling aan elektromagnetische velden Desondanks probeert Apple tegemoet te komen aan de wensen

Hoofdstuk 2

Het bureaublad van de Macintosh

In dit boofdstuk

maakt u opnieuw kennis met de volgende stuurkogeltechnieken:

- de aanwijzer verplaatsen
- een commando kiezen
- een symbool openen
- de inhoud van een venster bekijken

Verder leert u:

- hoe u een venster sluit
- hoe u een venster verplaatst
- wat de symbolen op het bureaublad voorstellen

Voor u begint

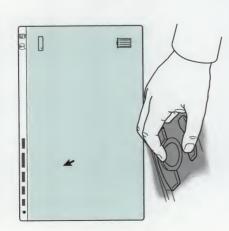
dient u

- de computer te hebben geïnstalleerd volgens de instructies in hoofdstuk 1
- de *Macintosb intro*, die bij uw computer is meegeleverd, te hebben doorgenomen.

Zet nu zonodig de computer aan of haal hem uit de sluimerstand.

De stuurkogel gebruiken

Uw computer is voorzien van een stuurkogel met twee knoppen. Met de stuurkogel verplaatst u de aanwijzer over het scherm. De aanwijzer heeft meestal de vorm van een pijl (*).

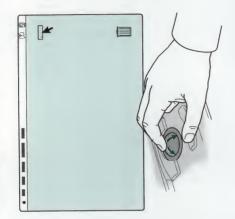

U gebruikt de knoppen van de stuurkogel om bepaalde bewerkingen uit te voeren. Beide knoppen hebben hetzelfde effect, zodat u zelf kunt bepalen welke knop u wilt gebruiken. Bij veel bewerkingen die u op de Macintosh uitvoert, gebruikt u vier stuurkogeltechnieken: aanwijzen, klikken, drukken op de knop van de stuurkogel en slepen.

(Raadpleeg hoofdstuk 1 als u de *Macintosb intro* nog eens wilt doornemen om te oefenen met de stuurkogel.)

Aanwijzen

U wijst een voorwerp aan door met de stuurkogel te rollen tot de aanwijzer op het voorwerp staat. Wanneer de aanwijzer de vorm van een pijl heeft, moet de punt van de pijl het voorwerp raken.

Oefen dit door een aantal voorwerpen op het bureaublad aan te wijzen, zoals de harde schijf in de rechter bovenhoek, de prullenmand rechtsonder en het Help-menu rechts in de menubalk.

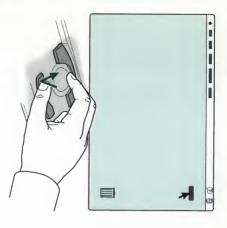

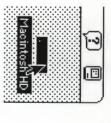

Klikken

U klikt op een voorwerp op het scherm door de aanwijzer op het voorwerp te zetten en kort op een van de knoppen van de stuurkogel te drukken.

U kunt dit oefenen door bijvoorbeeld op het symbool van de harde schijf (rechtsboven in het venster) en het symbool van de prullenmand (rechtsonder in het venster) te klikken.

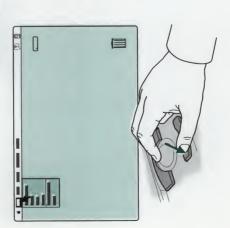

Als u op een symbool klikt, wordt dit *gemarkeerd* (het symbool wordt zwart). Het symbool is dan *geselecteerd*, zodat u er een bewerking op kunt uitvoeren.

Drukken op een knop van de stuurkogel

Door een knop van de stuurkogel in te drukken, kunt u verschillende handelingen verrichten. U dient er daarbij goed op te letten dat u de stuurkogel zelf niet beweegt.

U kunt bijvoorbeeld een menu openen door de aanwijzer op de menunaam te zetten en een knop van de stuurkogel in te drukken.

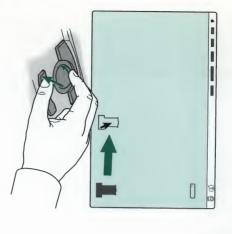

Oefen dit door de menunamen en -symbolen in de menubalk aan te wijzen en op een knop van de stuurkogel te drukken (begin met het Apple-menu (*) linksboven en ga zo verder tot het Helpmenu en het Programma-menu rechtsboven). Lees de commando's in elk menu dat u opent.

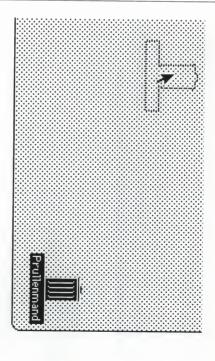

Slepen

stuurkogel rolt. een knop van de stuurkogel ingedrukt te houden terwijl u met de U sleept een object over het scherm door het aan te wijzen en

nieuwe plaats. u de knop van de stuurkogel loslaat, verschijnt het symbool op de wordt de aanwijzer gevolgd door de omtrek van het symbool. Als prullenmand over het bureaublad te slepen. Tijdens het slepen U kunt dit oefenen door de symbolen van de harde schijf en de

geselecteerd.) geselecteerd symbool klikt, is dat symbool niet langer bureaublad. (Als u op een willekeurige plaats naast een hun oude positie. Klik vervolgens eenmaal in het midden van het Als u klaar bent met oefenen, sleept u de symbolen terug naar

Een commando kiezen

Om een commando te kiezen, gebruikt u een aantal van de stuurkogeltechnieken die u zojuist hebt doorgenomen.

- 1. Plaats de aanwijzer op de menunaam 'Speciaal'.
- .. Druk op een knop van de stuurkogel om het Speciaalmenu te openen.
- 3. Verplaats de aanwijzer naar het eerste commando in het menu (het commando 'Ruim op: bureau'), zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de knop los.

Wanneer u het commando 'Ruim op: bureau' kiest, komen de symbolen van de harde schijf en de prullenmand op precies dezelfde plaats te staan als waar ze stonden toen u de computer aanzette (als ze zich niet te ver van hun oorspronkelijke positie bevinden).

Opdrachten geven aan de computer

Het geven van een opdracht gaat in twee stappen:

- 1. Selecteer een voorwerp op het scherm.
- 2. Kies de bewerking die u op dat voorwerp wilt uitvoeren. Door een voorwerp te selecteren geeft u aan dat u er een

bewerking op wilt uitvoeren.

Een symbool op het bureaublad, de tekst in een tekentekstverwerkingsprogramma of een afbeelding in een tekenprogramma zijn voorbeelden van voorwerpen die u kunt selecteren.

De meeste bewerkingen die u op een voorwerp kunt uitvoeren, vindt u in de vorm van commando's in de menu's bovenaan het scherm. Als u een commando kiest, geeft u de computer opdracht om de gekozen bewerking op het geselecteerde voorwerp uit te voeren.

U kunt het geven van opdrachten aan de Macintosh vergelijken met het spreken van een taal die slechts twee woordsoorten kent:

- zelfstandige naamworden (de voorwerpen), en
- werkwoorden (de bewerkingen)

waarbij maar één regel geldt:

 eerst het zelfstandig naamwoord, dan het werkwoord. In Macintosh taal: eerst het voorwerp, dan het commando.

Een symbool openen

De eerste oefening in het geven van opdrachten aan de computer is het openen van een symbool.

 Klik op het symbool van de harde schijf om het te selecteren.

U vindt het symbool in de rechter bovenhoek van het scherm. De naam van het symbool is "Macintosh HD", tenzij de naam is gewijzigd. Controleer of het symbool is gemarkeerd (zwart is), zodat u zeker weet dat het is geselecteerd.

- 2. Wijs de menunaam 'Archief in de menubalk aan.
- 3. Druk op een knop van de stuurkogel om het Archiefmenu te openen.
- 4. Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open' (het tweede commando in het Archief-menu), zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de knop van de stuurkogel los.

Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van het geselecteerde symbool (in dit geval het symbool van de harde schijf). Het geselecteerde symbool wordt opgevuld met een stippenpatroon, dat aangeeft dat het symbool is geopend.

Andere symbolen? Misschien staan er in het venster op uw scherm andere voorwerpen dan in de afbeelding hierboven. U kunt echter met alle symbolen de oefeningen uitvoeren die in dit en het volgende hoofdstuk worden beschreven.

De inhoud van een venster bekijken

Elk venster bevat een aantal onderdelen die het mogelijk maken de inhoud van het venster te bekijken. Voordat u in een venster kunt werken, moet u het echter actief maken.

Een venster actief maken

U kunt verschillende vensters open hebben op uw scherm, maar er kan er slechts één actief zijn. In een actief venster kunt u voorwerpen selecteren en bewerkingen kiezen die op die voorwerpen moeten worden uitgevoerd.

Op het scherm staat nu het venster 'Macintosh HD'. (Dit venster verscheen toen u het symbool van de harde schijf opende.) U gaat nu een ander venster openen.

1. Klik op het prullenmandsymbool in de rechter benedenhoek van het scherm om het te selecteren.

Controleer of het symbool wordt gemarkeerd, zodat u weet dat het is geselecteerd.

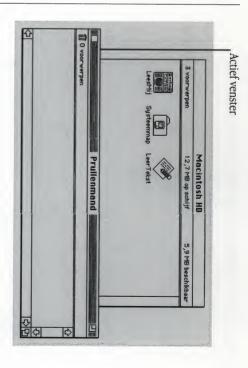

- . Wijs de menunaam 'Archief in de menubalk aan.
- Druk op een knop van de stuurkogel om het Archiefmenu te openen.

4. Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open', zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de knop los.

Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van de prullenmand. Het prullenmandsymbool wordt opgevuld met een stippenpatroon om aan te geven dat het is geopend

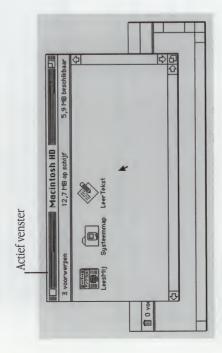

Als het goed is, staan er nu twee vensters op uw bureaublad: het venster 'Macintosh HD' en het venster 'Prullenmand'. Het venster van de prullenmand is het actieve venster. U herkent een actief venster aan de horizontale strepen bovenaan het venster.

wordt vervolgd >

5. Klik op een willekeurige plaats in het venster 'Macintosh HD' om het actief te maken.

De horizontale strepen verschijnen nu bovenin het venster 'Macintosh HD'. (Het gedeelte met de naam van het venster en de strepen wordt de titelbalk genoemd.) Wanneer er meerdere vensters op het bureaublad staan, is het venster dat bovenop ligt het actieve venster.

Een venster groter of kleiner maken

Het kan soms handig zijn om een venster te vergroten, zodat u meer van de inhoud kunt zien. Of misschien wilt u het venster juist verkleinen, zodat het minder ruimte inneemt op uw scherm. U kunt de venstergrootte wijzigen door het maatvak van het venster te verslepen of door in het zoom-vak te klikken.

Wijs het maatvak in de rechter benedenhoek van het (actieve) venster aan.

2 Sleep het maatvak in de gewenste richting en laat de knop van de stuurkogel los.

afmetingen. van de stuurkogel loslaat, krijgt het venster de nieuwe de nieuwe afmetingen van het venster zien. Zodra u de knop Terwijl u de aanwijzer verplaatst, laat een gestippelde omtrek

ÿ Klik in het zoom-vak rechts in de titelbalk.

voorwerpen in het venster te tonen. Het venster zoomt uit tot het groot genoeg is om alle

4. Klik nogmaals in het zoom-vak.

afmetingen die u het in stap 2 had gegeven). Het venster krijgt zijn oorspronkelijke afmetingen terug (de

Niet-zichtbare delen van een venster bekijken

Als u met de Macintosh werkt, zult u af en toe vensters openen waar meer in staat dan op uw scherm past. Delen van een venster die niet zichtbaar zijn, kunt u toch bekijken. Hoe u dat doet, wordt beschreven in de volgende stappen.

1. Controleer of het venster 'Macintosh HD' actief is. Klik vervolgens op het symbool van de Systeemmap.

Controleer of het symbool is gemarkeerd, zodat u weet dat het is geselecteerd.

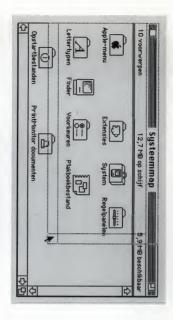
- 2. Wijs de menunaam 'Archief in de menubalk aan.
- Druk op een knop van de stuurkogel om het Archiefmenu te openen.
- Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open', zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de knop van de stuurkogel los.

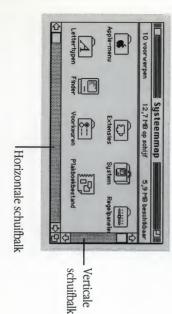
Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van de Systeemmap.

Als het goed is, staan er nu drie vensters op uw bureaublad: het venster 'Macintosh HD', het prullenmandvenster en het venster van de Systeemmap. (De vensters kunnen elkaar gedeeltelijk bedekken.) Het venster van de Systeemmap is het actieve venster, omdat u de Systeemmap het laatst hebt geopend.

5. Plaats de aanwijzer op het maatvak in de rechter benedenhoek van het venster van de Systeemmap.

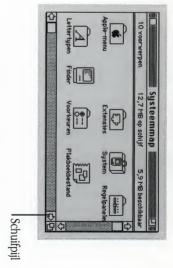
6. Versleep het maatvak naar linksboven tot het venster van de stuurkogel los. ongeveer de helft kleiner is en laat vervolgens de knop

balken worden schuitbalken genoemd. in het venster staat dan op dit moment zichtbaar is. De grijze Als het goed is, zijn de balken langs de onderkant en de rechterkant van het venster nu grijs. Dit betekent dat er meer

> .7 horizontale schuifbalk. Klik op de schuifpijl aan de rechterkant van de

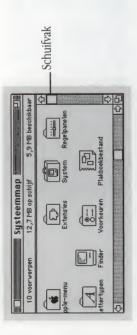
die onzichtbaar waren omdat ze te ver naar rechts stonden. De inhoud van het venster verschuift. U ziet nu de symbolen

œ Klik op de schuifpijl aan de linkerkant van de horizontale schuifbalk.

die onzichtbaar waren omdat ze te ver naar links stonden. De inhoud van het venster verschuift. U ziet nu de symbolen

wordt vervolgd

9. Sleep het schuifvak in de horizontale schuifbalk naar rechts en laat dan de knop van de stuurkogel los.

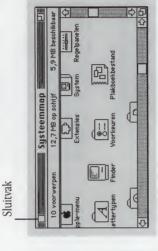
U ziet nu de symbolen rond het midden van het venster.

Het schuifvak en de schuifpijlen in de verticale schuifbalk werken op dezelfde manier. Probeert u maar.

Een venster sluiten

Nadat u de inhoud van een venster hebt bekeken, kunt u het venster sluiten door in het *sluitvak* te klikken.

1. Plaats de aanwijzer op het sluitvak links in de titelbalk van het (actieve) venster van de Systeemmap.

2. Klik in het sluitvak.

Het venster wordt gesloten. Het symbool van de Systeemmap is nu niet langer gevuld met een stippenpatroon.

Er staan nu twee vensters op het bureaublad: het venster 'Macintosh HD' en het prullenmandvenster. (Het ene venster kan het andere bedekken.)

Een venster verplaatsen

U kunt een venster naar een willekeurige positie op het scherm verplaatsen door het te verslepen aan de titelbalk. Door de plaats en de afmetingen van vensters te veranderen, kunt u de vensters zo ordenen dat u er prettig mee kunt werken.

Plaats de aanwijzer op de titelbalk van het (actieve) venster 'Macintosh HD'.

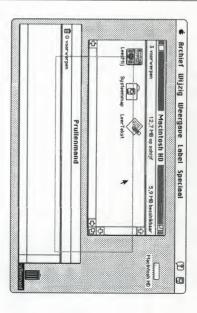
U kunt de aanwijzer op elke willekeurige plaats in de titelbalk zetten, behalve op het sluitvak of het zoom-vak.

2. Sleep de titelbalk in een willekeurige richting en laat vervolgens de knop van de stuurkogel los.

Als u de titelbalk van een venster versleept, wordt de aanwijzer gevolgd door een gestippelde omtrek van het venster. Zodra u de knop van de stuurkogel loslaat, verschijnt het venster op de gekozen plaats.

U ziet dat het venster 'Macintosh HD', omdat dit het actieve venster is, steeds het voorste venster blijft.

3. Klik in het sluitvak links in de titelbalk van het venster 'Macintosh HD' om het venster te sluiten.

Als het sluitvak niet zichtbaar is, versleept u het venster tot u het sluitvak op het scherm ziet.

wordt vervolgd

Het venster wordt gesloten. Het symbool 'Macintosh HD' is nu niet langer gevuld met een stippenpatroon.

Het prullenmandvenster (nu het enige venster op het bureaublad) wordt het actieve venster.

 Sluit het prullenmandvenster door 'Sluit venster' uit het Archief-menu te kiezen.

U kiest 'Sluit venster' door het Archief-menu aan te wijzen, een knop van de stuurkogel in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Sluit venster' te slepen. Zodra dit commando wordt gemarkeerd, laat u de knop van de stuurkogel los.

Natuurlijk kunt u het venster ook sluiten door in het sluitvak te klikken.

Het bureaublad

Het bureaublad van de Macintosh is te vergelijken met het werkblad van een bureau. Als u dat in gedachten houdt, is het werken op de Macintosh niet zo vreemd meer.

Naast het grijze vlak dat het "werkblad" vormt, ziet u op het bureaublad van de Macintosh symbolen, vensters en menu's.

- Symbolen stellen voorwerpen voor die een bepaalde inhoud hebben.
- Vensters stellen u in staat de inhoud van voorwerpen op het bureaublad te bekijken.
- Menu's bieden u de keuze uit bewerkingen die u kunt uitvoeren op een geselecteerd symbool (of op de inhoud daarvan).

Symbolen vertegenwoordigen voorwerpen

Ieder symbool kan op zijn beurt weer andere symbolen of gegevens bevatten.

Het symbool van de opstartschijf bevat bijvoorbeeld het symbool van de Systeemmap. Het symbool van de Systeemmap bevat op zijn beurt de programma's (ook weergegeven met symbolen) en de bestanden waarin de informatie staat die de computer nodig heeft om op te starten en goed te werken.

soorten voorwerpen Er zijn verschillende soorten symbolen voor verschillende

programma's die u gebruikt en de documenten die u aanmaakt. archiefkasten. U gebruikt ze om bestanden te bewaren, zoals de Harde schijven en 3.5-inch schijven zijn te vergelijken met

schijven zijn alleen beschikbaar wanneer u in een netwerk archiefkasten waarin documenten worden bewaard waarvan u en uw collega's samen gebruik maken. Gemeenschappelijke Gemeenschappelijke schijven zijn te vergelijken met

kunt er allerlei bestanden in opbergen. Mappen gebruikt u net als gewone gewone archiefmappen: u

Programma's zijn bestanden met instructies voor de computer.

Elk programma heeft een eigen specifieke toepassing.

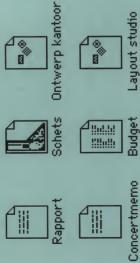
Teller

Schets

MemoMaker

Gemeenschappelijke schijf

Documenten zijn bestanden met woorden, afbeeldingen, getallen of geluiden die u in een programma aanmaakt.

Layout studio

De prullenmand is een symbool waarin u overbodige bestanden

kunt weggooien

In een venster kunt u de inhoud van een voorwerp bekijken

u de mappen en bestanden ziet die op de schijf staan. Als u een Als u een schijfsymbool opent, verschijnt er een venster waarin documentsymbool (bijvoorbeeld het symbool van een memo) opent, verschijnt er een venster waarin u de inhoud van het document kunt bekijken.

inhoud heeft geen enkele invloed op de inhoud van het venster. Het wijzigen van de venstergrootte en het bekijken van de De inhoud blijft hetzelfde, maar wat u ziet is anders.

Menu's bieden verschillende keuzen

Net als een menu in een restaurant biedt een Macintosh menu u geselecteerd symbool of op de geselecteerde inhoud van een verschillende keuzen. U kiest een van de verschillende bewerkingen die de computer kan uitvoeren op een symbool (bijvoorbeeld de tekst in een memo)

Het toetsenbord

U gebruikt het toetsenbord voor het typen van letters en cijfers, net zoals u dit doet op een schrijfmachine. (Voor mensen die blind typen, zijn er op het toetsenbord puntjes aangebracht in het midden van de toets voor de letter D en de letter K, zodat de basispositie voor de vingers gemakkelijk te vinden is.)

Afhankelijk van het programma dat u gebruikt, kunt u met bepaalde toetsen op het toetsenbord commando's geven of het effect van bepaalde stuurkogeltechnieken veranderen. Naast de gewone toetsen zijn er nog twee soorten toetsen: speciale toetsen en pijltoetsen.

Speciale toetsen

Alle Macintosh toetsenborden hebben vier speciale toetsen: Φ (Shift), $\Re$ (Command), $\sim$ (Option) en Control.

Als u een speciale toets afzonderlijk indrukt, gebeurt er niets. U gebruikt deze toetsen in combinatie met een andere toets (of in combinatie met de stuurkogel). De speciale toets verandert de werking van een andere toets of verandert het effect van de bewerking met de stuurkogel.

U typt bijvoorbeeld een hoofdletter door de &-toets ingedrukt te houden terwijl u op een tekentoets drukt. In veel programma's kunt u een commando uitvoeren door de **%**-toets ingedrukt te houden en op een bepaalde tekentoets te drukken

Pijltoetsen

Alle Macintosh toetsenborden hebben vier pijltoetsen: pijlomhoog, pijl-omlaag, pijl-links en pijl-rechts.

In de meeste programma's kunt u zowel de pijltoetsen als de stuurkogel gebruiken om het invoegpunt op het scherm te verplaatsen.

Pijltoetsen

Hoofdstuk 3

Een document maken en wijzigen

In dit boofdstuk

leert 11

- hoe u een programma opent
- hoe u een document maakt in een programma
- hoe u uw werk opslaat en waarom dat zo belangrijk is
- hoe u met meerdere programma's tegelijk kunt werken
- wat het verschil is tussen programma's en systeemprogrammatuur
- hoe u een document sluit
- hoe u een document opent
- hoe u een document wijzigt

- wat toetsenbord-equivalenten zijn en hoe u deze gebruikt
- hoe u een programma verlaat
- hoe u een kopie van een document maakt
- hoe u de naam van een document wijzigt
- hoe u de prullenmand gebruikt

Voor u begint

dient u de computer zonodig uit de sluimerstand te halen of aan te zetten.

Een programma openen

Bij uw computer is het programma LeerTekst geleverd. Met dit eenvoudige tekstverwerkingsprogramma gaat u een document maken.

1. Open het symbool 'Macintosh HD'.

(Selecteer het symbool door erop te klikken en kies 'Open' uit het Archief-menu.)

Het venster 'Macintosh HD' verschijnt en u ziet de inhoud van de harde schijf. Een van de onderdelen op de harde schijf is het programma LeerTekst.

2. Open het LeerTekst symbool.

Als u het LeerTekst symbool niet direct ziet, kunt u het met de schuifbalken zoeken.

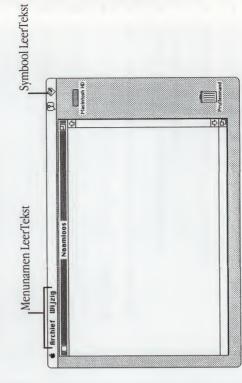
Om het symbool te openen, klikt u erop en kiest u 'Open' uit het Archief-menu.

Als u het programma LeerTekst opent, ziet u een belangrijke verandering op het bureaublad:

Er verschijnt een naamloos venster.

Maar er verandert meer:

- De menunamen van het programma verschijnen in de menubalk.
- Het symbool van het Programma-menu rechts in de menubalk verandert in het LeerTekst symbool.

Het naamloze venster is leeg omdat u er nog niets in hebt getypt. In de gedeelten hieronder leert u hoe u een kort document aanmaakt, hoe u het opslaat en hoe u het een naam geeft.

Een document maken

Het naamloze venster is vergelijkbaar met een leeg vel papier. In de linker bovenhoek van het lege document ziet u een knipperend verticaal streepje (j). Dit is het *invoegpunt*. Het geeft aan waar de tekst die u typt, wordt ingevoegd.

Het gebruik van het Macintosh toetsenbord komt overeen met dat van een schrijfmachine, met de volgende verschillen:

- Als u een typefout maakt, drukt u op de ←-toets om de tekens links van het invoegpunt te wissen.
- Druk aan het einde van een regel niet op de ← toets maar typ gewoon door. De tekst loopt automatisch door naar de volgende regel.

Typ de onderstaande tekst:

Alle wezens worden vrij en gelijk geboren. Begiftigd met verstand en geweten, behoren zij zich jegens elkaar in een geest van vriendschap te gedragen.

Later in dit hoofdstuk gaat u deze tekst wijzigen.

Uw werk opslaan

Voordat u uw werk opslaat, bestaat het alleen in het geheugen van de computer. Dit betekent dat het verloren zou gaan als u de computer zou uitschakelen—als gedachten die verloren gaan wanneer u ze niet op papier zet. Als u later met uw werk verder wilt gaan, is het dus van belang dat u uw werk opslaat.

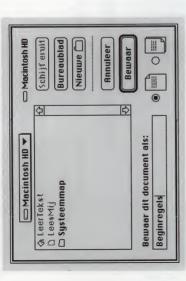
1. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

In het dialoogvenster dat nu verschijnt, kunt u het document een naam geven en aangeven dat het op de harde schijf moet worden opgeslagen.

wordt vervolgd

2. Typ "Beginregels".

Omdat het woord "Naamloos" is geselecteerd (het is gemarkeerd) als het dialoogvenster verschijnt, kunt u meteen beginnen met het typen van de gewenste naam. De getypte tekst vervangt de geselecteerde tekst.

3. Klik op de knop 'Bewaar'.

De naam "Beginregels" staat nu in de titelbalk van het document en het document is onder deze naam op de harde schijf bewaard.

Met meerdere programma's tegelijk werken

U kunt meerdere programma's tegelijk hebben geopend (hoeveel programma's is afhankelijk van de geheugenruimte van uw computer en de ruimte die de programma's in beslag nemen), maar er kan maar één programma tegelijk actief zijn. Het actieve programma bevindt zich "voor" de andere geopende programma's, net zoals het actieve venster altijd het voorste venster is.

Het venster 'Beginregels' is nu het actieve venster en LeerTekst is het actieve programma. LeerTekst is echter niet het enige geopende programma.

Vanaf het moment dat de computer is opgestart, is de Finder ook geopend. De Finder is het programma dat het bureaublad laat verschijnen. Wanneer de Macintosh aan staat, is de Finder altijd geopend. Het programma is op dit moment echter niet actief.

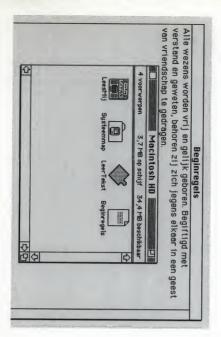
 Verklein zonodig het venster 'Beginregels' door het maatvak tegelijk naar links en omhoog te verslepen en laat vervolgens de knop van de stuurkogel los.

Nadat u het venster hebt verkleind, ziet u in de rechter bovenhoek van het bureaublad het symbool van de harde schijf.

2. Maak de Finder actief door op het symbool van de harde schijf of ergens anders op het bureaublad (maar niet in het venster 'Beginregels') te klikken.

De Finder is nu actief. De volgende zaken zijn veranderd:

- Het venster 'Macintosh HD' ligt voor het venster 'Beginregels'.
- De menubalk bevat de menu's van de Finder.
- Het symbool van het Programma-menu rechts in de menubalk is veranderd in het Finder-symbool.

In het venster 'Macintosh HD' ziet u het symbool van het document 'Beginregels' dat u zojuist hebt gemaakt en op de harde schijf hebt opgeslagen.

3. Maak het venster 'Beginregels' actief door op een willekeurige plaats in dit venster te klikken.

(Het venster wordt waarschijnlijk gedeeltelijk bedekt door het venster van de harde schijf.)

Als u klikt, wordt het venster 'Beginregels' weer het voorste oftewel het actieve venster. Leer'Tekst is nu het actieve programma.

U maakt een venster actief door op een willekeurige plaats in het venster te klikken. Het programma waar het venster bij hoort, wordt actief zodra het venster actief wordt.

Er is nog een manier om een programma actief te maken:

 Maak de Finder actief door 'Finder' te kiezen uit het Programma-menu rechts in de menubalk.

wordt vervolgd ►

U kiest 'Finder' door de aanwijzer op het symbool van het Programma-menu te plaatsen, een knop van de stuurkogel in te drukken en de aanwijzer naar 'Finder' te slepen tot het wordt gemarkeerd, en vervolgens de knop los te laten.

De Finder wordt het actieve programma en het venster van de harde schijf wordt het actieve venster.

5. Maak LeerTekst actief door 'LeerTekst' te kiezen uit het Programma-menu.

LeerTekst wordt het actieve programma en het venster Beginregels' wordt het actieve venster. Alle geopende programma's staan in het Programma-menu. Uit het Programma-menu kunt u het programma kiezen dat u actief wilt maken. Aan het symbool van het Programma-menu in de menubalk kunt u altijd zien wat op dat moment het actieve programma is.

Een document sluiten

Wanneer u een document sluit, blijft het programma waarin het document is gemaakt, geopend. (Wanneer u ook het programma wilt sluiten, dient u het met het commando 'Stop' te verlaten.) Het programma blijft geopend en actief totdat u het programma verlaat of een ander programma actief maakt.

- Maak, als dit nog niet het geval is, het venster 'Beginregels' actief door op een willekeurige plaats in het venster te klikken.
- 2. Sluit het venster 'Beginregels'.

U kunt in het sluitvak links in de titelbalk klikken of 'Sluit' kiezen uit het Archief-menu.

Het venster 'Beginregels' wordt gesloten, maar LeerTekst is nog steeds het actieve programma. U ziet nu het volgende:

- In de menubalk staan nog steeds de namen van de LeerTekst menu's.
- Het symbool van het Programma-menu (rechts in de menubalk) is nog steeds het LeerTekst symbool.

Twee soorten programma's

Programma's waarmee u werk op de computer uitvoert, worden toepassingsprogramma's of applicaties genoemd, omdat ze het mogelijk maken de computer in te zetten voor bepaalde toepassingen.

Een tekstverwerkingsprogramma is bijvoorbeeld een toepassingsprogramma waarmee u memo's, romans of ander werk kunt schrijven. Voor het maken van afbeeldingen, het ontwerpen van gebouwen, het componeren van muziek of het uitvoeren van berekeningen bestaan weer andere toepassingsprogramma's.

De meeste Macintosh programma's werken op ongeveer dezelfde manier, zodat u kennis van het ene programma altijd kunt gebruiken in het andere.

Programma's die de computer zelf gebruikt om te kunnen functioneren, worden aangeduid met de term systeemprogrammatuur (ook wel besturingssysteem genoemd).

De schakel tussen u en de systeemprogrammatuur wordt gevormd door het programma Finder. Dit programma zorgt ervoor dat het bureaublad verschijnt en dat u met de voorwerpen op het bureaublad—schijven, programma's, mappen, documenten—kunt werken. U gebruikt de Finder ook om aan de systeemprogrammatuur te laten weten wat u wilt doen, welke schijven u wilt gebruiken, welke programma's en documenten u wilt openen, of waar u bestanden wilt opslaan.

Een document openen

Wanneer u een document opent, wordt het programma waarin u het document hebt gemaakt, het actieve programma.

1. Zorg dat het venster 'Macintosh HD' is geopend.

(Selecteer het symbool door erop te klikken en kies 'Open' uit het Archief-menu.)

Het venster 'Macintosh HD' verschijnt en u ziet de inhoud van uw harde schijf. De schijf bevat onder andere het programma LeerTekst en het LeerTekst document 'Beginregels' dat u hebt gemaakt.

Op de volgende pagina vindt u informatie over een andere manier om een symbool te openen.

wordt vervolgd ►

Open het symbool van het document 'Beginregels' door er dubbel op te klikken.

Dubbel klikken betekent dat u tweemaal snel achter elkaar op een symbool klikt zonder de aanwijzer te bewegen. (Rol met de stuurkogel zodat de aanwijzer op het symbool komt te staan en druk tweemaal op een van de knoppen boven of onder de stuurkogel.) Dubbel klikken heeft hetzelfde effect als het symbool selecteren en vervolgens 'Open' kiezen.

Als u 'Begin regels' opent, wordt Leer Tekst het actieve programma. U
 ziet nu het volgende:

- Het venster 'Beginregels' verschijnt.
- In de menubalk staan de namen van de LeerTekst menu's.
- Het symbool van het Programma-menu (rechts in de menubalk) is nu het LeerTekst symbool.

Een document wijzigen

In het venster 'Beginregels' ziet u de tekst die u hebt getypt. Deze tekst gaat u nu wijzigen met behulp van technieken die u in de meeste Macintosh programma's kunt gebruiken.

Onthoud steeds het volgende:

- Het invoegpunt—het knipperende verticale streepje—geeft aan waar tekst die u typt, verschijnt.
- De I-vormige aanwijzer (I) is het type aanwijzer dat in tekstdocumenten wordt gebruikt. Net als de pijlvormige aanwijzer (*) bestuurt u de I-vormige aanwijzer met de stuurkogel.
- 1. Zoek het invoegpunt linksboven in het document.
- Zoek de I-vormige aanwijzer. Ziet u deze niet, dan rolt u met de stuurkogel, zodat de aanwijzer beweegt.

U kunt nu tekst gaan wijzigen.

- S Zet de I-vormige aanwijzer net voor het woord "wezens").
- Sleep over het woord "wezens" om dit te selecteren en laat vervolgens de knop van de stuurkogel los

wordt zwart gemarkeerd terwijl u de stuurkogel beweegt. Het geselecteerde woord Om te slepen houdt u de knop van de stuurkogel ingedrukt

Als u te veel of te weinig selecteert, gaat u terug naar stap 3 en probeert u het opnieuw

Typ nu het woord "mensen"

de ←-toets om eventuele typetouten te corrigeren.) De tekst die u typt, vervangt de geselecteerde tekst. (Gebruik

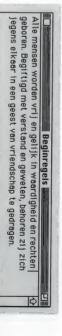
6. Zet de I-vormige aanwijzer vlak voor het woord "geboren" (achter "gelijk").

Klik eenmaal door op de knop van de stuurkogel te drukken.

Alles wat u nu typt, verschijnt op de plaats van het invoegpunt. Het invoegpunt verschijnt op de plaats waar u hebt geklikt.

00 Typ "in waardigheid en rechten". Vergeet de spatie niet aan het eind.

wordt vervolgd

Nu gaat u wat tekst verplaatsen.

- 9. Zet de aanwijzer vlak voor "zij".
- Sleep over het woord "zij" en laat de knop van de stuurkogel los.

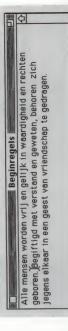

11. Kies 'Knip' uit het Wijzig-menu.

Door 'Knip' te kiezen, verwijdert u de geselecteerde tekst uit het document en slaat u deze op in het klembord, een tijdelijke opslagplaats voor gegevens.

12. Zet de aanwijzer vlak voor het woord "Begiftigd".

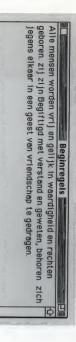
13. Klik om het invoegpunt in de tekst te plaatsen.

14. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

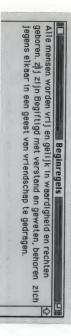

Wanneer u 'Plak' kiest, wordt de inhoud van het klembord op de plaats van het invoegpunt in het document ingevoegd.

15. Druk eenmaal op de spatiebalk, typ "zijn" en druk nogmaals op de spatiebalk.

16. Zet de aanwijzer tussen de letters "z" en "i" in het woord "zij".

- 17. Klik door op de knop van de stuurkogel te drukken.
- 18. Druk op de ←-toets en typ de hoofdletter "Z".

De aangebrachte wijzigingen opslaan

De wijzigingen die u tot nu toe hebt aangebracht, gaan pas deel uitmaken van uw document wanneer u ze opslaat. U moet de computer daarom vertellen dat de wijzigingen moeten worden bewaard in het document 'Beginregels' dat is opgeslagen op de harde schijf.

Denk eraan dat een wijziging pas permanent wordt wanneer u uw werk opslaat. Als u uw werk niet opslaat, kunt u wijzigingen kwijtraken wanneer er zich een stroomstoring voordoet of wanneer de computer door problemen met een programma niet meer goed werkt.

Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

Sla uw werk vaak en regelmatig op.

Toetsenbord-equivalenten

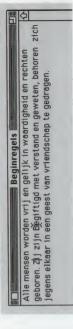
Bepaalde commando's kunt u ook met behulp van het toetsenbord in plaats van met de stuurkogel kiezen. Een toetsenbord-equivalent is een combinatie van toetsen die u tegelijkertijd indrukt en die hetzelfde resultaat heeft als het kiezen van een commando uit een menu. Een van de toetsen is altijd de **æ**-toets of een andere speciale toets.

U kunt bijvoorbeeld in plaats van 'Bewaar' uit het Archiefmenu te kiezen, ook tegelijk op de æ-toets en de S-toets drukken. Als u op æ-S drukt, is het resultaat hetzelfde als wanneer u 'Bewaar' uit het Archief-menu kiest.

U kunt in een menu zien voor welke commando's een toetsenbord-equivalent beschikbaar is. De toetsenbord-equivalenten staan altijd rechts van de commandonaam in het menu.

Meer wijzigingen aanbrengen

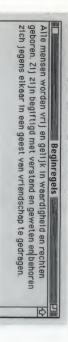
U hebt de aangebrachte wijzigingen opgeslagen, zodat ze deel uitmaken van het document dat is opgeslagen op de harde schijf. Zet de I-vormige aanwijzer (I) tussen de letters "B" and "e" in het woord "Begiftigd".

- Klik eenmaal door op de knop van de stuurkogel te drukken.
- 3. Druk op de ←toets en typ de kleine letter "b".
- Zet de aanwijzer achter de komma voor het woord "behoren".

5 Druk op de ←-toets, druk op de spatiebalk en typ vervolgens het woord "en".

Zet de aanwijzer vlak voor "elkaar".

.7 Klik door op de knop van de stuurkogel te drukken. Het invoegpunt verschijnt nu op de plaats van de aanwijzer

- 8. Zet de aanwijzer nu rechts van "elkaar". Sleep niet en druk nog niet op de knop van de stuurkogel.
- 9. Houd de ⇔-toets ingedrukt en klik op het punt waar u de aanwijzer hebt neergezet.

selecteert u alle tekst tussen het invoegpunt en de aanwijzer. Door de ◆-toets ingedrukt te houden terwijl u klikt,

10. Typ nu "elkander".

wordt vervolgd

11. Selecteer het woord "vriendschap" door er dubbel op te klikken.

Om een woord te selecteren door dubbel te klikken, zet u de aanwijzer op het woord en klikt u tweemaal snel achter elkaar zonder de aanwijzer te bewegen.

12. Typ "broederschap".

Het kan zijn dat er na deze bewerkingen twee spaties tussen bepaalde woorden staan of dat er ergens een spatie ontbreekt. Zet de aanwijzer op de plaats waar u een spatie wilt toevoegen of verwijderen en druk op de spatiebalk of op de ←toets.

13. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

Een programma verlaten

Wanneer u een programma verlaat, worden zowel het programma als de geopende documenten die u met het programma hebt gemaakt, gesloten. (Wanneer u alleen een document sluit, blijft het programma open en actief.)

1. Zorg dat het venster 'Beginregels' actief is.

2. Verlaat het programma LeerTekst.

Om het programma te verlaten, kunt u 'Stop' uit het Archiefmenu kiezen of op **%**-Q drukken.

Als er een bericht verschijnt waarin wordt gevraagd of u de wijzigingen wilt bewaren, klikt u op de knop 'Ja'.

Het document 'Beginregels' en het programma LeerTekst worden gesloten. De Finder wordt nu het actieve programma.

Documenten en programma's openen en sluiten

Het venster van een document actief maken	Een document openen
Het programma waarin het docun gemaakt, wordt actief.	Het programma waarin het docun gemaakt, wordt geopend.

ment is

ment is

programma waarin het document is Het document wordt gesloten; het het geheugen aanwezig). gemaakt wordt niet gesloten (het blijft in

Een document sluiten

programma's). geheugen komt vrij voor andere Gevraagd wordt of u uw werk wilt bewaren, actieve document is gemaakt, gesloten (het vervolgens wordt het programma waarin het

Een programma verlaten

Een kopie van een document maken

het document 'Beginregels'. versie kunt bewaren. Om te oefenen maakt u nu een kopie van maken, zodat u de kopie kunt wijzigen en de oorspronkelijke Tijdens uw werk zult u vaak een kopie van een document willen

1. Zorg dat het venster 'Macintosh HD' is geopend.

vervolgens 'Open' uit het Archief-menu.) (Selecteer het symbool door erop te klikken en kies

de harde schijf. De schijf bevat onder andere het programma LeerTekst en het document 'Beginregels' Het venster 'Macintosh HD' verschijnt en u ziet de inhoud van

Klik op het symbool van 'Beginregels' om het te selecteren.

wordt vervolgd

3. Kies 'Dupliceer' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een nieuw symbool met de naam 'Beginregels (kopie)'. Dit symbool is geselecteerd.

In de samenvatting in het naslaggedeelte van dit boek worden nog andere methoden besproken om een bestand te kopiëren.

De naam van een symbool wijzigen

U kunt een symbool elke naam geven die u wilt, en daarbij elk teken gebruiken dat u wilt, behalve de dubbele punt (:). Als u de naam van een symbool wijzigt en het symbool opent, ziet u dat de naam van het bijbehorende venster ook is gewijzigd.

- 1. Sleep het symbool van 'Beginregels (kopie)' weg, zodat het origineel en de kopie elkaar niet overlappen.
- Klik op de naam (niet op het symbool zelf) van 'Beginregels (kopie)', ook als het symbool al is geselecteerd.

De naam wordt gemarkeerd en er verschijnt een kader omheen. Wanneer u de aanwijzer op de geselecteerde naam plaatst, verandert de pijl in een I-vormige aanwijzer.

3. Typ "Artikel 1".

De nieuwe tekst vervangt de geselecteerde tekst.

4. Druk op de ←-toets.

Het document heeft nu de nieuwe naam.

U hebt nu twee identieke documenten met verschillende namen. Als u wijzigingen aanbrengt in het ene document blijft het andere ongewijzigd.

Het gebruik van de prullenmand

Wanneer u een bestand of map niet langer nodig hebt, kunt u het symbool naar de prullenmand slepen om het weg te gooien. U kunt dit oefenen door het document 'Artikel 1' weg te gooien, dat u als kopie van 'Beginregels' hebt aangemaakt.

l. Zorg dat het venster 'Macintosh HD' is geopend.

(Selecteer het symbool door erop te klikken en kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu.)

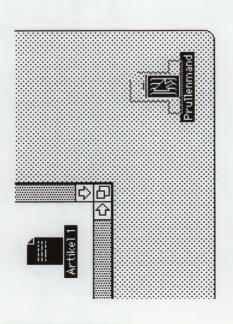
Het venster 'Macintosh HD' verschijnt en u ziet de inhoud van de harde schijf. De harde schijf bevat onder andere het programma LeerTekst en de twee documenten 'Beginregels' en 'Artikel 1'. (Gebruik zonodig de schuifbalken om de verschillende voorwerpen zichtbaar te maken.)

wordt vervolgd ▶

2. Sleep het symbool van het bestand 'Artikel 1' naar het symbool van de prullenmand tot beide symbolen zijn gemarkeerd en laat de knop van de stuurkogel los.

Versleep zonodig het venster van de harde schijf zodat het symbool van de prullenmand zichtbaar wordt.

Het symbool van de prullenmand wordt gemarkeerd wanneer de punt van de pijlvormige aanwijzer de prullenmand raakt.

Als u de knop van de stuurkogel loslaat, verdwijnt het bestand 'Artikel 1' in de prullenmand. Als u een bestand of map in de prullenmand plaatst, gaat deze bol staan om aan te geven dat er iets in zit.

3. Open het symbool van de prullenmand.

(Selecteer het symbool door erop te klikken en kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu, of klik dubbel op het symbool.)

Het venster van de prullenmand verschijnt. Alles wat u naar de prullenmand sleept, blijft daar tot u de prullenmand leegt.

U kunt een voorwerp uit de prullenmand terughalen door het te selecteren en 'Berg op' uit het Archief-menu te kiezen. (U kunt het voorwerp ook naar de oude plaats terugslepen.)

f. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster met de vraag of u het voorwerp definitief wilt verwijderen.

5. Klik op de knop 'OK'.

Als u op 'OK' klikt, wordt de prullenmand geleegd. Dat wil zeggen dat de bestanden in de prullenmand van de schijf worden gewist. De prullenmand staat nu niet langer bol, omdat er niets meer in zit.

6. Sluit het prullenmandvenster door in het sluitvak te klikken.

Hoofdstuk 4

Meer informatie over de Macintosh

In dit boofdstuk

leert u

- hoe u het bureau-accessoire Batterij opent
- hoe u het regelpaneel 'PowerBook' opent
- hoe u Ballonhelp gebruikt
- hoe u 3.5-inch schijven gebruikt
- waar u informatie over uw computer en de bijbehorende programmatuur kunt vinden

Voor u begint

dient u de computer zonodig uit de sluimerstand te halen of aan te zetten.

Dit korte hoofdstuk biedt informatie over het bureau-accessoire Batterij en het regelpaneel 'PowerBook', twee onderdelen waarmee u het stroomverbruik van uw computer kunt regelen. Ook krijgt u informatie over 3.5-inch schijven en leest u waar u

meer informatie over uw computer kunt vinden.

Het bureau-accessoire Batterij openen

Via het bureau-accessoire Batterij kunt u tijdens het werken controleren hoeveel lading de batterij nog heeft.

Zo opent u het bureau-accessoire Batterij:

■ Kies 'Batterij' uit het Apple-menu (♠).

U kunt het Batterij-venster tijdens uw werk op het scherm laten staan, zodat u de batterijlading in de gaten kunt houden. De zwarte blokjes geven aan hoe vol de batterij nog is.

Meer informatie over het bureau-accessoire Batterij vindt u in het hoofdstuk over de stroomvoorziening in deel III van deze handleiding.

Het regelpaneel 'PowerBook' openen

Via het regelpaneel 'PowerBook' kunt u de balans regelen tussen stroombesparing en systeemsnelheid en kunt u een aantal andere voorzieningen voor de PowerBook instellen.

Zo opent u het regelpaneel 'PowerBook':

Kies 'Regelpanclen' uit het Apple-menu (♥).

Open het symbool 'PowerBook'

erop te klikken en kies vervolgens 'Open' uit het Archief-(Klik dubbel op het symbool of selecteer het symbool door

de computer werkt dan langzamer). schuilknop naar rechts sleept, gaat de batterij langer mee (maar onder 'Batterijbeheer' naar links sleept, zal uw computer sneller werken (de batterij raakt dan wel sneller leeg). Als u de Het regelpaneel 'PowerBook' verschijnt. Als u de schuifknop

handleiding. hoofdstuk over de stroomvoorziening in deel III van deze Meer informatie over het regelpaneel 'PowerBook' vindt u in het

Ballonhelp

tekstballonnen zoals u die kent uit stripverhalen. Elke ballon wijst en andere voorwerpen op het scherm van de Macintosh in Ballonhelp biedt informatie over symbolen, menu's, commando's naar het voorwerp waarover informatie wordt gegeven

Helpballonnen worden in veel Macintosh programma's gebruikt.

Ballonhelp inschakelen

- Zet de aanwijzer op het Help-symbool (het vraagteken) rechts in de menubalk.
- Druk op een knop van de stuurkogel
- Sleep de aanwijzer naar het commando 'Toon helpballonnen' en laat de knop van de stuurkogel los

het scherm aanwijst, verschijnt daarbij een helpballon. Ballonhelp is nu ingeschakeld. Wanneer u een voorwerp op

wordt vervolgd ▶

4. Wijs het symbool van de harde schijf aan om een helpballon met informatie over de harde schijf te bekijken.

De helpballon verschijnt naast het symbool. Als Ballonhelp is ingeschakeld, kunt u gewoon symbolen selecteren, commando's kiezen, enzovoort.

5. Klik op het symbool van de harde schijf om het te selecteren.

U kunt het symbool selecteren, ook al staat er een helpballon op het scherm.

6. Zet de aanwijzer op het Archief-menu.

Naast de menunaam verschijnt een helpballon.

Druk op een knop van de stuurkogel om het Archiefmenu te openen.

Wanneer u het menu opent, verdwijnt de helpballon.

8. Sleep de aanwijzer langzaam naar het commando 'Open' zodat het wordt geselecteerd en laat dan de knop van de stuurkogel los.

Bij elk commando waar u overheen sleept, verschijnt een helpballon. Het venster van de harde schijf wordt het actieve venster. U kunt meer helpballonnen bekijken door verschillende onderdelen en symbolen in het venster aan te wijzen.

Ballonhelp uitschakelen

Omdat helpballonnen het zicht op het scherm kunnen belemmeren, kunt u Ballonhelp uitschakelen nadat u de informatie in de ballonnen hebt gelezen.

Kies 'Verberg helpballonnen' uit het Help-menu.

(Zet de aanwijzer op het Help-symbool in de menubalk, druk op een knop van de stuurkogel om het Help-menu te openen, sleep de aanwijzer naar het commando Verberg helpballonnen' en laat de knop van de stuurkogel los.)

Werken met schijven

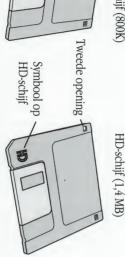
op worden aangesloten. (Instructies hiervoor vindt u in het schijfeenheid, maar er kan wel een externe 3.5-inch schijfeenheid hoofdstuk over het uitbreiden van uw computersysteem.) Uw computer beschikt niet over een ingebouwde 3.5-inch

soorten 3.5-inch schijven gebruiken: Als u een externe 3.5-inch schijfeenheid aansluit, kunt u twee

- schijven met een hoge dichtheid (met het symbool **1**), die 1,4 megabyte (MB) aan gegevens kunnen bevatten
- dubbelzijdige schijven, die 800 kilobyte (K) aan gegevens kunnen bevatten

en megabyte. (Op de volgende pagina leest u meer over de begrippen kilobyte

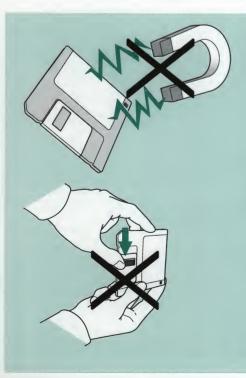
Dubbelzijdige schijf (800K)

Omgaan met 3.5-inch schijven

aanwijzingen op. Neem in elk geval de volgende regels in acht: Volg bij het werken met schijven altijd de bijgeleverde

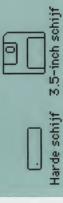
- gegevens beschadigen. Televisies, beeldschermen Houd 3.5-inch schijven uit de buurt van magneten magneten. telefoons, luidsprekers en sommige lichtbronnen bevatten magnetische signalen, kan een magnetisch veld deze Aangezien de gegevens op de schijf zijn opgeslagen als
- Stel schijven niet bloot aan extreem lage of hoge temperaturen of aan een extreem lage of hoge luchtvochtigheid.
- kunt u de schijf achter dit plaatje beschadigen. Verschuif het metalen plaatje van de schijf niet. Hierdoor

3.5-inch schijven en harde schijven

Zowel harde schijven als 3.5-inch schijven zijn te vergelijken met archiefkasten. U gebruikt ze om gegevens te bewaren. Op een harde schijf kunt u echter veel meer gegevens kwijt dan op een 3.5-inch schijf. Bovendien kunt u van een harde schijf veel sneller gegevens terughalen.

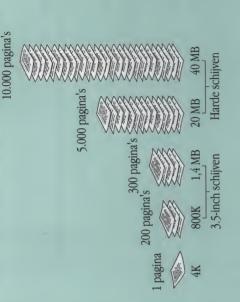
De twee soorten schijven hebben elk een eigen symbool.

Het symbool in de rechter bovenhoek van het bureaublad is de *opstartschijf*, waarop de gegevens staan die de computer nodig heeft om op te starten.

De harde schijf is ondergebracht in de harde schijfeenheid, die in de computer is geïnstalleerd. Een 3.5-inch schijf kunt u daarentegen gemakkelijk bij u steken, zodat u de schijf ook op een andere computer kunt gebruiken.

Een 3.5-inch schijf bestaat uit dun, buigzaam materiaal dat is bedekt met een magnetische laag. Om dit materiaal te beschermen, is de schijf omgeven door een harde plastic behuizing. Een 3.5-inch schijf wordt ook wel *diskette* genoemd.

Zelfs op de kleinste harde schijven kunt u net zoveel kwijt als op een paar duizend pagina's. HD-schijven kunnen 1,4 megabyte aan gegevens bevatten (ongeveer 300 getypte pagina's). Dubbelzijdige schijven kunnen 800 kilobyte aan gegevens bevatten (ongeveer 200 getypte pagina's). (Eén megabyte is iets meer dan 1.000 kilobyte.)

Een 3.5-inch schijf in de schijfeenheid plaatsen

- 1. Houd de schijf tussen duim en wijsvinger, met uw duim op het etiket en het metalen plaatje naar voren.
- 2. Plaats de schijf in de 3.5-inch schijfeenheid met het etiket naar boven en het metalen plaatje naar voren.

Instructies voor het voorbereiden van schijven (het zogenaamde initialiseren) vindt u in het hoofdstuk over het gebruik van schijven.

Over deel III van deze handleiding

In deel III staat alle informatie die u nodig hebt om uw apparatuur en systeemprogrammatuur te gebruiken. In tegenstelling tot deel I en II, die vanaf het begin moeten worden doorgewerkt, gebruikt u deel III zoals u een naslagwerk gebruikt: u zoekt alleen datgene op waarover u iets wilt weten.

Met behulp van de inhoudsopgave en de index kunt u de benodigde informatie opzoeken. Bovendien vindt u achterin deze handleiding een overzicht van veel gebruikte technieken en een gedeelte over mogelijke oorzaken en oplossingen van problemen.

Wat nu?

Als u de *Macintosh intro* en deel I en II van deze handleiding hebt doorgenomen, hebt u voldoende geleerd en geoefend om de Macintosh voor uw werk te kunnen gebruiken.

U kunt nu het volgende doen

- de lading van de batterij controleren en deze zonodig opnieuw opladen (raadpleeg het hoofdstuk over de stroomvoorziening voor meer informatie)
- leren werken met verschillende Macintosh programma's
- deel III raadplegen voor informatie over het ordenen van bestanden of het aanpassen van uw computer aan uw specifieke wensen
- in deel III onderwerpen opzoeken die u interesseren
- even pauzeren

Hoofdstuk 5

Programmatuur installeren

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- systeemprogrammatuur installeren of vervangen
- programma's installeren
- met meerdere programma's tegelijk werken
- werken met het Plakboek
- een RAM-schijf gebruiken

Systeemprogrammatuur installeren of vervangen

De systeemprogrammatuur bestaat uit de programma's en bestanden die de computer nodig heeft om op te starten, bestanden te beheren en toepassingsprogramma's te laten werken. Wanneer u de computer aanzet, zoekt deze naar een schijf met systeemprogrammatuur.

De systeemprogrammatuur staat altijd in een map die de Systeemmap wordt genoemd. Iedere schijf die een Systeemmap bevat, is een opstartschijf. Meestal is de ingebouwde harde schijf de opstartschijf. U kunt echter ook een andere harde schijf of een 3.5-inch schijf als opstartschijf gebruiken.

Als de computer geen opstartschijf vindt, verschijnt dit symbool op het scherm:

Als u dit symbool ziet, dient u systeemprogrammatuur op de interne harde schijf van de computer te installeren of de computer aan een externe schijf met systeemprogrammatuur te koppelen.

Opmerking. Als dit symbool verschijnt terwijl er al systeemprogrammatuur is geïnstalleerd, kan het zijn dat de harde schijf of de systeemprogrammatuur beschadigd is. In dat geval dient u de systeemprogrammatuur opnieuw te installeren. Zie het gedeelte over het testen en herstellen van schijven in het hoofdstuk over het gebruik van schijven. •

Voor u begint

Om systeemprogrammatuur op een opstartschijf te installeren of te vervangen, gebruikt u het programma Installer.

△ Belangrijk. Maak op een andere schijf een reservekopie van de huidige Systeemmap voordat u nieuwe systeemprogrammatuur installeert. (Misschien hebt u de oude versie later nog eens nodig, bijvoorbeeld als u een programma wilt gebruiken dat niet compatibel is met de nieuwe versie.) Het programma Installer biedt een snelle, efficiënte manier om de systeemprogrammatuur te vervangen zonder dat speciale bestanden (zoals lettertypen, geluiden en dergelijke) verloren

Onthoud het volgende als u systeemprogrammatuur gaat installeren:

- Uw harde schijf moet zijn geinitialiseerd, zodat er gegevens op de schijf kunnen worden opgeslagen. (De interne harde schijf van iedere Apple computer is al geinitialiseerd in de fabriek.)
- Zorg dat u beschikt over de schijven met systeemprogrammatuur die bij uw computer of uitbreidingsset zijn geleverd, of dat u toegang hebt tot de systeemprogrammatuur via een netwerk, een andere harde schijf of (als uw computer in de SCSI-schijfmodus kan worden gebruikt) op een Macintosh bureaucomputer.

Systeemprogrammatuur installeren

Als u via een netwerk toegang hebt tot de systeemprogrammatuur, opent u het programma Installer en volgt u de procedure vanaf stap 4. Om systeemprogrammatuur te installeren vanaf een andere harde schijf of een Macintosh bureaucomputer, raadpleegt u het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.

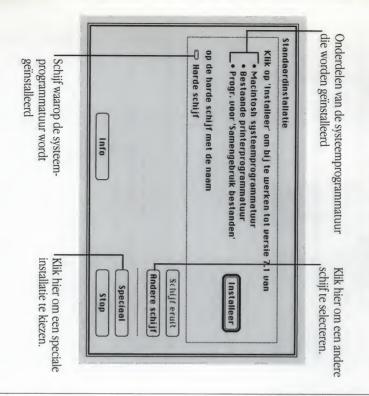
Zorg dat u de juiste installatie-optie voor uw computer gebruikt.

- 1. Zet de Macintosh uit.
- 2. Plaats de schijf Installeer als eerste in de schijfeenheid.
- 3. Zet de Macintosh aan.

Het programma Installer wordt automatisch geopend.

4. Klik op 'OK'.

Het dialoogvenster 'Standaardinstallatie' verschijnt.

5. Zorg dat de harde schijf die wordt genoemd, de schijf is waarop u de programmatuur wilt installeren.

Als u niet de naam van de juiste schijf ziet, klikt u op 'Andere schijf tot de naam van de gewenste schijf verschijnt.

6. Klik op 'Installeer'.

Volg de instructies op het scherm.

Als u installeert vanaf 3.5-inch schijven, wordt u af en toe gevraagd een andere schijf te plaatsen, zodat de installatieprocedure kan worden voortgezet.

8. Klik op 'Stop' als de melding verschijnt dat de installatie is voltooid.

Als er een melding verschijnt dat de installatie is mislukt, voert u de procedure opnieuw uit. (Volg hiervoor de instructies op het scherm.)

9. Start de computer opnieuw op.

Maak een reservekopie van de Systeemmap op 3.5-inch schijven of op een andere harde schijf.

Speciale installatie

Bij een speciale installatie kunt u zelf bepalen welke systeembestanden u wilt installeren. U kunt bijvoorbeeld één speciaal bestand installeren of vervangen, of bestanden weglaten die u niet nodig hebt, zodat er meer ruimte vrij blijft op de harde schijf.

Begin bij stap 1 als u installeert vanaf 3.5-inch schijven; open het programma Installer en begin bij stap 4 als u de systeemprogrammatuur via een netwerk installeert.

Zorg dat u de juiste installatie-optie voor uw computer gebruikt.

- 1. Zet de Macintosh uit.
- 2. Plaats de schijf Installeer als eerste in de schijfeenheid.
- 3. Zet de Macintosh aan.

Het programma Installer wordt automatisch geopend.

4. Klik op 'OK'.

Het dialoogvenster 'Standaardinstallatie' verschijnt.

5. Zorg dat de harde schijf die wordt genoemd, de schijf is waarop u de programmatuur wilt installeren.

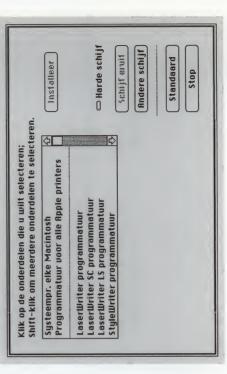
Als u niet de naam van de juiste schijf ziet, klikt u op 'Andere schijf tot de naam van de gewenste schijf verschijnt.

6. Klik op 'Speciaal'.

Het dialoogvenster 'Speciale installatie' verschijnt. U ziet een lijst met alle onderdelen die in de systeemprogrammatuur zijn opgenomen.

7. Zoek met behulp van de schuifbalk de gewenste onderdelen en klik op de onderdelen die u wilt installeren terwijl u de Φ -toets ingedrukt houdt.

Als u zo min mogelijk ruimte op de harde schijf wilt gebruiken, kiest u de optie 'Minimale programmatuur' voor uw type Macintosh.

△ Belangrijk. Zorg ervoor dat u in ieder geval de bestanden installeert die de computer nodig heeft om gegevens uit te wisselen met de printer, het netwerk en andere apparatuur waarop de computer is aangesloten. △

8. Klik op 'Installeer'.

9. Volg de instructies op het scherm.

Als u installeert vanaf 3.5-inch schijven, wordt u af en toe gevraagd een andere schijf te plaatsen, zodat de installatieprocedure kan worden voortgezet.

10. Klik op 'Stop' als de melding verschijnt dat de installatie is voltooid.

Als er een melding verschijnt dat de installatie is mislukt, voert u de procedure opnieuw uit. (Volg hiervoor de instructies op het scherm.)

11. Start de computer opnieuw op.

Maak een reservekopie van de Systeemmap op 3.5-inch schijven of op een andere harde schijf.

Attentie. Er mag maar één Systeemmap op een opstartschijf staan. Als er meerdere Systeemmappen op een opstartschijf staan, kan de computer slecht gaan functioneren en kunnen er gegevens verloren gaan. Met het commando 'Zoek' (in het Archief-menu van de Finder) kunt u nagaan of er meerdere Systeemmappen op de opstartschijf staan. Verwijder eventuele extra Systeemmappen door ze naar de prullenmand te slepen.

Opstarten met een 3.5-inch schijf

Als u de harde schijf niet kunt gebruiken maar wel beschikt over een 3.5-inch schijfeenheid, kunt u uw computer opstarten door de schijf *Schijfbebeer* in de schijfeenheid te plaatsen en de computer aan te zetten. Op *Schijfbebeer* staan programma's waarmee u schijven kunt initialiseren, testen en herstellen.

Programma's installeren

De meeste toepassingsprogramma's worden geleverd op 3.5-inch schijven. U installeert deze programma's door ze van de 3.5-inch schijven naar de harde schijf te kopiëren. Sommige programma's moeten op een speciale manier worden geïnstalleerd. In dat geval raadpleegt u de instructies die bij het programma worden geleverd.

Hieronder leest u hoe u uw programma's op de meest efficiënte manier gebruikt:

- Zet slechts één kopie van ieder programma op de harde schijf.
   Als er meerdere kopieën op de schijf staan, kan dat problemen veroorzaken.
- Zorg ervoor dat u bij het kopiëren van programma's geen extra Systeemmappen meekopieert. Controleer altijd of er maar één Systeemmap op de harde schijf staat en sleep extra Systeemmappen naar de prullenmand.
- Bewaar de oorspronkelijke schijf op een veilige plaats. Als het programma op uw harde schijf beschadigd raakt, kunt u het programma opnieuw van de oorspronkelijke schijf kopiëren.
- Als een programma voortdurend problemen geeft en het installeren van een nieuwe kopie niet helpt, vraagt u de leverancier of de versie waarmee u werkt compatibel is met de systeemprogrammatuur die u gebruikt.

- Zet programma's die u vaak gebruikt (of aliassen van die programma's) in het Apple-menu, zodat u ze gemakkelijker kunt openen. Zie het gedeelte over het instellen van voorkeuren voor uw Macintosh.
- Als u een programma tijdens het opstarten automatisch wilt laten openen, kunt u het programma (of een alias daarvan) in de map 'Opstartbestanden' zetten. Zie het gedeelte over het instellen van voorkeuren voor uw Macintosh.

Programma's installeren zonder 3.5-inch schijfeenheid

Als u niet over een 3.5-inch schijfeenheid beschikt, kunt u op andere manieren programma's naar uw harde schijf kopiëren:

- Als uw computer is aangesloten op een netwerk, kunt u programma's van een gemeenschappelijke schijf kopiëren. Zie het hoofdstuk over netwerken.
- Als uw computer gebruikt kan worden als SCSI-schijf en u toegang hebt tot een Macintosh bureaucomputer, kunt u de twee computers koppelen en programma's direct van de bureaucomputer kopiëren. Raadpleeg hiervoor het gedeelte over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.

Denk eraan dat er vanwege de bij programma's behorende licentiebepalingen soms maar een beperkt aantal kopieën mag worden gemaakt. Ga, voordat u een kopie maakt, na of dat wel is toegestaan.

Uw systeem op virussen controleren

schijf in een netwerk of via een elektronisch bulletin board schijven kunnen wissen-kunnen een groot probleem vormen binnendringen via een 3.5-inch schijf, via een gemeenschappelijke voor computergebruikers. Een virus kan uw systeem Virussen—programma's die bestanden kunnen beschadigen en

dealers zijn verkrijgbaar bij gebruikersgroepen, op bulletin boards en bij Programma's waarmee u virussen kunt opsporen en bestrijden

gegevens met andere gebruikers uitwisselt. Sommige Controleer uw systeem regelmatig op virussen als u schijven en programma's controleren automatisch of er virussen aanwezig

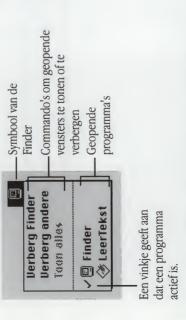
- Controleer al uw schijven—ook die in nieuwe softwarevoordat u ze gebruikt of kopieert naar de harde schijf. pakketten die u voor de eerste maal opent-op virussen
- virussen en los eventuele problemen direct op. Controleer uw harde schijf regelmatig op de aanwezigheid van

- gebruiken. de nieuwste versie van een virus-opsporingsprogramma te Aangezien er steeds nieuwe virussen opduiken, dient u altijd
- slechts één virus-opsporingsprogramma tegelijk. Gebruik om compatibiliteitsproblemen te voorkomen altijd
- u gegevens van een externe bron hebt gekopieerd op Als uw computer op een netwerk is aangesloten of als u een virussen. modem gebruikt, controleer dan uw systeem iedere keer dat
- Als u per schijf of via elektronische weg gegevens naar andere geen virussen in uw systeem bevinden. Macintosh gebruikers stuurt, controleer dan eerst of er zich

Meerdere programma's tegelijk gebruiken

U kunt zoveel programma's en bureau-accessoires tegelijk openen als het geheugen van uw computer toelaat.

Alle programma's die u hebt geopend, staan in het Programmamen u echts in de menubalk. Naast de naam van het actieve programma staat een vinkje. Bovendien staat het symbool van dit programma in de menubalk.

Nagaan welke programma's geopend zijn

Als er meerdere programma's en vensters zijn geopend, kunt u in het Programma-menu snel zien welk programma actief is en welke andere programma's zijn geopend.

Naar een ander geopend programma gaan

Om naar een ander geopend programma of bureau-accessoire te gaan, kiest u de betreffende naam uit het Programma-menu.

Als het symbool van een programma in het menu grijs is, zijn de vensters van dat programma verborgen. Als u het programma uit het Programma-menu kiest, verschijnen de vensters weer.

U kunt ook naar een ander programma gaan door in een documentvenster van dat programma te klikken, of door dubbel te klikken op het symbool van het programma of het symbool van een document dat in dat programma is gemaakt.

Vensters tonen en verbergen

U kunt alle geopende vensters, behalve die van het actieve programma, verbergen door 'Verberg andere' te kiezen uit het Programma-menu.

De andere programma's blijven wel beschikbaar, ook al zijn de vensters verborgen. Als u naar een ander programma gaat, worden de vensters van dat programma weer getoond.

Als u alle geopende vensters wilt zien, kiest u 'Toon alles' uit het Programma-menu.

De geheugenruimte van een programma aanpassen

Ieder programma dat u opent, heeft een bepaalde hoeveelheid geheugen nodig. (Als de hoeveelheid beschikbaar geheugen niet voldoende is om een programma te openen, dient u een of meer programma's te verlaten om geheugen vrij te maken.)

Soms zult u de hoeveelheid geheugen voor een programma willen veranderen. Zo kunt u de geheugenruimte vergroten als u meer documenten tegelijk wilt openen, of verkleinen als u meer programma's tegelijk wilt gebruiken. U wijzigt de geheugenruimte in het infovenster van het programma.

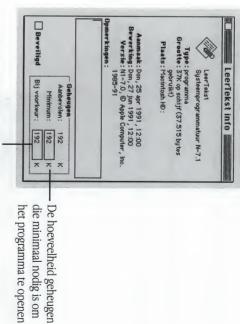
- 1. Sluit zonodig het programma en klik op het symbool van het programma om het te selecteren.
- 2. Kies 'Info' uit het Archief-menu.
- 3. Sleep over het getal dat u wilt wijzigen (achter 'Minimaal' of 'Bij voorkeur').

De hoeveelheid geheugen die u instelt voor 'Bij voorkeur' moet altijd groter zijn dan de hoeveelheid bij 'Minimaal'.

 Typ het aantal kilobytes (K) dat u voor het programma wilt reserveren.

Als het programma regelmatig te weinig geheugenruimte heeft, dient u zowel het getal achter 'Bij voorkeur' als dat achter 'Minimaal' te verhogen.

Als u meer programma's tegelijk wilt kunnen openen, verlaagt u de minimale hoeveelheid geheugen die het programma nodig heeft. Als u minder opgeeft dan wordt aanbevolen, kan het programma echter trager gaan werken, andere problemen geven of helemaal niet werken.

De hoeveelheid geheugen die het programma gebruikt als er voldoende geheugen beschikbaar is.

5. Sluit het infovenster.

Als u minder geheugen opgeeft dan wordt aanbevolen, verschijnt er een melding waarin u wordt gevraagd uw keuze te bevestigen. Klik op 'Annuleer' om problemen te voorkomen.

Het Plakboek gebruiken

In het Plakboek kunt u tekst, afbeeldingen, geluiden en andere elementen die u vaak gebruikt opslaan.

Elementen in het Plakboek opslaan:

- Selecteer de tekst of het element dat u in het Plakboek wilt opnemen.
- 2. Kies 'Kopieer' uit het Wijzig-menu.
- 3. Kies 'Plakboek' uit het Apple-menu (≰).

Het Plakboek wordt geopend. Met behulp van de schuifbalk kunt u de inhoud van het Plakboek bekijken.

4. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Het nieuwe element wordt vóór het afgebeelde element geplaatst.

Elementen uit het Plakboek kopiëren:

- Kies 'Plakboek' uit het Apple-menu (♠).
- Klik in de schuifbalk tot het element dat u wilt kopiëren wordt weergegeven.
- 3. Kies 'Kopieer' uit het Wijzig-menu.
- 4. Open het document waarin u het element wilt plaatsen.
- 5. Klik op de plaats waar u het element wilt invoegen.
- 6. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Elementen uit het Plakboek verwijderen:

- 1. Kies 'Plakboek' uit het Apple-menu (\$\displayset\$).
- Klik in de schuifbalk tot het element dat u wilt verwijderen wordt weergegeven.
- 3. Kies 'Wis' uit het Wijzig-menu.

Een RAM-schijf gebruiken

schijf of 3.5-inch schijf te benaderen. nodig om het RAM-geheugen te benaderen dan om een harde stroomverbruik. De computer heeft namelijk minder stroom gebruik te maken van een RAM-schijf beperkt u het computer dat als tijdelijke opslagplaats wordt gebruikt. Door Een RAM-schijf is een gedeelte van het geheugen van de

computer een RAM-geheugen van minimaal 4 MB heeft daarom alleen zinvol om een RAM-schijf aan te maken als de niet beschikbaar voor het openen van programma's. Het is Het geheugen dat is gereserveerd voor gebruik als RAM-schijf is

Als u 'Sluimer' kiest of de computer opnieuw opstart, blijft de schijfeenheid wordt de RAM-schijf gewist wanneer u 'Zet uit' kiest (de RAM-schijf zelf wordt niet verwijderd). RAM-schijf bewaard. Bij computers met een ingebouwde 3.5-inch

voorzorgsmaatregelen: Neem bij het gebruik van een RAM-schijf de volgende

- Als u een programma op een RAM-schijf wilt gebruiken, test inch schijf om te zien of het wel goed op uw computer werkt. het programma dan eerst uit op uw harde schijf of een 3.5-
- Zet niet uw enige exemplaar van een bestand op een RAMeen 3.5-inch schijf hebt schijf. Zorg dat u een extra exemplaar op uw harde schijf of

Een RAM-schijf aanmaken

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (�).
- 2. Open het regelpaneel 'Geheugen'

geheugen heeft, wordt dit gedeelte niet weergegeven. voor de RAM-schijf. Als uw computer minder dan 3 MB RAM-Het onderste gedeelte van het regelpaneel bevat de opties

- 3. Klik op de knop 'Aan' onder 'RAM-schijf'.
- 4. Sleep het schuifje naar het percentage van het geheugen dat u wilt gebruiken als RAM-schijf.

programma's. Maak de RAM-schijf dus niet groter dan nodig. gereserveerd, is niet beschikbaar voor het openen var zetten. Geheugen dat voor gebruik als RAM-schijf is programma's en documenten die u op de RAM-schijf wilt Kies een percentage dat genoeg ruimte biedt voor de

'Grootte RAM-schijf' De grootte van de ingestelde RAM-schijf verschijnt in het vak

wordt vervolgd >

5. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Nadat de computer opnieuw is opgestart, ziet u het symbool van een RAM-schijf op het bureaublad.

6. Sleep de gewenste voorwerpen naar het symbool van de RAM-schijf.

De inhoud van een RAM-schijf wissen

U kunt de inhoud van een RAM-schijf op twee manieren wissen. Aangezien de RAM-schijf zelf hierbij behouden blijft, komt er niet meer geheugen vrij voor het openen van programma's.

- Selecteer het symbool van de RAM-schijf en kies 'Wis schijf uit het Speciaal-menu.
- Sleep alle voorwerpen van de RAM-schijf naar de prullenmand en kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Een RAM-schijf verwijderen of de grootte wijzigen

1. Kopieer de programma's en documenten die u wilt bewaren naar uw harde schijf of een 3.5-inch schijf. Als u de grootte van de RAM-schijf wilt wijzigen, moet u de RAM-schijf eerst wissen en vervolgens de programma's en documenten er weer op terugzetten.

- Sleep alle voorwerpen van de RAM-schijf naar de prullenmand.
- 3. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.
- 4. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*).
- 5. Open het regelpaneel 'Geheugen'.
- 6. Sleep het schuifje naar het percentage van het geheugen dat u als RAM-schijf wilt gebruiken.

Sleep het schuifje naar 0% om de RAM-schijf te verwijderen.

7. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Als u de grootte van de RAM-schijf hebt gewijzigd, verschijnt er een nieuw RAM-schijfsymbool op het bureaublad wanneer u de computer opnieuw opstart. Als u de RAM-schijf hebt verwijderd, verschijnt er geen symbool.

8. Zet, als u de grootte van de RAM-schijf hebt gewijzigd, de programma's en documenten terug op de RAM-schijf.

Een RAM-schijf als opstartschijf gebruiken

Als uw computer een RAM-geheugen van 6 MB of meer heeft, kunt u de RAM-schijf efficiënt benutten door hem als opstartschijf te gebruiken.

- 1. Maak een RAM-schijf aan.
- Open het programma Installer op de schijf Installeer als eerste.
- Installeer een minimale Systeemmap op de RAM-schijf.
   Raadpleeg de instructies voor de speciale installatie van systeemprogrammatuur in dit hoofdstuk.
- i. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠).
- 5. Open het regelpaneel 'Opstartschijf'
- Selecteer de RAM-schijf als opstartschijf.
- 7. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

De RAM-schijf functioneert nu als opstartschijf. Zorg dat u een Systeemmap op de harde schijf hebt staan voor het geval de inhoud van de RAM-schijf verloren gaat. Bewaar ook een kopie van de inhoud van de RAM-schijf op een andere schijf. (Zet echter nooit twee Systeemmappen op één schijf.)

△ Belangrijk. Bij computers met een ingebouwde 3.5-inch schijfeenheid wordt de inhoud van de RAM-schijf gewist wanneer u 'Zet uit' kiest. De RAM-schijf zelf wordt niet verwijderd. △

Hoofdstuk 6

De stroomvoorziening

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de lading van de batterij controleren
- berichten die aangeven dat de batterij leeg raakt
- de batterij opladen
- de batterij verwijderen of vervangen
- de batterij optimaal benutten
- het stroomverbruik beperken

De stroomvoorziening

Uw computer kan werken op de batterij en op het lichtnet. U bepaalt zelf op welke manier u de computer van stroom voorziet.

- De batterij. Als er geen stopcontact in de buurt is, gebruikt u de nikkel-metaal-hydridebatterij om de computer van stroom te voorzien. Met deze batterij kunt u maximaal tweeëneenhalf uur achter elkaar werken.
- Het lichtnet. Met behulp van de bijgeleverde adapter kunt u uw computer aansluiten op een stopcontact.

Uw computer bevat ook reservebatterijen, waarmee de inhoud van het RAM-geheugen wordt behouden als u de hoofdbatterij vervangt. Deze reservebatterijen leveren niet voldoende stroom om de computer te laten werken.

In de rest van dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op het gebruik van de batterij en de adapter.

De lading van de batterij controleren

Met een volle batterij kunt u maximaal tweeëneenhalf uur achter elkaar werken (afhankelijk van de mate waarin u de harde schijf gebruikt, de helderheid van het scherm en andere factoren). Via het bureau-accessoire Batterij kunt u de lading van de batterij controleren, zodat u de batterij tijdig kunt opladen.

Het bureau-accessoire Batterij openen

Om het bureau-accessoire Batterij te openen, kiest u 'Batterij' uit het Apple-menu.

Het bureau-accessoire Batterij verschijnt.

De zwarte blokjes geven aan hoe vol de batterij nog is. U kunt de lading zien afnemen als de batterij wordt gebruikt, en zien toenemen als de batterij wordt opgeladen.

Als de batterij wordt opgeladen met de adapter, wordt dat aangegeven door een flitssymbool. Dit symbool verdwijnt weer als de batterij volledig is opgeladen.

een knop waarmee u de computer in de sluimerstand kunt zetten. Als u op de hendel rechts van de zwarte blokjes klikt, verschijnt er

door op deze knop te klikken in plaats van 'Sluimer' te kiezen uit Soms kan het handig zijn om de systeemsluimer in te schakelen het Speciaal-menu.

Berichten die aangeven dat de batterij leegraakt

de berichten te reageren. eerste uit een reeks berichten die aangeven dat de batterij begint 15 tot 30 minuten doorwerken, maar u doet er goed aan direct op leeg te raken. Nadat het eerste bericht is verschenen, kunt u nog Wanneer de batterij nog voor ongeveer 15% vol is, verschijnt het

Wat u moet doen

een van de volgende maatregelen: Als er een bericht verschijnt dat de batterij bijna leeg is, neemt u

- sluit de adapter aan, of
- sla uw werk op en zet de computer in de sluimerstand.

Wat er gebeurt

het scherm automatisch teruggebracht laden. Nadat dit bericht is verschenen, wordt de helderheid van Het eerste bericht geeft aan dat het tijd is om de batterij op te

verschijnt er een tweede bericht. Als u blijft doorwerken zonder de adapter aan te sluiten,

Kort na het tweede bericht verschijnt het derde en laatste bericht, waarin wordt aangegeven dat de computer op het punt staat automatisch over te gaan in de sluimerstand. Als het zover is, wordt automatisch de sluimerstand ingeschakeld om de inhoud van het RAM-geheugen te behouden.

Als de sluimerstand automatisch is ingeschakeld, kunt u de computer weer activeren nadat u de adapter hebt aangesloten.

Als u de adapter niet kunt aansluiten, blijft de inhoud van het RAM-geheugen minimaal een dag behouden terwijl de computer zich in de sluimerstand bevindt. Als u de batterij binnen een dag oplaadt, kunt u de computer in principe opnieuw activeren en gewoon verder werken.

△ Belangrijk. Een lege batterij kan ongeveer twee maanden in de computer worden bewaard, mits de computer op kamertemperatuur of lager wordt opgeslagen. Wanneer u een lege batterij langer dan twee maanden in de computer laat zitten (vooral op een warme plaats, zoals de kofferbak van een auto), kan de batterij zodanig beschadigd raken dat hij niet meer kan worden opgeladen. In dat geval zult u een nieuwe batterij moeten aanschaffen. △

De batterij opladen

U kunt de batterij op twee manieren opladen:

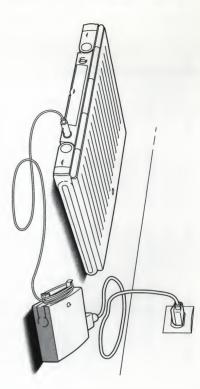
- U kunt de batterij in de computer laten zitten en de adapter aansluiten.
- U kunt de batterij uit de computer verwijderen en hem opladen in een externe batterij-oplader.

Laad een batterij altijd vlak voor gebruik op. Als de batterij niet wordt gebruikt, loopt hij langzaam leeg.

De batterij opladen met de adapter

Sluit de adapter aan zoals aangegeven in de afbeelding.

▲ Attentie. Gebruik alleen de adapter die bij uw PowerBook is geleverd. Adapters voor andere apparaten (bijvoorbeeld andere draagbare computers) zien er misschien hetzelfde uit, maar kunnen schade toebrengen aan de computer. ▲

u de computer gebruikt. op de computer. Het opladen van de batterij duurt niet langer als Terwijl de batterij wordt opgeladen, kunt u gewoon doorwerken

batterij voor 100% is opgeladen. de sluimerstand staat, duurt het ongeveer twee uur voordat de Als u een lege batterij oplaadt terwijl de computer uit staat of in

De batterij opladen met een externe batterij-oplader

andere gebruikt en hebt u altijd een volle batterij achter de hand. een extra batterij kunt u de ene batterij opladen terwijl u de oplader en extra batterijen aanschaffen. Met de batterij-oplader en U kunt bij de PowerBook desgewenst ook een externe batterij-

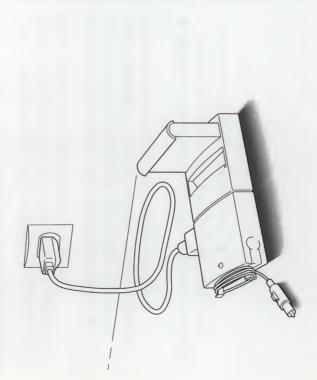
batterij tegelijk in de oplader plaatsen of eruithalen. sleuven onafhankelijk van elkaar werken, kunt u telkens één In de batterij-oplader passen twee batterijen. Aangezien de twee

type) aanschaffen bij de geautoriseerde Apple Reseller. adapter gebruiken. U kunt ook een tweede adapter (hetzelfde stopcontact. Hiervoor kunt u de bij de computer geleverde Om een batterij op te laden, sluit u de oplader aan op een

Attentie. Gebruik geen ander type adapter voor de batterijadapter—of beide—beschadigd raken. oplader. Als u dat wel doet, kan de batterij-oplader of de

Om een batterij op te laden, doet u het volgende:

- 1. Zet de batterij-oplader op een vlakke ondergrond.
- Sluit de batterij-oplader en de adapter aan zoals in de afbeelding.

3. Plaats de batterij in de batterij-oplader (zie afbeelding).

Het opladen begint onmiddellijk. U kunt de batterij op elk gewenst moment uit de batterij-oplader verwijderen.

△ Belangrijk. Om te voorkomen dat de batterij zijn lading verliest, dient u de batterij uit de batterij-oplader te verwijderen als de adapter van de oplader niet op een stopcontact is aangesloten. △ Aan het lampje op de batterij-oplader kunt u het volgende aflezen:

- **Uit:** de batterij-oplader is niet aangesloten of de batterij is beschadigd. (Als het lampje tijdens het opladen uit gaat, is er iets mis met de batterij.)
- **Geel:** de batterij wordt opgeladen.
- Groen: de batterij is opgeladen en kan worden gebruikt.

In de tabel ziet u hoe lang het duurt voordat een geheel lege batterij weer is opgeladen. Voor 100% opgeladen na

In de batterij-oplader:

1 batterij 2 batterijen

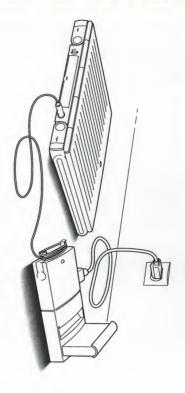
iets meer dan 2 uur 4½ uur

iets meer dan 2 uur

In de computer (in sluimerstand of uit):

oplader Batterijen opladen in de computer én in de batterij-

batterij-oplader aansluiten. Op één enkele adapter kunt u zowel uw PowerBook Duo als de

Als de PowerBook aan staat en de interne batterij niet helemaal dan twee uur voordat een geheel lege batterij weer vol is. de computer gebruikt tijdens het opladen, duurt het iets meer volledig is opgeladen, wordt de externe batterij opgeladen. Als u vol is, wordt deze eerst opgeladen. Pas als de interne batterij

worden de interne en de externe batterij tegelijk opgeladen. Als batterij in iets meer dan twee uur opgeladen. interne batterij helemaal vol is of ontbreekt, wordt de externe viereneenhalf uur voordat beide batterijen zijn opgeladen. Als de beide batterijen geheel leeg zijn, duurt het ongeveer Als de PowerBook is uitgeschakeld of in de sluimerstand staat,

De batterij verwijderen of vervangen

- Als de adapter is aangesloten, kunt u de lege batterij in alle rust verwijderen en vervangen door een volle.
- Als de adapter niet is aangesloten, wordt de inhoud van het RAM-geheugen (de geopende programma's en documenten) gedurende vier minuten behouden door de reservebatterijen. In die tijd kunt u de lege batterij verwijderen en vervangen door een volle. De reservebatterijen zorgen er ook voor dat de instellingen van de regelpanelen en de kloktijd bewaard blijven tot maximaal twee weken nadat de hoofdbatterij is leeggelopen of verwijderd.

Om de hoofdbatterij te verwijderen of te vervangen, doet u het volgende:

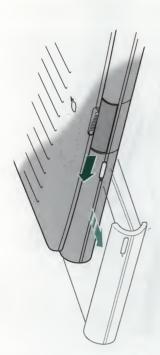
1. Sla uw werk op en kies 'Sluimer' uit het Speciaal-menu.

Als u bang bent dat u de batterij niet binnen vier minuten zult kunnen vervangen, kunt u ook 'Zet uit' kiezen.

2. Sluit het beeldscherm.

 Open het batterijvak door het knopje in te drukken en de vergrendeling opzij te schuiven (in de richting van de pijl).

De batterijvergrendeling zit aan de batterij vast.

- 4. Trek de batterij voorzichtig naar buiten.
- Schuif een nieuwe of opgeladen batterij in het batterijvak.

Nieuwe batterijen worden eveneens geleverd met de vergrendeling eraan vast.

- Schuif de batterijvergrendeling opzij totdat hij weer op zijn plaats zit.
- Sluit eventueel de adapter aan voor het geval dat de batterij niet geheel is geladen.
- onder stromend water af te spoelen. **Gebruik geen zeep**. $\blacktriangle$ ın aanraking zijn geweest, gedurende ten minste vijt minuten ogen. Als u een beschadigde batterij aanraakt, dient u uw kunnen er kleine hoeveelheden natriumhydroxide weglekken Attentie. Als een nikkel-metaal-hydridebatterij beschadigd is, Deze stot kan ernstige brandwonden veroorzaken aan huid en handen en andere gedeelten van de huid die met de batterij
- Attentie. In het gedeelte "Belangrijke wenken voor uw veiligheid" voorin deze handleiding leest u hoe u op een veilige manier met batterijen kunt werken.

De batterij optimaal benutten

opgebruikt en weer oplaadt. Dit kunt u ook doen als u merkt dat De batterij gaat langer mee als u hem een keer per maand volledig de batterij sneller leeg begint te raken.

op.) Nadat de computer uit zichzelf in de sluimerstand is gegaan, aangeven dat de batterij leeg begint te raken. (Sla uw werk wel zoals u dat gewend bent, maar negeert u de waarschuwingen die Om de batterij volledig op te gebruiken, gebruikt u de computer laadt u de batterij op. Dit kunt u op twee manieren doen:

- Laat de batterij in de computer zitten en sluit de adapter aan De batterij kan nu weer volledig worden opgeladen.
- oplaadt. batterij oplaadt, en viereneenhalf uur als u twee batterijen batterij-oplader. Dit duurt iets meer dan twee uur als u één Verwijder de batterij uit de computer en laad hem op in de

vervanging toe is opgeladen, zoals hierboven beschreven), kan het zijn dat hij aan gewend bent (ook nadat u hem volledig hebt opgebruikt en weer een jaar mee. Als u merkt dat de batterij sneller leeg raakt dan u Wanneer u de batterij op de juiste manier behandelt, kan hij zeker

Lege batterijen inleveren

△ Belangrijk. Nikkel-metaal-hydride batterijen bevatten metalen die opnieuw kunnen worden gebruikt. Gooi lege batterijen niet zomaar weg. In veel plaatsen worden lege batterijen en ander chemisch afval opgehaald door een chemo-car of is er een speciaal depot waar u dit afval naartoe kunt brengen. Als u in een bedrijf werkt, staat daar waarschijnlijk een chemo-box waarin u de batterijen kunt deponeren. Raadpleeg uw Apple Reseller of de plaatselijke vuilophaaldienst voor informatie over de mogelijkheden in uw omgeving. △

De reservebatterijen vervangen

Naast de hoofdbatterij is de computer ook uitgerust met twee kleine reservebatterijen, die ervoor zorgen dat de inhoud van het RAM-geheugen behouden blijft als u de hoofdbatterij vervangt.

De reservebatterijen gaan normaal gesproken een aantal jaren mee. Als u merkt dat bepaalde systeeminstellingen zijn gewijzigd nadat u de hoofdbatterij hebt verwijderd of vervangen—als de klok bijvoorbeeld niet meer de juiste tijd aangeeft—dient u de reservebatterijen te laten vervangen. Hierdoor voorkomt u dat de inhoud van het RAM-geheugen de eerstvolgende keer dat u de hoofdbatterij vervangt, verloren gaat.

De reservebatterijen moeten worden vervangen door een geautoriseerde Apple Reseller.

Het stroomverbruik beperken

Met de batterij van uw PowerBook kunt u maximaal tweeëneenhalf uur werken zonder de batterij te hoeven opladen Hoe lang u precies kunt werken nadat u de batterij hebt opgeladen, is afhankelijk van uw systeemconfiguratie en de maatregelen die u neemt om het stroomverbruik te beperken.

Tips om de gebruiksduur van de batterij te verlengen

Als u de volgende tips opvolgt, kunt u de computer zo lang mogelijk gebruiken zonder de batterij te hoeven opladen.

- Zet het scherm niet al te helder. Bij maximale helderheid neemt het scherm ongeveer een derde van het totale stroomverbruik van de computer voor zijn rekening.
- Laat de schermdimmer ingeschakeld in het regelpaneel 'PowerBook schermopties'. Met deze voorziening wordt het scherm automatisch gedimd als u de computer enkele minuten niet hebt gebruikt.

- Kies energiebesparende instellingen in het regelpaneel 'PowerBook'. Sleep bijvoorbeeld de schuifknop voor batterijbeheer naar 'Maximale besparing', laat de processorrust ingeschakeld en kies een lagere processorsnelheid. Verderop in dit hoofdstuk worden deze instellingen nader besproken.
- Schakel virtueel geheugen uit in het regelpaneel 'Geheugen'.
- Gebruik een RAM-schijf als opstartschijf als de computer eer intern geheugen van 6 MB of meer heeft. Op deze manier beperkt u het gebruik van de harde schijf.
- Houd een programma dat met een modem werkt niet geopend wanneer u het niet daadwerkelijk gebruikt. Zolang het programma geopend is, verbruikt de modem stroom.
- Sluit altijd de adapter aan als er een stopcontact in de buurt van uw werkplek is.
- Schakel de systeemsluimer in en sluit de adapter aan als u de computer niet gebruikt.

De instellingen voor batterijbeheer wijzigen

In het gedeelte 'Batterijbeheer' van het regelpaneel 'PowerBook' kunt u het stroomverbruik van uw computer regelen.

De gemakkelijkste manier

Kies de gewenste instelling met de schuifknop voor batterijbeheer.

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'PowerBook'.
- 2. Sleep de schuifknop in het vak 'Batterijbeheer' naar de gewenste instelling.

U kunt kiezen uit vier instellingen. Met 'Maximale snelheid' hebt u minder last van onderbrekingen, zodat u sneller met uw computer kunt werken. Met 'Maximale besparing' gaat de batterij langer mee, wat met name handig kan zijn als u geen adapter bij u hebt.

3. Sluit het regelpaneel 'PowerBook'.

De instelling voor batterijbeheer is eigenlijk een soort sluimerinstelling. Als u de computer enkele minuten niet gebruikt (de exacte tijd stelt u zelf in), wordt de sluimerstand automatisch ingeschakeld. Het scherm wordt donker en het lijkt alsof de computer is uitgeschakeld, maar er wordt toch een geringe hoeveelheid stroom aan de batterij onttrokken.

Om de computer zelf in de sluimerstand te zetten, kiest u 'Sluimer' uit het Speciaal-menu of sluit u het beeldscherm.

Om de computer uit de sluimerstand te halen, drukt u op de Aantoets of op een willekeurige toets op het toetsenbord (niet op de \$-toets).

De computer wordt niet automatisch in de sluimerstand gezet wanneer:

- u uw computer gebruikt in de Duo Dock
- uw computer is aangesloten op de Duo MiniDock en u een extern beeldscherm gebruikt
- AppleTalk is ingeschakeld in de Kiezer en de adapter is aangesloten. (De sluimerstand wordt wel automatisch ingeschakeld als de adapter niet is aangesloten.)
- uw computer is aangesloten op een gemeenschappelijke schijf in een netwerk
- de printerpoort of de modempoort in gebruik is

Meer over de automatische sluimerstand

Met de schuifknop voor batterijbeheer kunt u twee voorzieningen voor stroombesparing regelen: de sluimerstand van het systeem en de sluimerstand van de harde schijf.

- Als de sluimerstand van het systeem (de systeemsluimer) is ingeschakeld, verbruikt de computer alleen de hoeveelheid stroom die nodig is om de inhoud van het RAM-geheugen te bewaren. In het RAM-geheugen worden de instellingen van de regelpanelen en de geopende programma's en documenten bewaard.
- De sluimerstand van de harde schijf zorgt ervoor dat de harde schijf automatisch ophoudt met draaien wanneer hij enige tijd niet wordt gebruikt.

Wanneer de systeemsluimer wordt ingeschakeld, wordt automatisch ook de sluimerstand van de harde schijf ingeschakeld.

In de onderstaande tabel ziet u welke invloed de instellingen voor batterijbeheer hebben op de verschillende sluimerstanden.

Aantal minuten voordat sluimerstand intreedt als u kiest voor:

Systeem Harde schijf	
15 15	Hogere
8 4	Hogere snelheid
2 4	Meer besparin
1 0,5	esparing

De opties voor batterijbeheer

In het gedeelte 'Batterijbeheer' van het regelpaneel 'PowerBook' vindt u ook een knop 'Opties'. Als u op deze knop klikt, kunt u extra instellingen kiezen die van invloed zijn op het stroomverbruik van uw computer.

Geen sluimerstand bij gebruik adapter

Als u klikt in het vak 'Geen sluimerstand bij gebruik adapter', treedt de automatische sluimerstand niet in werking als de adapter is aangesloten.

Processor-rust

Wanneer de computer een aantal seconden niet wordt gebruikt, wordt de processor-rust genoemd. Zodra u de computer weer computer verbruikt, automatisch teruggebracht. Deze functie wordt de hoeveelheid stroom die de microprocessor van de gebruikt, wordt de microprocessor weer actief.

programma echter erg langzaam werken, dan kunt u de functie voor de processor-rust uitschakelen wanneer u dat programma U hoeft de processor-rust niet zelf in te stellen. Mocht een gebruikt. Om de functie voor de processor-rust uit te schakelen, doet u het volgende:

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'PowerBook'.
- Klik op de knop 'Opties'. 7
- 3. Klik op 'Niet toestaan'.

Processor-rust

○Toestaan (lager stroomverbruik) Niet toestaan

4. Sluit het regelpaneel 'PowerBook'.

Klik op 'Toestaan' om de processor-rust weer in te schakelen.

gaan werken als de processor-rust intreedt. Ook kan het gebeuren aanwijzer vaker in een horloge verandert. U hoeft niet bang te zijn achtergrond uitvoeren, kunnen deze programma's langzamer dat de tijd van de Wekker onregelmatig verspringt, of dat de Als u programma's hebt geopend die bewerkingen in de dat er dan iets mis is met de computer.

uit voor programma's die er trager door gaan werken. Schakel △ **Belangrijk.** Schakel de functie voor de processor-rust alleen de functie weer zo snel mogelijk in om het stroomverbruik van de computer te beperken. △

Processorsnelheid

Met de optie voor de processorsnelheid kan de kloksnelheid van de microprocessor worden teruggebracht van 33 of 25 megahertz naar 16 megahertz (MHz). Hoewel sommige programma's hierdoor langzamer kunnen gaan werken, kunt u wel maximaal 15 tot 20 minuten langer doorwerken zonder de batterij te hoeven opladen (het exacte aantal minuten hangt af van de manier waarop u de computer gebruikt).

Om de processorsnelheid te verlagen, doet u het volgende:

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**) en open het regelpaneel 'PowerBook'.
- 2. Klik op de knop 'Opties'.

3. Klik op 'Lagere snelheid'.

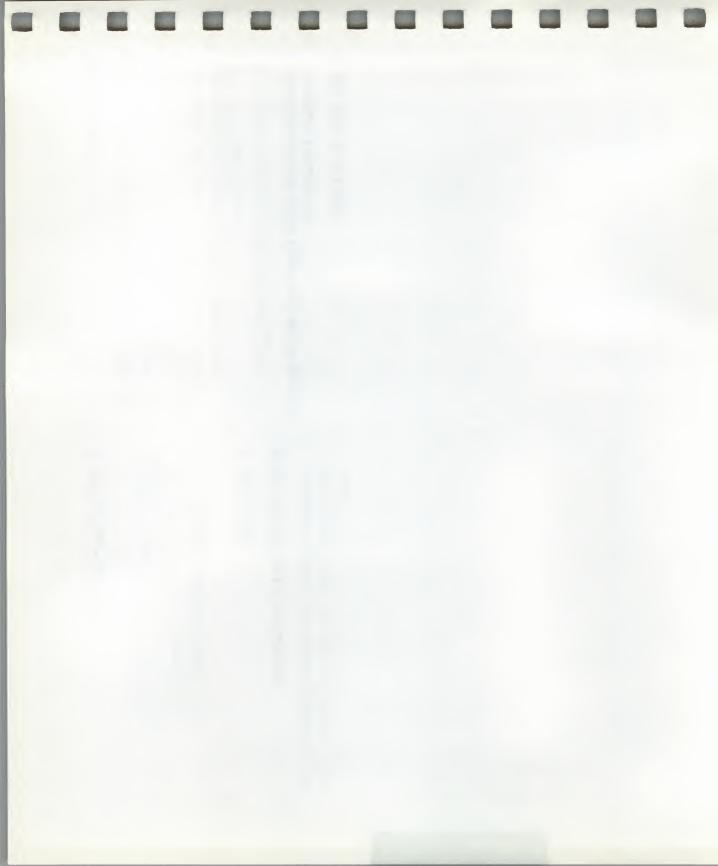
Processorsnelheid

- O Normale snelheid
- Lagere snelheid (lager stroomverbruik)

Wijzigingen gaan in na herstart

- 4. Klik op 'OK'.
- 5. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

De computer werkt nu met de lagere kloksnelheid tot u de optie 'Normale snelheid' selecteert en de computer opnieuw opstart.

Hoofdstuk 7

Het gebruik van schijven

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- een nieuwe schijf initialiseren
- een schijf wissen
- een opstartschijf kiezen
- de inhoud van een schijf beveiligen
- wat u moet doen als u geen gegevens op een 3.5-inch schijf kunt opslaan
- een schijf verwijderen
- omgaan met schijven
- schijven testen en herstellen

Een nieuwe schijf initialiseren

Voordat u een nieuwe schijf kunt gaan gebruiken, moet u hem eerst geschikt maken voor de opslag van gegevens. Dit proces wordt *initialiseren* (of *formatteren*) genoemd.

De harde schijf in uw computer is al geïnitialiseerd in de fabriek. Nieuwe 3.5-inch schijven dient u voor gebruik echter altijd eerst zelf te initialiseren.

Een harde schijf initialiseren

Soms kan een harde schijf zo beschadigd raken dat u hem pas weer kunt gebruiken als u de schijf opnieuw hebt geïnitialiseerd. (Als het symbool van de harde schijf niet op het scherm verschijnt wanneer u de computer met een andere schijf opstart, is de harde schijf waarschijnlijk beschadigd.) Als u een beschadigde harde schijf opnieuw initialiseert, verliest u alle gegevens op de schijf.

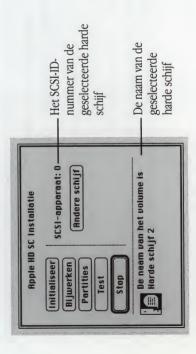
Als het symbool van de harde schijf niet op uw bureaublad verschijnt, probeert u de schijf eerst te herstellen op de manier die later in dit hoofdstuk wordt beschreven. Als dit niet werkt, gebruikt u het programma Apple HD SC Installatie op de schijf Schijfbebeer om de schijf opnieuw te initialiseren.

- Plaats de schijf Schijfbeheer in de schijfeenheid en zet de computer aan.
- 2. Open het symbool van Apple HD SC Installatie.

Onderin het venster wordt de naam van de geselecteerde harde schijf weergegeven. Het SCSI-ID-nummer van deze schijf staat boven 'Andere schijf'. (Het ID-nummer van een interne harde schijf is altijd 0.)

3. Klik zonodig op 'Andere schijf tot u de naam van de gewenste schijf ziet.

De opstartschijf en de schijf met het programma Apple HD SC Installatie kunt u niet initialiseren.

4. Klik op 'Initialiseer'.

Er verschijnt een venster waarin u het initialiseren kunt bevestigen of annuleren.

- 5. Klik op 'OK' om de harde schijf te initialiseren.
- 6. Typ in het volgende dialoogvenster dat verschijnt, een naam voor de schijf en klik op 'OK'.
- . Klik op 'Stop' als het bericht verschijnt dat het initialiseren is gelukt.

Als het bericht verschijnt dat het initialiseren niet is gelukt, voert u de procedure opnieuw uit. Als het initialiseren ook de tweede keer mislukt, laat u de schijf door een geautoriseerde Apple Reseller herstellen.

Een 3.5-inch schijf initialiseren

Door een schijf te initialiseren, maakt u hem geschikt voor de opslag van gegevens.

1. Plaats een nieuwe 3.5-inch schijf in de schijfeenheid.

Als u een HD-schijf (1,4 MB) plaatst, verschijnt dit bericht:

Als u een dubbelzijdige schijf (800K) plaatst, verschijnt dit bericht:

2. Klik op 'Initialiseer' als u een HD-schijf gebruikt. Klik op 'Dubbelzijdig' als u een dubbelzijdige schijf gebruikt.

Een dialoogvenster maakt u erop attent dat u alle gegevens op een schijf wist als u hem initialiseert. Op een nieuwe 3.5-inch schijf staan echter nog geen gegevens.

3. Klik op 'Wis'

Er verschijnt opnieuw een dialoogvenster.

4. Typ een naam voor de schijf.

Als u de schijf geen naam geeft, krijgt hij de naam 'Naamloos'

5. Klik op 'OK'.

Het duurt ongeveer een minuut voordat de schijf is geïnitialiseerd. Als het initialiseren is voltooid, verschijnt het symbool van de schijf op het bureaublad.

Een 3.5-inch schijf wissen

Als u een schijf wist, wordt hij opnieuw geïnitialiseerd.

- ▲ Attentie. Als u een schijf wist, gaat alle informatie op de schijf verloren.
- 1. Klik op het symbool van de schijf die u wilt wissen.
- 2. Kies 'Wis schijf' uit het Speciaal-menu.

Er verschijnt een venster, waarin u het wissen desgewenst kunt annuleren. . Klik op 'Initialiseer' als u een HD-schijf gebruikt. Klik op 'Dubbelzijdig' als u een dubbelzijdige schijf gebruikt. Het duurt ongeveer een minuut voordat de schijf is gewist.

Een opstartschijf kiezen

Als u over meer dan één harde schijf beschikt, kunt u opgeven met welke schijf u de computer wilt opstarten. (Een opstartschijf moet een Systeemmap met de juiste versie van de systeemprogrammatuur bevatten.)

Als u geen opstartschijf opgeeft, gebruikt uw computer de interne harde schijf als opstartschijf (mits deze een Systeemmap bevat).

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♥).
- 2. Open het regelpaneel 'Opstartschijf.
- . Klik op het symbool van de schijf die u als opstartschijf wilt gebruiken.

4. Sluit het regelpaneel 'Opstartschijf.

Volgorde van zoeken naar een opstartschijf

Wanneer u de computer aanzet, zoekt deze naar een opstartschijf (een schijf met een Systeemmap). Daarbij houdt de computer de volgende volgorde aan:

- 1. de interne 3.5-inch schijfeenheid (indien aanwezig)
- 2. de externe 3.5-inch schijfeenheid (indien aanwezig)
- de schijf (of RAM-schijf) die is opgegeven in het regelpaneel 'Opstartschijf'
- 4. de interne harde schijf
- 5. een externe harde schijf (als er meer zijn, wordt gezocht op SCSI-ID-nummer, van hoog naar laag)
- de interne harde schijf (de computer zoekt nogmaals in deze schijfeenheid)

Als er geen opstartschijf wordt gevonden, verschijnt het symbool van een 3.5-inch schijf met een knipperend vraagteken op het scherm.

Om de interne harde schijf bij het zoeken over te slaan, drukt u op $\Re - \sim - \Leftrightarrow - \leftarrow$ terwijl u de computer opstart.

△ Belangrijk. Zet een externe harde schijf altijd een paar seconden eerder aan dan uw Macintosh. Als u dat niet doet, kan de computer de harde schijf niet vinden. △

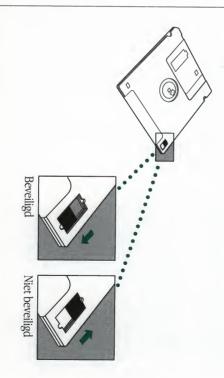
Gegevens beveiligen

De gegevens op een beveiligde 3.5-inch schijf of in een beveiligd bestand kunnen wel worden geopend of gekopieerd, maar niet worden gewijzigd.

Een 3.5-inch schijf beveiligen

 Duw het schuifje op de achterzijde van de schijf naar de rand, zodat de opening zichtbaar wordt.

Gebruik hiervoor uw nagel of een ander puntig voorwerp.

Om de beveiliging weer ongedaan te maken, duwt u het schuifje weer terug, zodat de opening wordt bedekt.

Een bestand beveiligen

Via het commando 'Info' kunt u documenten of programma's beveiligen. Wanneer u een programma beveiligt, kan dit de werking van het programma beïnvloeden.

- Klik op het symbool van het bestand dat u wilt beveiligen.
- 2. Kies 'Info' uit het Archief-menu.
- 3. Klik linksonder in het infovenster op 'Beveiligd'.

4. Sluit het infovenster.

Klik nogmaals op 'Beveiligd' (zodat het kruisje verdwijnt) om de beveiliging weer op te heffen.

Mappen kunt u niet beveiligen, maar de inhoud ervan wel.

Wanneer u een alias beveiligt, wordt het oorspronkelijke bestand daarmee niet beveiligd. U zorgt er alleen voor dat de alias niet per ongeluk kan worden verwijderd.

Reservekopieën maken

Maak reservekopieën van belangrijke bestanden, zodat u nog een exemplaar hebt als het oorspronkelijke bestand beschadigd raakt

- Bestanden van uw harde schijf kunt u naar 3.5-inch schijven kopiëren.
- Een 3.5-inch schijf kunt u in zijn geheel naar een harde schijf of naar een andere 3.5-inch schijf kopiëren.
- Met een speciaal kopieerprogramma kunt u enkele of alle bestanden van een harde schijf naar een andere harde schijf, naar een "tape backup"-apparaat of naar een reeks 3.5-inch schijven kopiëren.
- Als uw computer is opgenomen in een netwerk, kunt u bestanden naar een gemeenschappelijke schijf in het netwerk kopiëren.
- Als uw computer als SCSI-schijf kan worden gebruikt en u een Macintosh bureaucomputer hebt, kunt u de twee computers op elkaar aansluiten en bestanden van de ene naar de andere computer kopiëren. (Raadpleeg hiervoor het gedeelte over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.)

Wat u moet doen als u geen bestanden kunt opslaan op een 3.5-inch schijf

Als u geen bestanden kunt opslaan op een 3.5-inch schijf, is het mogelijk dat de schijf vol, beschadigd of beveiligd is, of dat de schijfeenheid niet werkt. Probeer het volgende:

- Controleer of het beveiligingsschuifje aan de achterkant van de schijf over de opening is geschoven (de schijf is dan niet beveiligd).
- Als er een bericht verschijnt dat de schijf vol is, verwijdert u bestanden die u niet gebruikt of gebruikt u een andere schijf om op te slaan.
- Als er een bericht verschijnt dat de schijf niet is geïnitialiseerd, terwijl dit wel het geval is, verwijdert u de schijf en plaatst u hem voorzichtig opnieuw in de schijfeenheid. Krijgt u opnieuw hetzelfde bericht, dan is de schijf waarschijnlijk beschadigd. Probeer de schade te herstellen met Schijf-EHBO of een gelijksoortig programma. (Raadpleeg het gedeelte over het testen en herstellen van schijven in dit hoofdstuk.)
- Controleer of de plastic hoes van de schijf of het metalen afdekplaatje misschien beschadigd zijn.
- Plaats een andere schijf in de schijfeenheid en probeer opnieuw op te slaan. Als u nog steeds niet kunt opslaan, brengt u de schijfeenheid naar een geautoriseerde Apple Reseller.

Een 3.5-inch schijf verwijderen

U kunt een 3.5-inch schijf op een aantal manieren verwijderen:

- Selecteer het symbool van de schijf door erop te klikken en kies 'Berg op' uit het Archief-menu.
- De schijf komt uit de schijfeenheid en het symbool verdwijnt van het bureaublad.
- Sleep het symbool van de schijf naar de prullenmand.
- De schijf komt uit de schijfeenheid en het symbool verdwijnt van het bureaublad. (Als u een schijf naar de prullenmand sleept, wordt de schijf niet gewist.)
- Selecteer het symbool van de schijf door erop te klikken en kies 'Schijf eruit' uit het Speciaal-menu.

De schijf komt uit de schijfeenheid, maar het symbool blijft op het bureaublad staan.

De eerste twee manieren gebruikt u ook als u het symbool van een harde schijf van het bureaublad wilt verwijderen (alleen mogelijk bij een schijf die niet de opstartschijf is), of als u niet langer gebruik wilt maken van een gemeenschappelijke schijf in een netwerk.

U kunt alle drie de manieren gebruiken om CD-ROM-schijven te verwijderen.

Als u een 3.5-inch schijf niet kunt verwijderen

Als u een 3.5-inch schijf niet op de normale manier kunt verwijderen, probeert u het volgende:

- Houd de **ж** en de **Φ**-toets ingedrukt en druk op de 1-toets om een schijf uit een interne schijfeenheid te verwijderen. Druk op **ж**-**Φ**-2 om een schijf uit een externe schijfeenheid te verwijderen.
- Zet de computer uit als de bovenstaande methode niets oplevert. Als de schijf niet uit de schijfeenheid komt, houdt u een knop van de stuurkogel ingedrukt terwijl u de computer weer aanzet.
- Steek voorzichtig een rechtgebogen paperclip in het kleine gaatje bij de schijfeenheid als geen van beide methoden werkt. Druk zachtjes tot de schijf uit de schijfeenheid komt. Oefen niet te veel kracht uit op de paperclip.

4. Als ook dit geen resultaat oplevert, brengt u de computer of de schijfeenheid naar een geautoriseerde Apple Reseller.

Omgaan met schijven

raadpleeg de instructies bij uw 3.5-inch schijven. het betreffende gedeelte in deel II van deze handleiding, of Raadpleeg voor informatie over het omgaan met 3.5-inch schijven

Omgaan met een harde schijf

moet er met de nodige zorg mee worden omgegaan Aangezien harde schijven gemakkelijk beschadigd kunnen raken,

- draait. verplaatsen van de computer tot de harde schijf niet meer verplaatst als de harde schijf in gebruik is. Wacht met het Zorg dat de computer niet heen en weer schudt of wordt
- harde schijf. Zorg dat u geen vloeistoffen morst op of in de buurt van de
- uit de buurt van de harde schijf. Houd schadelijke dampen (bijvoorbeeld van oplosmiddelen)

Schijven testen en herstellen

programma's staan op de schijf Schijfbebeer. probleem op te sporen en het probleem te verhelpen. Beide EHBO en Apple HD SC Installatie proberen de oorzaak van het beschadigd of onleesbaar is, kunt u met de programma's Schijfraken door langdurig gebruik. Als u een bericht ziet dat een schijf Zowel 3.5-inch schijven als harde schijven kunnen beschadigd

te installeren. (Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.) vervolgens opnieuw de systeemprogrammatuur op uw computer computer op een Macintosh bureaucomputer aan te sluiten en problemen met uw harde schijf mogelijk verhelpen door de Als uw computer als SCSI-schijf kan worden gebruikt, kunt u

Als het symbool van de harde schijf niet verschijnt

van de schijf niet verschijnt, probeert u het volgende Als u niet kunt opstarten van een harde schijf of als het symbool

Als het symbool van de interne harde schijf niet verschijnt, zet u de computer opnieuw aanzet u de computer uit en wacht u ten minste tien seconden voor

wordt vervolgd

- Als de harde schijf de opstartschijf is, start u op vanaf een andere schijf. Als het symbool van de harde schijf op het bureaublad verschijnt, installeert u de systeemprogrammatuur opnieuw op de harde schijf (gebruik hiervoor de Installer en de oorspronkelijke systeemprogrammatuur of een reservekopie van de systeemprogrammatuur).
- Als het symbool van een externe harde schijf niet verschijnt, controleert u of deze is ingeschakeld en of de kabel goed is aangesloten. Vervolgens start u opnieuw op.
- Als u meer dan één harde schijf met uw Macintosh gebruikt, controleert u de ID-nummers van alle SCSI-apparaten die op de computer zijn aangesloten. Als er twee apparaten zijn met hetzelfde ID-nummer of als een extern apparaat het nummer 7 of 0 heeft, wordt een van de apparaten niet door de computer herkend. Verander de nummers zo dat elk apparaat een ander ID-nummer heeft. Controleer ook of de SCSI-keten wel op de juiste manier is afgesloten. (Raadpleeg het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duosysteem voor informatie over het instellen van SCSI-ID-nummers en het gebruik van afsluiters.)

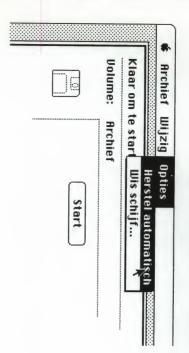
Schijf-EHBO gebruiken

Met het programma Schijf-EHBO kunt u zowel 3.5-inch schijven als harde schijven controleren op beschadiging. In sommige gevallen kunt u met dit programma ook een schijf herstellen. Schijf-EHBO staat op de schijf Schijfbebeer

- Plaats de schijf Schijfbeheer in de schijfeenheid en zet de computer aan.
- 2. Open het symbool 'Schijf-EHBO'.

- 3. Klik op 'Andere schijf tot u de naam ziet van de schijf die u wilt controleren. Klik op 'Schijf eruit' als u een andere schijf wilt controleren.
- 4. Klik op 'Open'.
- 5. Kies 'Herstel automatisch' uit het Opties-menu.

- 6. Klik op 'Start' om de schijf te gaan controleren.
- Kies 'Stop' uit het Archief-menu als de schijf is gecontroleerd en hersteld.

Kies 'Sluit' uit het Archief-menu als u een andere schijf wilt controleren. Selecteer en open vervolgens het symbool van de andere schijf (herhaal de stappen 3 tot en met 7).

Als de schijf niet kan worden hersteld met Schijf-EHBO, neemt u een van de volgende maatregelen:

- Probeer nogmaals de schijf te herstellen met het programma Schijf-EHBO. Soms kan het probleem alsnog worden verholpen.
- Gebruik een ander programma voor het herstellen van schijven. Met sommige programma's kunt u de gegevens van een beschadigde schijf terughalen.
- Raadpleeg een meer ervaren gebruiker.
- Als u zoveel mogelijk gegevens van de beschadigde schijf hebt teruggehaald, kunt u de schijf wissen (opnieuw initialiseren). Als u een 3.5-inch schijf niet kunt initialiseren, kunt u de schijf het beste weggooien. Als u een harde schijf niet kunt initialiseren, kunt u hem laten repareren door een geautoriseerde Apple Reseller.

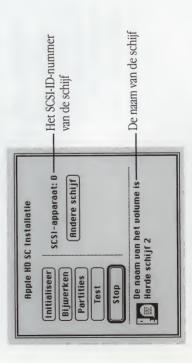
Een harde schijf testen

Met het programma Apple HD SC Installatie kunt u een harde schijf testen. U vindt het programma op de schijf Schijfbebeer.

- 1. Plaats de schijf Schijfbeheer in de schijfeenheid en zet de computer aan.
- 2. Open het symbool 'Apple HD SC Installatie'.

Gebruik de knop 'Andere schijf tot u de schijf ziet die u wilt testen.

- 4. Klik op 'Test'.
- Klik op 'Stop' wanneer het bericht verschijnt dat de test is voltooid.

Als er problemen met de harde schijf zijn, kunt u met Schijf-EHBO of een ander hulpprogramma proberen de schade te herstellen. Als dit niet helpt, moet u de schijf misschien opnieuw initialiseren. Raadpleeg zonodig een meer ervaren gebruiker.

Hoofdstuk 8

Bestanden ordenen

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- symbolen rangschikken
- mappen gebruiken om uw bestanden te ordenen
- opgeven waar u een document wilt opslaan
- symbolen sneller openen
- een document, map of programma zoeken
- een sjabloondocument aanmaken
- informatie over uw bestanden opvragen
- een label aan een bestand toekennen
- bestanden verplaatsen

Symbolen rangschikken

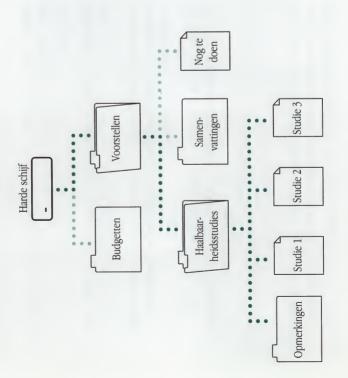
 Doel	Instructies
 Alle symbolen op het bureaublad of in het actieve venster opruimen	Kies 'Ruim op' uit het Speciaal-menu
 Alleen geselecteerde symbolen opruimen	Houd de ◆-toets ingedrukt en kies 'Ruim op' uit het Speciaal-menu
 Symbolen alfabetisch op naam of volgens de laatste lijstweergave voor dat venster rangschikken	Houd de ~-toets ingedrukt en kies 'Ruim op' uit het Speciaal-menu
 Symbolen langs de rechterkant van het bureaublad rangschikken	Klik op het bureaublad en kies 'Ruim op' uit het Speciaal-menu met

Als u 'Ruim op' kiest, kunt u de symbolen ook rangschikken op een verspringend raster. Zie hiervoor het hoofdstuk over het instellen van voorkeuren voor uw computer.

de \=-toets ingedrukt

Het gebruik van mappen

Net als in een traditioneel archiefsysteem worden op de Macintosh gegevens opgeslagen en geordend met behulp van mappen. Deze mappen kunnen op hun beurt weer in andere mappen worden geplaatst, zodat er meerdere niveaus in de ordening ontstaan.

Een map aanmaken en een naam geven

U kunt een nieuwe map aanmaken als de Finder het actieve programma is.

1. Kies 'Nieuwe map' uit het Archief-menu.

In het actieve venster (of op het bureaublad, als er geen venster actief is) verschijnt een nieuwe map met de naam "Lege map". De naam is geselecteerd.

. Typ een nieuwe naam voor de map en druk op de ←⊃-toets.

Als dit niet lukt, klikt u op de naam van de map zodat deze wordt geselecteerd en probeert u het opnieuw.

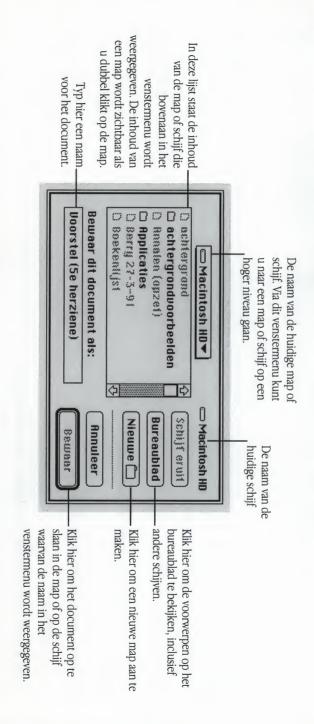
U kunt een map net als andere symbolen verplaatsen, kopiëren en verwijderen.

In veel programma's kunt u ook een nieuwe map aanmaken en deze een naam geven in het dialoogvenster dat verschijnt als u een document opslaat.

Opgeven waar u een document wilt opslaan

als' kiest om een nieuwe versie van het document aan te maken), Als u een document voor de eerste keer opslaat (of als u 'Bewaar map of op de betreffende schijf. een overzicht van de bestanden en mappen in de betreffende verschijnt er een dialoogvenster met een index. Deze index bevat

> zien er in alle programma's ongeveer hetzelfde uit opgeven waar u het wilt opslaan. Dialoogvensters met een index In het dialoogvenster kunt u uw document een naam geven en

Symbolen sneller openen

De Macintosh biedt verschillende manieren om bestanden, mappen en andere voorwerpen sneller te openen. Zo kunt u:

- een alias maken voor een voorwerp en deze op een gemakkelijk toegankelijke plaats zetten
- voorwerpen (of hun alias) opnemen in het Apple-menu
- voorwerpen (of hun alias) op het bureaublad zetten

Een alias maken

Een alias verwijst naar een bestand, een map, een schijf of een ander voorwerp (bijvoorbeeld een gemeenschappelijke schijf in een netwerk). U kunt voor een voorwerp zoveel aliassen maken als u wilt.

- Selecteer het voorwerp waarvoor u een alias wilt maken.
- 2. Kies 'Maak alias' uit het Archief-menu.

De naam van de alias is cursief en eindigt op "alias".

 Wijzig desgewenst de naam van de alias (de naam is al geselecteerd) en verplaats de alias naar de gewenste plaats.

Toepassingen van aliassen

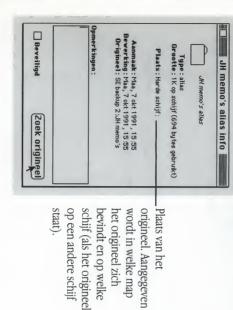
J		
Originele bestand	Plaats alias	Doel
Alle voorwerpen die op verschillende plaatsen kunnen worden opgeslagen	Overal waar die voorwerpen kunnen worden gebruikt	Toegang tot informatie vanaf diverse plaatsen.
Map 'Apple-menu'	Op het bureaublad	Symbolen eenvoudig in het Apple-menu opnemen of eruit verwijderen.
Een programma dat bij bijbehorende bestanden moet worden opgeslagen	Op het bureaublad of in het Apple- menu	Het programma starten zonder de map of schijf met het programma te openen.
Een document of map op een aparte schijf	Op uw werkschijf	Een melding weergeven waarin u wordt gevraagd de benodigde schijf te plaatsen. Het origineel wordt geopend als de schijf in de schijfeenheid wordt geplaats
Een voorwerp op een gemeen- schappelijke schijf	Op uw werkschijf	De verbinding automatisch tot stand brengen en het origineel openen.

Opmerking. Als u een alias niet kunt openen of als er een melding verschijnt dat het origineel niet beschikbaar is, komt dat doordat de alias is beschadigd of het originele bestand is gewist. In het infovenster van de alias kunt u zien waar het origineel zich bevindt.

Het origineel van een alias zoeken

Via het infovenster van een alias kunt u het origineel opzoeken.

- 1. Selecteer de alias waarvan u het origineel wilt zoeken.
- 2. Kies 'Info' uit het Archief-menu.

Klik op de knop 'Zoek origineel'.

Het venster met het origineel wordt geopend en het symbool wordt geselecteerd. (Als het origineel op een andere schijf staat, wordt u gevraagd die schijf te plaatsen.)

Als het origineel is verwijderd of op een gemeenschappelijke schijf staat die niet beschikbaar is, verschijnt de melding dat het origineel onvindbaar is. Een alias wordt niet verwijderd als het origineel wordt verwijderd (en vice versa).

Een voorwerp opnemen in het Apple-menu

U kunt in het Apple-menu elk voorwerp opnemen dat u wilt, zodat u het kunt openen door de naam uit het menu te kiezen.

- Open het symbool van de Systeemmap en zoek de map 'Apple-menu'.
- 2. Sleep het voorwerp dat u in het menu wilt opnemen (of de alias daarvan) naar de map 'Apple-menu'.

Het voorwerp wordt direct in het Apple-menu opgenomen.

U verwijdert een voorwerp uit het Apple-menu door de map 'Apple-menu' te openen en het symbool van het voorwerp uit de map te slepen.

Opmerking. Als het Apple-menu niet de gewenste voorwerpen bevat, controleert u of de map 'Apple-menu' in de Systeemmap van de opstartschijf staat. Als dat zo is, opent u de map 'Apple-menu' om te controleren of alle voorwerpen die u in het menu wilt opnemen, in de map staan.

Symbolen op het bureaublad plaatsen

U kunt een voorwerp snel openen als u het symbool ervan naar het bureaublad verplaatst. Zolang u de schijf met het voorwerp niet verwijdert, blijft het voorwerp op het bureaublad staan.

U kunt een voorwerp dat op het bureaublad staat, weer op zijn oorspronkelijke plaats terugzetten door het te selecteren en 'Berg op' uit het Archief-menu te kiezen.

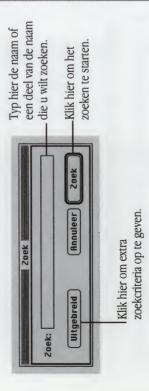
Een voorwerp opzoeken

Als de Finder actief is, kunt u met behulp van het commando 'Zoek' uit het Archief-menu op elke schijf die op het bureaublad wordt weergegeven, zoeken naar een voorwerp. (Met het commando 'Zoek' wordt niet gezocht in het System-bestand. Als u de inhoud van het System-bestand wilt bekijken, dient u het zelf te openen.)

Zoeken op naam

1. Kies 'Zoek' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u kunt opgeven naar welke naam er gezocht moet worden.

Als het uitgebreide dialoogvenster verschijnt, kunt u op 'Eenvoudig' klikken om het gewone dialoogvenster weer te geven.

2. Typ de naam (of een deel van de naam) waarnaar u wilt zoeken.

U hoeft geen rekening te houden met hoofd- en kleine letters.

. Klik op de knop 'Zoek'.

Zodra een voorwerp wordt gevonden, wordt dat gemarkeerd weergegeven in een Finder-venster. Als er een voorwerp op het bureaublad wordt gevonden, verschijnt een bericht. Als er geen voorwerpen worden gevonden, hoort u een geluidssignaal.

Kies 'Zoek opnieuw' uit het Archief-menu om het volgende gevonden voorwerp te zien.

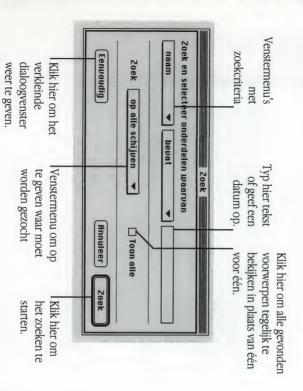
Als u een geluidssignaal hoort, zijn er geen voorwerpen meer gevonden.

Andere zoekcriteria opgeven

label of de datum van het bestand. U kunt ook andere zoekcriteria opgeven, zoals de grootte, het

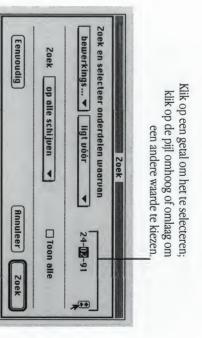
- Kies 'Zoek' uit het Archief-menu.
- Klik op de knop 'Uitgebreid'

venstermenu's andere zoekcriteria kunt kiezen. Er verschijnt een dialoogvenster waarin u met behulp van

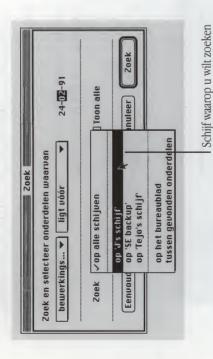
hangt af van wat er in het linker venstermenu is geselecteerd Wat er in het middelste venstermenu en het tekstvak staat,

- Ç Kies een zoekcriterium uit het linker venstermenu.
- 4 Kies een onderdeel uit het middelste venstermenu.
- S Pas de datum aan, kies een onderdeel of typ de zoektekst in het rechter vak.

wordt vervolgd

6. Kies de plaats waar moet worden gezocht uit het venstermenu 'Zoek'.

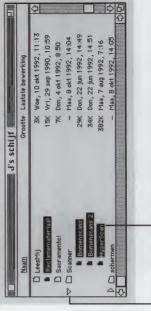

gevonden voorwerpen tegelijk worden weergegeven. 7. Klik in het aankruisvak 'Toon alle' als u wilt dat alle

8. Klik op de knop 'Zoek' als u klaar bent met het opgeven van zoekcriteria.

Finder-venster gemarkeerd weergegeven. Om het volgende gevonden voorwerp te zien, kiest u 'Zoek opnieuw' uit het Archief-menu. Als er geen voorwerpen worden gevonden, Zodra er een voorwerp wordt gevonden, wordt dat in een hoort u een geluidssignaal.

Als u 'Toon alle' hebt gekozen, worden alle gevonden voorwerpen tegelijk weergegeven.

dat het voorwerp in een map staat. wordt weergegeven, betekent dit Als een symbool ingesprongen

In een open-

lijstweergave

ziet u alle gevonden

gevouwen

verschillende niveaus.

voorwerpen

Zoeken naar voorwerpen die aan verschillende criteria voldoen

U kunt zoeken naar voorwerpen die aan twee verschillende criteria voldoen. U kunt bijvoorbeeld een uiterste aanmaakdatum en een minimale grootte opgeven.

- 1. Geef het eerste criterium op.
- Klik in het vak 'Toon alle' zodat er een kruisje in het vak verschijnt.

Criterium

Om te zoeken naar

3. Kik op 'Zoek'.

Het resultaat van de zoekactie wordt in lijstvorm weergegeven en alle gevonden voorwerpen worden gemarkeerd.

4. Kies het commando 'Zoek' direct opnieuw, voordat u ergens op klikt of een andere handeling verricht.

Door direct opnieuw op 'Zoek' te klikken, zorgt u dat de in de eerste fase gevonden voorwerpen geselecteerd blijven.

- 5. Geef het tweede criterium op.
- 6. Kies 'tussen geselecteerde onderdelen' uit het venstermenu 'Zoek'.
- 7. Klik op 'Zoek' om de tweede fase van de zoekactie uit te voeren.

Alleen de onderdelen die aan beide criteria voldoen, worden nu gemarkeerd.

Toepassingen van het commando 'Zoek'

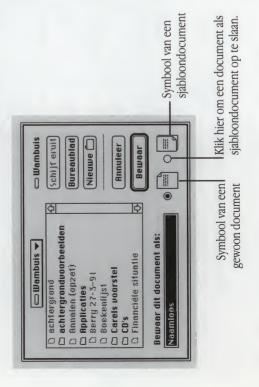
Met het commando 'Zoek' kunt u op een snelle manier naar bestanden zoeken en documenten ordenen. Bovendien komt dit commando goed van pas bij het maken van reservekopieën en het archiveren van uw werk.

Naam	 Bestanden waarvan u de naam niet precies weet Onderdelen waarvoor u een standaardnaam gebruikt, zoals rapporten en declaraties
Type	 Programma's Aliassen
Grootte	Grote bestanden, zodat u schijfruimte kunt vrijmaken
Label	Bestanden met hetzelfde label (bijvoorbeeld 'geheim')
Beveiliging	Beveiligde bestanden, zodat u de beveiliging kunt opheffen
Bewerkings- datum	Bestanden die na een bepaalde datum zijn bijgewerkt, zodat u een reservekopie kunt maken van nieuwe en gewijzigde bestanden
Aanmaak- datum	Bestanden die vóór een bepaalde datum zijn aangemaakt, zodat u deze kunt archiveren of wissen

Een sjabloondocument aanmaken

De meeste documenten kunnen worden opgeslagen als of omgezet in een sjabloondocument, een soort invulformulier met een aantal vaste onderdelen. Als u van een document een sjabloondocument maakt, blijven de inhoud en de opmaak van het document behouden. U kunt een sjabloondocument bijvoorbeeld gebruiken als basis voor al uw memo's.

In veel programma's kunt u een document opslaan als sjabloondocument. Als het dialoogvenster 'Bewaar' of 'Bewaar als' een optie voor het opslaan van een sjabloondocument bevat, selecteert u deze optie voordat u het document opslaat.

Als een programma geen optie voor het opslaan als sjabloondocument bevat, kunt u in het infovenster van het document opgeven dat u er een sjabloondocument van wilt maken.

- 1. Klik op het symbool van het document.
- . Kies 'Info' uit het Archief-menu.
- Klik in het vak 'Sjabloondocument' in de rechter benedenhoek van het venster.

Sluit het infovenster

geven. Hierdoor blijft het origineel behouden en werkt u altijd dialoogvenster waarin u het nieuwe document een naam kunt venster met de inhoud van het sjabloondocument of een Als u een sjabloondocument opent, verschijnt er een naamloos met een kopie van het document Het symbool verandert nu in dat van een sjabloondocument.

een gewoon document van maakt. Om dat te doen, opent u het U kunt een sjabloondocument alleen wijzigen als u er eerst weer intovenster van het document en klikt u in het aankruisvak 'Sjabloondocument', zodat het kruisje verdwijnt.

Informatie over een bestand opvragen

informatie over uw bestanden opvragen: Als de Finder het actieve programma is, kunt u op twee manieren

- via het infovenster van het bestand
- via het Weergave-menu

Het infovenster

informatie over het geselecteerde voorwerp. Als u het commando 'Info' kiest, verschijnt er een venster met

- Selecteer het voorwerp waarover u informatie wilt opvragen.
- 2. Kies 'Info' uit het Archief-menu

In het infovenster kunt u opmerkingen toevoegen, waarnaar u later kunt zoeken met het commando 'Zoek'

Sluit het venster.

Het Weergave-menu

Via het Weergave-menu kunt u de inhoud van een venster weergeven met symbolen of met kleine symbolen, of de voorwerpen in het venster ordenen op kenmerken als naam, type of grootte. (In het hoofdstuk over het instellen van voorkeuren voor uw computer leest u hoe u via het regelpaneel 'Weergaven' opgeeft hoe bestanden moeten worden weergegeven en welke informatie daarbij moet worden opgenomen.)

Standaard worden voorwerpen weergeven met symbolen. Met de commando's in het Weergave-menu kunt u bestanden ook in lijstvorm weergeven. Als u bijvoorbeeld reservekopieën wilt maken van de meest recente documenten, kunt u de documenten op datum en tijd van de laatste wijziging ordenen.

	B HP	■JH gegevens 2		
	Grootte Type	Type	Label	Laatste bewerkin
	1	map —	Essentieel	Essentieel Zat, 5 mei 199
□ Carels kaarten	1	map	Belangrijk	Belangrijk Don, 2 nov 199
D credit card	17K	17K document	Persoonlijk	Persoonlijk Maa, 19 juni 1
I document your PS	¥6	9K document	Percoonliik	Day nor 22 nor 19

Als u een lijstweergave gebruikt om de inhoud van een venster te bekijken, kunt u de inhoud op een ander kenmerk laten weergeven door in het venster op het gewenste kenmerk (bijvoorbeeld 'Grootte' of 'Laatste bewerking') te klikken.

Een label toekennen aan een bestand

U kunt aan elk bestand een label en bijbehorende kleur (of grijstint) toekennen. Met behulp van labels kunt u gelijksoortige bestanden groeperen (door 'Op label' te kiezen uit het Weergavemenu). Als uw beeldscherm kleuren of grijstinten kan weergeven, kunt u gegroepeerde symbolen herkenbaar maken door aan elke groep een label en kleur toe te kennen.

Het label is alleen zichtbaar als u de inhoud van een venster bekijkt via een lijstweergave. De kleur is zichtbaar als u het beeldscherm hebt ingesteld op de weergave van kleuren of grijstinten. Om aan een symbool een label en kleur toe te kennen, klikt u op het symbool om het te selecteren en kiest u vervolgens het label en de kleur uit het Label-menu. Als uw scherm niet is ingesteld op de weergave van kleuren of grijstinten, worden de kleuren niet in het Label-menu weergegeven.

Tips voor het verplaatsen van bestanden

Op de volgende manieren kunt u bestanden van de interne harde schijf van uw computer verplaatsen:

- Via een netwerk
- U kunt uw computer op een netwerk aansluiten en de bestanden via het netwerk verplaatsen. (Raadpleeg voor meer informatie het hoofdstuk over netwerken.)
- Via een telefoonlijn

Als op uw computer een modem is aangesloten of als in uw computer een modem is geïnstalleerd, kunt u met de juiste communicatieprogrammatuur bestanden via een telefoonlijn verzenden. Raadpleeg voor meer informatie het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.

Op 3.5-inch schijven

Als uw computer een ingebouwde 3.5-inch schijfeenheid heeft of als er een externe 3.5-inch schijfeenheid op is aangesloten, kunt u bestanden van de interne harde schijf overzetten op een 3.5-inch schijf. (Raadpleeg, als uw computer geen ingebouwde schijfeenheid heeft, de instructies voor het aansluiten van een externe schijfeenheid in het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem.)

Op een andere harde schijf

Als op uw computer een externe harde schijf is aangesloten, kunt u bestanden overzetten van de interne harde schijf naar de externe harde schijf. Raadpleeg het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem voor informatie over het aansluiten van een externe harde schijf.

Hoofdstuk 9

Geluid, kleur en weergave

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- het waarschuwingssignaal instellen
- geluiden installeren en verwijderen
- geluid opnemen
- kleuren en grijstinten weergeven
- de markeringskleur wijzigen
- de kleur van vensters wijzigen
- het patroon van het bureaublad wijzigen
- een kleur aan een symbool toekennen
- de kleuren of grijstinten in het Label-menu wijzigen
- met meer dan één beeldscherm werken
- de automatische dimfunctie instellen
- de schermweergave vergroten

Het waarschuwingssignaal instellen

In veel programma's wordt een waarschuwingssignaal gegeven om u attent te maken op een probleem of als u iets probeert te doen dat het programma niet kent of niet toestaat.

U kunt kiezen uit verschillende geluiden. Bovendien kunt u het volume instellen.

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠).
- 2. Open het regelpaneel 'Geluid'.

Het regelpaneel 'Geluid' verschijnt. Het huidige geluidssignaal is geselecteerd.

wordt vervolgd

3. Klik op de naam van het gewenste geluid.

Wanneer u op de naam van het geluid klikt, hoort u het gekozen geluid met de ingestelde geluidssterkte.

4. Sleep het schuifje naar de gewenste geluidssterkte.

Als u de voorkeur geeft aan een stil signaal, sleept u het schuifje naar 0. De menubalk knippert dan één keer om u op een probleem attent te maken.

5. Sluit het regelpaneel 'Geluid'.

Geluiden installeren

Op uw computer zijn verschillende geluiden geïnstalleerd. Extra geluiden zijn via diverse bronnen te verkrijgen.

Sleep, om een geluid te installeren, het symbool van het geluid naar het symbool van de Systeemmap (niet naar het venster van de Systeemmap).

Het geluid wordt automatisch in het System-bestand geïnstalleerd en opgenomen in het regelpaneel 'Geluid'.

Geluiden verwijderen

Als u een geluid uit het regelpaneel 'Geluid' verwijdert, wordt het van de schijf gewist. Zorg er daarom voor dat u een kopie van het geluid hebt.

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu ( ).
- 2. Open het regelpaneel 'Geluid'.
- 3. Klik op het geluid dat u wilt verwijderen.
- 4. Kies 'Knip' uit het Wijzig-menu.

Als u per ongeluk het verkeerde geluid verwijdert, kunt u dit met 'Plak' ongedaan maken.

5. Sluit het regelpaneel 'Geluid'.

U kunt een geluid ook verwijderen door het symbool van het geluid uit het System-bestand en uit de Systeemmap te slepen Hierdoor blijft het geluid op de schijf aanwezig.

Geluid opnemen

Als uw computer een ingebouwde microfoon of een geluidsinvoerpoort (Ψ) heeft, kunt u een geluid opnemen en het aan de lijst met geluiden in het regelpaneel 'Geluid' toevoegen. (Raadpleeg het hoofdstuk over het samenstellen van een Macintosh Duo-systeem voor informatie over het aansluiten van een microfoon of andere geluidsbron.)

- 1. Sluit een microfoon of andere geluidsbron aan op uw computer, als deze geen ingebouwde microfoon heeft.
- 2. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**).
- 3. Open het regelpaneel 'Geluid'.

Het regelpaneel 'Geluid' verschijnt. Onderin het venster ziet u de symbolen van de geluidsinvoerapparaten waaruit u kunt kiezen.

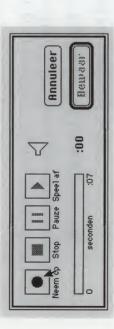
3. Klik op het gewenste geluidsinvoerapparaat.

wordt vervolgd ▶

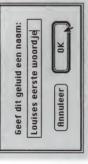
- 5. Klik op de knop 'Voeg toe'.
- 6. Klik op de knop 'Neem op'.

Het opnemen begint direct. De opname kan maximaal tien seconden duren. De geluidssterkte kan niet worden bijgesteld.

- 7. Klik op 'Stop' om te stoppen met opnemen.
- 8. Klik op 'Speel af om het geluid af te luisteren.
- 9. Klik op 'Bewaar' om het geluid op te slaan.

10. Typ een naam voor het geluid en klik op 'OK'.

Het nieuwe geluid wordt opgenomen in het regelpaneel 'Geluid'. Het symbool van het geluid wordt opgenomen in het Systembestand.

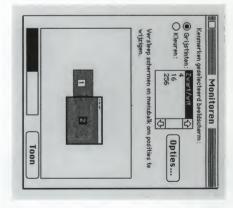
Kleuren of grijstinten weergeven

opgeven hoeveel kleuren of grijstinten er moeten worden technische specificaties van uw computer voor meer informatie. hangt af van uw computer en het beeldscherm. Raadpleeg de gebruikt. (Het aantal kleuren of grijstinten dat u kunt gebruiken Als uw beeldscherm kleuren of grijstinten kan weergeven, kunt u

U geeft het aantal kleuren of grijstinten op in het regelpaneel 'Monitoren'

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠).
- 2. Open het regelpaneel 'Monitoren'.

Klik als u meerdere beeldschermen gebruikt, op het scherm waarvoor u de instelling wilt wijzigen.

geselecteerd Een donkere rand rond het symbool geeft aan dat het is

- Klik op de knop 'Grijstinten' of op 'Kleuren'.
- Klik op het aantal kleuren of grijstinten dat u voor het 'Zwart/wit'). geselecteerde beeldscherm wilt gebruiken (of klik op

De markeringskleur wijzigen

U kunt opgeven welke kleur of grijstint er moet worden gebruikt als u tekst of een voorwerp selecteert. U geeft dit op in het regelpaneel 'Kleur'.

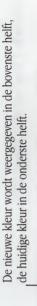

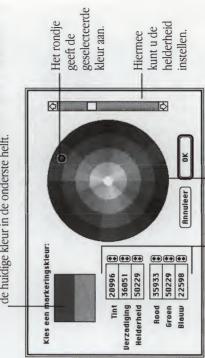

Met het regelpaneel 'Kleur' kunt u ook de kleur van de rand van vensters wijzigen.

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Kleur'.
- Open het venstermenu achter 'Markeringskleur' en kies de gewenste kleur of kies 'Andere'. 7

De geselecteerde kleur wordt weergegeven in het vak Voorbeeld' zodra u de muisknop loslaat. Als u 'Andere' kiest, verschijnt er een venster met een kleurcirkel

De getallen! corresponderen met de geselecteerde kleur in de kleurcirkel.

kleuren of grijstinten weergeeft, kleuren. (Als uw scherm vier Kleurcirkel met beschikbare weergegeven door letters.) worden de kleurwaarden

- 3 Verander zonodig de helderheid van de kleurcirkel met behulp van de schuifbalk.
- nieuwe kleur te selecteren. Plaats de aanwijzer op de kleurcirkel en klik om een

de huidige kleur. onderste helft van het vierkant staan, zodat u de kleuren kunt vergelijken. Door in de onderste helft te klikken, selecteert u helft van het kleurvierkant. De huidige kleur blijft in de De geselecteerde kleur wordt weergegeven in de bovenste

- 5 Sleep de aanwijzer over de cirkel of klik op een andere plaats in de cirkel om andere kleuren of grijstinten te
- 6 gevonden. Klik op 'OK' als u de gewenste kleur of grijstint hebt

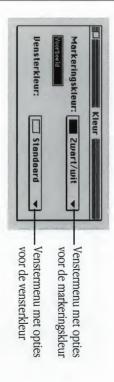
nieuwe markeringskleur. In het vak 'Voorbeeld' in het regelpaneel 'Kleur' ziet u de

De kleur van vensters wijzigen

vensters wijzigen In het regelpaneel 'Kleur' kunt u de kleur van de rand van

Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠) en open het regelpaneel 'Kleur'

Open het venstermenu achter 'Vensterkleur' en kies de gewenste kleur.

Het patroon van het bureaublad wijzigen

U kunt wijzigingen aanbrengen in het patroon dat het bureaublad van uw Macintosh heeft.

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (4) en open het regelpaneel 'Algemeen'.

U kunt kiezen uit verschillende patronen voor het bureaublad, of u kunt uw eigen patroon ontwerpen door een van de bestaande patronen te veranderen. U kunt ook kleuren of grijstinten gebruiken in het patroon.

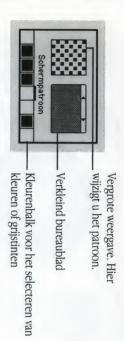

Deze kleurenbalk is alleen zichtbaar als uw beeldscherm is ingesteld op de weergave van kleuren of grijstinten.

- 2. Klik op de driehoekjes boven het verkleinde bureaublad om de verschillende patronen te bekijken.
- 3. Klik eenmaal op het verkleinde bureaublad om het nieuwe patroon op het bureaublad weer te geven.

4. Klik in het vak links van het verkleinde bureaublad als u een patroon wilt wijzigen.

Elk vierkantje (pixel) in het vak verandert van kleur als u er op klikt. In het verkleinde bureaublad kunt u zien hoe het nieuwe patroon er uit komt te zien.

Klik in de kleurenbalk als u een andere kleur wilt gebruiken. Klik vervolgens op de vierkantjes die u wilt wijzigen.

De kleurenbalk wordt weergegeven als uw beeldscherm is ingesteld op de weergave van kleuren of grijstinten. U kunt een nieuwe kleur kiezen door dubbel te klikken op een kleur in de kleurenbalk en de kleur te kiezen in de kleurcirkel die verschijnt.

6. Klik als u klaar bent met het wijzigen van het patroon eenmaal op het verkleinde bureaublad om het nieuwe patroon op het bureaublad weer te geven.

7. Klik dubbel op het verkleinde bureaublad om het nieuwe patroon op te slaan.

Doet u dit niet, dan gaat het patroon verloren zodra u een ander patroon weergeeft.

8. Sluit het regelpaneel.

Labels en kleuren toekennen aan symbolen

U kunt aan elk symbool een label en de daarbij behorende kleur (of grijstint) toekennen. Labels en kleuren vormen een manier om bestanden te groeperen (via 'Op label' uit het Weergave-menu). Als u een kleurenbeeldscherm hebt, kunt u gelijksoortige bestanden dezelfde kleur en hetzelfde label geven.

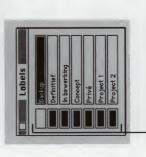
Om een label en een kleur aan een symbool toe te kennen, klikt u op het symbool om het te selecteren en kiest u het gewenste label met de gewenste kleur uit het Label-menu.

Verderop in dit hoofdstuk kunt u lezen hoe u de kleuren in het Label-menu kunt wijzigen.

De kleuren in het Label-menu wijzigen

U kunt de kleuren of grijstinten (en de labels) in het Label-menu wijzigen. U brengt deze wijzigingen aan in het regelpaneel 'Labels'. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Labels'.

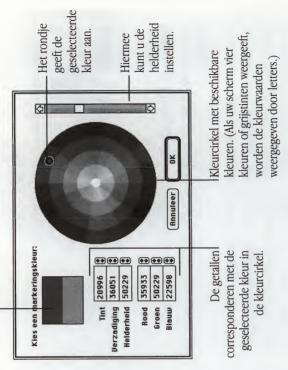

Klik op de kleur die u wilt wijzigen.

2. Klik op de kleur die u wilt wijzigen.

Er verschijnt een venster met een kleurcirkel.

De nieuwe kleur wordt weergegeven in de bovenste helft, de huidige kleur in de onderste helft.

Ç selecteren. Klik op een kleur in de kleurcirkel om deze te

Door in de onderste helft te klikken, selecteert u de huidige onderste helft staan, zodat u de kleuren kunt vergelijken. helft van het kleurvierkant. De huidige kleur blijft in de De geselecteerde kleur wordt weergegeven in de bovenste

- 4. Sleep de aanwijzer over de cirkel of klik op een andere bekijken. plaats in de cirkel om andere kleuren of grijstinten te
- 5 Klik op 'OK' als u de gewenste kleur of grijstint hebt gevonden.
- Sluit het regelpaneel 'Labels'

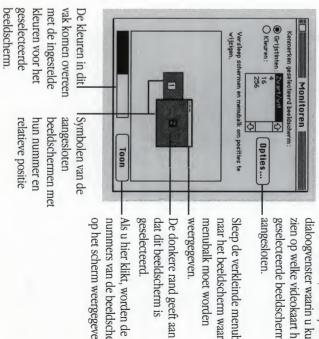
Met meer dan één beeldscherm werken

een extra beeldscherm. scherm waarop de menubalk wordt weergegeven) te kiezen. geven en één van de schermen als hoofdbeeldscherm (het aangesloten, dient u de posities van de beeldschermen op te Als u meer dan één beeldscherm op uw computer hebt Macintosh Duo-systeem voor informatie over het aansluiten van Raadpleeg het hoofdstuk over het samenstellen van een

U brengt deze wijzigingen aan in het regelpaneel 'Monitoren'

Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠) en open het regelpaneel 'Monitoren'

geselecteerde beeldscherm is zien op welke videokaart het dialoogvenster waarin u kunt Als u hier klikt, verschijnt er een

weergegeven. menubalk moet worden naar het beeldscherm waarop de Sleep de verkleinde menubalk

op het scherm weergegeven. nummers van de beeldschermen Als u hier klikt, worden de

wordt vervolgd ►

Klik op de knop 'Toon' om te zien welk nummer bij welk beeldscherm hoort.

In het midden van elk beeldscherm verschijnt een getal dat overeenkomt met het nummer in het symbool in het regelpaneel. Met behulp van de nummers zie u in één oogopslag welk symbool bij welk beeldscherm hoort.

3. Bepaal welk scherm u als hoofdbeeldscherm wilt gebruiken en sleep de verkleinde menubalk naar de bovenkant van het symbool van dat beeldscherm.

Het is verstandig om het grootste scherm als het hoofdbeeldscherm te kiezen omdat in sommige programma's de venstergrootte wordt aangepast aan de grootte van het hoofdbeeldscherm. Als u een kleurenscherm hebt, kunt u dat als hoofdbeeldscherm kiezen.

4. Sleep de symbolen van de overige beeldschermen naar de positie die ze ten opzichte van het hoofdbeeldscherm innemen.

De aanwijzer kan naar een ander beeldscherm verspringen in het gebied waar de symbolen van de beeldschermen in het regelpaneel elkaar raken.

5. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

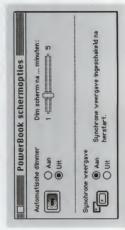
Een tweede beeldscherm gebruiken voor presentaties

U kunt een tweede beeldscherm op uw computer aansluiten en daarop exact dezelfde beelden weergeven als te zien zijn op het ingebouwde scherm. Dit kan bijvoorbeeld handig zijn als u een presentatie geeft. U kunt deze functie als volgt instellen:

Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'PowerBook schermopties'.

2. Klik op 'Aan' of 'Uit' onder 'Synchrone weergave'.

3. Start de computer opnieuw op.

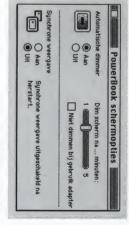
De automatische dimfunctie instellen

Als u de computer enige tijd niet gebruikt, wordt automatisch de helderheid van het beeldscherm teruggebracht. Op deze manier wordt voorkomen dat het scherm "inbrandt", doordat te lang hetzelfde beeld op het scherm wordt weergegeven. Bovendien wordt hierdoor het stroomverbruik beperkt (de schermverlichting gebruikt het meeste vermogen van de batterij). In het regelpaneel 'PowerBook schermopties' kunt u instellen na hoeveel tijd de helderheid van het scherm moet worden teruggebracht.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**(**) en open het regelpaneel 'PowerBook schermopties'.

- 2. Klik op de knop 'Aan' onder 'Automatische dimmer'.
- 3. Sleep de schuifknop naar de gewenste tijd.

Als u niet wilt dat het scherm gedimd wordt als de computer op het lichtnet is aangesloten, klikt u in het vak 'Niet dimmen bij gebruik adapter'.

Sluit het regelpaneel 'PowerBook schermopties'.

De schermweergave vergroten

Met behulp van het regelpaneel 'CloseView' kunt u de schermweergave tot zestien keer vergroten. CloseView wordt bij de systeemprogrammatuur geleverd, maar niet automatisch met de rest van de systeemprogrammatuur geïnstalleerd.

Om CloseView te installeren, doet u het volgende:

1. Zoek het regelpaneel 'CloseView'.

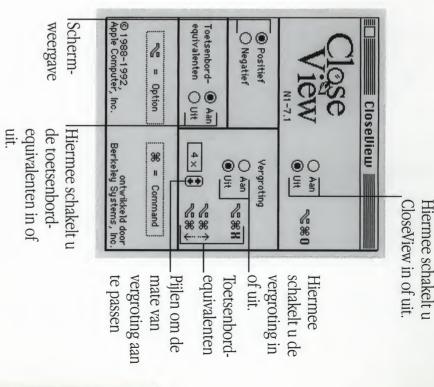
- 2. Sleep het symbool van CloseView naar het symbool van de Systeemmap (*niet* naar het venster van de Systeemmap).
- 3. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Om CloseView in of uit te schakelen, drukt u op $\Re \sim -0$.

verslepen. gedeelte zal worden vergroot. U kunt het uitgeschakeld, geeft een kader aan welk ingeschakeld, maar de vergroting is u op **第**─~—X. (Als CloseView is Om de vergroting in of uit te schakelen, drukt kader verplaatsen door de aanwijzer te

op ℜ─~-pijl omhoog of ℜ─~-pijl omlaag te drukken. De mate van vergroting kunt u wijzigen door

regelpaneel 'CloseView' uit het Apple-menu (■) en open het aantal extra opties kiezen. Kies 'Regelpanelen' In het regelpaneel 'CloseView' kunt u een

Hoofdstuk 10

Voorkeuren instellen voor uw Macintosh

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- programma's en documenten automatisch openen bij het opstarten
- onderdelen toevoegen aan het Apple-menu
- bestanden in de Systeemmap plaatsen
- de inhoud van het Label-menu wijzigen
- de tijd en de datum instellen
- de Wekker instellen
- het waarschuwingssignaal uitschakelen
- de weergave van tijd en datum wijzigen
- de weergave van getallen en valuta wijzigen

- de werking van de stuurkogel of muis instellen
- de werking van het toetsenbord instellen
- toetsenbord-equivalenten eenvoudiger te typen maken
- het toetsenbord aanpassen voor langzaam typen
- het knippertempo van de menu's instellen
- het knippertempo van het invoegpunt instellen
- instellen hoe de inhoud van een venster wordt weergegeven
- een symbool wijzigen
- de waarschuwing van de prullenmand uitschakelen
- geheugenruimte beheren

Documenten en programma's automatisch openen bij het opstarten

Om programma's of documenten automatisch te laten openen als u de Macintosh opstart, sleept u het symbool (of de alias) van het betreffende programma of document naar de map 'Opstartbestanden' in de Systeemmap. U kunt zoveel programma's en documenten bij het opstarten laten openen als het geheugen van de computer toelaat.

Als u een voorwerp niet langer automatisch wilt laten openen, sleept u het symbool of de alias ervan uit de map 'Opstartbestanden'.

Onderdelen toevoegen aan het Apple-menu

Om een programma, een document of een ander onderdeel in het Apple-menu op te nemen, sleept u het symbool of de alias van het voorwerp naar de map 'Apple-menu' in de Systeemmap. Om een onderdeel uit het Apple-menu te verwijderen, opent u de map 'Apple-menu' en sleept u het symbool of de alias van het voorwerp uit de map.

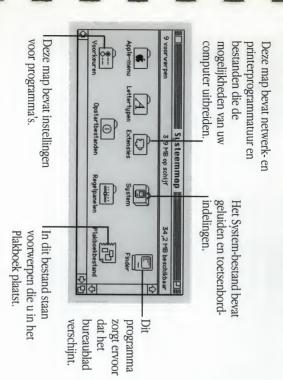
Bestanden in de Systeemmap plaatsen

Bepaalde soorten programma's en bestanden moeten in de Systeemmap worden opgeslagen, zodat ze door de Macintosh als deel van de systeemprogrammatuur kunnen worden gebruikt. Tot deze bestanden behoren onder andere:

- System-extensies en regelpanelen
- bestanden met voorkeursinstellingen voor programma's
- besturingsbestanden voor printers, scanners en andere apparaten
- geluiden
- lettertypen

In de meeste gevallen plaatst u een bestand in de Systeemmap door het symbool van het bestand naar het symbool van de Systeemmap te slepen (*niet* naar het venster van de Systeemmap). Soms hebt u een speciaal installatieprogramma nodig om deze bestanden te installeren. Raadpleeg voor instructies de informatie bij de bestanden die u wilt installeren.

De meeste speciale bestanden worden opgeslagen in mappen in de Systeemmap. Als u het symbool van een bestand naar het symbool van de Systeemmap sleept, herkent de Macintosh het type bestand en wordt het in de juiste map opgeslagen.

Als u een voorwerp naar het venster van de Systeemmap sleept in plaats van naar het symbool van de Systeemmap, wordt het niet automatisch in de juiste map geplaatst en kan het zijn dat het niet goed werkt.

Voorwerpen die u in de map 'Apple-menu' of in de map 'Opstartbestanden' (allebei in de Systeemmap) wilt plaatsen, dient u zelf naar het symbool van die mappen te slepen. Zie hiervoor de instructies in dit hoofdstuk.

Bestanden uit de Systeemmap verwijderen

U verwijdert een bestand uit de Systeemmap door het symbool uit de Systeemmap (of uit een map in de Systeemmap) te slepen.

Als u ruimte op uw harde schijf wilt vrijmaken, kunt u bepaalde bestanden uit de Systeemmap verwijderen. Welke bestanden u kunt verwijderen, hangt af van de externe apparaten die op uw computer zijn aangesloten, van de vraag of de computer is aangesloten op een netwerk, en van de manier waarop u uw computer gebruikt. U kunt bijvoorbeeld de volgende bestanden verwijderen:

- programmatuur voor printers en andere apparaten die u niet gebruikt (bijvoorbeeld het besturingsbestand AppleTalk ImageWriter)
- netwerkprogrammatuur als uw computer niet is (of zal worden) aangesloten op een netwerk en u geen gebruik maakt van Applefalk Remote Access
- onderdelen uit het Apple-menu die u niet gebruikt (de regelpanelen hebt u nodig, maar de Calculator en de Puzzel wellicht niet)
- lettertypen, geluiden of toetsenbordbestanden die u niet gebruikt

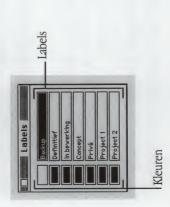
Zorg altijd dat u een reservekopie hebt van bestanden die u van de harde schijf gaat verwijderen.

De inhoud van het Label-menu wijzigen

U kunt de labels (en de kleuren) in het Label-menu desgewenst wijzigen. U doet dit in het regelpaneel 'Labels'.

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♥) en open het regelpaneel 'Labels'.

2. Sleep over de naam van een label om deze te selecteren en typ een nieuwe naam.

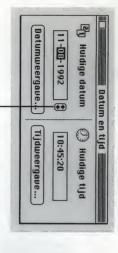
Om een kleur te wijzigen, klikt u dubbel op de betreffende kleur en kiest u een nieuwe kleur. Raadpleeg voor meer instructies het hoofdstuk over geluid, kleur en weergave.

De tijd en de datum instellen

De Macintosh heeft een interne klok die de tijd en de datum bijhoudt. Als de klok eenmaal is ingesteld, loopt hij altijd door. Veel programma's gebruiken de klok om automatisch de datum en tijd in te voegen waarop een document werd aangemaakt of afgedrukt. De Finder gebruikt de tijd en datum van de interne klok om te bepalen wanneer bestanden zijn aangemaakt en gewijzigd.

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Datum en tijd'.

IKlik op de dag, de maand of het jaar om deze te selecteren. Klik vervolgens op de pijl omhoog of de pijl omlaag (of typ de nieuwe datum).

Klik op de uren, de minuten of de seconden om deze te selecteren. Klik vervolgens op de pijl omhoog of de pijl omlaag (of typ de nieuwe tijd).

U kunt de tijd en de datum ook instellen in het regelpaneel 'Algemeen' of met de Wekker.

De Wekker instellen

Met het bureau-accessoire Wekker kunt u een tijdstip opgeven waarop u door de computer gewaarschuwd wilt worden.

- 1. Kies 'Wekker' uit het Apple-menu (*).
- 2. Klik eventueel op de hendel rechts van de tijdsaanduiding om het Wekker-venster te vergroten.

De hendel wijst naar beneden en het venster van de Wekker krijgt zijn maximale grootte.

wordt vervolgd

3. Klik op het wekkersymbool rechtsonder.

Het symbool van de Wekker wordt geselecteerd. In het middelste paneel ziet u de huidige instelling van de wekker.

4. Klik op de uren, minuten of seconden om die te selecteren.

Rechts van de tijd verschijnen nu een pijl omhoog en een pijl omlaag.

- 5. Klik op de pijl omhoog of de pijl omlaag tot het gewenste getal verschijnt.
- 6. Herhaal zonodig stap 4 en 5 tot de gewenste tijd wordt weergegeven.
- 7. Klik op de knop links van de tijd in het middelste paneel om de Wekker in te schakelen.

De knop en het symbool van de wekker geven nu aan dat de Wekker is ingeschakeld. (Als u nogmaals op de knop klikt, wordt de Wekker weer uitgeschakeld.)

8. Klik in het sluitvak van de Wekker.

De wekker gaat alleen af als u het Wekker-venster sluit, op de hendel klikt om het venster van de Wekker te verkleinen of een ander venster actief maakt.

De Wekker uitschakelen

Als de systeemklok het opgegeven tijdstip bereikt, hoort u tweemaal het waarschuwingssignaal. Tegelijkertijd knippert links in de menubalk op de plaats van het Apple-menu het symbool van een wekker.

Om de Wekker uit te schakelen, opent u de Wekker en klikt u in het middelste paneel op de knop links van de tijd.

De tijd- en datumweergave wijzigen

U kunt de weergave van tijden en datums wijzigen aanpassen aan uw persoonlijke voorkeur of aan plaatselijk gebruik.

De weergave van datums wijzigen

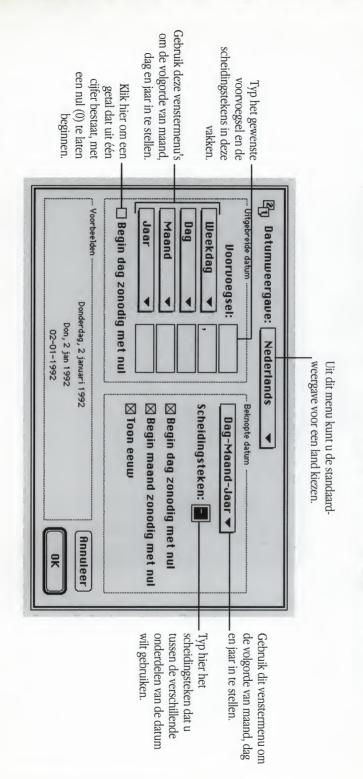
- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (�) en open het regelpaneel 'Datum en tijd'.
- 2. Klik op 'Datumweergave'.

 Breng in het dialoogvenster dat verschijnt de gewenste wijzigingen aan.

Onderin het dialoogvenster ziet u voorbeelden van de

4. Klik op 'OK' om het regelpaneel te sluiten.

gekozen weergave.

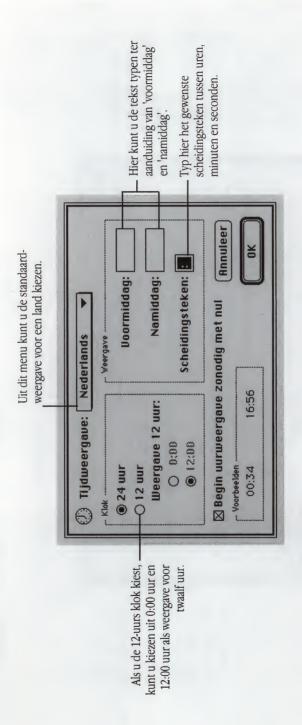
De weergave van tijden wijzigen

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♣) en open het regelpaneel 'Datum en tijd'.
- 2. Klik op 'Tijdweergave'.

3. Breng de gewenste wijzigingen aan.

Onderin het dialoogvenster ziet u voorbeelden van de gekozen weergave.

4. Klik op 'OK' om het regelpaneel te sluiten.

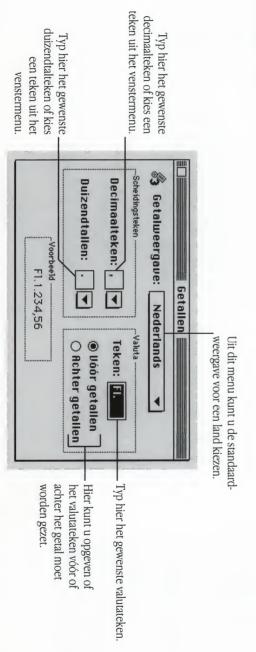

De weergave van getallen en valuta wijzigen

getallen en valuta. U kunt verschillende notatiewijzen kiezen voor de weergave van

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu ( ) en open het regelpaneel 'Getallen'.
- 2 Breng de gewenste wijzigingen aan.
- 3 Sluit het regelpaneel.

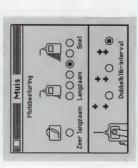

De werking van de stuurkogel of muis instellen

U kunt twee instellingen voor de werking van de stuurkogel of de muis veranderen in het regelpaneel 'Muis': de afstand waarover de aanwijzer beweegt als u met de stuurkogel rolt of de muis beweegt, en het dubbelklik-interval.

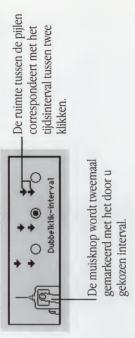

2. Klik op de knop die de gewenste snelheid aangeeft.

De instelling 'Zeer langzaam' is handig wanneer u wilt tekenen of bij gebruik van een grafisch tablet, omdat de aanwijzer dan even snel en ver wordt verplaatst als u de stuurkogel of muis beweegt.

3. Klik op de knop van het gewenste dubbelklik-interval.

Het dubbelklik-interval geeft aan hoeveel tijd er tussen twee afzonderlijke klikken mag liggen als u dubbel klikt. U kunt deze instelling wijzigen als de computer twee afzonderlijke klikken interpreteert als een dubbele klik, of als een dubbele klik wordt geïnterpreteerd als twee afzonderlijke klikken.

Sluit het regelpaneel.

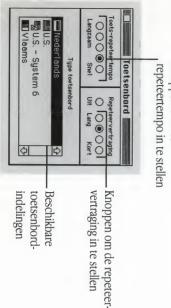
De werking van het toetsenbord instellen

toetsenbordindeling kiezen. voordat het teken wordt herhaald. Ook kunt u een andere (repeteert) als u een toets ingedrukt houdt en hoe lang het duurt U kunt instellen met welk tempo een teken wordt herhaald

Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Toetsenbord'.

- Klik op de knop van het gewenste toets-repeteertempo.
- Klik op de knop voor de gewenste vertraging

tekens vaak worden herhaald zonder dat dit de bedoeling is U kunt de vertraging bijvoorbeeld aanpassen als u merkt dat (Door op de knop 'Uit' te klikken, schakelt u het repeteren

4. gebruiken. Klik op de naam van de toetsenbordindeling die u wilt

symbool van de Systeemmap te slepen. bronnen. U installeert toetsenbordindelingen door ze naar het Extra toetsenbordindelingen zijn verkrijgbaar via verschillende

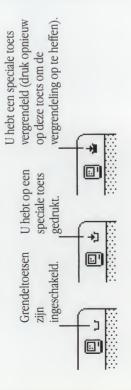
Sluit het regelpaneel 'Toetsenbord'

Toetsenbord-equivalenten eenvoudiger te typen maken

Door een speciale voorziening in de systeemprogrammatuur, die "Grendeltoetsen" wordt genoemd, kunnen combinaties van toetsen (zoals **%**-S voor bewaren) worden getypt zonder de toetsen tegelijkertijd in te drukken.

Wanneer de grendeltoetsen zijn ingeschakeld, kunt u een toetscombinatie typen door eerst de speciale toets in te drukken (de æ., ~., Control- of æ-toets) en vervolgens de bijbehorende tekentoets. Aan het symbool rechts in de menubalk, naast het Programma-menu, kunt u zien of de grendeltoetsen zijn ingeschakeld en of u op een speciale toets hebt gedrukt of een speciale toets hebt vergrendeld.

Als de grendeltoetsen zijn ingeschakeld, kunt u via een geluidssignaal laten aangeven dat er op een speciale toets wordt gedrukt. Deze instelling kunt u opgeven in het regelpaneel 'Enkeltoetsbediening'. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu ( ) en open het regelpaneel 'Enkeltoetsbediening'.

Het toetsenbord aanpassen voor langzaam typen

Door gebruik te maken van een voorziening in de systeemprogrammatuur die "langzame toetsen" wordt genoemd, kunt u zorgen dat de computer toetsaanslagen pas accepteert als een toets enige tijd ingedrukt wordt gehouden.

■ Schakel de langzame toetsen in of uit door de ←⊃-toets ongeveer vier seconden ingedrukt te houden tot u een geluidssignaal hoort. U kunt ook opgeven na hoe lang een volgende toetsaanslag moet worden geaccepteerd (de accepteringsvertraging) en of de computer een geluidssignaal moet laten horen als een toetsaanslag wordt geaccepteerd. U geeft dit op in het regelpaneel 'Enkeltoetsbediening'. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Enkeltoetsbediening'.

Het knippertempo van de menu's instellen

U kunt opgeven hoe vaak een commando in een menu knippert als het wordt gekozen. U stelt het knippertempo in in het regelpaneel 'Algemeen'.

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**t**) en open het regelpaneel 'Algemeen'.
- Klik op de knop die het gewenste knippertempo aangeeft.

Klik op de knop 'Uit' als u het knipperen wilt uitschakelen.

3. Sluit het regelpaneel.

Het knippertempo van het invoegpunt instellen

U kunt opgeven hoe snel het invoegpunt moet knipperen. (Het invoegpunt geeft aan waar nieuwe tekst zal worden ingevoegd.) U stelt het knippertempo in in het regelpaneel 'Algemeen'.

- .. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**) en open het regelpaneel 'Algemeen'.
- Klik op de knop die het gewenste knippertempo aangeeft.

Het invoegpunt in het regelpaneel knippert in het door u gekozen tempo.

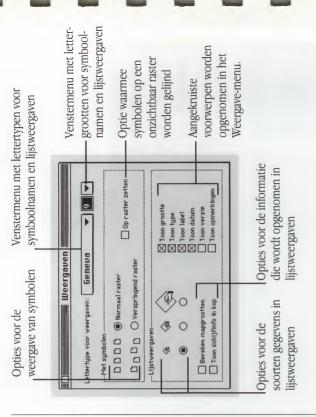
Instellen hoe de inhoud van een venster wordt weergegeven

In het regelpaneel 'Weergaven' kunt u instellen hoe bestanden in de vensters van de Finder worden weergegeven. Kies hiervoor 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (ば) en open het regelpaneel 'Weergaven'.

In het regelpaneel Weergaven' kunt u het volgende veranderen:

- het lettertype en de lettergrootte die in de Finder worden gebruikt (zet de aanwijzer op het venstermenu en druk op de knop van de stuurkogel om het menu te openen en sleep vervolgens naar het gewenste lettertype of de gewenste grootte)
- hoe symbolen of kleine symbolen worden gerangschikt
- de grootte van de symbolen in een lijstweergave
- welke informatie er in lijstweergaven wordt opgenomen, zoals de grootte van mappen en de beschikbare hoeveelheid schijfruimte

Raadpleeg de samenvatting aan het einde van deze handleiding voor meer informatie over het gebruik van vensters en lijstweergaven.

Een symbool wijzigen

U kunt het symbool dat voor een voorwerp wordt gebruikt, wijzigen door in een tekenprogramma een afbeelding te maken of te kopiëren en deze in het infovenster van het symbool te plakken.

Sommige symbolen, zoals de symbolen van de regelpanelen en andere onderdelen van de systeemprogrammatuur, kunt u niet wijzigen. Ieder symbool past in een klein vierkant kader.

 Selecteer in een tekenprogramma de gewenste afbeelding voor het symbool.

- Kopieer de afbeelding door 'Kopieer' te kiezen uit het Wijzig-menu.
- Ga naar de Finder en klik op het symbool dat u wilt wijzigen.
- 4. Kies 'Info' uit het Archief-menu
- Klik op het symbool in de linker bovenhoek van het infovenster.

Er verschijnt een kader rond het symbool om aan te geven dat het is geselecteerd. Als er geen kader verschijnt, kunt u het symbool niet wijzigen.

wordt vervolgd ►

6. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Het geselecteerde symbool wordt vervangen door het symbool dat u hebt gekopieerd. De grootte van de afbeelding wordt automatisch aangepast aan de grootte van het symbool.

7. Klik in het sluitvak om het infovenster te sluiten.

Om het symbool terug te veranderen, klikt u op de afbeelding in de linker bovenhoek van het infovenster en kiest u 'Knip' uit het Wijzig-menu.

De waarschuwing van de prullenmand uitschakelen

Als u 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu kiest, verschijnt er een waarschuwingsvenster om te voorkomen dat u per ongeluk voorwerpen wist die u nog nodig hebt.

In het infovenster van de prullenmand kunt u de waarschuwingsmelding uitschakelen.

- 1. Klik op het symbool van de prullenmand.
- 2. Kies 'Info' uit het Archief-menu.
- 3. Klik in het vak 'Leeg na waarschuwing' om het kruisje te verwijderen.

Om de waarschuwingsmelding weer in te schakelen, klikt u opnieuw in het vak. Als de waarschuwing is ingeschakeld, kunt u voorkomen dat de melding verschijnt door de ~-toets ingedrukt te houden terwijl u Leeg prullenmand' kiest.

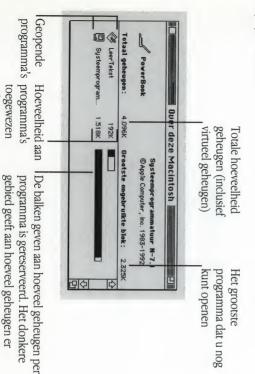
Voorwerpen in de prullenmand worden pas van de schijf gewist als u het commando 'Leeg prullenmand' kiest.

Geheugenruimte beheren

Het kan nodig zijn om wijzigingen aan te brengen in de manier waarop uw Macintosh het RAM-geheugen gebruikt, zodat u beter met grote programma's kunt werken of meer programma's tegelijk kunt gebruiken.

Nagaan hoeveel geheugen uw computer heeft

U kunt controleren hoeveel geheugen uw computer heeft, hoeveel daarvan vrij is en hoeveel geheugen er gebruikt wordt door de programma's die u hebt geopend. U doet dit door naar de Finder te gaan en 'Over deze Macintosh' uit het Apple-menu (*) te kiezen.

Efficiënt omgaan met het geheugen

Houd bij het beheren van de geheugenruimte rekening met het volgende:

- Als u een document sluit, wordt het programma dat u gebruikte niet gesloten. Het programma blijft geopend tot u 'Stop' uit het Archief-menu kiest. (In het Programma-menu rechts in de menubalk kunt u zien welke programma's zijn geopend.)
- Als u diverse programma's achter elkaar opent en sluit, kan het geheugen van de computer gefragmenteerd raken, zodat u geen grote programma's meer kunt openen. Dit probleem kunt u oplossen door opnieuw op te starten.
- Als u geen gebruik maakt van netwerkvoorzieningen (zoals elektronische post of een netwerkprinter), kunt u geheugen vrijmaken door AppleTalk uit te schakelen in de Kiezer en de computer opnieuw op te starten.
- Als u geen bestanden toegankelijk wilt maken voor andere gebruikers, kunt u geheugen vrijmaken door 'Samengebruik bestanden' uit te schakelen. (Zie het hoofdstuk over netwerken voor meer informatie.)
- U kunt ook geheugen vrijmaken door System-extensies die u niet gebruikt, te verwijderen (als u bijvoorbeeld niet in een netwerk werkt en geen gebruik maakt van AppleTalk Remote Access, kunt u AppleShare verwijderen).

wordt vervolgd

geheugen

werkelijk in gebruik is

- Door de schijf-cache kleiner te maken, kunt u meer geheugen vrijmaken (zie het gedeelte over de schijf-cache in dit hoofdstuk).
- U kunt de hoeveelheid geheugen die voor elk programma is gereserveerd verkleinen, zodat u meer programma's tegelijk kunt openen (zie het hoofdstuk over het installeren van programmatuur).

De schijf-cache aanpassen

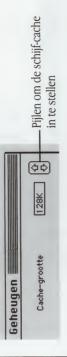
De schijf-cache is een gereserveerd gedeelte van het geheugen waarin de computer regelmatig gebruikte programmagegevens kan opslaan. Door gebruik te maken van een schijf-cache kunt u de werksnelheid van een programma vergroten, omdat de computer minder vaak gegevens van schijf hoeft te halen. Het geheugen dat wordt gebruikt door de schijf-cache is echter niet beschikbaar voor het openen van programma's. Als u vaak een melding krijgt dat er onvoldoende geheugen is om een programma te openen, kunt u de schijf-cache verkleinen.

U stelt de grootte van de schijf-cache in in het regelpaneel 'Geheugen'.

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Geheugen'.

2. Klik op de pijl omhoog of de pijl omlaag naast het vak 'Cache-grootte'.

3. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Geheugenruimte uitbreiden met schijfruimte

U kunt een deel van de ruimte op harde schijf gebruiken als uitbreiding van het interne geheugen van de computer. De schijfruimte die dit virtuele geheugen inneemt, is niet beschikbaar voor de opslag van bestanden.

Uw computer moet beschikken over voldoende RAM-geheugen voor de programma's die u regelmatig tegelijkertijd gebruikt. U kunt gebruik maken van virtueel geheugen als u meer programma's tegelijk wilt gebruiken of als u met erg grote documenten wilt werken.

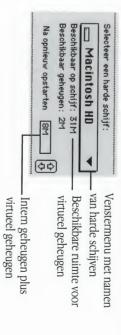
Virtueel geheugen is met name effectief als u meerdere kleine programma's naast elkaar gebruikt. De werking van de computer wordt vertraagd als u virtueel geheugen gebruikt met één heel groot programma.

U stelt virtueel geheugen in in het regelpaneel 'Geheugen'.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**) en open het regelpaneel 'Geheugen'.

- 2. Klik op de knop 'Aan' om virtueel geheugen in te schakelen.
- 3. Selecteer in het venstermenu de harde schijf waarop ruimte moet worden gereserveerd voor het virtuele geheugen.
- . Klik zonodig op de pijlen om de hoeveelheid schijfruimte voor het virtuele geheugen aan te passen.

Bij het reserveren van schijfruimte voor virtueel geheugen wordt standaard dezelfde hoeveelheid genomen als het RAMgeheugen van de Macintosh. Het is verstandig deze hoeveelheid niet te wijzigen, omdat een grotere hoeveelheid virtueel geheugen de werking van uw computer kan vertragen.

wordt vervolgd >

5. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Nadat de computer opnieuw is opgestart, bestaat een deel van het totale geheugen van de computer uit virtueel geheugen op de harde schijf. Kies 'Over deze Macintosh' uit het Apple-menu (

om informatie over het geheugengebruik te bekijken.

Spelangrijk. Als u virtueel geheugen inschakelt, wordt er een speciaal bestand met de naam 'VM Storage' aangemaakt. Dit bestand staat in de Systeemmap (als u de opstartschijf gebruikt voor het virtuele geheugen) of op het bureaublad (als u een andere harde schijf gebruikt). Dit bestand is net zo groot als het RAM-geheugen van de computer plus de schijfruimte die voor het virtuele geheugen is gereserveerd. Beschikt uw computer bijvoorbeeld over 4 MB RAM-geheugen en hebt u 2 MB virtueel geheugen toegevoegd, dan neemt het bestand 'VM Storage' 6 MB van de schijfruimte op uw opstartschijf in. △

32-bits adressering instellen

Uw computer kan met grote hoeveelheden geheugen (meer dan 8 MB) werken als gebruik wordt gemaakt van een functie die 32-bits adressering wordt genoemd-het gebruik van zeer lange (32 cijfers) binaire getallen bij de gegevensverwerking.

U kunt 32-bits adressering in- en uitschakelen in het regelpaneel 'Geheugen'.

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Geheugen'.

2. Klik op de gewenste knop.

3. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Hoofdstuk 11

Afdrukken

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- voorbereiding voor het afdrukken
- uw werk afdrukken
- afdrukken in de achtergrond
- met lettertypen werken

Voorbereiding

Voordat u uw werk kunt afdrukken, dient u een printer op uw Macintosh aan te sluiten. U kunt een printer rechtstreeks of via een netwerk op uw computer aansluiten. Lees voor instructies de documentatie bij de printer of raadpleeg uw systeembeheerder.

Een printer selecteren

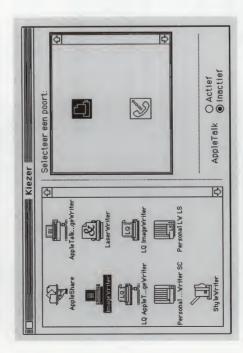
Nadat u een printer op uw computer hebt aangesloten, dient u de Macintosh te vertellen welke printer er moet worden gebruikt (ook als er maar één printer op uw computer is aangesloten). U hoeft alleen een printer te selecteren wanneer u een bepaalde printer voor de eerste keer gebruikt of wanneer u een andere printer wilt gebruiken.

U selecteert de printer met een programma dat de Kiezer heet. Hoe u de Kiezer gebruikt, is afhankelijk van de vraag of de printer rechtstreeks of via een netwerk op uw computer is aangesloten.

Als de printer rechtstreeks op de computer is aangesloten

Zorg dat de printer is aangesloten volgens de instructies.

- 1. Kies 'Kiezer' uit het Apple-menu (
- Selecteer het symbool van de printer die u wilt gebruiken.

Opmerking. Als het symbool van de printer niet in de Kiezer verschijnt, is het juiste printerbestand niet in de Systeemmap geïnstalleerd. Sluit de Kiezer en installeer de benodigde programmatuur. Als u een Apple printer gebruikt, kunt u de programmatuur installeren met behulp van de Installer. Als u een printer van een ander merk gebruikt, raadpleegt u de instructies bij de printer. *

Als u een Personal LaserWriter SC hebt, hoeft u verder niets te doen en kunt u de Kiezer sluiten.

Selecteer het symbool van de poort waarop de printer is aangesloten.

Als de printer op de modempoort (aangegeven door het symbool 😌) is aangesloten, bent u nu klaar en kunt u de Kiezer sluiten.

Als de printer op de printerpoort (aangegeven door het symbool $\blacksquare$) is aangesloten, gaat u verder met stap 4.

4. Klik op de knop 'Inactief achter 'AppleTalk'

Als deze optie nog niet was geselecteerd, verschijnt er een dialoogvenster. Klik hierin op 'OK'.

5. Sluit het venster van de Kiezer.

Als de printer via een netwerk is aangesloten

Vraag aan uw systeembeheerder of aan degene die uw computer heeft geïnstalleerd:

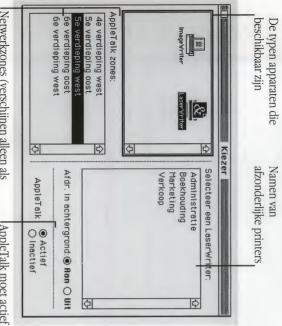
- welke printer in het netwerk u kunt gebruiken
- in welke zone de printer zich bevindt (als er zones zijn)
- wat de naam van de printer is (elke printer in een netwerk heeft een naam)

Kies 'Kiezer' uit het Apple-menu (♥)

2 Klik op de knop 'Actief' achter het woord 'AppleTalk'

*

dialoogvenster. Klik hierin op 'OK'. Als deze optie nog niet was geselecteerd, verschijnt er een

netwerk dat is ingedeeld in zones) uw computer is aangesloten op een Netwerkzones (verschijnen alleen als

IAppleTalk moet actief zijn om de apparaten in een netwerk te kunnen gebruiken.

- Ç Klik op het symbool van het type printer dat u wilt gebruiken.
- geïnstalleerd. Sluit de Kiezer en installeer de benodigde Opmerking. Als het symbool van de printer niet in de Kiezer een printer van een ander merk gebruikt, raadpleegt u de programmatuur installeren met behulp van de Installer. Als u programmatuur. Als u een Apple printer gebruikt, kunt u de verschijnt, is het juiste printerbestand niet in de Systeemmap instructies bij de printer of de systeembeheerder. •
- ingedeeld in AppleTalk zones Klik op de gewenste zonenaam als het netwerk is

zone selecteren door de eerste letters van de naam te typen. De zonenamen staan in alfabetische volgorde. U kunt ook een

- 5 Klik op de naam van de printer die u wilt gebruiken (ook als u maar één naam ziet staan).
- 6. atgedrukt. Klik op de knop 'Aan' achter 'Afdr. in achtergrond' als u verder wilt kunnen werken terwijl een document wordt

achtergrond. Als afdrukken in de achtergrond niet Niet alle printers zijn geschikt voor afdrukken in de beschikbaar is, worden deze knoppen niet weergegeven.

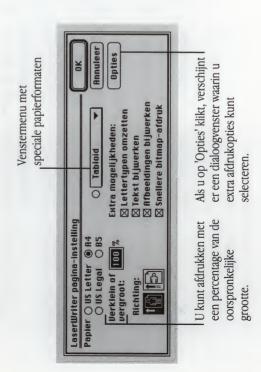
Sluit de Kiezer.

Opties voor de pagina-instelling selecteren

U gebruikt het dialoogvenster 'Pagina-instelling' wanneer u in de Kiezer een nieuwe printer hebt geselecteerd of wanneer u een ander papierformaat of andere afdrukopties wilt instellen.

Kies 'Pagina-instelling' uit het Archief-menu en selecteer de gewenste opties.

Als u een LaserWriter hebt geselecteerd, verschijnt dit of een vergelijkbaar dialoogvenster:

Als u een ImageWriter hebt geselecteerd, verschijnt dit dialoogvenster:

Elk type printer heeft in het dialoogvenster 'Pagina-instelling' zijn eigen opties. In sommige programma's zijn extra opties beschikbaar. Kies 'Toon helpballonnen' uit het Help-menu om informatie over de verschillende opties te zien. U kunt ook de handleiding bij de printer of het programma raadplegen.

netwerk Printerbestanden bijwerken voor computers in een

alle lettertypen uit het tijdelijke geheugen van de printer gewist). algedrukt, opnieuw opgestart (dat kost tijd en bovendien worden elke keer wanneer er met een ander printerbestand wordt printerbestanden staat. Als dat niet het geval is, wordt de printer dezelfde netwerkprinters werken, ook dezelfde versie van de Het is van belang dat op alle computers in een netwerk die met

Belangrijk. In de Systeemmap van iedere computer printerbestanden staan. △ in een netwerk moet dezelfde versie van de

hoeven niet te worden bijgewerkt. Van elke Macintosh computer in het netwerk dienen de printerbestanden te worden bijgewerkt. De andere bestanden

systeemprogrammatuur die bij uw computer zijn geleverd). programma en het document vindt u op de schijven met Installer en het bijbehorende document 'Nieuwe printers' (het Om de printerbestanden bij te werken, gebruikt u het programma

Installer

- Zoek de bestanden 'Installer' en 'Nieuwe printers' en open het symbool van het programma Installer.
- 2 Klik op 'OK'

Het dialoogvenster 'Standaardinstallatie' verschijnt.

ÿ Zorg dat de juiste harde schijf is geselecteerd.

harde schijf ziet. Klik zonodig op 'Andere schijf tot u de naam van de gewenste

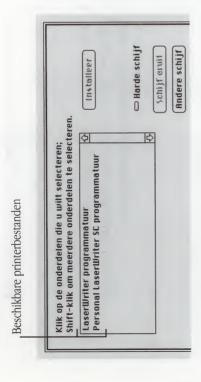
de gewenste printers als u voor extra printers printerbestanden wilt installeren. Klik op de knop 'Speciaal' en selecteer de namen van

4

wordt vervolgd

Als u alleen de printerbestanden die al op de schijf staan wilt bijwerken, gaat u verder met stap 5.

Als u op 'Speciaal' klikt, verschijnt er een venster met een overzicht van alle beschikbare printerbestanden.

5. Klik op 'Installeer'.

6. Klik op 'Herstart' als de melding verschijnt dat de installatie is voltooid.

Als er een melding verschijnt dat de installatie is mislukt, voert u de procedure opnieuw uit.

Uw werk afdrukken

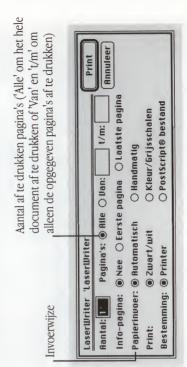
U kunt een document afdrukken vanuit een programma als het document is geopend en het venster actief is. U kunt ook documenten afdrukken vanuit de Finder.

1. Zorg dat het venster van het document dat u wilt afdrukken actief is.

Als u vanuit de Finder afdrukt, selecteert u de documenten die u wilt afdrukken.

2. Kies 'Print' uit het Archief-menu.

Het dialoogvenster 'Print' verschijnt. Welke opties dit venster bevat, hangt af van de printer die is geselecteerd en het programma waarin het document werd gemaakt.

Kleuren- of grijsschaaldocumenten afdrukken. U kunt bestaat uit patronen van puntjes). * weergegeven in halftinten (dat wil zeggen dat de afdruk printer die alleen in zwart-wit afdrukt, wordt het document LaserWriter. Als u een kleurendocument afdrukt op een kleurenprinter die werkt met het printerbestand van de kleuren- of grijsschaaldocumenten afdrukken op elke

voor meer informatie over de afdrukmogelijkheden. selecteren. Raadpleeg de handleidingen bij die programma's In sommige programma's kunt u extra afdrukopties

3 Klik op 'Print'

in de achtergrond' hoofdstuk vindt u instructies voor het gebruik van 'Afdrukken afdrukken verder kunt gaan met uw werk. Verderop in dit het venster na enkele ogenblikken weer, zodat u tijdens het Na enkele ogenblikken verschijnt er een statusvenster. Als u 'Afdrukken in de achtergrond' hebt ingeschakeld, verdwijnt

atdrukken De inhoud van een Finder-venster of het bureaublad

atdrukken. Vanuit de Finder kunt u de inhoud van het actieve Finder-venster

- Zorg dat het venster waarvan u de inhoud wilt aldrukken, actief is.
- Kies 'Print venster' uit het Archief-menu.
- છ Selecteer de gewenste opties.
- Klik op 'Print'.

voorwerpen die op het scherm niet zichtbaar zijn. De inhoud van het venster wordt afgedrukt, inclusief de

menu te kiezen. Als er geen venster actief is, kunt u de voorwerpen op het bureaublad afdrukken door 'Print bureaublad' uit het Archief-

Problemen met afdrukken

Wanneer de printer niet reageert als u een opdracht geeft om af te drukken of wanneer er een foutmelding verschijnt, kunt u het volgende doen:

- Controleer of de printer aan staat en is opgewarmd.
- Controleer of alle kabels goed zijn aangesloten.
- Controleer, als u een ImageWriter gebruikt, of de Select-lamp brandt. (Druk op de knop 'Select' als dat niet het geval is.)
- Controleer of de printer papier bevat en of het papier juist wordt doorgevoerd.
- Controleer of er een printer is geselecteerd in de Kiezer en of de juiste naam of poort is geselecteerd.
- Zorg dat u dezelfde versie van de printerbestanden gebruikt als andere gebruikers in het netwerk.
- Als er een melding verschijnt dat het document niet kon worden afgedrukt, zet u de printer uit en wacht u ten minste tien seconden voordat u hem weer aanzet. Vervolgens wacht u tot de printer is opgewarmd voordat u opnieuw probeert af te

Als op een laserprinter afgedrukte letters er rafelig uitzien of als er regels of letters ontbreken, kan het zijn dat uw computer niet over voldoende geheugen beschikt om het document goed af te drukken. Ook kan het zijn dat het lettertype niet beschikbaar is in uw printer, of dat de optie 'Lettertypen omzetten' is uitgeschakeld in het dialoogvenster 'Pagina-instelling'. Probeer het volgende:

- Controleer of de optie 'Lettertypen omzetten' in het dialoogvenster 'Pagina-instelling' is ingeschakeld.
- Schakel 'Afdrukken in de achtergrond' in en verlaat het progamma direct nadat u het commando 'Print' hebt gekozen.
- Stuur de benodigde lettertypen naar de printer (zie het gedeelte over het sturen van lettertypen naar een LaserWriter in dit hoofdstuk).
- Gebruik minder lettertypen en lettergrootten in uw document.

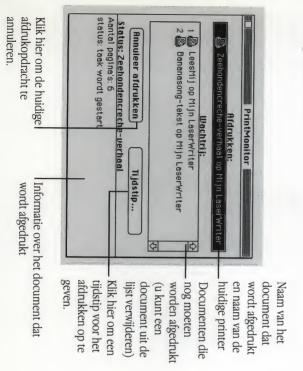
Afdrukken in de achtergrond

tijdens het afdrukken verder kunt gaan met uw werk Kiezer de optie 'Afdrukken in de achtergrond' selecteren, zodat u Als u afdrukt op een LaserWriter of een StyleWriter, kunt u in de

deel uitmaakt van de systeemprogrammatuur. in de achtergrond besturen met PrintMonitor, een programma dat u verder niets meer te doen. Als u dat wilt, kunt u het afdrukken Als 'Afdrukken in de achtergrond' eenmaal is ingeschakeld, hoeft

Kies 'PrintMonitor' uit het Programma-menu nadat u de afdrukopdracht hebt gegeven.

Programma-menu. geopend en verschijnt de naam van het programma in het Zodra het afdrukken begint, wordt PrintMonitor automatisch

Met PrintMonitor kunt u

- op de hoogte blijven van de status van de af te drukken documenten
- de huidige afdrukopdracht of een van de volgende opdrachten annuleren
- het tijdstip (datum en tijd) voor afdrukken opgeven of de aldrukopdracht uitstellen tot een nader te bepalen tijdstip
- de papiervoorraad controleren

PrintMonitor. commando 'Voorkeuren' in het Archief-menu van Als het papier in de printer op is, verschijnt er een U kunt dit waarschuwingssignaal veranderen met het knipperend PrintMonitor symbool rechts in de menubalk

zien wanneer u handmatig papier moet invoeren

Als u moet beginnen met het invoeren van papier, Archief-menu van PrintMonitor veranderen met het commando 'Voorkeuren' in het in de menubalk. U kunt dit waarschuwingssignaal verschijnt er een knipperend PrintMonitor symbool rechts

Selecteer de gewenste opties en klik in het sluitvak.

Lettertypen

Een lettertype is een verzameling letters, cijfers en symbolen met een kenmerkend typografisch ontwerp.

Bij de systeemprogrammatuur worden standaard een aantal lettertypen geleverd die worden geïnstalleerd in de map 'Lettertypen' in de Systeemmap van uw opstartschijf. U kunt zelf extra lettertypen toevoegen of lettertypen verwijderen.

U vindt een aantal extra lettertypen op een van de schijven van de systeemprogrammatuur. Meer lettertypen zijn verkrijgbaar via andere fabrikanten, gebruikersgroepen en bulletin boards.

Omtreklettertypen en bitmap-lettertypen

Met de Macintosh kunt u twee soorten lettertypen gebruiken:

- omtreklettertypen
- bitmap-lettertypen

Beide soorten lettertypen worden in de map 'Lettertypen' geplaatst wanneer u de systeemprogrammatuur installeert.

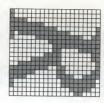
Bij *omtreklettertypen* (ook lettertypen met variabele grootte genoemd) is elk teken gedefinieerd als een wiskundige formule. Dankzij deze formule krijgen de tekens van het lettertype altijd de juiste vorm, ongeacht de grootte.

Een omtreklettertype bevat alle tekens van een lettertype, bijvoorbeeld Courier. De Macintosh kan op basis hiervan de tekens in elke gewenste grootte weergeven of afdrukken. De omtreklettertypen die bij de Macintosh systeemprogrammatuur worden geleverd, worden TrueType lettertypen genoemd.

een teken in een bepaalde grootte weer grootte genoemd) worden gedefinieerd door middel van een raster van zwarte en witte punten (een "bitmap"). De bitmap geeft Tekens in bitmap-lettertypen (ook lettertypen met een vaste

zoals 12-punts Times® of 9-punts Monaco. lettertypenbestand voor elke lettergrootte die u wilt gebruiken, kunnen weergeven of afdrukken, moet u beschikken over een Om kwalitatief goede tekens van verschillende grootten te

Lettertypen installeren

- 1. Verlaat alle geopende programma's.
- Zoek het lettertype dat u wilt installeren. Sleep het op de opstartschijf. Systeemmap (niet naar het venster van de Systeemmap) symbool van het lettertype naar het symbool van de

kofferbestand om de afzonderlijke lettertypebestanden te sleept u het kofferbestand naar de Systeemmap. Als u slechts één lettertype uit een familie wilt installeren, opent u het lettertypefamilies). Om een complete familie te installeren, afzonderlijke lettertypen) of in kofferbestanden (voor Lettertypen worden geleverd in afzonderlijke bestanden (voor

het lettertype in de map 'Lettertypen' moet worden geplaatst Er verschijnt een dialoogvenster waarin u wordt gevraagd of

Klik op 'OK'

Lettertypen verwijderen

- 1. Verlaat alle geopende programma's.
- 2. Open de Systeemmap op de opstartschijf.
- 3. Open de map 'Lettertypen'.

De map 'Lettertypen' bevat lettertypebestanden (voor afzonderlijke lettertypen) en kofferbestanden (voor lettertypefamilies). Als u een afzonderlijk lettertype uit een familie wilt verwijderen, opent u het betreffende kofferbestand om te zien welke lettertypebestanden het bevat.

- Zoek het lettertype dat u wilt verwijderen en sleep het uit het venster van de map 'Lettertypen' en uit het venster van de Systeemmap.
- 5. Sluit het venster van de map 'Lettertypen' en het venster van de Systeemmap.

Lettertypen naar een LaserWriter sturen

Als u een LaserWriter gebruikt die is uitgerust met PostScript en wilt afdrukken met PostScript lettertypen die niet in de printer zijn ingebouwd, kunt u deze lettertypen van de Systeemmap naar de LaserWriter sturen (dit wordt ook wel doumloaden of laden genoemd). Documenten worden op de LaserWriter sneller afgedrukt wanneer de lettertypen die in de documenten worden gebruikt, zijn opgeslagen in het geheugen van de printer.

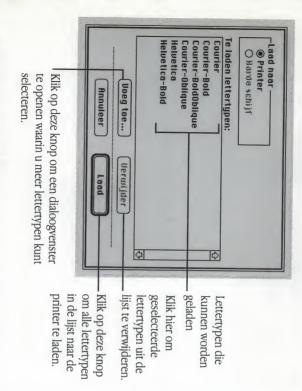
Een lettertype dat u naar de printer stuurt, wordt opgeslagen in het geheugen van de printer of op een harde schijf die op de printer is aangesloten. U kunt zoveel lettertypen naar de LaserWriter sturen als de geheugenruimte van de printer of de schijfruimte van de harde schijf toelaat.

Om lettertypen naar een printer te sturen, gebruikt u het programma LaserWriter beheer. U vindt dit programma op een van de schijven met systeemprogrammatuur.

1. Selecteer en open het symbool van LaserWriter beheer.

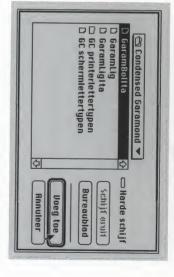

- 2. Kies 'Laad lettertypen' uit het Archief-menu
- Ç aan de lijst toe te voegen. Klik zonodig op 'Voeg toe' om het gewenste lettertype

lettertypen opzoeken. In het dialoogvenster dat verschijnt kunt u de gewenste

> vervolgens op 'Voeg toe' Klik op de naam van het gewenste lettertype en klik

5 Klik op 'Gereed' als u alle gewenste lettertypen hebt toegevoegd.

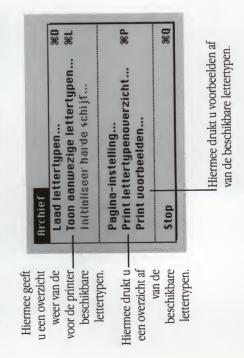
laden lettertypen. De toegevoegde lettertypen verschijnen in de lijst met te

- 6. Klik op 'Laad' om alle lettertypen in de lijst naar de printer of de harde schijf van de printer te sturen.
- 7 Klik op 'OK' als het laden is voltooid
- Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Nagaan welke lettertypen beschikbaar zijn

In veel programma's kunt u met behulp van een Lettertype-menu nagaan welke lettertypen op uw computer zijn geïnstalleerd. Sommige programma's laten echter niet alle lettertypen zien. U kunt het symbool van de map 'Lettertypen' in de Systeemmap openen om alle daarin opgeslagen lettertypen te bekijken. U kunt de beschikbare lettertypen ook bekijken met het bureau-accessoire Toetsen in het Apple-menu (\$\display\$).

Met LaserWriter beheer, dat op een van de schijven met systeemprogrammatuur staat, kunt u op drie manieren een overzicht opvragen van de voor de LaserWriter beschikbare lettertypen. U kunt een lijst van lettertypen op het scherm weergeven, een afdruk maken met de namen van alle lettertypen of voorbeelden van alle lettertypen afdrukken.

Andere mogelijkheden van LaserWriter beheer

Met LaserWriter beheer kunt u nog een aantal andere dingen doen:

- de harde schijf van een printer initialiseren
- opgeven of er een testpagina moet worden afgedrukt
- een printer herstarten
- PostScript bestanden naar een printer sturen

De harde schijf van een printer initialiseren

Op sommige printers kunt u een harde schijf aansluiten, zodat u meer lettertypen kunt opslaan. Raadpleeg de handleiding bij de printer voor informatie over het aansluiten van een harde schijf.

- Controleer of de juiste printer is geselecteerd in de Kiezer.
- 2. Open het symbool van LaserWriter beheer.
- . Kies Initialiseer harde schijf uit het Archief-menu.
- Klik op de knop 'Andere schijf tot de schijf die u wilt initialiseren wordt weergegeven.
- 5. Klik op 'Initialiseer'.

Bij het initialiseren worden alle gegevens op de harde schijf gewist.

Een LaserWriter herstarten

Als u de LaserWriter herstart, worden alle lettertypen in het geheugen van de printer gewist.

- 1. Open het symbool van LaserWriter beheer.
- 2. Kies 'Herstart printer' uit het Opties-menu.
- 3. Klik op 'Herstart'.

De testpagina in- of uitschakelen

U kunt de LaserWriter elke keer dat hij wordt aangezet of herstart, een testpagina laten afdrukken.

- 1. Open het symbool van LaserWriter beheer.
- 2. Kies 'Testpagina' uit het Opties-menu.
- 3. Klik op de knop 'Aan' of 'Uit'

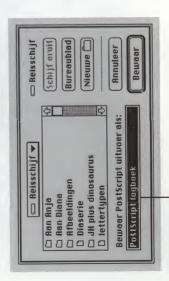
4. Klik op 'OK'.

Een PostScript bestand naar een LaserWriter sturen

Met LaserWriter beheer kunt u een document met de PostScript bestandsstructuur naar een LaserWriter sturen.

- 1. Open het symbool van LaserWriter beheer.
- 2. Kies 'Laad PostScript bestand' uit het Opties-menu.
- Klik op de naam van het bestand dat u naar de printer wilt sturen en klik vervolgens op 'Open'.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u een naam kunt opgeven voor een bestand waarin de PostScript activiteit wordt vastgelegd.

De naam van het logboek waarin de PostScript acitviteit wordt vastgelegd

4. Typ desgewenst een naam voor het logboek en klik vervolgens op 'Bewaar'.

Het bestand wordt naar de printer gestuurd en de PostScript activiteit wordt in het logboek opgeslagen.

U kunt het PostScript logboek openen om te zien welke PostScript commando's zijn verstuurd op het moment dat het bestand naar de LaserWriter werd gestuurd.

Hoofdstuk 12

De Macintosh in een netwerk gebruiken

In dit boofdstuk

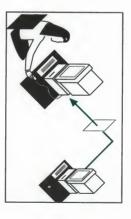
komen de volgende onderwerpen aan bod:

- werken in een netwerk
- de Macintosh in een netwerk opnemen
- toegang krijgen tot bestanden op gemeenschappelijke schijven
- werken met bestanden en mappen op een andere computer
- uw bestanden toegankelijk maken voor andere gebruikers
- toegangsprivileges instellen
- programma's koppelen

Werken in een netwerk

Als uw computer is aangesloten op een netwerk, kunt u:

Toegang krijgen tot informatie op andere computers.

Bestanden op uw eigen computer toegankelijk maken voor andere gebruikers.

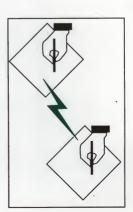

U kunt mappen of harde schijven die op uw computer zijn aangesloten "openstellen" zodat anderen ermee kunnen werken.

Documenten afdrukken op printers in het netwerk.

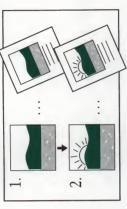

 Programma's koppelen met programma's op andere computers.

Wanneer u uw programma's koppelt, kunnen ze gebruik maken van elkaars functies.

Bestanden automatisch bijwerken via het netwerk.

Documenten die zijn aangemaakt met programma's die kunnen werken met publicaties en abonnementen kunnen automatisch worden bijgewerkt. (Raadpleeg de handleidingen bij de programma's voor informatie over publicaties en abonnementen.)

De Macintosh in een netwerk opnemen

Als u uw Macintosh in een netwerk wilt gaan gebruiken, dient u de computer eerst op het netwerk aan te sluiten en de benodigde netwerkprogrammatuur te installeren.

Wanneer er een netwerkbeheerder aanwezig is, kunt u het beste met hem of haar contact opnemen voordat u de Macintosh op het netwerk aansluit.

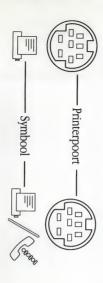
De computer op het netwerk aansluiten

De Macintosh is uitgerust met ingebouwde AppleTalk netwerkprogrammatuur. Met behulp van deze programmatuur en LocalTalk kabels kunt u de computer op een AppleTalk netwerk aansluiten. (Als uw computer beschikt over de juiste poort of uitbreidingskaart, ondersteunt AppleTalk ook Ethernet of TokenRing kabels.)

- 1. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu.
- 2. Sluit de LocalTalk kabel aan op de printerpoort (♣) op het achterpaneel van de computer.

Als uw computer is uitgerust met een poort waarop zowel een printer als een modem kan worden aangesloten, sluit u de LocalTalk kabel aan op die poort.

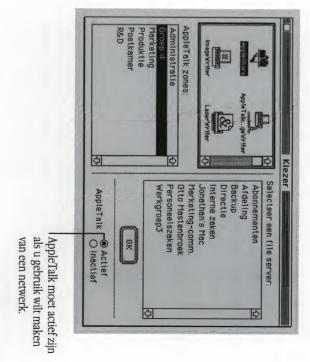
Raapleeg de netwerkbeheerder of de documentatie bij de kabels voor meer informatie.

AppleTalk inschakelen

Als u de computer voor het eerst aanzet nadat u hem op een netwerk hebt aangesloten, dient u te controleren of AppleTalk is ingeschakeld.

- 1. Kies 'Kiezer' uit het Apple-menu (♠).
- 2. Klik op de knop 'Actief om AppleTalk in te schakelen.

wordt vervolgd >

3. Sluit de Kiezer.

Wanneer AppleTalk actief is, gaat de Macintosh PowerBook alleen automatisch over in de sluimerstand als de batterij leegraakt, of als de adapter is aangesloten en de PowerBook niet is aangesloten op een gemeenschappelijke schijf.

De Macintosh en de eigenaar een naam geven

Voordat u in het netwerk gaat werken, dient u de Macintosh een naam te geven en uzelf op te geven als eigenaar. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

* Als u bet symbool van 'Samengebruik-configuratie' niet kunt vinden of kunt openen, controleert u of het symbool in de map 'Regelpanelen' staat en of de bestanden 'Samengebruik-extensie' en 'Netwerk-extensie' in de map 'Extensies' in de Systeemmap staan. Als dat niet het geval is of als u nog steeds problemen hebt, gebruikt u de Installer om de AppleTalk programmatuur te installeren. Zie ook het hoofdstuk over het installeren van programmatuur. *

 Typ uw naam in het vak 'Naam eigenaar' en druk op de →-toets.

 Typ uw wachtwoord in het vak 'Wachtwoord eigenaar' en druk op de →-toets. Voor het wachtwoord kunt u maximaal acht tekens gebruiken. Nadat u op → hebt gedrukt, wordt het wachtwoord vervangen door een reeks stippen (•), zodat andere gebruikers niet kunnen zien hoe het luidt.

 Typ een naam voor de Macintosh in het vak 'Naam Macintosh'.

Deze naam verschijnt als naam van uw computer in het netwerk.

5. Sluit het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

schijven Toegang krijgen tot gemeenschappelijke

Macintoshes in het netwerk. gemeenschappelijke schijven zijn aangesloten op afzonderlijke gemeenschappelijke bestanden). Er kunnen ook het netwerk die bestemd is voor de opslag van computers die daarop zijn aangesloten. Bestanden kunnen bijvoorbeeld op een file server worden gezet (een computer in In een netwerk kunt u gegevens ophalen van en opslaan op

Voor u begint

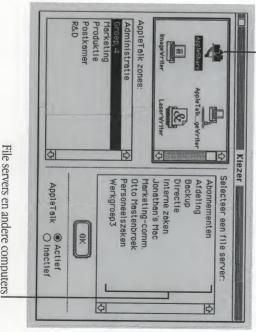
netwerk begint, dient u het volgende te doen: Voordat u met het ophalen of het opslaan van informatie via het

- Ga na wat de naam is van de gemeenschappelijke schijf die u deze schijf zich bevindt wilt gebruiken en wat de naam is van de computer waarop
- zone waarin de computer zich bevindt Bevat het netwerk zones, ga dan na wat de naam is van de
- Ga na of u toegang tot de computer hebt of kunt krijgen en wat uw toegangsprivileges zijn. vragen of u toegang hebt tot een gemeenschappelijke schijf U kunt de netwerkbeheerder of de eigenaar van de Macintosh
- gebruikersnaam en uw wachtwoord Bent u een geregistreerde gebruiker, vraag dan naar uw

schijf Toegang verkrijgen tot een gemeenschappelijke

- 1. Kies 'Kiezer' uit het Apple-menu (♠).
- Zorg dat AppleTalk actief is
- Klik op het AppleShare symbool in de linker bovenhoek van het Kiezer-venster

Het symbool van AppleShare

met gemeenschappelijke schijven File servers en andere computers

wordt vervolgd

- Als bet AppleSbare symbool niet verschijnt. Controleer of AppleTalk actief is in de Kiezer. Controleer of het bestand 'AppleShare' in de map 'Extensies' in de Systeemmap staat en start uw computer opnieuw op. Als dat niet helpt, gebruikt u het programma Installer om de Apple Talk programmatuur te installeren. *
- 4. Klik, als u een vak met de naam 'AppleTalk zones' ziet, op de zone waarin de computer zich bevindt.

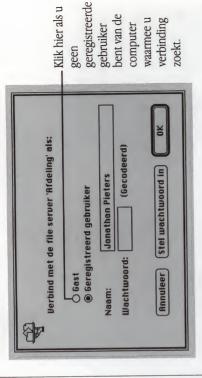
Computers met een gemeenschappelijke schijf staan als file servers in de lijst vermeld.

5. Klik op de naam van de computer die u wilt gebruiken.

Als de naam van de gewenste computer niet zichtbaar is, controleert of u de juiste zone hebt geselecteerd (als uw netwerk in zones is ingedeeld). Als dat het geval is, controleert u of de andere computer is ingeschakeld.

6. Klik op 'OK'.

7. Klik op 'Gast' of 'Geregistreerd gebruiker'.

Als u een gast bent, klikt u op 'Gast' en gaat u verder met stap 10. Als de optie 'Gast' grijs wordt weergegeven, hebben gasten geen toegang tot deze computer.

8. Controleer of de juiste naam is ingevuld als u een geregistreerde gebruiker bent.

Hoofd- en kleine letters kunnen door elkaar worden gebruikt.

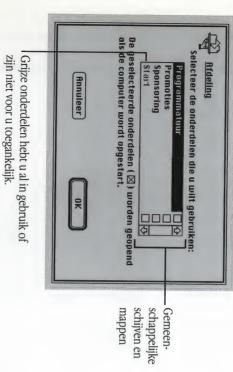
9. Typ uw wachtwoord.

U dient nu wel onderscheid te maken tussen hoofd- en kleine letters.

10. Klik op 'OK'.

Als uw wachtwoord niet wordt geaccepteerd. Controleer of de & toets niet is ingedrukt. Typ het wachtwoord opnieuw. Zorg dat u geen typefouten maakt. Als dit niet helpt, vraagt u de eigenaar van de computer om hulp.

11. Klik op een gemeenschappelijke schijf om deze te selecteren.

12. Klik op 'OK'.

Het symbool van de gemeenschappelijke schijf verschijnt.

13. Sluit de Kiezer.

De verbinding met een gemeenschappelijke schijf verbreken

Wanneer u een gemeenschappelijke schijf niet meer nodig hebt, sluit u alle geopende bestanden en programma's op die schijf en verbreekt u de verbinding op een van de volgende manieren:

- Selecteer het symbool van de gemeenschappelijke schijf en kies 'Berg op' uit het Archief-menu.
- Sleep het symbool van de gemeenschappelijke schijf naar de prullenmand.
- Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu. Wanneer u de computer uitzet, wordt de verbinding met het netwerk automatisch verbroken.

Snelle toegang via aliassen

Als u een alias maakt voor een gemeenschappelijke schijf, kunt u de schijf oproepen door eenvoudigweg de alias te openen.

- 1. Breng de verbinding met een gemeenschappelijke schijf tot stand.
- Raadpleeg "Toegang krijgen tot gemeenschappelijke schijven", eerder in dit hoofdstuk.
- Selecteer het symbool van de gemeenschappelijke schijf op het bureaublad. d
- Kies 'Maak alias' uit het Archief-menu. 3
- Geef de alias desgewenst een andere naam en sleep hem naar een geschikte plaats. 4
- Open de alias wanneer u weer gebruik wilt maken van de gemeenschappelijke schijf. 5
- toegang had gekregen, verschijnt er een dialoogvenster. Als u oorspronkelijk als geregistreerd gebruiker Typ uw wachtwoord. 6

Als u toegang kreeg als gast, verschijnt dit venster niet.

Het symbool van de gemeenschappelijke schijf verschijnt.

uitgeschakeld of als er een probleem is met het netwerk, Als de computer met de gemeenschappelijke schijf is verschijnt er een melding.

Automatische toegang tijdens het opstarten

U kunt de computer zo instellen dat u elke keer als de computer wordt opgestart, automatisch toegang krijgt tot een of meer gemeenschappelijke schijven.

- gemeenschappelijke schijf is aangesloten tot stand. 1. Breng de verbinding met de computer waarop de
- Raadpleeg "Toegang krijgen tot gemeenschappelijke schijven", eerder in dit hoofdstuk
- 2. Klik in het aankruisvak naast de naam van de gemeenschappelijke schijf.

Kruis deze vakken aan om automatisch toegang te krijgen wanneer u de computer opstart.

S. Klik, wanneer u als geregistreerd gebruiker toegang naam en wachtwoord of alleen uw naam wilt bewaren. zoekt, op een van de knoppen om aan te geven of u uw

verkrijgen tot de gemeenschappelijke schijf. dient u nu uw wachtwoord in te voeren om toegang te om op 'Bewaar alleen mijn naam' te klikken. Bij het opstarten Met het oog op de beveiliging van de gegevens is het beter

- Klik op 'OK'
- Š Sluit de Kiezer.

Automatisch opnieuw toegang krijgen tot een gemeenschappelijke schijf

computer weer inschakelt of uit de sluimerstand haalt connectie' automatisch opnieuw toegang krijgen als u uw Macintosh PowerBook kunt u via het regelpaneel 'Automatische Als u uw computer uitschakelt of opnieuw opstart, wordt de verbinding met gemeenschappelijke schijven verbroken. Met de

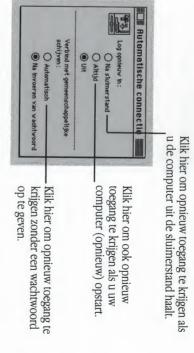
1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Automatische connectie'

u de computer uit de sluimerstand haalt. wilt verkrijgen tot de gemeenschappelijke schijven als Klik op 'Na sluimerstand' als u alleen opnieuw toegang

2

verkrijgen als u uw computer opnieuw opstart. Klik op 'Altijd' als u ook opnieuw toegang wilt

- Ç wachtwoord' als u de gemeenschappelijke schijven wilt gemeenschappelijke schijven. Klik op 'Na invoeren opgeven om opnieuw toegang te verkrijgen tot Klik op 'Automatisch' als u geen wachtwoord wilt beveiligen met een wachtwoord.
- 4 Sluit het regelpaneel 'Automatische connectie'.

Werken met bestanden en mappen op een andere computer

Als u toegang hebt tot een gemeenschappelijke schijf, kunt u de bestanden daarop net zo gebruiken als die op uw eigen computer.

Het kan zijn dat u niet alle bestanden op een gemeenschappelijke schijf kunt openen, doordat de eigenaar de toegang heeft beperkt. In het gedeelte "Werken met door anderen ingestelde privileges" leest u hoe u ziet welke privileges u hebt.

Een nieuwe map op een andere computer maken

Als u over de juiste toegangsprivileges beschikt, kunt u een nieuwe map op een gemeenschappelijke schijf aanmaken. Als u toegang hebt als geregistreerd gebruiker, wordt u de *eigenaar* van de mappen die u aanmaakt. Als u als gast toegang hebt gekregen, zijn gasten en geregistreerde gebruikers ook eigenaar van de map.

De symbolen van mappen waarvan u de eigenaar bent, zijn voorzien van een donker tabstrookje.

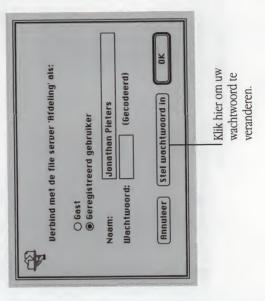

Als eigenaar van een map kunt u de toegangsprivileges voor die map instellen. Raadpleeg verderop in dit hoofdstuk het gedeelte "Werken met toegangsprivileges" voor meer informatie.

Een ander wachtwoord kiezen

Wanneer u als geregistreerd gebruiker toegang hebt tot een netwerk, kunt u uw wachtwoord veranderen (tenzij de netwerkbeheerder dit onmogelijk heeft gemaakt).

- 1. Breng de verbinding met de computer waarop de gemeenschappelijke schijf is aangesloten tot stand.
- 2. Klik op de knop 'Stel wachtwoord in'

Als er een melding verschijnt dat u het wachtwoord niet kunt wijzigen, heeft de netwerkbeheerder ingesteld dat dit niet is toegestaan.

3. Typ uw huidige wachtwoord. Druk vervolgens op → en typ een nieuw wachtwoord.

Elk teken dat u typt, wordt vervangen door een stip (•).

- 4. Klik op 'OK'.
- 5. Klik op 'OK' in het dialoogvenster dat verschijnt.
- . Typ opnieuw het nieuwe wachtwoord en klik op 'OK'.

Uw nieuwe wachtwoord is nu van kracht.

Andere gebruikers het eigendomsrecht van een map geven

U kunt het eigendomsrecht van een map aan een andere gebruiker overdragen. Dit houdt wel in dat de nieuwe eigenaar uw toegangsrecht tot de map kan beperken. Zorg er dus voor dat u kopieën hebt van de bestanden die u nodig hebt, voordat u het eigendomsrecht overdraagt.

- Breng de verbinding met een gemeenschappelijke schijf tot stand.
- 2. Selecteer een map waarvan u de eigenaar bent.
- 3. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.
- 4. Typ de naam van een geregistreerde gebruiker of groep in het vak 'Eigenaar'.
- 5. Sluit het dialoogvenster.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u kunt bevestigen dat u een nieuwe eigenaar wilt opgeven.

6. Klik op 'OK'

Vanaf nu is de opgegeven gebruiker of groep eigenaar van de map.

Bestanden toegankelijk maken

U kunt bestanden op uw computer voor andere gebruikers in het netwerk toegankelijk maken. U kunt bijvoorbeeld andere gebruikers vanaf hun computers bestanden op uw computer laten openen (ook als ze niet met Systeem 7 werken). Ook kunt u op deze manier zonder 3.5-inch schijven bestanden uitwisselen tussen een PowerBook en een Macintosh bureaucomputer.

U bepaalt zelf wat u voor wie toegankelijk wilt maken:

- Alleen onderdelen die u opgeeft, worden toegankelijk.
- U kiest zelf voor wie u iets toegankelijk maakt: voor één persoon, voor een bepaalde groep of voor alle gebruikers.
- U kunt de computer zo instellen dat u zelf vanaf een andere computer in het netwerk toegang kunt verkrijgen tot de gehele inhoud van uw schijf of schijven.

De Samengebruik-functie

Om een map of schijf toegankelijk te maken, doet u het volgende:

- . Schakel 'Samengebruik bestanden' in.
- 2. Selecteer de map of schijf die u toegankelijk wilt maken.
- 3. Bepaal wie toegang mogen krijgen tot de map of schijf.

Tot u andere gebruikers hebt opgegeven, blijft de map of schijf alleen voor u toegankelijk.

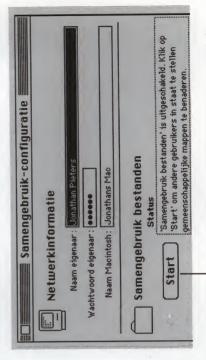
'Samengebruik bestanden' inschakelen

 Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

Zorg dat de tekstvakken in het gedeelte 'Netwerkinformatie' zijn ingevuld.

Klik op de knop 'Start' in het gedeelte 'Samengebruik bestanden'.

Klik hier om 'Samengebruik bestanden' in te schakelen.

3. Sluit het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

Als u alle gebruikers in het netwerk toegang wilt geven tot uw gemeenschappelijke mappen en schijven, gaat u verder met het volgende gedeelte, "Toegangsrecht voor gasten instellen".

Toegangsrecht voor gasten instellen

Als u wilt dat alle gebruikers in het netwerk toegang kunnen krijgen tot uw gemeenschappelijke mappen en schijven, stelt u het toegangsrecht voor gasten in.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠) en open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.

2. Klik dubbel op het <Gast>-symbool.

3. Klik in het vak 'Gasten kunnen verbinding zoeken'.

Als dit vak is aangekruist, kunnen gasten toegang krijgen tot gemeenschappelijke mappen en schijven op uw computer.

4. Sluit het venster en klik op 'Ja' in het dialoogvenster dat verschijnt.

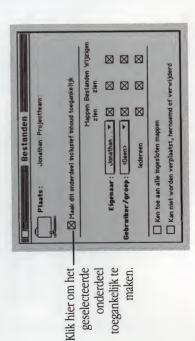
In "Werken met toegangsprivileges", verderop in dit hoofdstuk, leest u hoe u de toegang tot gemeenschappelijke mappen of schijven op uw computer gedeeltelijk kunt beperken.

In het volgende gedeelte leest u hoe u een map of schijf toegankelijk maakt.

Een map of schijf toegankelijk maken

U kunt alle mappen, harde schijven en CD-ROM-schijven (geen 3.5-inch schijven) op uw computer toegankelijk maken. U kunt maximaal tien mappen of schijven tegelijk toegankelijk maken. (Hierbij zijn niet de mappen inbegrepen die zich in de mappen of op de schijven bevinden.)

- 1. Zorg dat 'Samengebruik bestanden' is ingeschakeld.
- 2. Kies de map of de schijf die u toegankelijk wilt maken.
- 3. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.
- 4. Klik in het vak 'Maak dit onderdeel inclusief inhoud toegankelijk' (zodat er een kruisje in verschijnt).

Raadpleeg voor informatie over de aankruisvakken het gedeelte "Werken met toegangsprivileges" verderop in dit hoofdstuk.

5. Sluit het venster en klik op Ja'.

U hebt nu als enige toegang tot de map of de schijf, tenzij u toegangsrecht voor gasten hebt ingesteld en enkele of alle vakken naast 'Iedereen' zijn aangekruist.

Als u geen toegangsrecht voor gasten hebt ingesteld, leest u in "Een geregistreerde gebruiker opgeven" hoe u het onderdeel kunt openstellen voor bepaalde gebruikers. (Ook als de vakken naast 'Iedereen' zijn aangekruist, kunt u de map of schijf alleen toegankelijk maken als het toegangsrecht voor gasten is ingeschakeld.)

Als een map voor anderen toegankelijk is, is het symbool van de map voorzien van een donkere tab en netwerkkabels.

Wanneer iemand de verbinding met de map tot stand heeft gebracht, verschijnen er gezichten in het mapsymbool:

△ Belangrijk. Voordat u programma's in gemeenschappelijke mappen plaatst, dient u zich te realiseren dat er op het gemeenschappelijk gebruik van programma's copyrightbepalingen van toepassing zijn. Ga dus na of u de programma's wel voor anderen toegankelijk mag maken. △

Een gemeenschappelijke map of schijf weer privé maken

Om een gemeenschappelijke map of schijf weer privé te maken, doet u het volgende:

- Selecteer het symbool van de gemeenschappelijke schijf.
- 2. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.
- 3. Klik in het vak 'Maak dit onderdeel inclusief inhoud toegankelijk' om het kruisje te verwijderen.

Als er andere gebruikers met uw computer zijn verbonden, verschijnt er een dialoogvenster waarin u wordt gevraagd of u deze gebruikers wilt loskoppelen.

Een geregistreerde gebruiker opgeven

U kunt maximaal honderd gebruikers of groepen opgeven, maar met het oog op de snelheid van het netwerk is het raadzaam dit aantal tot vijftig beperkt te houden.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (�) en open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.

2. Kies 'Nieuwe gebruiker' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een symbool voor een nieuwe gebruiker. De naam is al geselecteerd, zodat u deze kunt wijzigen.

Als u het commando 'Nieuwe gebruiker' niet ziet staan, controleert u of het venster 'Gebruikers & groepen' actief is.

wordt vervolgd >

3. Typ de naam van een gebruiker voor uw computer.

Geef de naam exact aan de gebruiker door. (Het maakt niet uit of u hoofd- of kleine letters typt.)

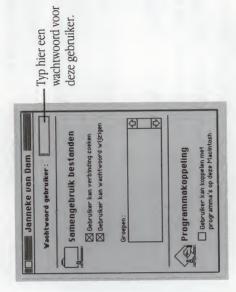
4. Herhaal stap 2 en 3 als u meer gebruikers wilt opgeven.

Als u wachtwoorden wilt instellen of groepen van gebruikers wilt opgeven, gaat u verder met de volgende twee gedeelten. raadpleegt u het gedeelte "Mappen of schijven alleen voor bepaalde gebruikers toegankelijk maken" verderop in dit Als u direct een map of schijf toegankelijk wilt maken, hoofdstuk.

Een wachtwoord voor een gebruiker opgeven

U kunt instellen dat geregistreerde gebruikers een wachtwoord moeten opgeven voordat ze toegang krijgen tot uw computer.

1. Open een gebruikerssymbool in het regelpaneel Gebruikers & groepen'.

2. Typ een wachtwoord in het vak 'Wachtwoord gebruiker' en druk op →.

Het wachtwoord mag niet langer zijn dan acht tekens. Als u op → drukt, wordt het wachtwoord vervangen door stippen. Breng de gebruiker op de hoogte van het wachtwoord, inclusief het gebruik van hoofd- en kleine letters.

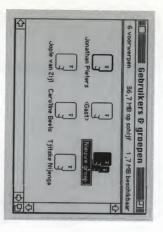
Sluit het venster en klik op 'Ja'. 3.

Een groep van gebruikers aanmaken

U kunt een aantal geregistreerde gebruikers opgeven als geregistreerde groep.

 Open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen' en kies 'Nieuwe groep' uit het Archief-menu.

Het symbool 'Nieuwe groep' verschijnt. De naam is al geselecteerd, zodat u deze kunt wijzigen.

2. Typ een naam voor de groep.

3. Sleep de symbolen van de afzonderlijke gebruikers naar het symbool van de nieuwe groep.

De symbolen worden niet in het symbool van de groep geplaatst, zoals zou gebeuren bij een map. In plaats daarvan wordt er een lidmaatschapssymbool aangemaakt in het groepssymbool. Het is niet nodig om uw eigen symbool in de groep op te nemen, omdat u toegang hebt tot alle informatie op uw computer (tenzij u anders hebt opgegeven). Ook het <Gast>-symbool hoeft u niet in een groep op te nemen.

Om een gemeenschappelijke map of schijf voor de nieuwe groep toegankelijk te maken, raadpleegt u het gedeelte "Mappen of schijven alleen voor bepaalde gebruikers toegankelijk maken".

Groepslidmaatschap bekijken

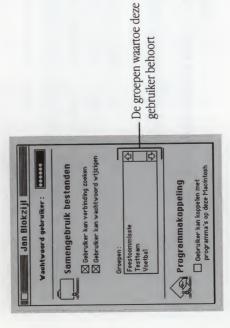
 Open het groepssymbool om alle leden van een groep te zien.

wordt vervolgd >

Wanneer u een lidmaatschapssymbool opent, kunt u de instellingen voor de betreffende gebruiker bekijken of veranderen.

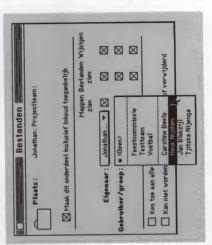
 Open het lidmaatschaps- of het gebruikerssymbool van een gebruiker om de namen te zien van alle groepen waartoe die gebruiker behoort.

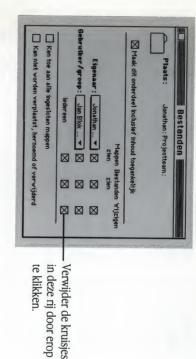
Mappen of schijven alleen voor bepaalde gebruikers toegankelijk maken

U kunt een gemeenschappelijke map of schijf desgewenst alleen toegankelijk maken voor een bepaalde geregistreerde gebruiker of groep.

- Selecteer de map of schijf die u toegankelijk wilt maken.
- 2. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.
- Klik in het aankruisvak 'Maak dit onderdeel inclusief inhoud toegankelijk' (zodat er een kruisje in verschijnt).
- Kies een gebruiker of een groep uit het venstermenu 'Gebruiker/groep'.

5. Klik in de onderste drie aankruisvakken-zodat het kruisje verdwijnt-om de map of de schijf alleen voor de geselecteerde gebruiker of groep toegankelijk te maken.

6. Sluit het venster en klik op 'Ja'.

Bepaalde gebruikers of gasten de toegang tot uw computer ontzeggen

Om alle gebruikers de toegang tot uw computer te ontzeggen, schakelt u 'Samengebruik bestanden' en 'Programmakoppeling' uit.

Om alleen een bepaalde gebruiker of gasten de toegang te ontzeggen, doet u het volgende:

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**(**) en open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.

wordt vervolgd ▶

2. Open het gebruikerssymbool van de gebruiker die u de toegang wilt ontzeggen.

Open het <Gast>-symbool wanneer u gasten de toegang wilt ontzeggen.

- 3. Klik, als er een kruisje staat in het vak 'Gebruiker kan verbinding zoeken' of 'Gasten kunnen verbinding zoeken', in het vak om het kruisje te verwijderen.
- 4. Sluit het venster en klik op 'Ja'.

Gebruikers die u de toegang ontzegt en die op dat moment verbinding met uw computer hebben, worden onmiddellijk losgekoppeld. De gebruiker behoort tot geen enkele groep meer en heeft alleen nog als gast toegang tot uw computer.

Als u gasten de toegang ontzegt, worden eventuele gasten die verbinding met uw computer hebben onmiddellijk losgekoppeld. Alleen geregistreerde gebruikers en groepen hebben dan toegang tot uw computer.

Een gebruiker uit een groep verwijderen

- 1. Open het groepssymbool in het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.
- 2. Sleep het lidmaatschapssymbool van de gebruiker naar de prullenmand.
- 3. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Een gebruiker of groep geheel verwijderen

U kunt op elk gewenst moment een geregistreerde gebruiker of groep verwijderen. Wanneer u een gebruiker verwijdert, wordt ook zijn eventuele lidmaatschap van groepen opgeheven.

- 1. Open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.
- Sleep het symbool van de gebruiker of de groep naar de prullenmand.
- 3. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Wanneer de gebruiker op dat moment verbinding met uw computer heeft, wordt de verbinding direct verbroken.

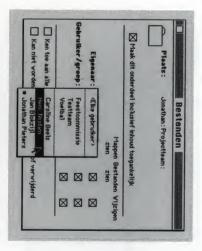
Het is niet mogelijk het < Gast>-symbool of het eigenaarssymbool weg te gooien.

Het eigendomsrecht van een map of schijf overdragen

U kunt het eigendomsrecht van een gemeenschappelijke map of schijf op uw computer overdragen aan een andere geregistreerde gebruiker of groep.

Omdat u de eigenaar van de computer bent, kan de nieuwe eigenaar uw toegang tot de map of schijf niet beperken. Wel kan de nieuwe eigenaar de toegangsprivileges van andere gebruikers tot de map of de schijf wijzigen. Voordat u het eigendomsrecht van een map of schijf overdraagt, is het raadzaam om alle daarin of daarop opgeslagen belangrijke mappen en documenten die niet voor algemeen gebruik bestemd zijn, elders op te slaan.

- 1. Selecteer een gemeenschappelijke map of schijf.
- 2. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu
- 3. Selecteer een naam in het venstermenu 'Eigenaar'.

wordt vervolgd

Als u '< Elke gebruiker>' selecteert, kunnen alle gebruikers in het netwerk de toegangsprivileges en het eigendomsrecht van de map of de schijf wijzigen.

- 4. Sluit het venster en klik op 'Ja' in het dialoogvenster dat verschijnt.
- Klik op 'OK' om te bevestigen dat u het eigendomsrecht wilt overdragen.

'Samengebruik bestanden' uitschakelen

U kunt op elk gewenst moment de Samengebruik-functie van uw Macintosh uitschakelen. Als u dit doet, hebben netwerkgebruikers geen toegang meer tot de mappen en schijven van uw computer en kunt u vanaf een andere computer in het netwerk geen toegang meer krijgen tot uw eigen computer.

Wanneer u later 'Samengebruik bestanden' weer inschakelt, worden alle gemeenschappelijke mappen en schijven opnieuw voor netwerkgebruikers beschikbaar.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (�) en open het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

Klik op de knop 'Stop' in het gedeelte 'Samengebruik bestanden' van het venster.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u kunt opgeven na hoeveel tijd 'Samengebruik bestanden' moet worden uitgeschakeld. Hiermee geeft u de aangesloten gebruikers de gelegenheid om hun werk op te slaan en zelf de verbinding met uw computer te verbreken.

3. Typ het aantal minuten waarna 'Samengebruik bestanden' moet worden uitgeschakeld.

Als u 'Samengebruik bestanden' direct wilt uitschakelen, typt u het cijfer 0.

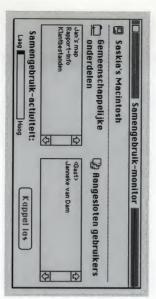
4. Klik op 'OK'.

Als een gebruiker met bestanden op uw Macintosh werkt terwijl Samengebruik bestanden' wordt uitgeschakeld, gaan de in de bestanden aangebrachte wijzigingen verloren, tenzij deze al zijn opgeslagen.

De samengebruik-activiteit bekijken

Wanneer 'Samengebruik bestanden' is ingeschakeld, kunt u bekijken welke gebruikers op het ogenblik met uw computer verbinding hebben en welke mappen en schijven voor gemeenschappelijk gebruik toegankelijk zijn.

■ Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♠) en open het regelpaneel 'Samengebruik-monitor'.

Een gebruiker loskoppelen

Om gebruikers die verbinding met uw computer hebben, los te koppelen, gebruikt u het regelpaneel 'Samengebruik-monitor'.

- 1. Selecteer de gebruiker(s) die u wilt loskoppelen.
- Klik op 'Koppel los'.
- 3. Typ het aantal minuten waarna de gebruikers moeten worden losgekoppeld.

Samengebruik-monitor

De gebruikers worden nu gewaarschuwd, zodat zij geopende documenten kunnen opslaan en de verbinding kunnen verbreken. Om een gebruiker direct los te koppelen, typt u het cijfer 0.

wordt vervolgd ▶

4. Klik op 'OK'.

Er blijft een melding op het scherm staan tot de gebruiker wordt losgekoppeld. U kunt nu desgewenst naar een geopend programma gaan om verder te werken.

5. Sluit het regelpaneel 'Samengebruik-monitor' als de opgegeven tijd is verstreken.

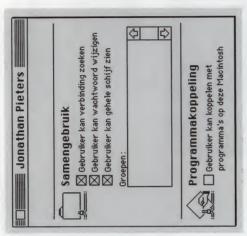
Uw computer voor toegang op afstand instellen

U kunt vanaf een andere computer in het netwerk toegang krijgen tot uw computer en de inhoud van de schijven die erop zijn aangesloten.

- 1. Zorg dat 'Samengebruik bestanden' is ingeschakeld.
- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (€) en open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.

- 3. Open het eigenaarssymbool (het vetomlijnde symbool).
- f. Selecteer de vakken 'Gebruiker kan verbinding zoeken' en 'Gebruiker kan gehele schijf zien', als ze nog niet zijn aangekruist.

Als deze vakken zijn geselecteerd, hebt u vanaf een andere computer toegang tot alle informatie op uw schijven.

Om uw toegang vanaf een andere computer te beperken, klikt u in een aankruisvak, zodat het kruisje verdwijnt.

- 5. Sluit het venster en het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.
- 6. Laat uw computer aan staan.

Om toegang tot uw computer te krijgen, dient u de verbinding tot stand te brengen als geregistreerd gebruiker. Typ uw naam en uw wachtwoord zoals u die in het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie' op uw computer hebt opgegeven. Vervolgens brengt u de verbinding op de gebruikelijke manier tot stand.

Als u geen verbinding kunt krijgen. Zorg dat uw computer aan staat, dat 'Samengebruik bestanden' is ingeschakeld en dat u over de juiste toegangsprivileges beschikt. Typ uw wachtwoord exact zoals het is opgegeven in het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'. Let op hoofd- en kleine letters.

Een ander wachtwoord kiezen

Om vanaf een andere computer toegang tot uw eigen computer te krijgen, gebruikt u een wachtwoord. Om dit wachtwoord te wijzigen, gaat u als volgt te werk:

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**) en open het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

2. Typ een nieuw wachtwoord in het vak 'Wachtwoord eigenaar' en druk op →.

Let goed op hoofd- en kleine letters. De tekens van het wachtwoord worden ter beveiliging vervangen door stippen.

3. Sluit het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

Uw nieuwe wachtwoord is nu van kracht.

Werken met toegangsprivileges

Met behulp van toegangsprivileges kunt u bepalen wat andere gebruikers met de door u toegankelijk gemaakte gegevens in een netwerk kunnen doen. Zo kunt u bijvoorbeeld bepalen dat gebruikers bestanden wel mogen bekijken, maar niet wijzigen.

De toegangsprivileges

U kunt toegangsprivileges instellen voor alle toegankelijke mappen op uw eigen computer en voor alle mappen die u op een andere Macintosh aanmaakt. Andere gebruikers kunnen via toegangsprivileges bepalen tot welke informatie u toegang krijgt.

Er zijn drie categorieën gebruikers die over toegangsprivileges kunnen beschikken:

- **De eigenaar.** De eigenaar van een map is de enige die de toegangsprivileges voor die map kan wijzigen. Wanneer u een map aanmaakt en u de eigenaar bent van een van de mappen op uw computer, wordt u de eigenaar van de nieuwe map. U kunt het eigendomsrecht zelf behouden of overdragen.
- **Een geregistreerde gebruiker of groep.** Een geregistreerde gebruiker heeft speciale toegang tot gemeenschappelijke schijven. Een geregistreerde groep is een groep van geregistreerde gebruikers.
- **Iedereen.** Iedereen die als eigenaar, gast of geregistreerde gebruiker toegang tot een computer kan krijgen.

Er zijn drie soorten toegangsprivileges:

- Mappen zien. Hiermee geeft u toestemming mappen te bekijken, te openen en te kopiëren.
- Bestanden zien. Hiermee geeft u toestemming bestanden te bekijken, te openen en te kopiëren.
- Wijzigen. Hiermee geeft u toestemming de inhoud van een map of schijf te kopiëren, te verwijderen of te wijzigen, of om onderdelen aan een map of schijf toe te voegen.

In de onderstaande tabel kunt u zien over welke privileges u moet beschikken om bepaalde handelingen uit te voeren.

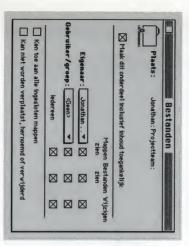
Handeling	appen zien	Mappen zien Bestanden zien	Wijzigen
Bestanden naar een map kopiëren			$\boxtimes$
Bestanden uit een map kopiëren		$\boxtimes$	
Een map uit een map kopiëren	$\boxtimes$		
Een map in een map aanmaken			$\boxtimes$
Een bestand verwijderen		$\boxtimes$	$\boxtimes$
Een map uit een map verwijderen	$\boxtimes$		$\boxtimes$
Een bestand openen en gebruiken		⊠	
Wijzigingen in een bestand opslaan		$\boxtimes$	

Toegangsprivileges instellen voor mappen en schijven

U kunt toegangsprivileges instellen voor mappen en schijven op uw eigen computer en voor onderdelen op andere computers waarvan u de eigenaar bent.

- 1. Selecteer de gewenste map of schijf.
- 2. Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.

Het venster dat verschijnt kan iets verschillen van dat in de afbeelding.

- Als de map zich bevindt in een gemeenschappelijke map, ziet u een vak 'Gebruik privileges van omvattende map'.
- Als de geselecteerde map zich op een andere computer bevindt, zijn de vakken 'Eigenaar' en 'Gebruiker/groep' tekstvakken in plaats van venstermenu's.

- Als u niet de eigenaar bent van de geselecteerde map, zijn de aankruisvakken grijs.
- 3. Selecteer de geregistreerde gebruiker of groep die u toegang wilt verlenen.

Kies de naam uit de lijst van gebruikers en groepen in het venstermenu of typ de naam in het vak 'Gebruiker/groep'

- Klik in de gewenste aankruisvakken om de toegangsprivileges in te stellen.
- Als u alle mappen in de map of op de schijf dezelfde privileges wilt geven, selecteert u 'Ken toe aan alle ingesloten mappen'. Als u dit privilege kiest voor een voorwerp met veel mappen, zoals een CD-ROM-schijf, kan het even duren voordat de instelling is geactiveerd.
- Als u niet wilt dat een map wordt gewijzigd, klikt u in het aankruisvak 'Kan niet worden verplaatst, hernoemd of verwijderd'. De map kan nu niet worden gewijzigd (ook niet door u zelf), maar wel bekeken en gekopieerd.
- Als u dezelfde privileges wilt instellen als de omvattende map heeft, selecteert u 'Gebruik privileges van omvattende map'. Dit vak verschijnt alleen als u een map in een gemeenschappelijke map hebt geselecteerd. Als u een map met deze instelling in een map plaatst, krijgt de map de privileges van de nieuwe omvattende map.

5. Sluit het venster en klik op 'Ja' als u de toegangsprivileges hebt ingesteld.

Voorbeelden van toegangsprivileges

U kunt toegangsprivileges op verschillende manieren combineren. Hieronder vindt u een overzicht van veel gebruikte combinaties.

Aan alle netwerkgebruikers alle privileges verlenen. Wanneer gastgebruik is ingesteld, kunnen alle gebruikers alle bestanden en mappen openen, bekijken en wijzigen.

Wijzigen	×		
Bestanden zien	⊠		×
Mappen		$\boxtimes$	$\boxtimes$
	Eigenaar	Gebruiker/groep	ledereen

_	Een map of schijf alleen voor eigen gebruik houden. Als
	u een map of schijf op uw eigen computer voor eigen gebruik
	wilt houden, maakt u deze niet toegankelijk. Als u een map op
	een andere computer voor eigen gebruik wilt houden,
	gebruikt u de instellingen uit de afbeelding hieronder.

Wijzigen	8 00
Bestanden zien	
Mappen zien	
	Eigenaar ebruiker/groep ledereen

■ **Toegang verlenen aan één persoon of groep.** De map of schijf is alleen toegankelijk voor de eigenaar en een geregistreerde gebruiker of groep.

	Eigenaar	Sebruiker / groep	ledereen
Mappen	×	$\boxtimes$	
Bestanden Wijziger zien	⊠	☒	
Wijzigen	×	Ø	

Een map voor eigen gebruik houden; anderen mogen alleen bestanden en mappen in de map plaatsen.

Andere gebruikers kunnen wel bestanden of mappen in de map plaatsen, maar de inhoud niet bekijken, verwijderen of wijzigen. (Een dergelijke map wordt wel een *postmap*

genoemd.

ledereen	Gebruiker/groep	Eigenaar	
		$\boxtimes$	Mappen zien
		$\boxtimes$	Bestanden zien
$\boxtimes$	$\boxtimes$		Wijzigen

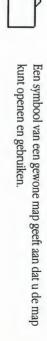
 Een map gebruiken als elektronisch prikbord. Andere gebruikers kunnen bestanden openen en lezen, maar ze niet wijzigen. Alleen de eigenaar kan bestanden toevoegen.

ledereen	Gebruiker/groep	Eigenaar	
$\boxtimes$	$\boxtimes$		Mappen zien
×	Ø	⊠	Bestanden zien
		⊠	Wijzigen

Werken met door anderen ingestelde privileges

Wanneer de weergave 'Met symbolen' of 'Met kleine symbolen' is ingeschakeld, kunt u aan de symbolen van gemeenschappelijke mappen zien welke toegangsprivileges u hebt.

Een donker tabstrookje geeft aan dat u de eigenaar van de map bent en dat u de toegangsprivileges kunt instellen.

Een riem geeft aan dat u geen enkel toegangsprivilege hebt voor de map.

包

Een riem met een pijl geeft aan dat u bestanden en mappen in de map kunt plaatsen, maar de map niet kunt openen en de bestanden of mappen in de map niet kunt gebruiken.

Bekijken welke privileges u niet hebt

Wanneer u een map op een andere computer in het netwerk opent, verschijnen onder de titelbalk symbolen die aangeven welke toegangsprivileges u *niet* hebt.

U kunt geen bestanden zien.

U kunt geen

wijzigingen aanbrengen.

U kunt geen

Programma's koppelen

Sommige programma's voor de Macintosh zijn in staat om rechtstreeks informatie met andere programma's uit te wisselen. Een programma kan bijvoorbeeld een ander programma instrueren om een rij aan een spreadsheet toe te voegen of de lettergrootte van een alinea te wijzigen.

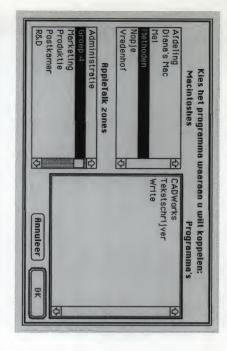
De wijze waarop een dergelijke programmakoppeling wordt uitgevoerd, verschilt van programma tot programma. Bovendien zijn niet alle programma's van deze mogelijkheid voorzien. Raadpleeg de documentatie bij uw programma's om te zien of deze over de mogelijkheid tot programmakoppeling beschikken.

Koppelen met een programma op een andere computer

U kunt alleen koppelen met programma's die toegankelijk zijn gemaakt.

Kies binnen uw programma het menucommando voor het koppelen van programma's.

De plaats en de naam van het commando voor de koppeling hangen af van het programma dat u gebruikt. Er verschijnt een dialoogvenster met behulp waarvan u het programma kunt zoeken waarmee u een koppeling tot stand wilt brengen.

- 2. Als uw netwerk zones bevat, selecteert u linksonder in het dialoogvenster de zone van de Macintosh waartoe u toegang wilt krijgen.
- 3. Selecteer linksboven in het dialoogvenster de Macintosh waartoe u toegang wilt krijgen.
- 4. Selecteer het programma waarmee u een koppeling tot stand wilt brengen.

5. Klik op 'OK'.

In de meeste gevallen dient u vervolgens op te geven of u een gast of een geregistreerde gebruiker bent.

6. Klik op 'Gast' of op 'Geregistreerd gebruiker'.

Als u een gast bent, klikt u op 'Gast' en gaat u verder met stap 9. Wanneer de optie 'Gast' grijs wordt weergegeven, hebben gasten geen toegang tot deze computer.

- Controleer, wanneer u een geregistreerde gebruiker bent, of uw naam juist is weergegeven.
- 8. Typ uw wachtwoord
- 9. Klik op 'OK'

De programma's zijn nu gekoppeld.

Een programmakoppeling ongedaan maken

Om de gekoppelde programma's weer los te koppelen, verlaat u het programma waarin u de koppeling tot stand hebt gebracht.

Uw programma's toegankelijk maken

U kunt andere gebruikers in het netwerk toestaan om hun programma's met programma's op uw computer te koppelen. U gaat hiervoor als volgt te werk:

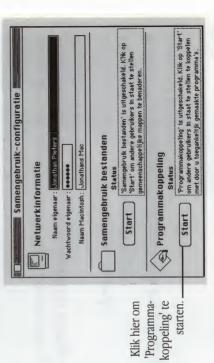
- Schakel 'Programmakoppeling' in.
- Maak een programma toegankelijk voor gemeenschappelijk gebruik, zodat er een koppeling met het programma tot stand kan worden gebracht.
- Geef op welke gebruikers een koppeling met uw programma tot stand mogen brengen.
- Open het programma.

Hieronder worden deze stappen nader uitgelegd.

Programmakoppeling inschakelen

Wanneer u 'Programmakoppeling' inschakelt, kunnen andere gebruikers de naam van uw Macintosh in het netwerk zien als ze proberen een programma te koppelen. Zorg ervoor dat AppleTalk actief is en dat u de Macintosh een naam hebt gegeven in het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (*) en open het regelpaneel 'Samengebruik-configuratie'.
- 2. Klik op 'Start' in het gedeelte 'Programmakoppeling'.

3. Sluit het regelpaneel.

Nadat de functie voor programmakoppeling is ingeschakeld, dient u de betreffende programma's te selecteren en toegankelijk te maken voor gemeenschappelijk gebruik. In het volgende gedeelte wordt uitgelegd hoe u dat doet.

Een programma voor koppeling toegankelijk maken

worden gebracht als u het programma toegankelijk hebt gemaakt. Een koppeling met een van uw programma's kan pas tot stand

- Sluit het programma dat u toegankelijk wilt maken en selecteer het symbool van het programma.
- 2 Kies 'Samengebruik' uit het Archief-menu.
- Selecteer het aankruisvak 'Programmakoppeling mogelijk', zodat er een kruisje in het vak verschijnt.

dit programma worden gekoppeld. programma's via het netwerk met Als dit vak is aangekruist, kunnen

programma niet geschikt voor programmakoppeling. Als het vak grijs wordt weergegeven, is het geselecteerde

Sluit het venster.

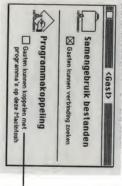
programma worden gekoppeld, zolang uw computer aan staat en het programma is geopend Vanaf nu kunnen programma's op andere computers met uw

Open het programma.

Toegangsrecht voor gasten instellen

toegankelijke programma's laten koppelen U kunt iedereen in het netwerk programma's met uw

- 1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu ( ) en open het regelpaneel 'Gebruikers & groepen'.
- Klik dubbel op het < Gast>-symbool
- 3 Klik in het vak 'Gasten kunnen koppelen met programma's op deze Macintosh'.

op deze Macintosh koppelen. kunnen gasten met programma's Als dit vak is aangekruist,

Sluit het venster

gemaakt en die geopend zijn. programma's op uw computer die u toegankelijk hebt Gastgebruikers kunnen nu programma's koppelen met alle

De PowerBook Duo uit de Duo Dock verwijderen

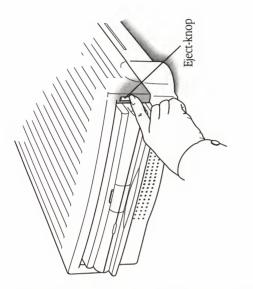
1. Zet de PowerBook Duo uit door 'Zet uit' te kiezen uit het Speciaal-menu.

Als het door een systeemfout niet mogelijk is het menu te openen, drukt u op de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de computer. Niet opgeslagen wijzigingen gaan hierbij verloren.

2. Ontgrendel zonodig de Duo Dock.

Draai de sleutel in de verticale positie.

3. Druk op de Eject-knop.

De computer komt nu een stukje naar buiten, zodat u hem er verder uit kunt trekken.

Een snelle manier om de PowerBook te verwijderen

verwijderen. In dat geval gebeurt het volgende: Als de Duo Dock niet is vergrendeld, hoeft u alleen op de Ejectknop te drukken om de PowerBook Duo uit te schakelen en te

- u wordt gevraagd of u niet opgeslagen werk wilt opslaan
- geopende programma's worden gesloten
- netwerk- of modemverbindingen worden verbroken
- de computer wordt uitgezet
- de PowerBook wordt uit de Duo Dock verwijderd

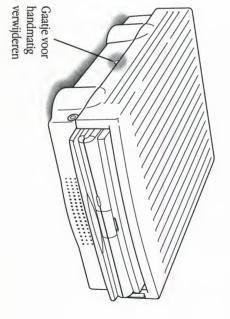
wordt u gevraagd de Duo Dock te ontgrendelen. Als u op de Eject-knop drukt terwijl de Duo Dock is vergrendeld,

Problemen?

De computer wordt niet verwijderd

nogmaals op de Eject-knop. op door de sleutel in de verticale positie te draaien en druk Misschien is de Duo Dock vergrendeld. Hef de vergrendeling

voorwerp in het vierkante gaatje aan de zijkant van de Duo Dock te drukken. met de sleutel van de Duo Dock of een ander puntig Verwijder de computer zonodig handmatig door voorzichtig Controleer of de Duo Dock is aangesloten en ingeschakeld.

Als u de PowerBook Duo handmatig verwijdert terwijl hij nog aan staat, wordt hij uitgeschakeld. Niet opgeslagen wijzigingen gaan hierbij verloren.

Als de Duo Dock is vergrendeld, kunt u de computer niet handmatig verwijderen.

Een NuBus kaart installeren

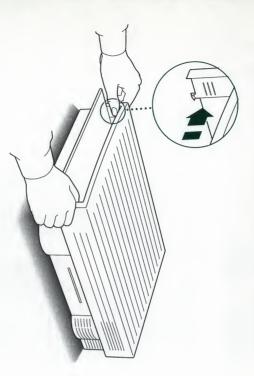
Het installeren van een NuBus kaart is vrij ingewikkeld. Wij raden u aan dit alleen zelf te doen als u ervaring hebt met het werken met elektronische apparatuur. Lees de instructies goed door voordat u aan de slag gaat. Als u de kaart liever niet zelf installeert, kunt u hem laten installeren door uw Apple Reseller.

Voorbereiding

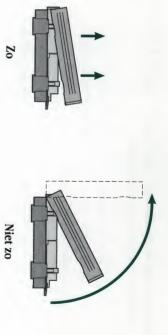
U hebt het volgende nodig: de Duo Dock, een NuBus kaart en een gewone schroevedraaier. Als u uw systeem al bebt geinstalleerd. Verwijder alle apparatuur die is aangesloten op de Duo Dock. Trek de stekker van de Duo Dock nog niet uit het stopcontact of de verdeeldoos.

De kaart installeren

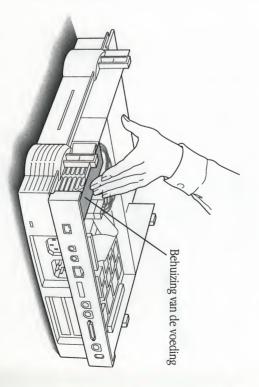
1. Open het deksel van de Duo Dock door de twee vergrendelingen aan de binnenkant van de opening in te drukken.

2. Kantel het deksel tot het in een hoek van 30° staat, en til het deksel in deze hoek omhoog om het te verwijderen.

3. Raak de metalen behuizing van de voeding aan om eventuele statische elektriciteit die zich in uw lichaam of uw kleding bevindt, te ontladen.

wordt vervolgd ▶

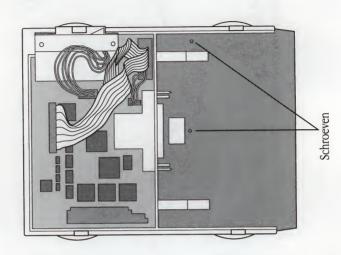
4. Maak de voedingskabel los door de klem op de kabel in te drukken en omhoog te trekken.

Als in de Duo Dock een harde schijf is geïnstalleerd, moet u misschien de lintkabel opzij duwen om bij de klem van de voedingskabel te kunnen komen.

van de Duo Dock is bevestigd aan de grondplaat. (In de 5. Draai de twee schroeven los waarmee het centrale deel rest van de instructies wordt dit centrale deel het binnenwerk genoemd.)

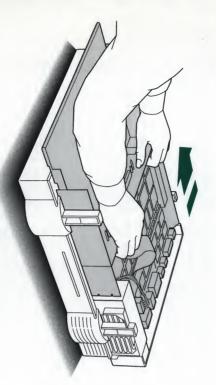
Draai de schroeven linksom. U kunt de schroeven niet helemaal verwijderen.

Trek het binnenwerk zo ver mogelijk naar u toe.

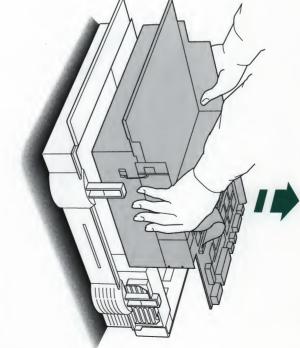
de opstaande rand van de Duo Dock. het goed is, is er nu enige ruimte tussen het binnenwerk en Het binnenwerk kan een klein stukje worden verschoven. Als

losgedraaid. Draai ze wat losser en probeer het opnieuw. Dock, hebt u de schroeven misschien niet genoeg tussen het binnenwerk en de opstaande rand van de Duo Als het binnenwerk niet meegeeft, of als er geen ruimte is

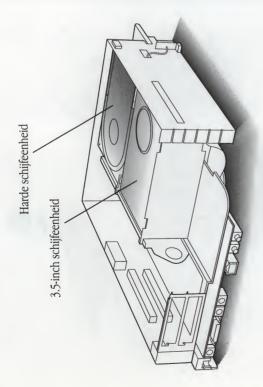
zetten voordat u verdergaat met stap 7. Het binnenwerk is zwaar. Zorg dat u ruimte hebt om het neer te

Til het binnenwerk recht omhoog uit de Duo Dock.

wordt vervolgd

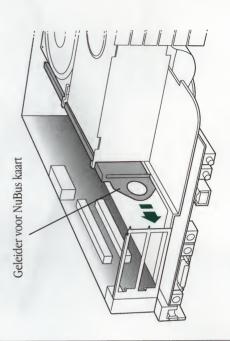
8. Draai het binnenwerk ondersteboven en leg het neer zoals in de onderstaande afbeelding.

• Over NuBus sleuven en kaarten. De twee sleuven voor de NuBus kaarten in de Duo Dock liggen boven elkaar. De sleuven zijn precies hetzelfde, dus het maakt niet uit welke sleuf u gebruikt. Als u de kaart installeert in de bovenste sleuf (de onderste sleuf als de Duo Dock weer in de normale positie staat) zult u de kaart moeten verwijderen en opnieuw installeren als u een tweede kaart wilt toevoegen.

NuBus kaarten zijn er in vele soorten en maten. In de Duo Dock kunnen alle kaarten worden gebruikt die aan de specificaties voldoen. Als u een grote kaart wilt installeren, is het waarschijnlijk het handigst om de bovenste sleuf te gebruiken. *

9. Verwijder het plastic plaatje naast de 3.5-inch schijfeenheid door het naar buiten te trekken.

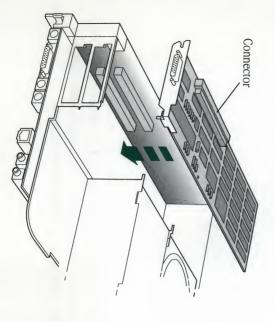

In de volgende vier stappen gaat u de kaart installeren.

 $\triangle$ **Belangrijk.** Pak de NuBus kaart alleen vast bij de randen. Raak de pennen in de connector niet aan. $\triangle$

10. Laat de kaart in de sleuf zakken.

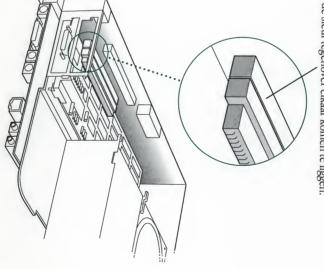
sleuf tegenover elkaar komen te liggen. Het kan zijn dat u de de bovenkant zitten, en de connectors van de kaart en de één kant van de kaart. Houd de kaart zo vast dat de chips aan kaart schuin moet houden als u hem in de sleuf laat zakken. Bij een NuBus kaart bevinden de meeste of alle chips zich aan

11. Houd de kaart zo dat de connector van de kaart tegenover de connector van de sleuf ligt.

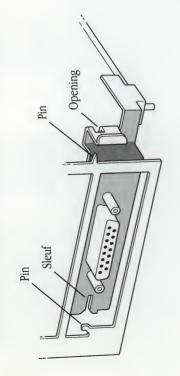
Sluit de connectors nog niet op elkaar aan.

de sleuf tegenover elkaar komen te liggen. Zorg dat de connectors van de kaart en

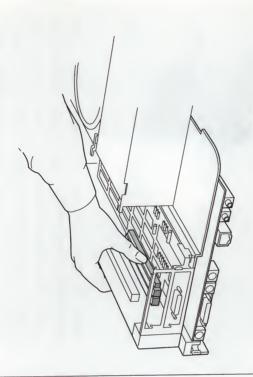
wordt vervolgd

12. Zorg ervoor dat de twee pinnen langs de uitsparing in het binnenwerk precies in de sleuf en de opening aan het uiteinde van de kaart vallen.

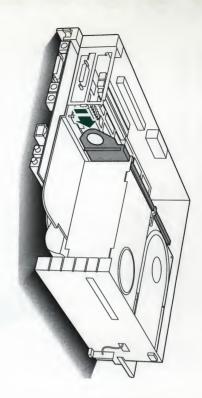
13. Sluit de connectors van de kaart en de sleuf op elkaar aan.

Duw tegen het plastic deel van de connector, zoals in de afbeelding, of tegen de lange kant van de kaart. Als u duwt tegen de lange kant van de kaart, dient u er goed op te letten dat de connectors tegenover elkaar blijven liggen.

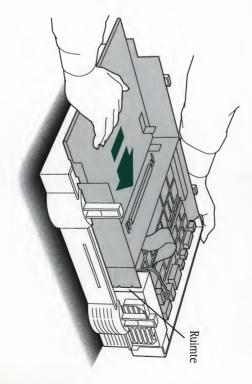
14. Herhaal de stappen 10 tot en met 13 als u een tweede NuBus kaart wilt installeren. Als u geen tweede kaart wilt installeren, gaat u verder met stap 15.

15. Schuif het plastic plaatje weer op zijn plaats.

De kaart is nu geïnstalleerd.

- 16. Draai het binnenwerk om en plaats het voorzichtig terug in de Duo Dock.
- 17. Duw het binnenwerk naar achteren, tot er geen ruimte meer is tussen het binnenwerk en de opstaande rand van de Duo Dock (zie stap 6).

wordt vervolgd

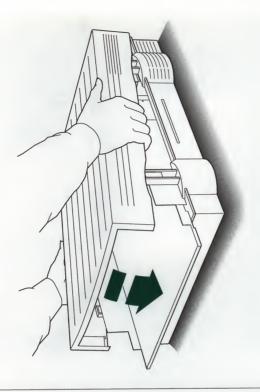
18. Draai de schroeven vast die u hebt losgeschroefd in stap 5.

De schroeven zijn voorzien van een veermechaniek. U moet ze stevig indrukken terwijl u ze rechtsom vastdraait.

Sluit de voedingskabel aan die u in stap 4 hebt losgemaakt.

20. Plaats het deksel weer op de Duo Dock.

Plaats het deksel op de hoofdeenheid en druk stevig op de hoeken aan de achterzijde. Druk vervolgens op de hoeken aan de voorzijde, totdat het deksel vastklikt.

Raadpleeg de documentatie bij de NuBus kaart voor informatie over eventuele bijbehorende programmatuur en het gebruik van de kaart.

De Macintosh Duo MiniDock gebruiken

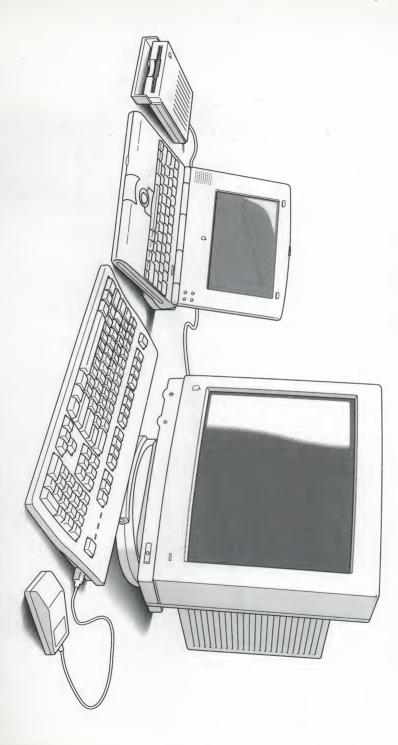
De Duo MiniDock is een uitbreiding voor de PowerBook Duo. Via de Duo MiniDock kunt u diverse apparaten op uw PowerBook aansluiten. Met de combinatie van de Duo MiniDock en uw PowerBook Duo beschikt u over de meeste voorzieningen van een bureaucomputer.

Een Duo MiniDock met apparatuur is geen computer. U kunt hem alleen gebruiken door er een PowerBook Duo op aan te sluiten.

Hieronder ziet u een voorbeeld van een Macintosh Duo-systeem. U kunt een beeldscherm, een toetsenbord, een muis, een printer, een harde schijf, een CD-ROM-speler of een scanner aansluiten.

Hieronder krijgt u informatie over de volgende onderwerpen:

- de voorzieningen van de Duo MiniDock
- het installeren van de Duo MiniDock
- de Duo MiniDock gebruiken met de PowerBook Duo

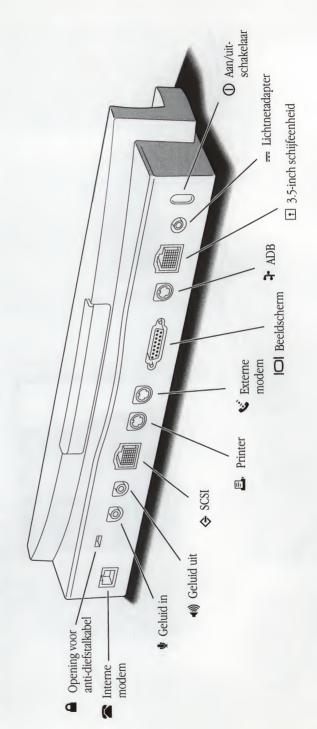

Voorzieningen van de Duo MiniDock

Met de Duo MiniDock kunt u de volgende apparatuur aansluiten op uw PowerBook Duo:

een van de volgende Apple beeldschermen: Macintosh 12" monochroom beeldscherm Macintosh 12" RGB-beeldscherm AppleColor RGB-beeldscherm (13") Macintosh kleurenbeeldscherm (13") Apple Macintosh A4-beeldscherm (15") Macintosh 16" kleurenbeeldscherm

- maximaal drie ADB-invoerapparaten, zoals een toetsenbord en een muis
- een externe 1,4 MB schijfeenheid
- maximaal zes SCSI-apparaten, zoals een harde schijf, een CD-ROM-speler of een scanner
- een printer
- een externe modem
- een LocalTalk netwerk

De Duo MiniDock installeren

Bij het samenstellen van uw Macintosh Duo-systeem bepaalt u zelf welke apparaten u op uw PowerBook Duo wilt aansluiten. Op de volgende pagina's vindt u instructies voor alle typen apparatuur die op de Duo MiniDock kunnen worden aangesloten.

Voor alle apparaten geldt dat u eerst het apparaat op de Duo MiniDock dient aan te sluiten, en dan pas de PowerBook Duo op de Duo MiniDock aansluit. Als u eerst uw PowerBook Duo aansluit en vervolgens de randapparatuur toevoegt, kan het zijn dat de computer de aangesloten apparatuur pas herkent nadat u de computer opnieuw hebt opgestart. Het Duo-systeem zelf werkt pas als computer nadat u er een PowerBook op hebt aangesloten.

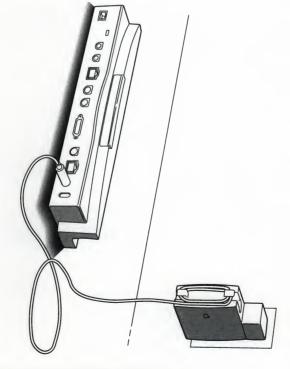
1. Zet de apparaten op de plaats waar u ze zult gebruiken.

Plaats de Duo MiniDock zo dat u bij de aansluitingen op het achterpaneel kunt komen.

Bij het plaatsen van een extern beeldscherm dient u rekening te houden met het gewicht van het beeldscherm. Als het beeldscherm erg zwaar is of als u de stand van het beeldscherm wilt kunnen bijstellen, kunt u het beste een speciale beeldschermstandaard gebruiken.

Als u een extern beeldscherm, SCSI-apparatuur, een printer of een externe modem wilt gebruiken, sluit u de adapter aan.

Gebruik de adapter die bij uw PowerBook Duo is geleverd. Sluit de adapterkabel aan op de Duo MiniDock (op de aansluiting met het symbool ==) en sluit de stekker van de adapter aan op een stopcontact of verdeeldoos.

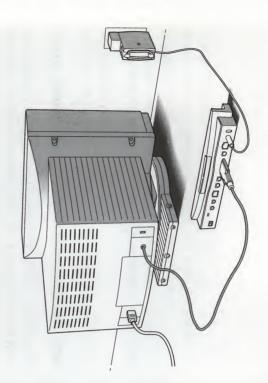
wordt vervolgd >

▲ Attentie. Gebruik alleen de adapter die bij uw PowerBook is geleverd. Adapters voor andere apparaten (bijvoorbeeld andere draagbare computers) zien er misschien hetzelfde uit, maar kunnen schade toebrengen aan uw computer. ▲

Als u alleen een externe 3.5-inch schijfeenheid, een toetsenbord en/of een muis wilt aansluiten, hoeft u de adapter niet te gebruiken.

3. Als u een extern beeldscherm wilt gebruiken, sluit u het netsnoer van het beeldscherm aan op een stopcontact of een verdeeldoos, en sluit u de beeldschermkabel aan op de beeldschermpoort (aangegeven door het symbool □□) van de Duo MiniDock.

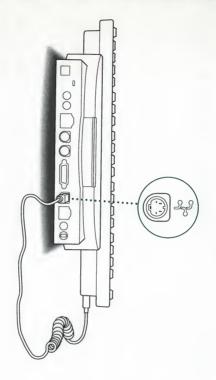
Als het netsnoer van uw beeldscherm is voorzien van een stekker die moet worden aangesloten op het achterpaneel van de computer, kunt u bij uw Apple Reseller terecht voor een netsnoer met de juiste stekker.

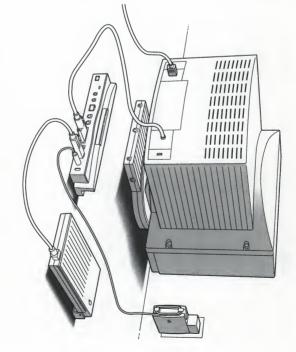
Als u een muis en/of toetsenbord wilt gebruiken, sluit u deze aan op de ADB-poort van de Duo MiniDock.

5

aansluiten op het toetsenbord. aansluiten op de ADB-poort, en vervolgens een muis Als u meerdere invoerapparaten wilt gebruiken, kunt u deze in een keten op elkaar aansluiten. Zo kunt u een toetsenbord

symbool 1. sluit u de kabel daarvan aan op de poort met het Als u een externe 3.5-inch schijfeenheid wilt gebruiken,

wordt vervolgd

6. Als u andere randapparatuur wilt gebruiken, zoals een externe harde schijf of een printer, kunt u die nu aansluiten.

Volg hiervoor de instructies bij het betreffende apparaat.

Als u een SCSI-apparaat wilt aansluiten, hebt u een HDI-30 SCSI-systeemkabel nodig. Raadpleeg het gedeelte over SCSI-apparaten, verderop in dit hoofdstuk, voor uitgebreide informatie over de aansluiting van SCSI-apparatuur op een Macintosh Duo-systeem.

7. Als u toegang wilt hebben tot een LocalTalk netwerk, sluit u uw LocalTalk kabel aan.

Volg hiervoor de instructies bij de kabel of raadpleeg de systeembeheerder.

Meer over modem- en printerpoorten

Er kunnen verschillende apparaten worden aangesloten op de modem- en de printerpoort van de Duo MiniDock, maar u kunt slechts twee apparaten tegelijk gebruiken. In het onderstaande schema ziet u welke apparaten op welke poort kunnen worden aangesloten.

Apparaat	Modempoort	Printerpoort
Individuele printer	ja	ja
Netwerkprinter	ja	ja
Externe modem	ja	nee
LocalTalk kabel	i	ja

Voordat u deze apparaten kunt gebruiken, dient u ze te selecteren in de Kiezer of in het regelpaneel 'PowerBook' (beide onderdelen opent u via het Apple-menu). Meer informatie hierover vindt u in het gedeelte "Werken met een Macintosh Duo-systeem", verderop in dit hoofdstuk.

Als u alle apparaten op de Duo MiniDock hebt aangesloten, kunt u de PowerBook aansluiten. Uw Macintosh Duo-systeem is dan klaar voor gebruik.

Voor u de PowerBook Duo aansluit

Voordat u de PowerBook Duo op de Duo MiniDock aansluit, dient u de computer uit te zetten of de sluimerstand in te schakelen.

Als u de computer *uitzet*, hebt u nadat de computer is aangesloten pas toegang tot SCSI-apparaten (zoals een harde schijf of een CD-ROM-speler) nadat de computer is ingeschakeld Wanneer u de computer inschakelt, wordt alle apparatuur (met inbegrip van een extern beeldscherm, een 3.5-inch schijfeenheid en een toetsenbord) herkend.

Als u de *sluimerstand inschakelt*, hebt u nadat de computer is aangesloten direct toegang tot de meeste apparaten, zoals een extern beeldscherm, een 3.5-inch schijfeenheid, een toetsenbord en een muis. Deze apparatuur wordt onmiddellijk herkend zodra u de computer uit de sluimerstand haalt, mits de apparaten op de Duo MiniDock waren aangesloten voordat de computer werd aangesloten.

Als u de computer aansluit terwijl de sluimerstand is ingeschakeld, hebt u pas toegang tot SCSI-apparaten nadat u de computer opnieuw hebt opgestart.

Zet de computer uit voor u hem aansluit

Als u uw PowerBook Duo aansluit terwijl deze aan staat, schakelt de computer zichzelf uit. Niet opgeslagen wijzigingen gaan hierbij verloren.

Voor u de computer aansluit: samenvatting

Als u de computer aansluit terwijl deze in de sluimerstand staat, worden de volgende apparaten herkend zodra u de computer uit de sluimerstand haalt (mits ze al op de Duo MiniDock waren aangesloten):

- extern beeldscherm
- 3.5-inch schijfeenheid
- toetsenbord en muis
- individuele printer
- externe modem
- geluidsinvoer- en geluidsuitvoerapparaten

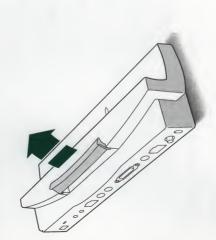
SCSI-apparatuur (zoals een harde schijf, een CD-ROM-speler of een scanner) wordt pas herkend nadat u de computer opnieuw hebt opgestart.

De PowerBook Duo aansluiten op de Duo MiniDock

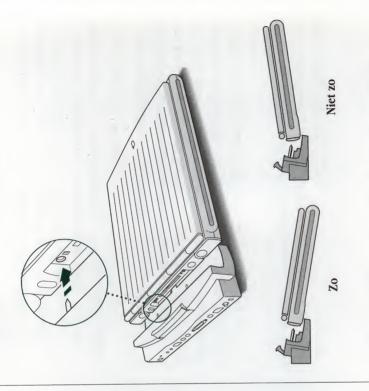
 Zet de PowerBook Duo uit of schakel de sluimerstand in.

Als de PowerBook aan staat terwijl u hem op de Duo MiniDock aansluit, schakelt hij zichzelf uit. Niet opgeslagen wijzigingen gaan hierbij verloren.

Trek de vergrendeling bovenop de Duo MiniDock omhoog.

3. Schuif de pinnen van de Duo MiniDock in de openingen op het achterpaneel van de PowerBook en druk de twee apparaten voorzichtig tegen elkaar.

4. Druk de vergrendeling op de MiniDock omlaag.

Met het indrukken van de vergrendeling brengt u de koppeling tot stand.

Het Macintosh Duo-systeem inschakelen

- 1. Schakel een eventueel extern beeldscherm of SCSIapparaat (zoals een externe harde schijf) in.
- 2. Schakel de PowerBook Duo in door op de Aan-toets te drukken.

Als u een extern toetsenbord hebt aangesloten, kunt u de computer ook aanzetten door op de Aan-toets op het toetsenbord te drukken.

De Aan-toets is voorzien van een driehoekje dat naar links wijst.

Uw externe beeldscherm als hoofdscherm gebruiken

Als u een extern beeldscherm op uw Macintosh Duo-systeem hebt aangesloten, zult u dit waarschijnlijk willen gebruiken als hoofdbeeldscherm (het beeldscherm waarop de menubalk wordt weergegeven).

Om uw externe beeldscherm te selecteren als hoofdscherm, volgt u de onderstaande stappen nadat u uw PowerBook op de Duo MiniDock hebt aangesloten:

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (**4**) en open het regelpaneel 'Monitoren'.

In het regelpaneel ziet u twee rechthoeken die uw twee beeldschermen voorstellen.

wordt vervolgd ▶

Sleep de menubalk van de kleine rechthoek (het beeldscherm van uw PowerBook) naar de grote rechthoek (het externe beeldscherm).

3. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu.

Nadat de computer opnieuw is opgestart, wordt het externe beeldscherm gebruikt als hoofdscherm.

Als de computer niet op de Duo MiniDock is aangesloten, wordt het beeldscherm van de PowerBook weer gebruikt als hoofdscherm.

Problemen?

■ Er gebeurt niets als u de PowerBook Duo inschakelt.

Controleer of alle apparatuur juist is aangesloten en druk nogmaals op de Aan-toets. Misschien is de batterij leeg. Sluit de adapter aan en druk nogmaals op de Aan-toets. Misschien is de Duo MiniDock beschadigd. Raadpleeg het gedeelte over service en ondersteuning verderop in deze handleiding.

Het systeem is ingeschakeld, maar het externe beeldscherm blijft donker.

Controleer of het beeldscherm is ingeschakeld. Stel zonodig de regelaars voor helderheid en contrast bij.

De menubalk verschijnt op het beeldscherm van de PowerBook in plaats van op het externe beeldscherm.

Misschien moet u het externe beeldscherm nog selecteren als hoofdscherm. Open het regelpaneel 'Monitoren' en controleer of de menubalk in de grote rechthoek wordt weergegeven. Is dit niet het geval, dan sleept u de menubalk naar de grote rechthoek en start u de computer opnieuw op.

• Toen er een melding verscheen dat u de PowerBook opnieuw moest opstarten om toegang te krijgen tot de aangesloten apparatuur, hebt u op 'OK' geklikt, maar u hebt nog geen toegang.

Als u op 'OK' klikt, verdwijnt de melding, maar wordt de computer niet opnieuw opgestart. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu om de computer opnieuw op te starten.

 Het symbool van de externe harde schijf verschijnt niet op het bureaublad.

Om toegang te krijgen tot een externe harde schijf, dient u de computer opnieuw op te starten nadat u hem op de Duo MiniDock hebt aangesloten, of dient u hem uit te zetten voordat u hem op de MiniDock aansluit.

- 1. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu.
- 2. Schakel uw externe harde schijf in en wacht enkele seconden.
- 3. Druk op de Aan-toets.
- U wilt dat het systeem opstart vanaf de externe harde schijf, maar het start op vanaf de harde schijf van uw PowerBook.

Start uw computer opnieuw op. Als dat niet helpt, controleert u of de externe harde schijf een Systeemmap met versie 7.1 of hoger van de systeemprogrammatuur bevat, en of de schijf is geselecteerd in het regelpaneel 'Opstartschijf'.

Werken met een Macintosh Duo-systeem

In dit gedeelte leest u hoe u kunt profiteren van de voorzieningen van de Duo MiniDock. Ook wordt besproken hoe uw PowerBook Duo werkt als hij is aangesloten op de Duo MiniDock of als hij wordt aangesloten op een andere Duo MiniDock.

Uw voorkeurinstellingen

Als de PowerBook Duo is aangesloten op de Duo MiniDock, worden voor het patroon van het bureaublad, de weergave van vensters, etcetera, de instellingen gebruikt die u zelf hebt opgegeven. U kunt dus altijd uw eigen instellingen gebruiken, waar of met welk Duo-systeem u ook werkt.

Invoerapparaten

Als uw PowerBook Duo is aangesloten op de Duo MiniDock, kunt u gebruik maken van alle aangesloten invoerapparaten, met inbegrip van het toetsenbord en de stuurkogel van de PowerBook Duo.

De batterij opladen

Als uw PowerBook Duo is aangesloten op de Duo MiniDock, wordt er stroom onttrokken aan de batterij, tenzij de adapter is aangesloten. Als de adapter is aangesloten, wordt de batterij opgeladen terwijl u met uw Duo-systeem werkt.

De adapter

Gebruik altijd de adapter als u uw PowerBook Duo aansluit op een Duo MiniDock waarop een extern beeldscherm, externe SCSI-apparatuur, een printer en/of een externe modem is aangesloten.

Als er alleen een 3.5-inch schijfeenheid, een toetsenbord en/of een muis is aangesloten op uw Duo MiniDock, kunt u desgewenst zonder adapter werken. De batterij zal echter sneller leegraken dan wanneer de PowerBook niet op de MiniDock is aangesloten.

Stroombesparing

Als u een extern beeldscherm hebt aangesloten, wordt de sluimerstand niet ingeschakeld zolang de PowerBook is aangesloten op de Duo MiniDock.

Als u alleen een 3.5-inch schijfeenheid, een toetsenbord en/of een muis hebt aangesloten, wordt de sluimerstand gewoon ingeschakeld.

Beeldschermen

Als u een extern beeldscherm hebt aangesloten op de Duo MiniDock, kunt u dat scherm gebruiken als uitbreiding van het beeldscherm van uw PowerBook—u kunt objecten van het ene scherm naar het andere slepen, en u kunt beide beeldschermen gebruiken om op te werken.

Het beeldscherm van de PowerBook is het hoofdscherm (het beeldscherm waarop de menubalk wordt weergegeven).

Als u een extern beeldscherm wilt gebruiken als hoofdscherm, dient u dit beeldscherm te selecteren in het regelpaneel 'Monitoren' (zie "Uw externe beeldscherm als hoofdscherm gebruiken", eerder in dit hoofdstuk). Als u uw PowerBook loskoppelt van de Duo MiniDock, zal het beeldscherm van de PowerBook weer worden gebruikt als hoofdscherm.

Met de voorziening voor synchrone schermweergave kunt u dezelfde gegevens weergeven op beide beeldschermen. Dit is met name handig voor het geven van presentaties: terwijl u op uw PowerBook werkt, kan het publiek uw handelingen volgen op een groter scherm. In het regelpaneel 'PowerBook schermopties' kunt u de synchrone schermweergave in- en uitschakelen.

Harde schijven

schijf tijdens het opstarten op het bureaublad. gebruikt bij het opstarten. Als er een externe harde schijf op de Standaard wordt de interne harde schijf van uw PowerBook Duo Duo MiniDock is aangesloten, verschijnt het symbool van die

van programmatuur. de systeemprogrammatuur in het hoofdstuk over de installatie Opstartschijf. Raadpleeg de instructies voor het installeren van installeren, en selecteert u de schijf in het regelpaneel systeemprogrammatuur om een Systeemmap op die schijf te op te starten, gebruikt u versie 7.1 of hoger van de Als u de externe harde schijf wilt gebruiken om het Duo-systeem

schijf van de PowerBook gebruikt. MiniDock, worden de voorkeurinstellingen van de interne harde zijn geselecteerd. Als u uw PowerBook loskoppelt van de Duo starten, worden de voorkeurinstellingen gebruikt die op die schijf Als u de externe harde schijf gebruikt om uw Duo-systeem op te

Opstarten vanaf een andere externe barde schijf. Als u de geselecteerde schijf. * externe harde schijf hebt geselecteerd als opstartschijf, zal uw het SCSI-ID-nummer overeenkomt met dat van de PowerBook opstarten vanaf elke externe harde schijf waarvan

Virtueel geheugen

geheugen genoemd. op een harde schijf. Dergelijke schijfruimte wordt virtueel voor programma's vergroten door gebruik te maken van ruimte Op de PowerBook Duo kunt u het geheugen dat beschikbaar is

of op een harde schijf die is aangesloten op de Duo MiniDock. schijfruimte reserveren op de harde schijf van de PowerBook Duo Als u gebruik wilt maken van virtueel geheugen, kunt u hiervoor

MiniDock koppelt, wordt het virtuele geheugen automatisch weer ingeschakeld. zonder Duo MiniDock gebruikt. Als u uw PowerBook weer aan de is het virtuele geheugen niet beschikbaar als u uw PowerBook Als u ruimte reserveert op de harde schijf van de Duo MiniDock,

het virtuele geheugen altijd beschikbaar. Als u ruimte reserveert op de harde schijf van uw PowerBook, is

Modem

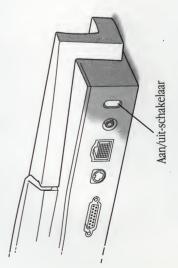
Om een externe modem te gebruiken met uw Macintosh Duosysteem, sluit u de modemkabel aan op de Duo MiniDock, op de poort met het symbool ℃.

Als uw computer is uitgerust met een interne modem, dient u de modem die u wilt gebruiken te selecteren in het paneel 'PowerBook' voordat u een telecommunicatieprogramma opent.

Systeemproblemen

Als uw Macintosh Duo-systeem blijft "hangen" (het scherm is leeg, de aanwijzer kan niet worden verplaatst of u kunt niets typen of invoeren), drukt u op de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Duo MiniDock.

Niet opgeslagen wijzigingen gaan nu verloren. U kunt het systeem echter opnieuw opstarten en verder gaan met uw werk.

De PowerBook Duo loskoppelen van de Duo MiniDock

- Geen SCSI-apparaten of extern beeldscherm-kies 'Sluimer': Als u geen SCSI-apparaten of een extern beeldscherm hebt aangesloten, kunt u de PowerBook loskoppelen nadat u 'Sluimer' hebt gekozen uit het Speciaalmenu.
- SCSI-apparaten en/of beeldscherm—kies 'Zet uit': Als u SCSI-apparaten of een extern beeldscherm hebt aangesloten, kiest u 'Zet uit' uit het Speciaal-menu en schakelt u de SCSI-apparaten uit voordat u de PowerBook loskoppelt.
- △ Belangrijk. Koppel geen apparaten los terwijl de PowerBook nog aan staat. De computer wordt in dat geval uitgeschakeld, waarbij alle niet opgeslagen wijzigingen verloren gaan. △

Nadat u 'Sluimer' of 'Zet uit' hebt gekozen, doet u het volgende:

- Trek de vergrendeling op de Duo MiniDock zo ver mogelijk omhoog.
- Trek de PowerBook voorzichtig los van de Duo MiniDock.

Als u de aangesloten apparaten altijd op dezelfde plaats wilt gebruiken—bijvoorbeeld op uw bureau—kunt u de apparaten aangesloten laten op de MiniDock en alleen de PowerBook Duo loskoppelen.

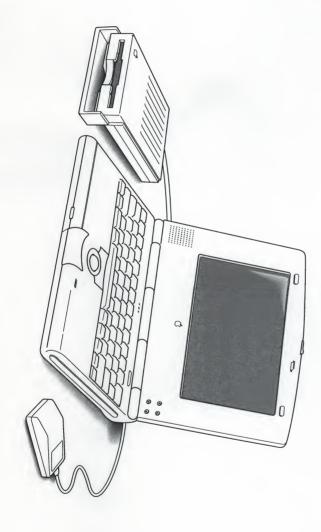
De Duo Floppy Adapter gebruiken

computer kunt aansluiten. invoerapparaten—zoals een toetsenbord of een muis—op uw HDI-20 externe 1,4 MB schijfeenheid en maximaal drie ADB-De Duo Floppy Adapter is een apparaat waarmee u een Macintosh

> apparaten aansluiten op de PowerBook Duo De Floppy Adapter, schijfeenheid en invoer-

1. Zorg dat de PowerBook Duo is uitgeschakeld of in de Speciaal-menu). sluimerstand staat (kies 'Zet uit' of 'Sluimer' uit het

staat, schakelt de computer zichzelf uit. Niet opgeslagen Als u de Floppy Adapter aansluit terwijl de computer nog aan wijzigingen gaan hierbij verloren.

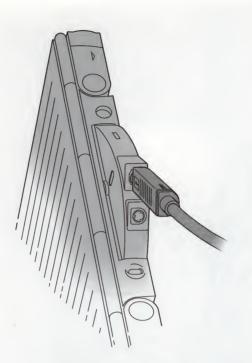
2. Sluit de Floppy Adapter aan op de PowerBook Duo.

Als u een klik hoort, is de adapter goed aangesloten.

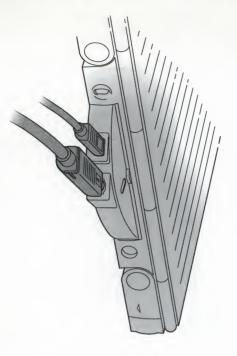
3. Sluit de kabel van de schijfeenheid aan op de poort met het symbool 🗓.

Gebruik alleen de Macintosh HDI-20 externe 1,4 MB schijfeenheid met uw PowerBook Duo. Andere schijfeenheden verbruiken meer stroom dan wordt aanbevolen, en hebben niet de juiste aansluiting.

Als u een extern toetsenbord of een muis wilt adapter (de poort met het symbool 3). gebruiken, sluit u deze aan op de ADB-poort van de

aansluiten op het toetsenbord aansluiten op de ADB-poort, en vervolgens een muis keten op elkaar aansluiten. Zo kunt u een toetsenbord meerdere invoerapparaten wilt gebruiken, kunt u deze in een De Floppy Adapter heeft slechts één ADB-poort. Als u

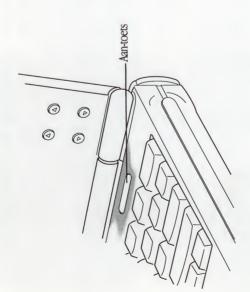
symbool O. draagbare computers. Deze apparaten zijn voorzien van het De batterij van uw computer zal langer meegaan als u invoerapparaten gebruikt die speciaal zijn ontwikkeld voor

apparaten u gebruikt. invoerapparaten gebruikt, maakt het niet uit welk type Als u altijd de lichtnetadapter aansluit wanneer u

De PowerBook Duo inschakelen

Als alle gewenste apparatuur is aangesloten, schakelt u de PowerBook Duo in op een van de volgende manieren:

Druk op de Aan-toets van uw PowerBook Duo.

Druk op de Aan-toets op uw externe toetsenbord.

De Aan-toets is voorzien van een driehoekje dat naar links wijst.

Problemen?

Er gebeurt niets.

Controleer of alle apparaten juist zijn aangesloten en probeer de computer nogmaals in te schakelen.

Misschien is de batterij leeg. Sluit de adapter aan en probeer de computer nogmaals in te schakelen.

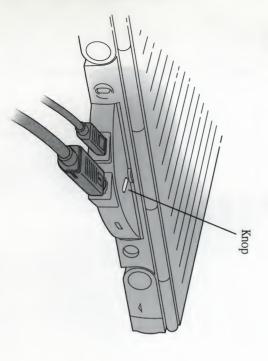
en invoerapparaten loskoppelen De Floppy Adapter, schijfeenheid

1. Zorg dat de PowerBook Duo is uitgeschakeld of in de Speciaal-menu). sluimerstand staat (kies 'Zet uit' of 'Sluimer' uit het

opgeslagen wijzigingen gaan hierbij verloren. nog aan staat, schakelt de computer zichzelf uit. Niet Als u probeert apparaten te verwijderen terwijl de computer

2. Verwijder de aangesloten apparaten

op de bovenkant van de adapter Om de Floppy Adapter los te koppelen, drukt u op het knopje

PowerBook Duo loskoppelen van de Floppy Adapter. aangesloten laten op de Floppy Adapter en alleen uw gebruiken-bijvoorbeeld op uw bureau-kunt u de apparaten Als u de aangesloten apparaten altijd op dezelfde plaats wilt

Omgaan met de schijfeenheid

- van de eenheid sluit. Zorg dat de schijfeenheid geen diskette bevat als u het klepje
- staat voordat u de schijfeenheid aansluit of loskoppelt. Zorg dat de computer is uitgeschakeld of in de sluimerstand
- Houd de schijfeenheid niet bij de kabel vast
- Bewaar de schijfeenheid niet op een extreem warme of koude

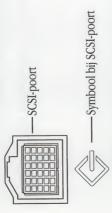
Andere adapters

het gebruik echter altijd de bijgeleverde documentatie. nagenoeg dezelfde manier als de Floppy Adapter. Raadpleeg voor PowerBook Duo. De meeste van deze apparaten werken op Andere fabrikanten leveren ook uitbreidingsadapters voor de

SCSI-apparaten gebruiken

Onder SCSI-apparaten vallen onder meer harde schijven, CD-ROM-apparaten, scanners en printers die via een standaard elektronische interface op de computer worden aangesloten. (SCSI is de afkorting van Small Computer System Interface.) Op de SCSI-poort van uw computer kunt u maximaal zes SCSI-apparaten in een keten op elkaar aansluiten.

De Duo Dock en de Duo MiniDock zijn beide voorzien van een SCSI-poort (de PowerBook Duo zelf heeft geen SCSI-poort). De SCSI-poort ziet er als volgt uit:

Om een SCSI-apparaat op deze poort aan te sluiten, hebt u een Apple HDI-30 SCSI-systeemkabel nodig.

Het aansluiten van SCSI-apparaten op uw Macintosh Duo-systeem omvat de volgende stappen:

- programmatuur installeren
- SCSI-ID-nummers instellen
- controleren of de SCSI-keten goed is afgesloten
- kabels aansluiten

Deze stappen worden hieronder nader besproken.

Programmatuur installeren

Bij de meeste SCSI-apparaten wordt programmatuur geleverd die zorgt voor de communicatie tussen de computer en het apparaat. Dergelijke programma's worden *drivers* of *besturingsbestanden* genoemd. (Als er geen besturingsbestanden worden meegeleverd, zijn die voor het apparaat niet nodig.) Om een besturingsbestand te installeren, volgt u de instructies bij het apparaat.

SCSI-ID-nummers instellen

SCSI-ID-nummers kunt instellen. apparaten uit elkaar kan houden. In dit gedeelte leest u hoe u tussen 1 en 6 hebben, zodat de computer de verschillende Elk apparaat in een SCSI-keten moet een eigen ID-nummer

Attentie. Wanneer u twee of meer apparaten met hetzelfde met de apparatuur en kunt u gegevens kwijtraken. ID-nummer gebruikt, kunnen er zich problemen voordoen

beperking niet van toepassing.) apparaten. (Als uw Duo Dock geen harde schijf bevat, is deze en u kunt het SCSI-nummer 1 niet toekennen aan andere die schijf het ID-nummer 1. U kunt dit nummer niet veranderen, Als er een harde schijf is geïnstalleerd in uw Duo Dock, dan heeft De harde schijf van uw PowerBook Duo heeft het ID-nummer 0.

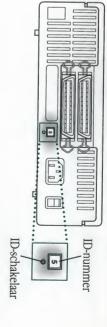
kunt wijzigen. informatie over ID-nummers en de manier waarop u het nummer Raadpleeg de documentatie bij uw SCSI-apparaten voor

doet u het volgende Om het ID-nummer van een SCSI-apparaat van Apple in te stellen,

1. Zorg dat het SCSI-apparaat uit staat.

Macintosh zelf-zijn uitgeschakeld. ervoor te zorgen dat alle apparaten in de keten-ook de Als het apparaat is opgenomen in een SCSI-keten, dient u

> Zoek het ID-nummer en de bijbehorende schakelaar. SCSI-apparaat.) (Meestal bevinden deze zich op het achterpaneel van het

S Kijk wat de ID-nummers van de andere SCSI-apparaten in de keten zijn.

u klaar met dit gedeelte van de procedure. Ga verder met "Controleren of de SCSI-keten goed is afgesloten" Als alle apparaten al verschillende ID-nummers hebben, bent

4. Als u het nummer van een apparaat moet veranderen, kiest u een beschikbaar nummer tussen 1 en 6

nummer 1 niet beschikbaar. Als uw Duo Dock een ingebouwde harde schijf bevat, is het

S Steek het uiteinde van een rechtgebogen paperclip in het gaatje onder het SCSI-ID-nummer.

Het gaatje leidt naar de SCSI-ID-schakelaar

6. Druk op de ID-schakelaar totdat u het gewenste nummer ziet

Controleren of de SCSI-keten goed is afgesloten

Voor een goede gegevensoverdracht is het van belang dat zich aan beide uiteinden van een keten met SCSI-apparaten een kabelafsluiter bevindt. Sommige SCSI-apparaten hebben een ingebouwde kabelafsluiter, maar er kunnen ook externe afsluiters op de juiste plaats in de keten worden aangebracht.

- De Duo Dock en de Duo MiniDock hebben een ingebouwde kabelafsluiter.
- Externe SCSI-apparaten van Apple hebben geen ingebouwde kabelafsluiter.
- Externe SCSI-apparaten van andere fabrikanten kunnen een ingebouwde kabelafsluiter hebben. Raadpleeg de documentatie bij het apparaat voor meer informatie.

Aangezien de Duo Dock en de Duo MiniDock een ingebouwde afsluiter hebben, hoeft u geen kabelafsluiter aan te brengen aan het begin van de keten. Zorg dat alleen het laatste apparaat in de keten een ingebouwde of externe afsluiter heeft.

Wanneer u één SCSI-apparaat aansluit

moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- het apparaat moet een interne afsluiter hebben of
- er moet een externe afsluiter op zijn aangebracht

Wanneer u meerdere SCSI-apparaten aansluit

moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- het laatste apparaat moet een ingebouwde afsluiter hebben of er moet een externe afsluiter op zijn aangebracht en
- er mogen geen andere afsluiters in de keten voorkomen

Als u teveel apparaten (dat wil zeggen, meer dan één) met een ingebouwde afsluiter hebt, kan uw Apple Reseller de extra afsluiters voor u verwijderen.

In de afbeelding op de volgende pagina ziet u voorbeelden van SCSI-ketens die op de juiste manier van afsluiters zijn voorzien.

Kabels aansluiten

- Attentie. Zorg bij het aansluiten van SCSI-apparatuur altijd beschadigd raken. doet, kunnen er gegevens verloren gaan en kan de apparatuur dat alle apparaten in de keten zijn uitgeschakeld. Als u dat niet
- Zet de PowerBook en alle SCSI-apparaten in de keten uit.
- 2 Sluit het eerste (of enige) apparaat aan met een Apple HDI-30 SCSI-systeemkabel

grote stekker op een van de SCSI-poorten van het apparaat symbool �) van de Duo Dock of de Duo MiniDock en de Sluit de kleine stekker aan op de SCSI-poort (met het

Ç Sluit het volgende apparaat aan met een SCSI-interface-

volgende apparaat apparaat, de andere op een van de SCSI-poorten van het op een van de beschikbare SCSI-poorten van het eerste Deze kabel heeft twee dezelfde stekkers. De ene sluit u aan

Herhaal stap 3 voor elk volgend apparaat dat u wilt aansluiten.

In de afbeelding ziet u waar u de kabelafsluiters moet aanbrengen.

HDI-30-kabel HDI-30-kabel Meer dan één SCSI-apparaat aansluiten Eén SCSI-apparaat aansluiten laat u deze externe afsluiter weg. Als dit SCSI-apparaat een interne afsluiter heeft, SCSI-interface-kabels Als dit SCSI-apparaat een interne afsluiter heeft, laat u deze externe afsluiter weg.

 $\triangle$ **Belangrijk.** De totale lengte van een SCSI-keten mag niet een andere fabrikant, controleer dan de totale lengte van de keten. △ is hiermee rekening gehouden. Gebruikt u SCSI-kabels van meer bedragen dan zes meter. Bij de SCSI-kabels van Apple

de SCSI-apparaten niet worden gevonden. eerst de computer aanzet, kan het zijn dat deze niet opstart of dat apparaten in te schakelen voordat u de computer aanzet. Als u Als u SCSI-apparaten hebt aangesloten, dient u altijd eerst deze

De PowerBook Duo als SCSI-schijf gebruiken

Als u beschikt over een Duo MiniDock en een Apple HDI-30 SCSI-schijfadapter (los aan te schaffen), kunt u uw PowerBook Duo aansluiten op elk type Macintosh bureaucomputer en hem zo gebruiken als een externe SCSI-schijfeenheid. In dat geval verschijnt de PowerBook als symbool van een harde schijf op het scherm van de Macintosh bureaucomputer en kunt u gegevens tussen de twee computers uitwisselen door bestanden te verslepen. Dit gebruik van de PowerBook wordt de SCSI-schijfmodus genoemd.

De SCSI-schijfmodus is vooral handig als u niet over een externe 3.5-inch schijfeenheid voor de PowerBook Duo beschikt of als u vaak werkt met bestanden op andere Macintosh computers. Ook kunt u via de SCSI-schijfmodus opnieuw systeemprogrammatuur op de PowerBook Duo installeren, zoals verderop wordt beschreven.

▲ Attentie. Om te voorkomen dat u gegevens kwijtraakt of schade toebrengt aan de apparatuur, is het van belang dat u de instructies voor het aansluiten en loskoppelen van SCSIapparaten in de volgende gedeelten nauwgezet volgt. ▲

De computer aansluiten voor gebruik als SCSI-schijf

Voordat u de PowerBook aansluit, dient u eerst een SCSI-IDnummer aan de computer toe te wijzen.

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu van uw PowerBook.
- 2. Open het regelpaneel 'PowerBook'.
- 3. Klik in het gedeelte 'ID voor SCSI-schijfmodus' van het regelpaneel op het ID-nummer dat u aan de PowerBook wilt toewijzen.

Als u de PowerBook in een bestaande SCSI-keten wilt opnemen, dient u een ID-nummer te kiezen dat nog niet aan een van de andere apparaten is toegewezen.

- Zet de PowerBook uit door 'Zet uit' te kiezen uit het Speciaal-menu.
- 5. Zet de Macintosh bureaucomputer uit.
- 6. Zet alle andere apparaten in de SCSI-keten uit.

7. Sluit de PowerBook aan op (a) de Macintosh bureaucomputer of (b) het laatste apparaat in de keten.

Onder "Macintosh bureaucomputer" worden alle in de afbeelding vermelde modellen verstaan, met inbegrip van een PowerBook Duo die in een Duo Dock is geplaatst.

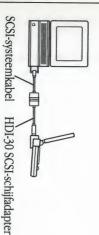
Hieronder ziet u welke kabels u nodig hebt en waar u kabelafsluiters dient aan te brengen. (In de meeste configuraties is geen externe afsluiter nodig.) Wanneer u de PowerBook aansluit op een bestaande SCSI-keten, verwijdert u de afsluiter van het laatste apparaat.

wordt vervolgd

Aansluiten op een Macintosb bureaucomputer

(a)

- Modellen zonder interne harde schijf: Classic Classic II LC LC II IIfx
- Modellen *met* interne harde schijf: Classic Classic II LC IC II SE SE/30 II IIx IIcx IIci IIsi IIfx Macintosh Quadra

harde schijf: SE SE/30 II IIx IIcx IIci Macintosh Quadra

Afsluiter

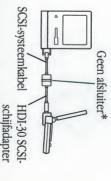
Afsluiter

SCSI-systeemkabel HDI-30 SCSI-schijfadapter

 Modellen zonder interne harde schijf: Plus Portable
 Modellen met interne harde schijf:

Portable

Modellen zonder interne

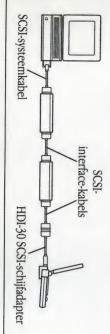

Aansluiten aan bet einde van een SCSI-keten

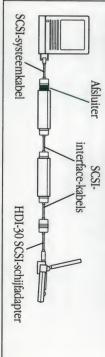
Modellen zonder interne harde schijf: Classic Classic II LC LC II IIfx

6

 Modellen met interne harde schijf: Classic Classic II LC LC II SE SE/30 II IIx IIcx IIci IIsi IIfx Macintosh Quadra

- Modellen zonder interne harde schijf:
   Plus Portable SE SE/30 II IIx IIcx IIci Macintosh Quadra
- Modellen met interne harde schijf: Portable

^{*}Gebruik in deze configuratie geen kabels van andere fabrikanten dan Apple, geen afsluiters en geen verlengkabels, aangezien het systeem dan niet werkt.

▲ Attentie. Zet de PowerBook altijd uit voordat u de SCSI-schijfadapter aansluit of losmaakt. Als u de schijfadapter aansluit terwijl de computer aan staat, kan de computer beschadigd raken. ▲

8. Zet de PowerBook aan door op de Aan-toets te drukken.

Na enkele ogenblikken verschijnt er een SCSI-symbool op het scherm met daarin het SCSI-ID-nummer dat u in stap 3 hebt toegewezen.

▲ Attentie. Als u geen SCSI-symbool ziet, maar de computer in plaats daarvan gewoon opstart of er een foutbericht verschijnt, kiest u (indien mogelijk) 'Zet uit' en verwijdert u de computer onmiddellijk uit de SCSI-keten. Als u 'Zet uit' niet kunt kiezen, dient u de kabel toch te verwijderen, aangezien u anders gegevens kunt kwijtraken. Herhaal stap 4 tot en met 8, waarbij u er goed op let dat u alle apparaten uitzet, dat u de juiste kabels gebruikt en dat u op de juiste plaatsen kabelafsluiters aanbrengt. ▲

9. Zet alle andere SCSI-apparaten in de keten aan.

10. Zet de Macintosh bureaucomputer aan.

Op het scherm van de Macintosh bureaucomputer verschijnt het symbool van een harde schijf, dat de PowerBook voorstelt. U kunt nu bestanden overbrengen zoals u dat doet tussen een Macintosh en een externe harde schijf.

De aansluiting als SCSI-schijf vereenvoudigen

Als u van plan bent de PowerBook regelmatig als SCSI-schijf op dezelfde Macintosh bureaucomputer aan te sluiten, kunt u alle voor de aansluiting benodigde kabels en afsluiters op de Macintosh bureaucomputer aangesloten laten. Wanneer u dan de PowerBook als SCSI-schijf wilt gebruiken, zet u alle apparaten uit en sluit u de schijfadapter aan op de SCSI-poort van de Duo MiniDock. Als u de PowerBook verwijdert, dient u wel een kabelafsluiter aan te brengen op het laatste apparaat van de SCSI-keten.

Deze kabels blijven aangesloten op de bureaucomputer of de SCSI-keten van de bureaucomputer.

HDI-30 SCSI-schijfadapter

Sluit hier de computer aan en koppel hier de computer los.

Attentie. Haal de schijfadapterkabel altijd uit de PowerBook als u de computer niet als SCSI-schijf gebruikt. De PowerBook werkt niet goed als u de adapterkabel aangesloten laat terwijl u de PowerBook gewoon als computer gebruikt. ▲

Opnieuw systeemprogrammatuur installeren via de SCSI-schijfmodus

Als u de PowerBook als SCSI-schijf hebt aangesloten om opnieuw systeemprogrammatuur op de harde schijf van de PowerBook te installeren (bijvoorbeeld omdat de Systeemmap is beschadigd), hebt u misschien geen SCSI-ID-nummer aan de computer kunnen toewijzen. Als u niet weet wat het huidige nummer is, doet u het volgende:

- 1. Als er iets op het scherm staat of als op een andere manier blijkt dat de computer aan staat, drukt u op de aan/uit-schakelaar achterop de computer om de stroom uit te schakelen.
- 2. Sluit de PowerBook Duo aan op de Duo MiniDock.
- Sluit de SCSI-schijfadapter aan op de SCSI-poort van de Duo MiniDock.

Sluit verder nog niets aan

 Druk op de aan/uit-schakelaar van de Duo MiniDock om de PowerBook Duo opnieuw op te starten.

wordt vervolgd >

5. Let op het SCSI-ID-nummer dat op het scherm verschijnt.

U kunt dit nummer nu niet wijzigen, maar als u de computer op een bestaande SCSI-keten gaat aansluiten, kunt u eventueel de nummers van andere apparaten wijzigen om gelijke nummers te voorkomen.

- bruk nogmaals op de aan/uit-schakelaar om de PowerBook uit te schakelen.
- 7. Zet de Macintosh bureaucomputer en alle andere SCSI-apparaten in de keten uit.
- 8. Wijzig eventueel de SCSI-ID-nummers van andere SCSI-apparaten als er gelijke nummers voorkomen.

9. Sluit het andere uiteinde van de schijfadapter aan op de Macintosh bureaucomputer of het laatste apparaat in de SCSI-keten.

Raadpleeg de afbeeldingen in het gedeelte "De computer aansluiten voor gebruik als SCSI-schijf" eerder in dit hoofdstuk om te zien welke kabels u nodig hebt en waar u kabelafsluiters dient aan te brengen.

- 10. Druk op de aan/uit-schakelaar van de Duo MiniDock om de PowerBook opnieuw op te starten.
- 11. Zet alle andere SCSI-apparaten in de keten aan.
  - 12. Zet de Macintosh bureaucomputer aan.

U kunt nu systeemprogrammatuur op de harde schijf van de PowerBook Duo installeren. Gebruik hiervoor de schijven met systeemprogrammatuur die bij de PowerBook zijn geleverd of een uitbreidingsset met systeemprogrammatuur die geschikt is voor de PowerBook (de schijven die bij de Macintosh bureaucomputer horen, bevatten misschien niet de juiste versie van de systeemprogrammatuur).

Het gebruik van de batterij als de SCSI-schijfmodus is ingeschakeld

Ook wanneer u de PowerBook als SCSI-schijf gebruikt, kan de batterij leegraken. Als de batterij bijna leeg is, verschijnt er een knipperend waarschuwingssymbool op het scherm van de PowerBook.

Als u dit symbool ziet terwijl u de computer gebruikt als SCSI-schijf, sluit u de lichtnetadapter van de PowerBook aan of schakelt u de SCSI-schijfmodus uit (zie het volgende gedeelte), zodat u de batterij kunt verwijderen en opladen. Als u wacht totdat de computer automatisch in de sluimerstand wordt gezet, kunt u gegevens kwijtraken.

 Belangrijk. Verwissel geen batterijen terwijl de computer wordt gebruikt als SCSI-schijf. △

De SCSI-schijfmodus uitschakelen

- 1. Zet de Macintosh bureaucomputer uit.
- Druk op de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Duo MiniDock om de PowerBook uit te zetten.
- 3. Zet alle andere SCSI-apparaten in de keten uit.
- Koppel de schijfadapter los van de PowerBook.

Als u van plan bent de PowerBook regelmatig als SCSI-schijf op dezelfde Macintosh bureaucomputer aan te sluiten, kunt u de schijfadapter op de bureaucomputer aangesloten laten. Raadpleeg het gedeelte "De aansluiting als SCSI-schijf vereenvoudigen" eerder in dit hoofdstuk.

- △ Belangrijk. Als u de schijfadapter aangesloten laat op de PowerBook, zal de computer zich bij het opstarten nog steeds gedragen als SCSI-schijf. △
- 5. Koppel de kabels los van de Macintosh bureaucomputer.

U kunt uw apparatuur nu weer normaal gebruiken. Zorg ervoor dat de SCSI-apparaten die op de Macintosh bureaucomputer zijn aangesloten, op de juiste plaatsen zijn voorzien van kabelafsluiters.

Een modem aansluiten

aanschaffen. Raadpleeg voor informatie over het gebruik van de Bij de PowerBook kunt u een optionele fax/datamodem modem de bijbehorende handleiding.

U kunt ook een externe modem aansluiten op

- de printer/modempoort van de PowerBook Duo
- de modempoort van de Duo MiniDock
- de modempoort van de Duo Dock

Om een externe modem aan te sluiten, gaat u als volgt te werk:

- 1. Zorg dat de computer is uitgeschakeld of in de sluimerstand staat.
- Sluit de modem aan op het lichtnet en op een telefoonlijn. 7

Raadpleeg voor meer informatie de documentatie bij de

Controleer of de modem is uitgeschakeld.

(PowerBook Duo) of op de modempoort (Duo Dock of 4. Sluit de modemkabel aan op de printer/modempoort Duo MiniDock).

-Symbool bij modempoort

- 5. Zet de modem aan.
- 6. Haal de computer uit de sluimerstand of zet hem aan.

Als de computer niet is uitgerust met een interne modem, is de externe modem nu klaar voor gebruik. Als uw computer wel een interne modem heeft, gaat u verder met stap 7.

- 7. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu.
- 8. Open het regelpaneel 'PowerBook'.

9. Klik op de knop 'Externe Modem'.

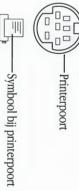
10. Sluit het regelpaneel.

De externe modem is nu klaar voor gebruik.

Als u zowel een interne als een externe modem hebt, dient u voordat u uw telecommunicatieprogramma opent, in het regelpaneel 'PowerBook' te controleren of u de juiste modem hebt geselecteerd.

Een printer aansluiten

U kunt de computer via de printer/modempoort rechtstreeks op een printer (bijvoorbeeld een StyleWriter) aansluiten of u kunt hem via een netwerk op een netwerkprinter (bijvoorbeeld een LaserWriter IIntx) aansluiten.

Sommige printers, zoals de Personal LaserWriter SC, worden op de SCSI-poort aangesloten.

In de documentatie bij de printer leest u hoe u de printer op de computer aansluit.

In- en uitvoerapparaten voor geluid aansluiten

De Duo Dock en de Duo MiniDock zijn voorzien van een geluidsinvoerpoort (aangegeven door het symbool Ψ) waarop u een microfoon kunt aansluiten.

De microfoon die bij de Duo Dock is geleverd kan geluiden opvangen binnen een straal van een paar meter. Leg de microfoon in de buurt van de computer of bevestig hem op uw kleding met behulp van de bijgeleverde klem. De microfoon heeft geen aan/uit-schakelaar, maar wordt geactiveerd door het programma dat u gebruikt om geluid op te nemen. (Raadpleeg hoofdstuk 9 voor informatie over het opnemen van geluiden.)

▲ Attentie. Sluit geen geluidsuitvoerapparatuur, zoals een koptelefoon, aan op de geluidsinvoerpoort. Hierdoor kan de geluidsapparatuur beschadigd raken ▲ De Duo Dock en de Duo MiniDock zijn ook voorzien van een geluidsuitvoerpoort (aangegeven door het symbool ◄测) waarop u luidsprekers, een versterker, een koptelefoon of andere apparatuur voor geluidsuitvoer kunt aansluiten. U kunt op de poort een gewone stereo-ministekker aansluiten zoals ook wordt gebruikt om een koptelefoon op een draagbare cassetterecorder aan te sluiten.

Het geheugen van uw computer uitbreiden

Uw PowerBook heeft tenminste 4 MB RAM-geheugen. Met behulp van geheugenuitbreidingskaarten kunt u het geheugen van uw computer uitbreiden tot maximaal 24 MB. Om te kijken hoeveel geheugen uw computer heeft, zorgt u dat de Finder actief is en kiest u 'Over deze Macintosh' uit het Apple-menu.

Voor geheugenuitbreidingskaarten kunt u terecht bij uw Apple Reseller. Andere fabrikanten dan Apple bieden ook geheugenuitbreidingskaarten aan. Uw Reseller kan u hierover meer informatie geven.

Extra geheugen mag alleen worden geïnstalleerd door een geautoriseerde Apple Reseller.

Uw PowerBook ondersteunt tevens het gebruik van virtueel geheugen, een voorziening waarmee u een deel van de ruimte op de harde schijf kunt gebruiken als extra RAM-geheugen.

Hoofdstuk 14

Vervoer, opslag en ondersteuning

In dit boofdstuk

komen de volgende onderwerpen aan bod:

- de computer meenemen op reis
- de computer opbergen
- service en ondersteuning
- waar u meer informatie over Macintosh computers kunt vinden

De PowerBook meenemen op reis

De veiligheidsinstructies in het eerste deel van deze handleiding zijn ook van toepassing als u de computer meeneemt op reis. Houd u daarnaast aan het volgende:

- Vervoer de PowerBook nooit terwijl hij is ingeschakeld. Kies 'Zet uit' of 'Sluimer' uit het Speciaal-menu en wacht tot de harde schijf niet meer draait voor u de computer verplaatst.
- Vervoer batterijen in de computer of in de speciale beschermhoes die bij elke batterij wordt geleverd. Vervoer batterijen nooit los in uw koffer of tas.
- Neem een reservekopie mee van de systeemprogrammatuur en andere belangrijke bestanden voor het geval u ze opnieuw moet installeren.
- Laat de computer niet in het bagageruim van een vliegtuig vervoeren. Neem de computer mee als handbagage.
- Laat de computer en uw schijven op een vliegveld nooit via röntgenapparatuur maar altijd handmatig controleren.
- Denk eraan dat u veiligheidsfunctionarissen moet kunnen laten zien dat de PowerBook een werkende computer is. Zorg dat u een volle batterij of de adapter bij de hand hebt.

- Sommige luchtvaartmaatschappijen geven geen of slechts beperkt toestemming om computers te gebruiken tijdens de vlucht. Vraag dit van tevoren na.
- Neem zonodig stopcontact-adapters mee als u naar het buitenland gaat. (U kunt deze nodig hebben om de adapter van de PowerBook op een stopcontact aan te sluiten.) U hoeft geen transformator mee te nemen. De adapter van de PowerBook is geschikt voor 90 tot 260 volt wisselstroom (48 tot 62 hertz).

Hieronder kunt u zien welke stopcontact-adapter u eventueel nodig hebt. U kunt ook uw reisbureau om informatie vragen.

Type stopcontact

Gebied

Verenigde Staten, Canada, delen van Latijns-Amerika, Japan, Korea, de Filippijnen, Taiwan de landen van de voormalige Sovjetunie, de meeste Europese landen, delen van Latijns-Amerika, het Midden-Oosten, delen van Afrika, Hong Kong, India, de meeste delen van Zuid-Azië

Mexico, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Maleisië, Singapore, delen van Afrika

China, Australië, Nieuw-Zeeland

De PowerBook opbergen

- 1. Bewaar uw werk op een harde schijf of op 3.5-inch schijven.
- 2. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu.
- 3. Sluit het beeldscherm.
- 4. Berg de computer op een koele, droge plaats op.

De opslagtemperatuur moet tussen 10° C en 40° C liggen. Laat de computer niet achter op een plaats waar extreme of onvoorspelbare temperaturen kunnen optreden (zoals in de kofferbak van een auto).

U kunt de batterij gewoon in de computer laten wanneer u hem opbergt. Als u de computer voor langer dan een maand opbergt, dient u de adapter aan te sluiten of de batterij te verwijderen.

Uw Macintosh Duo-systeem beveiligen tegen diefstal

De Duo Dock, de Duo MiniDock en de Duo Floppy Adapter hebben een opening waarin u een speciale beveiligingskabel kunt aanbrengen.

Als u bijvoorbeeld een beveiligingskabel vastmaakt aan de Duo Floppy Adapter en hierop vervolgens de computer aansluit, is zowel de computer als de adapter beveiligd tegen diefstal. De Floppy Adapter kan alleen worden verwijderd als de beveiligingskabel wordt losgemaakt.

Neem voor meer informatie over dit beveiligingssysteem contact op met de geautoriseerde Apple Reseller.

Service en ondersteuning

Als de PowerBook niet goed werkt of beschadigd is

Als de computer niet goed werkt, maar u geen beschadigingen kunt ontdekken, zet u de computer uit (indien mogelijk met de adapter aangesloten) en gaat u op zoek naar hulp.

Als u weet of vermoedt dat de computer zelf is beschadigd, koppelt u de lichtnetadapter los, verwijdert u de batterij en gebruikt u de computer niet meer tot u hem kunt laten repareren.

Hoe u hulp krijgt

Om optimale ondersteuning van uw Apple apparatuur te waarborgen, heeft Apple Computer, Inc. een wereldwijd netwerk van volledig uitgeruste Resellers. Als u vragen of problemen van technische aard hebt of meer wilt weten over nieuwe produkten, dan kunt u bij uw Apple Reseller terecht. Elke Reseller wordt ondersteund door de afdeling Technical Support van Apple via AppleLink, een geavanceerde "on-line" elektronische informatiedienst, waardoor u snel deskundige hulp kunt krijgen.

Voor onderhoud van uw apparatuur brengt u deze naar uw geautoriseerde Apple Reseller. De garantie heeft betrekking op onderdelen en werkzaamheden die in het kader van de garantie worden uitgevoerd. (Elk land heeft zijn eigen wettelijke bepalingen met betrekking tot de duur van de garantie. Er zijn beperkingen op de garantie mogelijk, afhankelijk van het land van verkoop.)

Bent u inmiddels verhuisd, dan gaat u naar het dichtstbijzijnde Apple Reseller. Voor adressen kunt u bellen of schrijven naar:

Apple Computer Nederland B.V. Apple Computer N.V. Handelsweg 2
3707 NH Zeist 1140 Brussel Telefoon: 03404-86922 Telefoon: 02-7356050

Apple biedt een aantal service-opties. Een van die opties is de Apple*Care* Service Agreement, die een volledige garantie biedt gedurende de periode van één jaar. Na deze periode wordt de overeenkomst automatisch verlengd. De Apple*Care* garantie is geldig bij elke geautoriseerde Apple Reseller in het land waar u de overeenkomst hebt afgesloten. Dit is vooral handig wanneer u tussentijds verhuist.

Hoewel u een Apple*Care* overeenkomst op elk gewenst moment kunt afsluiten, is het aan te raden dit te doen wanneer u de computer aanschaft, of in ieder geval vóór de fabrieksgarantie verloopt, om eventuele onderzoeks- en reparatiekosten na die tijd te vermijden.

Meer informatie over uw Macintosh

Macintosh gebruikersgroepen

werken met bepaalde programma's of om zelf programma's te demonstraties gegeven van nieuwe produkten, informatieleren schrijven. bijeenkomsten georganiseerd en cursussen gegeven om te leren informatie uit te wisselen met anderen. Er worden bijvoorbeeld met Macintosh computers werken en het leuk vinden om betekenen. Macintosh gebruikersgroepen bestaan uit mensen die van een Macintosh gebruikersgroep kan een enorme steun Of u nu veel of weinig ervaring hebt met computers, lid worden

Voor informatie over gebruikersgroepen kunt u contact opnemen

B-4761 Büllingen Wirtzfeld 140 MacClub Benelux

België

(32) 80-647713

(32) 80-642150

Technische informatie

Publishing Company en in de boekhandel verkrijgbaar. onderverdeeld in de Apple Technical Library en de Apple Communications Library, beide uitgegeven door Addison-Wesley De technische publicaties van Apple kunnen worden

Apple Technical Library

wordt beschreven. Inside Macintosh, waarin het besturingssysteem van de Macintosh Daarnaast is er een uit meerdere delen bestaand handboek, uitgebreide technische informatie over alle Macintosh computers. De Apple Technical Library bestaat uit een serie boeken met

Apple Communications Library

Macintosh en over de Macintosh in netwerkomgevingen. met technische informatie over communicatieprodukten voor de De Apple Communications Library bestaat uit een serie boeken

en andere fabrikanten. compilers, programmeertalen en technische informatie van Apple van hulpmiddelen voor ontwikkelaars, testprogrammatuur, Apple computers werken. APDA beschikt over de laatste versies documentatie voor programmeurs en ontwikkelaars die met een grote verscheidenheid van produkten, hulpmiddelen en APDA (de Apple Programmers and Developers Association) biedt

Voor meer informatie over APDA kunt u contact opnemen met:

Apple Programmer's and Developers Association Apple Computer, Inc. 20525 Mariani Avenue, M/S 33-G Cupertino, CA 95014-6299

Tel:1-408-562-3910 Fax: 1-408-562-3971 Telex: 171576

AppleLink: APDA

Ondersteuning voor programmeurs en ontwikkelaars

Als u programma's of andere produkten wilt ontwikkelen voor de verkoop, kunt u ondersteuning krijgen van Apple Developer Programs. Schrijf hiervoor naar:

Apple Developer Programs Apple Computer, Inc. Mailstop 51-W 20525 Mariani Avenue Cupertino, CA 95014-6299 U.S.A. U kunt ook contact opnemen met de vestiging van Apple Computer in uw land.

Samenvatting

Tips en oplossingen voor problemen

Dubbel klikken

 U klikt dubbel op een voorwerp op het scherm door de aanwijzer op het voorwerp te plaatsen en tweemaal snel achter elkaar de knop van de stuurkogel in te drukken zonder de stuurkogel te bewegen.

Dubbel klikken is een snelle methode om een symbool in een Finder-venster of een geselecteerd bestand in een dialoogvenster met een index te openen.

Shift-klikken

 U Shift-klikt door de &-toets ingedrukt te houden terwijl u klikt.

Shift-klikken is een techniek die u kunt gebruiken om meer dan één symbool of meer dan één bestand in een lijst te selecteren.

Werken met symbolen

Symbolen selecteren

Handeling	Instructies
Een symbool selecteren	Klik op het symbool.
Een symbool deselecteren	Klik naast het geselecteerde symbool.
Meerdere symbolen selecteren	Houd de Φ -toets ingedrukt en klik op de symbolen.
Een symbool in een geselecteerde groep deselecteren	Houd de Φ -toets ingedrukt en klik op het symbool.
Aangrenzende symbolen selecteren	 Plaats de aanwijzer op een hoek van de groep symbolen (maar niet op een symbool). Sleep diagonaal om de symbolen te selecteren en laat de knop van de stuurkogel los.

Opeenvolgende symbolen in een lijst selecteren

1. Plaats de aanwijzer links naast het bovenste

2. Sleep naar beneden of naar boven tot de

of onderste symbool in de lijst.

symbolen zijn geselecteerd. Klik op de naam van het symbool (niet op het symbool zelf).

Een symbool openen

uit het Archief-menu of door op **%**-O of **%**-pijl omlaag te drukken. U opent een symbool door het te selecteren en 'Open' te kiezen U kunt ook dubbel op het symbool klikken.

Symbolen verplaatsen, kopiëren of een nieuwe naam geven

Instructies Handeling

Sleep het symbool naar het symbool van de Een symbool verplaatsen Sleep het symbool naar de gewenste plaats. doelschijf (of naar een symbool of venster dat deel uitmaakt van de doelschijf). andere schijf kopiëren Een symbool naar een

dezelfde schijf kopiëren Een symbool naar

1. Klik op het symbool om het te selecteren. Kies 'Dupliceer' uit het Archief-menu of druk op #-D.

3. Geef het symbool desgewenst een nieuwe naam of sleep het naar een nieuwe plaats.

ingedrukt te houden terwijl u het symbool U kunt ook een kopie maken door ∼ naar de nieuwe plaats sleept.

naam geven

Een symbool een nieuwe 1. Selecteer de naam van het symbool door op de naam te klikken (niet op het symbool). 2. Typ een nieuwe naam en druk op $\leftarrow$

Werken met vensters

Een venster actief maken

symbool te klikken en 'Open' te kiezen uit het Archief-menu, of U maakt een venster actief door erin te klikken. U kunt een venster ook actief maken door op het bijbehorende grijze door dubbel op het grijze symbool te klikken.

Een venster verplaatsen, vergroten of verkleinen

Handeling

Instructies

Een venster verplaatsen

Naam

Sleep het venster aan de titelbalk (bovenaan het venster) naar de nieuwe plaats.

De grootte wijzigen

Versleep het maatvak (in de rechter benedenhoek).

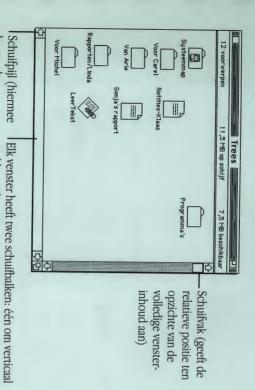
Of klik in het zoom-vak (in de rechter bovenhoek).

Een venster sluiten

bovenhoek), of kies 'Sluit' uit het Klik in het sluitvak (in de linker Archief-menu of druk op **#-**W.

De inhoud van een venster verschuiven

 Klik op de omhoog, omlaag, naar links of naar rechts wijzende schuifpijl.

voorwerpen buiten

kunt u de

het venster zichtbaar

venster; bij witte schuifbalken is de volledige

vensterinhoud zichtbaar.)

grijs is, bevinden er zich nog voorwerpen buiten het

en één om horizontaal te schuiven. (Als een schuitbalk

maken)

- Klik in de verticale of de horizontale schuifbalk (als deze grijs is).
- Versleep het schuifvak langs de verticale of de horizontale schuifbalk.

Een map op een hoger niveau openen

U kunt een map op een hoger niveau openen met behulp van een venstermenu in de titelbalk van het actieve venster.

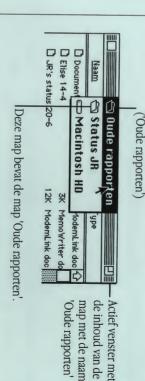
1. Houd de **%**-toets ingedrukt en druk op de naam van het actieve venster.

Er verschijnt een venstermenu met de namen van de mappen (en de schijf) waarin het geopende onderdeel zich bevindt.

2. Sleep de aanwijzer naar de naam van de gewenste map (of schijf) en laat de knop van de stuurkogel los.

Er verschijnt een venster met de inhoud van de door u gekozen map (of schijf).

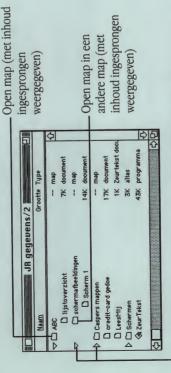
Open venstermenu met bovenaar de naam van het actieve venster

Als u zowel de <-toets als de **%**-toets ingedrukt houdt, wordt het oude venster gesloten zodra het nieuwe venster verschijnt.

Werken met een opengevouwen lijstweergave

Bij elke lijstweergave die u kiest uit het Weergave-menu (behalve 'Met symbolen' en 'Met kleine symbolen') kunt u de inhoud van het actieve venster bekijken in een opengevouwen weergave. Hierdoor kunt u de inhoud van een map bekijken zonder een venster voor de map te openen.

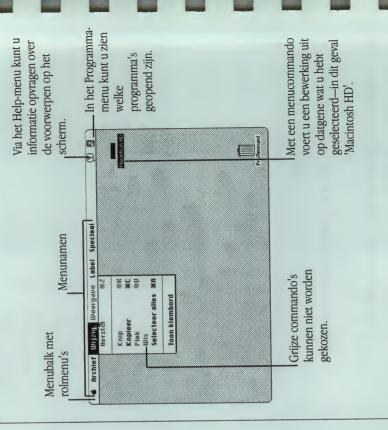

| Een naar beneden wijzend driehoekje geeft aan dat de inhoud van de map wordt weergegeven. Een naar rechts wijzend driehoekje geeft aan dat de inhoud van de map is verborgen.

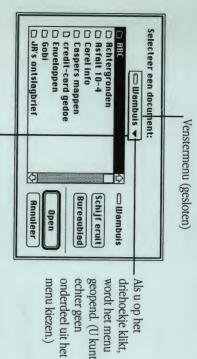
Klik op het driehoekje naast een map om de inhoud van de map weer te geven of te verbergen. Als u dubbel op een map klikt, wordt de map geopend en de opengevouwen weergave gesloten. Toetsenbord-equivalenten. U kunt ook op #-pijl rechts drukken om de inhoud van de map weer te geven en op #-pijl links om de opengevouwen weergave weer te sluiten.

Werken met menu's

De Macintosh kent twee soorten menu's: rolmenu's en venstermenu's. De menu's in de menubalk zijn rolmenu's.

onderdeel of welke optie actief is driehoekje naast de menunaam. De menunaam geeft aan welk venstermenu herkennen aan een naar beneden wijzend opties instelt en in dialoogvensters met een index. U kunt een Venstermenu's komen vooral voor in dialoogvensters waarin u

Als u op de menunaam of het symbool klikt, wordt naar het gewenste onderdeel te slepen U kunt dan een keuze maken door de aanwijzer het menu geopend en de menunaam geselecteerd

Een menucommando kiezen

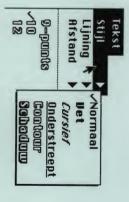
knop van de stuurkogel los. dat u wilt kiezen en laat u, als dit commando is gemarkeerd, de ingedrukt om het menu te openen, sleept u naar het commando op de naam van het menu, houdt u de knop van de stuurkogel Om een commando uit een menu te kiezen, plaatst u de aanwijzer

Een submenu gebruiken

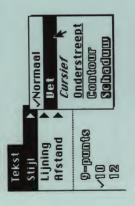
van het submenu markeert er een zwart, naar rechts wijzend driehoekje naast de naam van het commando staat. Het submenu wordt geopend als u de naam Sommige commando's hebben een submenu. Dit is het geval als

Zo kiest u een commando uit een submenu-

- Plaats de aanwijzer op de menunaam en houd de knop van de stuurkogel ingedrukt om het menu te openen.
- Sleep de aanwijzer naar het commando waarbij het submenu hoort dat u wilt openen.

3. Sleep diagonaal naar het submenu, sleep omlaag tot het commando dat u wilt kiezen gemarkeerd is en laat vervolgens de knop van de stuurkogel los.

Hiermee opent u de map die de huidige map bevat Hiermee selecteert u voorwerpen in alfabetische Hiermee opent u het geselecteerde symbool en Toetsenbord-equivalenten in de Finder en volgorde (behalve in dialoogvensters met een Hiermee opent u de map die de huidige map Hiermee opent u het geselecteerde symbool voorwerp dat met die letter begint (of met sluit u het venster waarin het zich bevindt de letter die er het dichtst op volgt in het Hiermee selecteert u het eerstvolgende Hiermee selecteert u het eerstvolgende voorwerp in de richting van de pijl in dialoogvensters met een index index of in de Kiezer) Handeling #-~-pijl omhoog %-~-pijl omlaag #-pijl omhoog #-pijl omlaag (a, b, c...)Lettertoets Pijltoetsen →-toets Toets

drukken op $\leftarrow$ of $\Rightarrow$ hetzelfde effect als klikken

op de vetomlijnde knop

In een dialoogvenster met een index heeft

van het geselecteerde symbool of slaat u een

gewijzigde naam op

In de Finder selecteert u hiermee de naam

× Jo →

bevat en sluit u de huidige map

Wat te doen bij problemen

In dit gedeelte wordt ingegaan op mogelijke oorzaken en oplossingen van problemen waarmee u te maken kunt krijgen als u werkt met de Macintosh PowerBook Duo, de Duo Dock, de Duo MiniDock of de bijbehorende Apple apparatuur.

De informatie in dit gedeelte is niet volledig. Raadpleeg de betreffende hoofdstukken in deze handleiding voor nadere informatie over bepaalde onderwerpen.

Aftentie. Als er zich een probleem met uw computer voordoet dat u niet met behulp van de handleidingen bij de computer kunt oplossen, brengt u de computer naar een geautoriseerde Apple Reseller. Als u de computer zelf probeert te repareren, loopt u het risico dat de garantie vervalt. Raadpleeg de geautoriseerde Apple Reseller voor nadere informatie over de garantiebepalingen. ▲

De PowerBook Duo

De computer start niet op.

- Misschien staat de computer wel aan, maar staat het scherm erg donker. Verstel de helderheids- en de contrastregelaars om te zien of er iets op het scherm zichtbaar wordt.
- Misschien is de batterij leeg. Sluit de adapter aan en druk op de Aan-toets boven het toetsenbord.
- Misschien is er een tijdelijk probleem met de stroomvoorziening van de computer. Druk tegelijk op de **%**-, de Control- en de Aan-toets, of druk op de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de computer.

De computer ging zomaar uit.

- De computer kan zijn overgegaan in de sluimerstand. Druk op een toets op het toetsenbord (niet op 😩) of op de Aan-toets om de computer weer te activeren.
- De lading van de batterij is misschien zo ver teruggelopen dat de computer zichzelf heeft uitgeschakeld om de inhoud van het RAM-geheugen te behouden. Sluit de adapter aan en druk op de Aan-toets.
- Misschien is uw systeem blijven "hangen" als gevolg van tijdelijke problemen met de programmatuur. Klik op de knop 'Herstart'. Als u deze knop niet op het scherm ziet, drukt u tegelijk op de æ, de Control- en de Aan-toets, of op de aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de computer. Wijzigingen die u niet hebt opgeslagen, zullen hierbij verloren gaan.

De computer doet vreemd. Er doen zich bijvoorbeeld onduidelijke systeemfouten voor.

- Meestal treden onduidelijke systeemfouten op als er meer dan één Systeemmap op de opstartschijf staat. De Systeemmap die door de PowerBook wordt gebruikt, heeft een speciaal symbool. Zoek de overbodige Systeemmappen met het commando 'Zoek' uit het Archief-menu van de Finder en sleep ze naar de prullenmand.
- Misschien staat er een virus op uw harde schijf. Controleer al uw schijven met behulp van een virusopsporingsprogramma en maak eventueel gevonden virussen onschadelijk.
- Misschien is het programma dat u gebruikt niet compatibel met de versie van de systeemprogrammatuur die u gebruikt. Raadpleeg de handleiding bij het programma of neem contact op met de fabrikant.
- Misschien hebt u een regelpaneel of extensie toegevoegd dat niet compatibel is met sommige van uw programma's. Start uw computer opnieuw op terwijl u de Shift-toets ingedrukt houdt, totdat de melding "Extensies uit" verschijnt. Als het probleem zich nu niet meer voordoet, verwijdert u de onderdelen die u onlangs hebt geïnstalleerd.

Problemen met de stroomvoorziening

De batterij raakt snel leeg.

- Zet de schermhelderheid lager, schakel het virtuele geheugen uit, sleep de schuifknop in het regelpaneel 'PowerBook' naar 'Maximale besparing' of sluit de adapter aan terwijl u werkt.
- Wanneer u een communicatieprogramma geopend hebt, wordt de modem door de computer van stroom voorzien.
   Verlaat het communicatieprogramma als u het niet gebruikt.
- Als u geen gebruik maakt van het netwerk, kunt u stroom besparen door AppleTalk uit te schakelen in de Kiezer.
- Misschien moet u de batterij helemaal opgebruiken en hem opnieuw opladen. Zie hoofdstuk 6.
- Na verloop van tijd houdt de batterij zijn lading niet meer zo lang vast. Het kan zijn dat hij aan vervanging toe is.

Het lukt niet om de batterij op te laden.

- Misschien is er een verbinding los. Controleer of alle aansluitingen goed vastzitten.
- Als alle verbindingen in orde zijn, is de batterij waarschijnlijk beschadigd of op. In dat geval dient u een nieuwe batterij aan te schaffen bij de geautoriseerde Apple Reseller.

De computer gaat erg vaak over in de sluimerstand

Open het regelpaneel 'PowerBook' en sleep de schuifknop in het gedeelte 'Batterijbeheer' naar 'Maximale snelheid'.

De computer gaat niet vanzelf over in de sluimerstand.

- Misschien hebt u de optie 'Geen sluimerstand bij gebruik adapter' aangekruist in het regelpaneel 'PowerBook'. Klik in het vak om het kruisje te verwijderen.
- Misschien hebt u verbinding met een gemeenschappelijke schijf. Verbreek de verbinding als u de informatie op de gemeenschappelijk schijf niet meer nodig hebt.
- Misschien is de printer- of de modempoort in gebruik. Sluit het communicatieprogramma dat u gebruikt of schakel in de Kiezer afdrukken in de achtergrond uit (als uw documenten ook later kunnen worden afgedrukt).
- Misschien hebt u een programma geopend dat bewerkingen uitvoert in de achtergrond. Om de sluimerstand in te schakelen, kiest u 'Sluimer' uit het Speciaal-menu.
- De computer gaat niet automatisch over in de sluimerstand als hij in een Duo Dock is geplaatst.
- De computer gaat niet automatisch over in de sluimerstand als hij is aangesloten op een Duo MiniDock en
- u een extern beeldscherm of een SCSI-apparaat hebt aangesloten of
- u de computer (opnieuw) hebt opgestart nadat u hem hebt aangesloten.

Zie hoofdstuk 6 voor meer informatie over de stroomvoorziening.

Problemen met het beeldscherm

Het beeld is vaag en onscherp.

 Misschien staat het scherm niet in de juiste stand. Probeer een aantal standen en kijk of het beeld dan beter is.

Het scherm is erg donker.

- Wanneer u de computer voor het eerst aanzet, kan het een minuut of tien duren voordat de schermhelderheid optimaal is, vooral wanneer er een hoge helderheid is ingesteld.
- De helderheid en het contrast van het scherm zijn misschien te laag ingesteld in verhouding tot het licht op uw werkplek.
   Stel de helderheid en het contrast bij.
- De helderheid van het scherm wordt automatisch verminderd als de batterij leegraakt. Misschien moet u eerst de batterij opladen of vervangen voor u de helderheid kunt aanpassen.

Het beeld flikkert.

 Dit probleem doet zich soms voor als u het maximale aantal grijstinten hebt ingesteld voor het beeldscherm. Probeer de contrastregelaars bij te stellen of selecteer minder grijstinten in het regelpaneel 'Monitoren'.

Er staan vage beelden en zwarte stippen op het scherm.

Wanneer u de computer een paar dagen achter elkaar aan laat staan, kan het scherm tijdelijk worden aangetast. Zet de computer in de sluimerstand. Hoe langer de computer aan heeft gestaan, hoe langer het duurt voor de beelden en stippen niet meer zichtbaar zijn. Uiteindelijk zullen ze echter verdwijnen.

De aanwijzer beweegt erg snel/langzaam

 U kunt de snelheid van de aanwijzer aanpassen. Open het regelpaneel 'Muis' en kies de gewenste besturingssnelheid.

De aanwijzer beweegt belemaal niet.

Als er problemen zijn met de programmatuur, kan de computer blijven "hangen". Start de computer opnieuw op door tegelijk op de **%**-, de Control- en de Aan-toets te drukken. Wijzigingen die u nog niet had opgeslagen, gaan hierbij verloren.

Er is een venster verdwenen.

- Als u verschillende vensters hebt geopend, kan het zijn dat u een venster niet meer ziet. Verplaats de vensters, maak ze kleiner of sluit vensters die u niet nodig hebt.
- Vensters van geopende, maar niet actieve programma's kunnen verborgen zijn. Kies 'Toon alles' uit het Programmamenu om verborgen vensters weer zichtbaar te maken.

Er staat een knipperend symbool in de menubalk.

Een van uw programma's vraagt uw aandacht voor een bepaalde situatie. U hebt bijvoorbeeld opgegeven dat de Wekker op een bepaalde tijd moet afgaan of PrintMonitor maakt u attent op een probleem met afdrukken. Maak het programma actief en onderneem de nodige stappen.

Problemen met de stuurkogel

De stuurkogel rolt niet soepel; hij blijft steken of verspringt.

- gekomen. Om de stuurkogel schoon te maken, doet u het Het kan zijn dat er vuil of stof in de stuurkogel terecht is volgende:
- linksom te draaien. Verwijder de kogel uit de behuizing. Verwijder het borgplaatje rond de stuurkogel door het
- Gebruik een pen of uw nagel om de kogel uit de behuizing te verwijderen.
- Zoek de kleine rubber rollen in de behuizing (links en onderin)
- De rollen zien eruit als ringetjes of wieltjes.
- Reinig de rollen met een schoon voorwerp met een plat uiteinde (zoals uw vinger of een wattenstaafje). Gebruik nooit een vloeistof om inwendige onderdelen van de computer schoon te maken.
- Breng de stuurkogel en het borgplaatje weer op hun plaats aan. 4.

U hebt de stuurkogel zojuist gereinigd, maar het probleem is alleen maar erger geworden.

wordt gesmeerd. Na enkele minuten moet het probleem Dit heeft te maken met de manier waarop de stuurkogel vanzelf overgaan. .

Problemen met het geheugen

Als u een programma opent, verschijnt er een melding dat er onvoldoende gebeugen beschikbaar is.

- programma nogmaals te openen. Als dat niet helpt, start u de Verlaat alle programma's die u niet gebruikt en probeer het computer opnieuw op. Op deze manier komt soms extra geheugenruimte beschikbaar.
- Als u werkt met een RAM-schijf of schijf-cache, past u de grootte hiervan aan en start u de computer opnieuw op. .
- geheugenruimte waarmee u programma's kunt openen uit te Schakel virtueel geheugen in om de hoeveelheid
- Misschien is het geheugen van uw computer te klein voor het geheugenuitbreidingskaart voor uw computer aanschaffen. soort werk dat u op de computer wilt uitvoeren. Bij de geautoriseerde Apple Reseller kunt u een .

U kunt het virtuele geheugen niet gebruiken

Als u schijfruimte voor virtueel geheugen hebt gereserveerd op de harde schijf van de Duo Dock of de Duo MiniDock, is dit virtuele geheugen niet beschikbaar als de computer niet op de Duo Dock of de Duo MiniDock is aangesloten. Als u uw computer op de Duo Dock of de Duo MiniDock aansluit, wordt het virtuele geheugen automatisch weer ingeschakeld. Als u het virtuele geheugen ook wilt gebruiken als de computer niet is aangesloten, reserveert u schijfruimte op de interne harde schijf van uw computer.

De Duo Dock

U kunt de computer niet in de Duo Dock plaatsen

- Misschien is de Duo Dock vergrendeld. Draai de sleutel in de verticale positie en probeer de computer nogmaals in de Duo Dock te plaatsen.
- Misschien is het klepje op het achterpaneel van uw computer niet open. Open het klepje en probeer de computer nogmaals in de Duo Dock te plaatsen.
- Misschien is de computer niet uitgezet. Klap het scherm open, kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu, klap het scherm dicht en probeer de computer nogmaals in de Duo Dock te plaatsen.

U kunt de aangesloten computer niet aanzetten.

Controleer of alle apparaten juist zijn aangesloten en druk op de Aan-toets op het externe toetsenbord. Als dit niet helpt, drukt u op de aan/uit-schakelaar achterop de Duo Dock.

De computer staat aan, maar u ziet niets op het scherm.

 Controleer of het beeldscherm juist is aangesloten en ingeschakeld. Stel vervolgens de helderheid en het contrast bij.

Ukunt de computer niet uit de Duo Dock verwijderen.

- Misschien is de Duo Dock vergrendeld. Draai de sleutel in de verticale positie en druk nogmaals op de Eject-knop
- puntig voorwerp in het vierkante gaatje aan de zijkant van de Misschien heeft er zich een stroomstoring voorgedaan. Duw Duo Dock om de computer handmatig te verwijderen. (Dit voorzichtig met de sleutel van de Duo Dock of een ander kan alleen als de Duo Dock niet is vergrendeld.)

Raadpleeg hoofdstuk 13 voor meer informatie over de Duo Dock.

De Duo MiniDock

U kunt de aangesloten computer niet aanzetten.

- de Aan-toets op het toetsenbord. Als dit niet helpt, drukt u op Controleer of alle apparaten juist zijn aangesloten en druk op de aan/uit-schakelaar achterop de Duo MiniDock.
- Misschien moet de batterij worden opgeladen. Sluit de adapter aan en druk nogmaals op de Aan-toets op het toetsenbord.

De batterij raakt snel leeg als u de computer aansluit op de Duo MiniDock.

Als u een extern beeldscherm, SCSI-apparatuur, een printer of een externe modem gebruikt, dient u de adapter aan te sluiten.

De menubalk verschijnt op het scherm van de PowerBook in plaats van op het externe beeldscherm.

- Controleer of het externe beeldscherm juist is aangesloten en is ingeschakeld.
- Selecteer het externe beeldscherm als hoofdscherm door het regelpaneel 'Monitoren' te openen, de menubalk van de kleine rechthoek naar de grote rechthoek te slepen en de computer opnieuw op te starten.

Raadpleeg hoofdstuk 13 voor meer informatie over de Duo MiniDock.

Problemen met SCSI-apparaten

U kunt de computer niet aanzetten nadat u een SCSIapparaat hebt aangesloten.

Als u SCSI-apparaten op uw computer hebt aangesloten, dient u deze aan te zetten voordat u de computer aanzet. Zet dus eerst het SCSI-apparaat aan en daarna de computer.

De computer kan de SCSI-apparaten niet vinden.

- Misschien staat het SCSI-apparaat uit. Controleer of de stekker in het stopcontact zit en het apparaat aan staat.
- Als het SCSI-apparaat een harde schijf is, is deze misschien nog niet geïnitialiseerd. Raadpleeg de documentatie bij het apparaat.
- Misschien is de programmatuur (het besturingsbestand) die nodig is om het apparaat te kunnen gebruiken niet op uw computer geïnstalleerd. Raadpleeg de documentatie bij het apparaat.
- Misschien zijn er apparaten in de SCSI-keten die hetzelfde ID-nummer hebben. Controleer of elk apparaat een uniek ID-nummer tussen 1 en 6 heeft en wijzig zonodig identieke nummers. (Als uw Duo Dock een interne harde schijf bevat, heeft die schijf het ID-nummer 1.)

- Zorg dat u de juiste kabels gebruikt om de SCSI-apparaten op elkaar aan te sluiten en dat u op de juiste plaats kabelafsluiters aanbrengt. Controleer of alle apparaten correct op elkaar zijn aangesloten en of alle kabels goed vast zitten.
- Als uw PowerBook in de sluimerstand stond toen u hem op de Duo MiniDock aansloot, worden aangesloten SCSIapparaten niet herkend. Zorg dat het SCSI-apparaat is ingeschakeld en start de computer opnieuw op.

Raadpleeg hoofdstuk 13 voor meer informatie over SCSI-apparatuur.

Problemen met schijfeenheden en schijven

De computer start niet op vanaf de barde schijf of bet symbool van de barde schijf verschijnt niet op bet bureaublad.

- Misschien is er een tijdelijk probleem met de programmatuur.
   Zet de computer uit en wacht ten minste tien seconden voordat u hem weer aanzet.
- Als uw computer in een Duo Dock is geplaatst, is de harde schijf van de Duo Dock misschien ingesteld als opstartschijf. U kunt de instelling wijzigen in het regelpaneel 'Opstartschijf'.
- Misschien is er een probleem met de systeemprogrammatuur op de opstartschijf. Start de computer op met de schijf *Schijfbebeer*. Als het symbool van de harde schijf nu wel verschijnt, installeert u de systeemprogrammatuur opnieuw volgens de instructies in hoofdstuk 5. Dergelijke problemen kunnen soms worden verholpen met hulpprogramma's voor het herstellen van schijven.
- Misschien is de informatie op de harde schijf beschadigd.
  Probeer de gegevens te herstellen met een hulpprogramma.
  Als dit niet helpt, initialiseert u de schijf opnieuw. Raadpleeg hoofdstuk 7 voor meer informatie.
- Misschien is er een probleem met de schijfeenheid. Als het niet lukt om met een van de bovenstaande methoden op te starten, brengt u de computer naar uw Apple Reseller.

De barde schijf stopt en start telkens opnieuw

 Misschien gaat de harde schijf steeds over in de sluimerstand om stroom te besparen. Open het regelpaneel 'PowerBook' en sleep de schuifknop in het gedeelte 'Batterijbeheer' naar 'Maximale snelheid'.

De barde schijf is vol.

 U kunt ruimte op uw harde schijf vrijmaken door bestanden die u niet gebruikt te verwijderen, een kleinere Systeemmap te installeren, virtueel geheugen uit te schakelen of met behulp van een speciaal programma de bestanden op uw harde schijf te reorganiseren.

Het symbool van een 3.5-inch schijf verschijnt niet op het scherm.

• Misschien is er een probleem met de schijf. Plaats een andere schijf in de schijfeenheid. Als het symbool van deze schijf wel verschijnt, is de eerste schijf wellicht beschadigd. Misschien is het mogelijk om de schijf te herstellen of een deel van de gegevens terug te halen (raadpleeg hoofdstuk 7). Als het symbool van de tweede schijf ook niet verschijnt, kunt u de schijfeenheid het beste naar een geautoriseerde Apple Reseller brengen.

Een HD-schiff die u met de PowerBook gebruikt, kan niet worden gelezen door een andere Macintosh.

Niet elke Macintosh heeft een schijfeenheid waarmee HDschijven gelezen kunnen worden. Kopieer de bestanden van de HD-schijf naar een dubbelzijdige of enkelzijdige schijf. Als u van plan bent om regelmatig met verschillende typen schijfeenheden te werken, kunt u beter geen HD-schijven gebruiken.

U kunt een schijf niet uit de schijfeenbeid verwijderen.

Misschien is er een tijdelijk probleem met de schijfeenheid. Start de computer opnieuw op terwijl u een van de knoppen van de stuurkogel ingedrukt houdt. Als dat niet helpt, steekt u voorzichtig het uiteinde van een rechtgebogen paperclip in het gaatje naast de opening van de schijfeenheid en drukt u zachtjes tot de schijf uit de schijfeenheid komt.

geinitialiseerd, terwijl u weet dat dat wel zo is. Er verschijnt een bericht dat de schijf niet is

- Misschien is de schijf niet goed in de schijfeenheid geplaatst. Verwijder de schijf en plaats hem opnieuw.
- schiifeenheid plaatst en het bericht verschijnt niet, is de eerste schijf zo goed als zeker beschadigd. In hoofdstuk 7 leest u hoe Misschien is de schijf beschadigd. Als u een andere schijf in de terughalen. Als de tweede schiif ook niet wordt gelezen, kunt u de schijfeenheid het beste naar een geautoriseerde Apple u een beschadigde schijf herstelt en er informatie van kunt Reseller brengen.

Ukunt een bestand niet verwijderen.

- opheffen door het schuifje in de hoek van de schijf terug te Misschien is de schijf beveiligd. U kunt de beveiliging duwen, zodat de opening wordt bedekt.
- betreffende bestand kunt u de beveiliging opheffen (selecteer Misschien is het bestand beveiligd. In het infovenster van het het bestand en kies 'Info' uit het Archief-menu). U kunt ook de ~-toets ingedrukt houden terwijl u 'Leeg prullenmand' kiest uit het Speciaal-menu.
- Misschien wordt het bestand door een programma gebruikt. Verlaat het programma en probeer het opnieuw.

U kunt geen bestanden opslaan op of kopiëren naar een 3.5-incb schiff.

- opheffen door het schuisje in de hoek van de schijf terug te Misschien is de schijf beveiligd. U kunt de beveiliging duwen, zodat de opening wordt bedekt.
- Misschien is de schijf vol. Verwijder bestanden die u niet meer nodig hebt of gebruik een andere schijf.

Raadpleeg hoofdstuk 7 voor meer informatie over schijven en schijfeenheden.

Problemen met modems

De externe modem werkt niet

- Misschien staat de modem uit of is hij niet goed aangesloten. Zorg dat de modem aan staat en alle aansluitingen goed vast
- modem' is geselecteerd. regelpaneel 'PowerBook' en controleer of de optie 'Externe Misschien is de modempoort niet geactiveerd. Open het

De interne modem werkt niet

Misschien is de modempoort niet geactiveerd. Open het modem' is geselecteerd regelpaneel 'PowerBook' en controleer of de optie 'Interne

gebruik van de modem en het oplossen van eventuele problemen. Raadpleeg de handleiding bij uw modem voor informatie over het

Problemen met printers

De computer kan de printer niet vinden

- Misschien is de printer uitgeschakeld. Zet hem aan
- de Kiezer en selecteer de gewenste printer. Misschien is de printer niet geselecteerd in de Kiezer. Open

De printer verschijnt niet in het venster van de Kiezer

- Misschien is de printer niet goed aangesloten. Controleer de tussenliggende verbindingen in het netwerk verbinding tussen de computer en de printer en zonodig de
- Systeemmap. Sluit de Kiezer en installeer de benodigde Misschien ontbreken de juiste printerbestanden in de bestanden.
- Als u een netwerkprinter wilt gebruiken, moet AppleTalk actief zijn. Controleer in de Kiezer of AppleTalk actief is
- is geselecteerd. misschien in een andere zone. Zorg ervoor dat de juiste zone Als het netwerk is ingedeeld in zones, bevindt de printer zich

De netwerkprinter start telkens opnieuw op.

Het kan zijn dat er verschillende versies van de printerbestanden in het netwerk worden gebruikt. Alle netwerkgebruikers dienen dezelfde versie van de printerbestanden te gebruiken. Raadpleeg de netwerkbeheerder voor meer informatie.

Er gebeurt niets of er verschijnt een foutmelding als u probeert af te drukken.

- Misschien staat de printer niet aan. Controleer of de printer aan staat en is opgewarmd.
- Misschien is het papier op of is er een ander probleem met de printer. Controleer de waarschuwingslampjes op de printer en kijk of er berichten op het scherm staan.
- Als er een bericht verschijnt dat de printer uw document niet kon afdrukken, zet u de printer uit en wacht u tien seconden voordat u hem weer aanzet. Vervolgens wacht u tot de printer is opgewarmd voordat u opnieuw probeert af te drukken.

Uw documenten worden in een ander lettertype afgedrukt.

Misschien ontbreken de juiste lettertypen in het geheugen van de printer en wordt in plaats daarvan een ander lettertype gebruikt. Laad de gewenste lettertypen naar de printer (zie hoofdstuk 11) of druk uw documenten af op een andere netwerkprinter die wel de gewenste lettertypen bevat. Als u een LaserWriter gebruikt, kunt u 'Letterypen omzetten' uitschakelen in het dialoogvenster 'Pagina-instelling'.

Raadpleeg hoofdstuk 11 voor algemene informatie over het afdrukken van documenten. Raadpleeg de handleiding bij uw printer voor meer informatie over de mogelijkheden van de printer en eventuele problemen.

Problemen met het netwerk

U kunt de symbolen die nodig zijn om bestanden toegankelijk te maken niet vinden of openen.

- Misschien staan de symbolen niet op de juiste plaats. Zorg dat het symbool 'Samengebruik-configuratie' in de map 'Regelpanelen' staat en dat de bestanden 'Samengebruikextensie', 'Netwerk-extensie' en 'AppleShare' zich in de map 'Extensies' bevinden. (Beide mappen bevinden zich in de Systeemmap.)
- Misschien is een deel van de netwerkprogrammatuur niet geïnstalleerd. Gebruik het programma Installer om de juiste netwerkprogrammatuur te installeren.

De gemeenschappelijke schijf waartoe u toegang zoekt, verschijnt niet in het venster van de Kiezer.

- AppleTalk moet actief zijn als u toegang wilt verkrijgen tot een gemeenschappelijke schijf. Controleer in de Kiezer of AppleTalk actief is.
- Als het netwerk is ingedeeld in zones, bevindt de gemeenschappelijke schijf zich misschien in een andere zone Zorg ervoor dat de juiste zone is geselecteerd.
- Als de gemeenschappelijke schijf zich bevindt op een andere computer in het netwerk, staat die computer misschien uit.

U kunt een gemeenschappelijke map of schijf niet openen.

- Misschien beschikt u niet over de juiste toegangsprivileges om die map of schijf te openen. Vraag de netwerkbeheerder of de eigenaar van de map of schijf u toegang te verlenen.
- Misschien hebt u uw naam of uw wachtwoord fout getypt toen u de gemeenschappelijke schijf of map wilde openen. Vraag de eigenaar van de map of schijf of u over de juiste naam en het juiste wachtwoord beschikt en probeer het opnieuw.

U kunt vanaf een andere Macintosb geen toegang krijgen tot uw eigen computer:

Zorg dat uw eigen computer aan staat, dat 'Samengebruik bestanden' is ingeschakeld, dat u over de juiste toegangsprivileges beschikt en dat u uw wachtwoord zonder fouten typt.

Raadpleeg hoofdstuk 12 voor meer informatie over het gebruik van uw computer in een netwerk.

Problemen met programma's

Ukunt een programma niet openen.

- Sommige programma's kunnen niet worden geopend als de schijf waarop ze staan is beveiligd. Zorg ervoor dat de schijf niet is beveiligd
- programma te kunnen openen. Verlaat andere programma's of wijzig de grootte van het programma in het infovenster. Misschien is er niet genoeg geheugenruimte om het
- Misschien is het programma beschadigd. Installeer het programma opnieuw vanaf de originele schijven.

Een programma werkt erg langzaam.

rust is ingeschakeld. Raadpleeg voor instructies hoofdstuk 6. Sommige programma's werken langzamer als de processor-

Het programma kan niet worden gevonden.

met de juiste versie van het programma. U kunt het document Misschien probeert u een document te openen dat is gemaakt met een programma dat zich niet op uw computer bevindt, of document met het programma waarmee het is aangemaakt of ook openen in een ander programma dat het document kan met een andere versie van het programma. Open het

Een programma werkt niet of slecht.

- Er staan misschien meerdere kopieën van het programma op de opstartschijf. Verwijder extra kopieën door ze naar de prullenmand te slepen.
- Misschien is het programma beschadigd. Installeer het programma opnieuw vanaf de originele schijven.
- Uw versie van het programma is misschien niet compatibel met de systeemprogrammatuur. Vraag de fabrikant van het programma welke versie u dient te gebruiken.
- Er is misschien minder geheugenruimte aan het programma documenten te werken. Kies 'Info' uit het Archief-menu en toegewezen dan er nodig is om met de door u geopende pas de geheugenruimte aan.

U hebt onbedoeld een bepaalde handeling uitgevoerd.

als u niet meer precies weet wat u hebt gedaan). In het Wijziguitgevoerd, kunt u hem meestal nog ongedaan maken (ook menu van de meeste programma's vindt u het commando uitgevoerde handeling ongedaan. Alle vorige handelingen 'Herstel'. Door dit commando te kiezen, maakt u de laatst Als de onbedoelde handeling de laatste was die u hebt kunnen niet meer ongedaan gemaakt worden.

Raadpleeg de documentatie bij de programma's voor meer informatie over de werking en de mogelijkheden ervan.

Bijlage A

Toetsenbord en tekensets

Tab-toets: met deze toets kunt u het invoegpunt naar de volgende positie (zoals een tabstop of een gegevensveld) verplaatsen.

Delete-toets: met deze toets kunt u geselecteerde tekst of het teken links van het invoegpunt wissen.

Return-toets: met deze toets verplaatst u het invoegpunt naar het begin van de volgende regel. In een dialoogvenster heeft het drukken op de Return-toets

als klikken op de vetomlijnde knop.

Shift-toets: met deze toets kunt u hoofdletters (of het bovenste teken van een toets) typen.

lettertoets die alleen voor letters

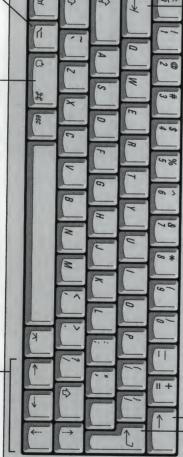
geldt (heeft geen invloed op

getallen en symbolen).

Caps Lock-toets: een hoofd

Control-toets: deze toets wordt in combinatie met andere toetsen gebruikt om snel een bepaalde bewerking te kiezen of het effect van een bewerking te wijzigen.

Option-toets: in combinatie met andere toetsen kunt u met deze toets speciale tekens typen of het effect van bepaalde bewerkingen wijzigen.

8t-toets (Command-toets): de Command-toets kan in combinatie met een andere toets vaak worden gebruikt om een commando uit een menu te kiezen of (in bepaalde programma's) om langdurige bewerkingen, zoals afdrukken, te annuleren.

Pijltoetsen: als u het invoegpunt wilt verplaatsen, kunt u in plaats van de stuurkogel ook de pijltoetsen gebruiken. In sommige programma's hebben de pijltoetsen andere functies

De 4-toets gebruiken

De \$-toets (Caps Lock) van de PowerBook wordt niet vergrendeld als u er op drukt. Als \$ is ingeschakeld, brandt het lampje op de toets.

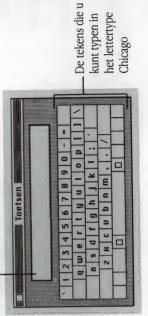
Om \$ uit te schakelen, drukt u opnieuw op de \$-toets.

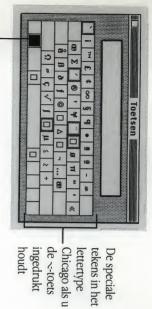
Speciale tekens en symbolen

U kunt een grote verscheidenheid aan speciale tekens (zoals internationale tekens) en symbolen typen door een van de speciale toetsen ingedrukt te houden terwijl u op een teken- of cijfertoets drukt.

Met behulp van het bureau-accessoire Toetsen, dat deel uitmaakt van de systeemprogrammatuur, kunt u bekijken welke tekens er worden weergegeven als u op bepaalde toetsen en toetscombinaties drukt in een lettertype dat op uw computer is geïnstalleerd (kies 'Toetsen' uit het Apple-menu en kies vervolgens het gewenste lettertype uit het Toetsen-menu).

Hier verschijnen tekens wanneer u op het toetsenbord op een toets drukt of in het venster op een toets klikt.

Accent

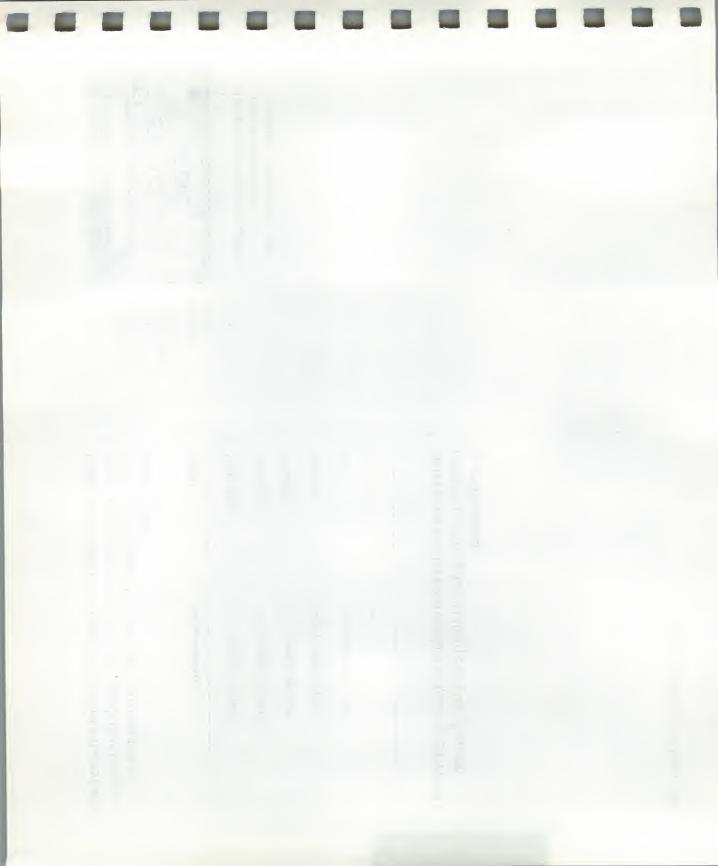
Toetscombinatie

Een toets waar u op het toetsenbord op drukt, wordt in dit venster gemarkeerd—in dit geval de ~-toets.

U kunt internationale tekens (zoals een teken met een accent aigu of een trema) typen door eerst de ~-toets ingedrukt te houden terwijl u op een bepaalde tekentoets drukt en vervolgens het teken te typen.

		1
·V	De c cedille (ç) ∼–v	D
~-u, vervolgens het teken	Trema (")	I,
~-n, vervolgens het teken	Tilde (~) ~-	Ti
~−i, vervolgens het teken	Circonflexe (^)	Ω
~-e, vervolgens het teken	Accent aigu (')	A
~-`, vervolgens het teken	Accent grave (`)	A

Als het accent *vóór* het teken verschijnt (in plaats van erboven of eronder) is er in het gekozen lettertype voor dat teken geen accent beschikbaar.

Bijlage B

Bestanden en schijven uitwisselen met MS-DOS computers

Apple Bestandsuitwisseling is een programma waarmee u bestanden en schijven kunt converteren. Het programma wordt geleverd bij de systeemprogrammatuur en bevindt zich samen met een bijbehorend *conversiebestand* in de map 'Apple Bestandsuitwisseling' op een van de schijven.

Met Apple Bestandsuitwisseling kunt u schijven initialiseren voor MS-DOS (of Apple II ProDOS) en bestanden van en naar MS-DOS (of ProDOS) converteren. U kunt Apple Bestandsuitwisseling echter niet gebruiken om geconverteerde bestanden te openen. Dat is alleen mogelijk in een programma dat de geconverteerde bestanden kan lezen.

Een schijf voor MS-DOS initialiseren

(Aan de hand van deze instructies kunt u een schijf ook voor ProDOS initialiseren.)

Zoek het symbool van Apple Bestandsuitwisseling en open het.

Apple Bestandsuitwisseling staat op een van de schijven met systeemprogrammatuur.

Als u Apple Bestandsuitwisseling opent, verschijnt er een venster met links de inhoud van het actieve venster en rechts een leeg vak.

2. Plaats een lege schijf in de schijfeenheid.

Er verschijnt een venster met het bericht dat het programma de schijf niet kan lezen en de vraag of u de schijf wilt initialiseren. In dit venster ziet u ook hoe u de schijf kunt initialiseren, bijvoorbeeld voor Macintosh, MS-DOS of ProDOS.

(Om een beschreven schijf te initialiseren, plaatst u de schijf in de schijfeenheid, klikt u op de knop 'Andere schijf tot u de naam van de gewenste schijf ziet en kiest u 'Wis schijf uit het Archief-menu.)

3. Klik op 'MS-DOS'.

Selecteer zonodig de capaciteit van de schijf in de schijfeenheid.

Als u een HD-schijf (ND) voor MS-DOS wilt initialiseren, is automatisch de (enig beschikbare) optie '1440K' geselecteerd. Als u een dubbelzijdige schijf in de schijfeenheid hebt geplaatst, klikt u op '720K'.

Het is niet mogelijk om met Apple Bestandsuitwisseling een HD-schijf als dubbelzijdige schijf te initialiseren. Evenmin kan het programma een dubbelzijdige schijf lezen wanneer die als HD-schijf (1,4 MB) is geïnitialiseerd.

De schijfruimte is gelijk voor Macintosh HDschijven en MS-DOS HDschijven.

5. Klik op 'Initialiseer'.

Wanneer de initialisatie gereed is, verschijnt er een dialoogvenster waarin u de schijf een naam kunt geven.

6. Typ een naam voor de schijf en klik op 'OK'.

De naam voor een MS-DOS schijf mag niet langer zijn dan acht tekens, eventueel gevolgd door een punt met daarachter maximaal drie tekens.

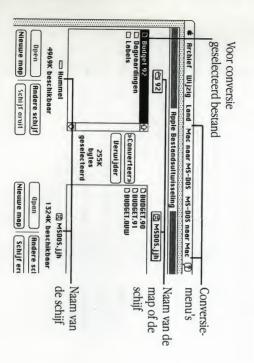
De naam van de geïnitialiseerde schijf verschijnt boven een leeg vak. Het symbool van deze schijf verschijnt niet op het scherm, omdat de Macintosh een voor MS-DOS geïnitialiseerde schijf niet kan lezen.

7. Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Bestanden van en naar MS-DOS converteren

In Apple Bestandsuitwisseling zijn twee conversietypen ingebouwd—tekstconversie voor tekstbestanden, en binaire conversie voor andere bestanden.

Daarnaast kan Apple Bestandsuitwisseling ook gebruik maken van aparte conversiebestanden voor het converteren van bestanden uit bepaalde programma's. Een voorbeeld daarvan is het bestand 'DCA-RFT/MacWrite', waarmee u documenten kunt converteren van MacWrite® (voor de Macintosh) naar Document Content Architecture/Revisable Form Text (gebruikt in veel tekstverwerkingsprogramma's voor MS-DOS) en omgekeerd.

Om een MS-DOS (of ProDOS) bestand te converteren, gaat u als volgt te werk:

 Zoek het symbool van Apple Bestandsuitwisseling en open het.

Apple Bestandsuitwisseling staat op een van de schijven met systeemprogrammatuur.

Als u Apple Bestandsuitwisseling start, verschijnt er een venster met links de inhoud van het actieve venster en rechts een leeg vak.

- Plaats de schijf met de te converteren bestanden in de schijfeenheid.
- 3. Gebruik de knoppen 'Open', 'Andere schijf en 'Schijf eruit' om de te converteren bestanden en de doelschijf of doelmap te vinden.
- 4. Klik op de naam van de bestanden of mappen die u wilt converteren.

Als u MS-DOS bestanden selecteert, verschijnen automatisch de juiste conversiemenu's (van of naar Macintosh) in de menubalk.

5. Open het gewenste conversiemenu.

6. Selecteer, als ze nog niet actief zijn, alle conversies die nodig zijn voor de geselecteerde bestanden.

Voor een actief conversietype staat een vinkje, voor het standaardconversietype een ruit (om aan te geven dat het altijd actief is). U deactiveert een actief conversietype door de naam ervan uit het menu te kiezen.

Vergelijk de totale omvang van de geselecteerde bestanden of mappen met de ruimte die vrij is op de doelschijf.

De totale omvang van de geselecteerde onderdelen staat tussen de twee vakken; de ruimte die vrij is op de doelschijf staat onder de naam van de doelschijf. Als de totale omvang van de geselecteerde voorwerpen groter is dan de ruimte die vrij is op de doelschijf, kunt u enkele voorwerpen deselecteren, enkele bestanden van de doelschijf verwijderen (selecteer ze en klik op 'Verwijder') of een andere doelschijf in de schijfeenheid plaatsen (klik op 'Schijf eruit' en plaats de gewenste schijf).

8. Klik op 'Converteer'.

Als een geselecteerd bestand door twee of meer actieve conversietypen (naast 'Tekstconversie' of 'Standaardconversie') kan worden geconverteerd, dient u in een dialoogvenster de gewenste conversie te kiezen.

Als er bestanden of mappen op de doelschijf staan die dezelfde naam hebben als de bestanden of mappen die worden geconverteerd, dient u in een dialoogvenster een nieuwe naam op te geven voor het te converteren onderdeel.

Als u opties voor het converteren van een bestand dient te selecteren, verschijnt hiervoor ook een dialoogvenster.

Klik zonodig op de naam van de gewenste conversie, geef het bestand een andere naam of selecteer de gewenste opties.

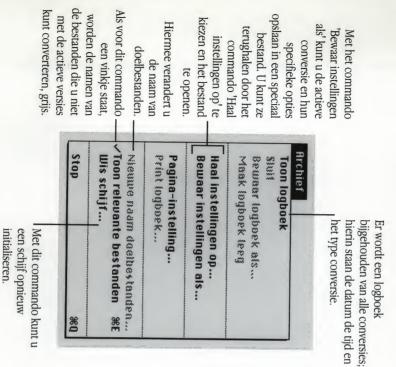
Als u Macintosh bestanden converteert naar MS-DOS, worden de namen van de bestanden zonodig ingekort, zodat ze voldoen aan de eisen voor naamgeving in MS-DOS.

10. Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

MS-DOS bestanden op een file server converteren. Op sommige file servers kunt u gegevens opslaan van zowel Macintosh computers als MS-DOS computers. Met het programma AppleShare PC kunnen er bijvoorbeeld vanaf een MS-DOS computer bestanden worden opgeslagen en geconverteerd op een AppleShare file server. Raadpleeg de geautoriseerde Apple Reseller voor meer informatie over het gebruik van MS-DOS bestanden op een file server. *

Andere opties voor conversie

Het Archief-menu van Apple Bestandsuitwisseling bevat een aantal extra opties waarvan u bij het converteren gebruik kunt maken.

Kies 'Over Apple Bestandsuitwisseling' uit het Apple-menu als u informatie wilt over de verschillende conversies. Selecteer een onderdeel in de lijst en klik op 'Info over' voor informatie over het geselecteerde onderdeel. (Klik op 'Gereed' om naar het programmavenster terug te keren.)

Bijlage C

Globe

In het regelpaneel 'Globe' kunt u de locatie van uw computer opgeven en informatie bekijken over de afstand en het tijdsverschil tussen uw locatie en andere steden. Als u op reis bent en steeds uw nieuwe locatie opgeeft in het regelpaneel 'Globe', wordt de tijd in het regelpaneel 'Datum en tijd' automatisch aangepast aan de plaatselijke tijd.

Bepaalde programma's (zoals netwerk- en telecommunicatie-programma's) gebruiken de locatie van uw computer om rekening te houden met tijdsverschil en afstanden.

Uw locatie opgeven

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (�) en open het regelpaneel 'Globe'.

Als u de kaart wilt vergroten, houdt u de <-toets ingedrukt terwijl u het regelpaneel 'Globe' opent. U ziet dan een kleiner deel van de wereld, op een grotere schaal.

Typ de naam van de stad die zich het dichtst bij uw locatie bevindt en klik op de knop 'Zoek' (of druk op de ←>toets).

Als u niet precies weet hoe de naam van de stad wordt gespeld, typt u de eerste letters van de naam en drukt u op de \(C-\)-toets. Als de stad niet wordt gevonden, kunt u de stad toevoegen aan de lijst met steden in het regelpaneel (instructies hiervoor vindt u verderop in deze bijlage).

3. Klik op de knop 'Stel in'.

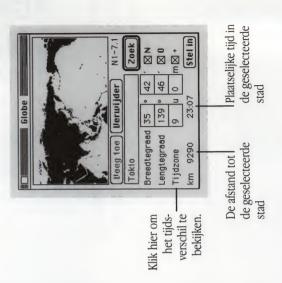
De ingestelde stad wordt aangegeven met een knipperend kruisie.

Locaties vergelijken

Nadat u de locatie van uw computer hebt ingesteld, geeft het regelpaneel 'Globe' informatie over:

- de afstand tussen uw locatie en een andere stad
- de tijd in een andere stad
- het tijdsverschil tussen uw locatie en een andere stad

Hiervoor opent u het regelpaneel 'Globe' en zoekt u de andere stad of voegt u de stad toe aan de lijst (instructies hiervoor vindt u verderop in deze bijlage). U kunt ook een stad kiezen door ergens op de kaart te klikken. Als de stad niet voorkomt in de lijst, wordt de naam van de stad niet vermeld en ziet u alleen de breedtegraad en de lengtegraad van de betreffende stad.

Onderaan het venster ziet u de afstand tot de geselecteerde stad, en de plaatselijke tijd daar. De afstand wordt berekend op basis van de kortst mogelijk route, volgens het principe van de grote cirkels.

Als u het tijdsverschil wilt weten tussen uw locatie en de geselecteerde stad, klikt u op het woord 'Tijdzone'. Het woord 'Tijdzone' verandert nu in 'Tijdsverschil'. Als u nogmaals klikt, wordt de tijdzone weer weergegeven.

Een stad zoeken

Het regelpaneel 'Globe' bevat een lijst met steden, met informatie over de breedtegraad, lengtegraad en tijdzone van elke stad.

- Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu (♣).
- 2. Open het regelpaneel 'Globe'.

Als u de kaart wilt vergroten, houdt u de <-toets ingedrukt terwijl u het regelpaneel 'Globe' opent. U ziet dan een kleiner deel van de wereld, op een grotere schaal.

3. Typ de naam van de stad die u zoekt en klik op de knop 'Zoek' (of druk op de ←⁻-toets).

Als u niet precies weet hoe de naam van de stad wordt gespeld, typt u de eerste letters van de naam en drukt u op de cotoets.

Als u de naam van de stad niet weet, kunt u ook op de kaart klikken. Elk knipperend punt is een stad in de lijst. Als u op de kaart klikt en vervolgens naar een knipperend punt sleept, worden de naam, breedtegraad, lengtegraad en tijdzone van die stad weergegeven.

(Als u de ~-toets ingedrukt houdt terwijl u op de knop 'Zoek' klikt, worden alle steden in de lijst één voor één weergegeven.)

Een stad toevoegen of verwijderen

Een stad toevoegen

 Als de stad die u wilt toevoegen niet op het weergegeven deel van de kaart staat, verschuift u de kaart door voorbij de rand van de kaart te slepen in de richting van de stad.

2. Klik op de stad.

Er verschijnt een knipperend sterretje, en de coördinaten en de tijdzone worden weergegeven.

3. Typ de naam van de nieuwe stad.

 Als u de coördinaten weet, typt u die in de vakken voor breedtegraad en lengtegraad.

Als de 'N' en 'O' zijn aangekruist, worden de noorderbreedte en de oosterlengte weergegeven. Zoniet, dan worden de zuiderbreedte en de westerlengte weergegeven.

Als de tijdzone niet klopt, klikt u in de vakken achter 'Tijdzone' en typt u het juiste getal.

Als de '+' achter de tijdzone is aangekruist, wordt weergegeven hoeveel uur de geselecteerde stad na (ten oosten van) de Greenwich-tijd ligt. Als de '+' niet is aangekruist, wordt weergegeven hoeveel uur de stad voor (ten westen van) de Greenwich-tijd ligt. Het tijdsverschil wordt uitsluitend berekend op basis van de lengtegraad. Omdat de grenzen en tijden van tijdzones ook politiek bepaald zijn, dient u misschien een kaart, atlas of globe met tijdzones te raadplegen om de exacte tijd te bepalen.

6. Klik op de knop 'Voeg toe'.

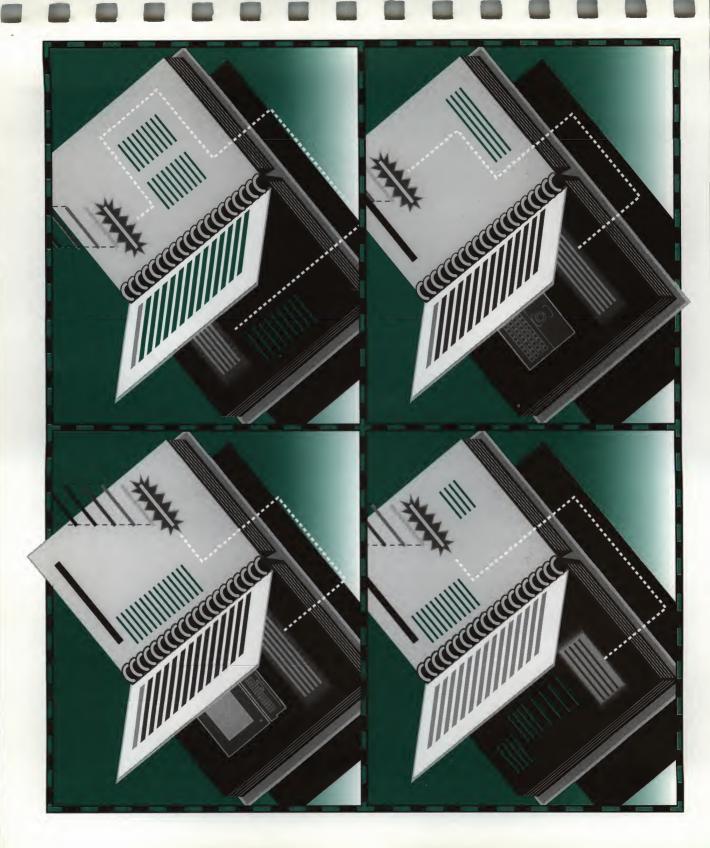
De nieuwe stad wordt toegevoegd aan de lijst. Als u een geluidssignaal hoort, was de stad al opgenomen in de lijst. Om de gegevens van een stad te wijzigen, verwijdert u de stad, wijzigt u de gegevens en voegt u de stad weer toe.

Een stad wijzigen of verwijderen

- 1. Zoek een stad.
- 2. Klik op de knop 'Verwijder'.

Als u alleen de coördinaten of de tijdzone van een stad wilt wijzigen, typt u de nieuwe coördinaten of tijdzone en klikt u op de knop 'Voeg toe'.

Index

3.5-inch schijven 43 3.5-inch schijfeenheid 69 3.5-inch schijf (symbool) 70 32-bits adressering 164 wissen 106 soorten 69 verwijderen 110, 291 testen en herstellen 111 omgaan met 69, 111 reservekopieën maken 109 programma's installeren zonder 78 problemen 109, 110, 113, 292 plaatsen 71 initialiseren 105 hoge capaciteit (HD) 105 dubbelzijdig 105 capaciteit 70 omgaan met 255 verschijnt niet 291 de computer opstarten vanaf 77 beveiligen 107 bestanden verplaatsen via 127 beschadiging 109 problemen 291 aansluiten op Floppy Adapter aansluiten op Duo MiniDock 241 251-253, 255

Aan-toets 4, 5, 7, 14

A

aanmaken aan/uit-schakelaar 5 computer opnieuw opstarten 224, 250 computer in-/uitschakelen 12, 14-15 sluimerstand opheffen 245 in SCSI-schijfmodus 262 computer opstarten 247, 254

sjabloondocument 124-126 RAM-schijf 83 map 116 document 49

aansluiten, computer. Zie Duo Dock, Duo MiniDock

achtergrond, afdrukken in de 167, 171, 173 aansluiten. Zie ook specifieke apparaten op netwerk 182–184

activeren, computer 12-13, 14, 98, 245 actief venster 34-36, 50, 51, 276 actief programma 80 opnieuw toegang krijgen tot na opladen van batterij 90 gemeenschappelijke schijf 189

> adapter 19 aansluiten 2 batterij opladen met 90, 91-93

bij gebruik van Duo MiniDock 239, 248 bij gebruik van Duo Dock 222

veilig gebruik 240 in het buitenland 270

afdrukken 170-172. Zie ook achtergrond, lettertypen, printer

inhoud venster 171 inhoud bureaublad 171 foutmeldingen 294

lettertypen 174-180 kleur of grijsschalen 171

problemen 294 logboek 180

Algemeen (regelpaneel) 157 testpagina 179

toegang tot gemeenschappelijke schijf via problemen 118 origineel opzoeken 119 maken 118

Andere schijf (knop) 75 toepassingen 118

APDA (Apple Programmers and Developers Association) 273–274
Apple Communications Library 273
Apple Desktop Bus (ADB) 219, 241, 253
Apple Developer Programs 274
Apple HD SC Installatie 104, 111, 114. Zie ook harde schijf
Apple HDI-30 SCSI-schijfadapter 260
Apple Technical Library 273
Apple-menu
onderdelen toevoegen 78, 119, 146, 147
onderdelen verwijderen 119, 146
Apple-menu (map in de Systeemmap) 119, 146, 147

AppleCare Service Agreement 272
AppleShare verwijderen 161
AppleTalk
een printer kiezen 167
in-/uitschakelen 161, 183–184
sluimerstand 184
verbinding met gemeenschappelijke schijf

zoeken 185–186 AppleTalk Remote Access 147 Automatische connectie (regelpaneel) 189 automatische sluimerstand 13, 99 problemen 284

Ballonhelp in-/uitschakelen 67–68
Batterij (bureau-accessoire) 88
computer in sluimerstand zetten 89
openen 66
batterij-oplader 91–92
batterij. Zie ook reservebatterij
bij opbergen van computer 270
bureau-accessoire 66, 88–89
computer gebruiken zonder batterij 94
lading controleren 88
meldingen dat batterij leegraakt 89
omgaan met 18, 20
opladen 2, 90–93, 95
bij aansluiting op Duo Dock 222

optimaal benutten 95
problemen 283
SCSI-schijfmodus 265
stroomverbruik beperken 95, 97–101
veilig gebruik 95, 96
verwijderen of vervangen 94–95
weggooien 96

hoofdbeeldscherm selecteren 245–246, toevoegen aan Systeemmap 146–147 converteren naar MS-DOS of ProDOS meerdere beeldschermen gebruiken Macintosh Duo-systeem 225, 271 verwijderen uit Systeemmap 147 beeldscherm. Zie ook scherm beveiligd (vak in infovenster) Bewaar (commando) 49,57 reservekopieën 109, 147 Berg op (commando) 187 besturingsbestanden 256 labels toekennen 126 kabel aansluiten 218 bestandsoverdracht 127 problemen 287, 289 aansluiten 218, 240 besturingssysteem 53 oitmap-lettertype 175 3.5-inch schijf 107 ID-nummers 140 menu openen 34 verplaatsen 127 139-140 beveiligen 108 303-304 ordenen 115 beveiligen bestanden

bij aansluiting op Duo MiniDock

copyright-bepalingen 195 datum Datum en tijd (regelpaneel) 148-149, 151 conversie van en naar MS-DOS 303-304 contrast instellen 1, 7, 24 computervirussen 79 computer commando's carpale-tunnelsyndroom 22 CloseView (regelpaneel) 142-143 cache-grootte aanpassen 162 bureaublad notatie wijzigen 151 instellen 148-149 opnemen in netwerk 182–184 opbergen 270 installeren 2-6 uitschakelen 12 toetsenbord-equivalenten 58 kiezen 32 symbolen verwijderen 32 patroon wijzigen 136-137 onderdelen verplaatsen 119 inhoud afdrukken 171 inhoud 42

Duo MiniDock dubbelzijdige schijf. Zie 3.5-inch schijven dubbelklikken 54 drivers 256 Duo Dock documenten 44 dimmen, scherm 141 dialoogvenster met een index 117 gebruiken 215-216 snelheid instellen 154 wijzigen 54-57, 58-60 voorzieningen 238 problemen 246, 288 loskoppelen 250 inschakelen 245 gebruiken 237-250 extern beeldscherm 246 aansluiten op PowerBook Duo 243-244 voorzieningen 216-217 problemen 287 PowerBook Duo plaatsen in 220, 287 sluiten 52-53, 61 opslaan als sjabloondocument 124 opslaan 49-50, 117 openen 53-54, 61 een naam geven 49-50 aanmaken 49 toetsenbord-equivalenten 280 installeren 239-242 PowerBook Duo installeren 218-219 kopiëren 61-62 verwijderen uit 226-228

> eigenaar, een naam geven 184 foutmeldingen bij afdrukken 294 formatteren. Zie initialiseren Floppy Adapter flitssymbool 88 extern beeldscherm 25 Enkeltoetsbediening (regelpaneel) 156 Eject-knop 227 aansluiten op PowerBook Duo 251-253 actief maken 50-52, 120 loskoppelen van PowerBook Duo 255 uiterlijk van vensters wijzigen 158 toetsenbord-equivalenten 280 geheugenruimte controleren 161 atdrukken vanuit 170 informatie over bestanden 125

9

gast programma's koppelen 211, 213 toegang inschakelen 193 toegang ontzeggen 200 toegangsprivileges 193 Gebruikers & groepen (regelpaneel)

Gebruikers & groepen (symbool) 199 gebruiksduur maximaliseren 97–101 Geen sluimerstand bij gebruik adapter (optie) 99, 284

Geheugen (regelpaneel) 163–164 32-bits adressering 164 grootte schijf-cache wijzigen 162

RAM-schijf aanmaken 83 RAM-schijf verwijderen of de grootte

wijzigen 84
virtueel geheugen in-/uitschakelen 97
geheugen. Zie ook virtueel geheugen
32-bits adressering 164

32-bits adressering 164
beheren 161–164
gebruik nagaan 161, 164
geheugenruimte van programma

aanpassen 81 grootte schijf-cache wijzigen 162 onvoldoende geheugen beschikbaar 286 toevoegen 268

Geluid (regelpaneel). Zie geluiden

geluiden
installeren 130, 267
kiezen 129
opnemen 131–132
verwijderen 131
volume instellen 130
geluidsinvoerpoort 267
geluidsuitvoerpoort 268
gemeenschappelijke bestanden. Zie

Samengebruik bestanden gemeenschappelijke mappen. *Zie ook* netwerk aanmaken 190

copyright-bepalingen 195
eigendomsrecht overdragen 191, 201–202
selecteren 194

toegang als gast inschakelen 193, 194 toegangsprivileges instellen 207 toegankelijk maken voor

gebruikers/groepen 198–199 weer privé maken 195

gemeenschappelijke schijven 43. Zie ook netwerk

alias voor 188
automatische toegang 188–189
eigendomsrecht overdragen 201–202
opnieuw toegang krijgen 189
problemen 295
toegang krijgen tot 185–187
toegangsprivileges 185–189
verbinding met netwerk verbreken 187
wachtwoord wijzigen 190–191

geregistreerde gebruiker benoemen 195–196 loskoppelen 203–204 met programma koppelen als 211, 214 toegang ontzeggen 199–200 uit groep verwijderen 201 wachtwoord 185, 186, 196 geregistreerde groep aanmaken 197–198 gebruikers opgeven 197–198

aanmaken 197–196 gebruikers opgeven 197–198 toegang ontzeggen 199–200 verwijderen 201 getallen, notatie wijzigen 153

gezondheid, computergebruik en 21–25 Globe (regelpaneel) locatie opgeven 307–308 locaties vergelijken 308–309 stad toevoegen 310 stad wijzigen of verwijderen 310–311 stad zoeken 309 grendeltoetsen 156

I

HD-schijf 105 harde schijf 43 harde schijf (symbool) 70 virussen opsporen 79 virtueel geheugen 163-164 systeemprogrammatuur installeren 73 toegankelijk maken 194-195, 198-199 toegangsprivileges instellen 207 testen en herstellen 103-104, 111-114 sluimerstand 99, 291 omgaan met 111 SCSI-ID-nummer instellen 104, 257 reservekopie maken 109 problemen 73, 113, 290-291 passeren bij opstarten 107 opstarten vanaf 223, 249, 290 initialiseren 74, 103-104, 178 externe 249 capaciteit 70 bij gebruik van Duo MiniDock 249 bij gebruik van Duo Dock 223 aansluiten op printer 178 verwijderen van bureaublad 110 bestanden verplaatsen via 127 verschijnt niet 103, 111, 247

I, J

Installer, programma 74, 85 Installeer als eerste (schijf) 74, 76, 85 initialiseren, harde schijf 74, 103–104 initialiseren, 3.5-inch schijf 105 infovenster Info (commando) 81, 108 ID-nummers I-vormige aanwijzer 54, 58-59 aangesloten op printer 178 standaardinstallatie 76 speciale installatie 76 printerbestanden bijwerken 169 problemen 291 met MS-DOS-indeling 301-302 sluiten 81, 108 problemen 291 sjabloondocument aanmaken 125 een symbool wijzigen 159 bestand beveiligen 108 alias zoeken 119 voor SCSI-apparaten 104, 112, 257 voor beeldschermen 140 informatie over bestand bekijken 125 geheugenruimte aanpassen 81

installeren

Apple-menu, onderdelen 119, 146
geluiden 130, 267
lettertypen 175
NuBus kaart 218, 228–236
programma's 78–79
SCSI-programmatuur 256
systeemprogrammatuur 73–77, 76, 111,

internationale tekens 299

invoegpunt 49

knippertempo aanpassen 157 in document zetten 54, 58–59 invoerapparaten 247 aansluiten op PowerBook Duo 251–253

loskoppelen van PowerBook Duo 255

大

Kiezer (bureau-accessoire)
AppleTalk inschakelen 183–184
gemeenschappelijke schijf kiezen 185
printer selecteren 165–167, 293
klembord 56
kleur (of grijstint)
afdrukken 171
in patroon van het bureaublad 136–137
toekennen aan symbolen 137
van de markering wijzigen 134–135
van symbolen 126
weergeven 132
wijzigen in Label-menu 138–139, 148

helderheid instellen 1, 7, 24 Herstart (commando) 16, 84

niet bruikbaar op andere Macintosh 291

Macintosh HD-symbool, openen 9, 33, 48, 53 PowerBook aansluiten als SCSI-schijf 261 mappen. Zie ook gemeenschappelijke extern beeldscherm 245-246, 248 schijfeenheid 252. Zie ook bestanden opbergen in 43, 116 maken en een naam geven 116 Macintosh gebruikersgroepen 273 Macintosh HDI-20 externe 1,4 MB Maak alias (commando) 118, 188 venstermenu's 163, 278-279 mappen; Systeemmap knippertempo instellen 157 commando's kiezen uit 279 markering, kleur wijzigen 134 Macintosh bureaucomputer werken met 278-280 inschakelen 221, 245 Macintosh Duo-systeem schijfeenheid gebruiken 222-224 Macintosh intro 7-11 Macintosh HD-venster actief maken 36 sluiten 41-42 titelbalk 41 menu's 44 omtreklettertypen (met variabele grootte) bitmap-lettertypen (met vaste grootte) LaserWriter beheer, programma 176–177 problemen met afdrukken 172, 294 LocalTalk kabels, aansluiten 219, 242 Leeg prullenmand (commando) 160 naar LaserWriter sturen 176–177 lettertypen sturen 176–177, 180 waarschuwing uitschakelen 160 testpagina in-/uitschakelen 179 beschikbare lettertypen 178 Lettertypen (map) 176, 178 bestand verwijderen 292 selecteren in Kiezer 166 lettertypen laden 178 RAM-schijf wissen 84 opnieuw starten 179 LeerTekst (programma) afdrukken 174-180 actief maken 52, 54 verwijderen 176 PostScript 176 installeren 175 laden 176–177 bekijken 178 openen 48 lettertypen LaserWriter programmakoppeling inschakelen 212 programma toegankelijk maken 213 met een andere computer koppelen kopie van een document maken 62-63 koppeling ongedaan maken 212 elementen in het plakboek 82 toegangsrecht instellen 214 van menucommando's 157 kleuren wijzigen 138-139

Kopieer (commando) 82

kopiëren

documenten 61-62

van invoegpunt 157

Knip (commando) 56

knippersnelheid

klikken 29, 31, 55

koppelen, programma's

symbolen 276

inschakelen 212

Labels (regelpaneel) 138

toekennen 126, 137

langzame toetsen 156

wijzigen 148

inhoud wijzigen 148

Label-menu 126

toegang als gast 213

210-211

netsnoer 2, 239 Z naam geven muis. Zie ook stuurkoge Muis (regelpaneel) 154 Monitoren (regelpaneel) 139-140 MS-DOS modempoort, apparaten aansluiten op 242 modem symbool 62-63 schijf 105 map 116 geregistreerde groep 197 geregistreerde gebruiker 195-196 eigenaar 184 computer 184 alias 118 document 49-50, 117 gebruik 24 aansluiten 241, 253 instellen 154 3.5-inch schijf initialiseren voor 301-302 bestanden converteren van en naar kleuren instellen 133 hoofdbeeldscherm selecteren 245-246 stroomverbruik 97 problemen 293 extern 250 aansluiten 224, 250, 266 303-304

> netwerk. Zie ook toegangsprivileges: Samengebruik bestanden uitschakelen opnieuw toegang krijgen tot problemen 184, 205, 295 printerprogrammatuur bijwerken printerinstellingen 166-167 nieuwe mappen aanmaken 190-191 Macintosh installeren 182–184 geregistreerde gebruiker opgeven eigenaar een naam geven 183-184 Samengebruik bestanden inschakelen 192 programma's koppelen 210–214 mogelijkheden 181–182 gemeenschappelijke schijven 198–199 gebruikersgroep aanmaken 197-198 gebruikers/groepen verwijderen 201 gebruikers/groepen selecteren 198-199 eigendomsrecht van map overdragen 191 eigen bestanden toegankelijk maken computer aansluiten 183 bij gebruik van Duo Dock 224 bestandsoverdracht 127 169-170 gemeenschappelijke schijven 189 202-203 192-205 195-196 gemeenschappelijke mappen Samengebruik bestanden;

onderhoud 18-20 omtreklettertypen 174 Open (commando) 32, 35 ondersteuning 271-272 NuBus sleuven 232, 233 NuBus kaart 224 Nieuwe groep (symbool) 197 netwerk (vervolg) Nieuwe gebruiker (symbool) 195 Systeemmap (symbool) 38-39 symbool 33, 53-54, 276 installeren 218, 228-236 scherm 3 regelpanelen 66-67 automatisch, bij opstarten 146 Prullenmand (symbool) 34, 64 programma 48, 61, 146 document 53-54, 61, 146 werken met bestanden en mappen toegang tot uw computer beperken wachtwoord wijzigen 190-191 verbinding met gemeenschappelijke schijf toegangsprivileges 206-210 toegang tot uw eigen computer 204-205 verbreken 187 190-191 199-200

toegang tot gemeenschappelijke schijf

185-187, 188-189

opengevouwen lijstweergave 278 opladen, batterij 2, 95, 222, 248 in batterij-oplader 91–93 in computer 90–91, 93 opnieuw opstarten, computer 161 als computer aan staat 16 als systeem blijft hangen 16–17, 250 vanaf 3.5-inch schijf 17 opslaan, document 117 als sjabloondocument 124 opslaan, werk 49–50, 57–58, 117 Opstartbestanden (map) 146, 147 programma's in 78–79 opstarten, computer 4, 7–8, 12–13, 13–14, 245

bij gebruik van Duo Dock 221, 223 bij gebruik van Duo MiniDock 288 met Aan-toets 254, 262 problemen 221, 246, 254, 281 vanaf 3.5-inch schijf 77 vanaf harde schijf 290 voorwerpen automatisch openen 146 Opstartschijf (regelpaneel) 85, 106 opstartschijf 15, 70

externe harde schijf gebruiken als 249 interne harde schijf gebruiken als 106 RAM-schijf gebruiken als 85 ruimte reserveren op 147 selecteren 106 Systeem 7.1 223 systeemprogrammatuur installeren 73 volgorde van zoeken 107

ordenen, bestanden 43, 115–127 in mappen 116 Over deze Macintosh 161, 164

0

oskoppelen van Duo MiniDock 250 Personal LaserWriter SC. Zie LaserWriter Duo MiniDock gebruiken 237-250 gebruiken als SCSI-schijf 260-265 aansluiten op Duo MiniDock 244 apparatuur aansluiten 239-242 Plakboek (bureau-accessoire) 82 sturen naar LaserWriter 180 PowerBook (regelpaneel) 260 Plak (commando) 56, 82, 160 patterij opladen 222, 248 Pagina-instelling, opties 168 narde schijven 223, 249 invoerapparaten 247 verplaatsen 8-11, 28 apparatuur voor 238 beveiligen 225, 271 PostScript-lettertypen oijlvormige aanwijzer problemen 285 openen 66-67 PowerBook Duo netwerk 224 adapter 248 oijltoetsen 45 laden 176

PowerBook schermopties (regelpaneel) 140, verwijderen uit Duo Dock 226-228, 288 PowerBook Duo Floppy Adapter 251-253 gemeenschappelijke schijf 189 NuBus kaart installeren 228-236 opnieuw toegang verkrijgen tot schijfeenheid loskoppelen 255 voorkeurinstellingen 222, 247 virtueel geheugen 223, 249 stroombesparing 222, 248 plaatsen in Duo Dock 220 PowerBook Duo (vervolg) storing of schade 271 vervoeren 269-270 SCSI-apparaten 223 opstarten 245, 254 uitschakelen 227 opbergen 270

scherm dimmen 97
synchrone schermweergave 248
presentaties, extern beeldscherm gebruiken voor 140, 248

printer

aansluiten 267 harde schijf aansluiten 178 kiezen 165–167 lettertypen laden 176–178 opnieuw opstarten 179 pagina-instellingen 168 problemen 172, 293–294

problemen printer (symbool) 166, 167 printerpoort 166, 267 PrintMonitor 173 printer (vervolg) scherm 284 onderdelen Apple-menu 119 programma's 78, 296 printer 172, 293-294 PowerBook Duo verwijderen 227–228 netwerk 295 modem 293 lettertypen 294 geheugen 286-287 Duo MiniDock 288 Duo Dock installeren 220 computer stopt 282 computer start niet op 221, 246, 254, 28: 3.5-inch schijven 109, 110, 113, 291 apparaten aansluiten op 242 harde schijf 113, 290-291 Duo Dock 287 computer doet vreemd 282 blijven hangen 224 beeldscherm 287, 289 batterij 283, 288 alias 118 aanwijzer 285 programmatuur installeren 166 programmatuur bijwerken op computers in netwerk 169-170

Programma-menu programma's processorsnelheid wijzigen 101 processor-rust problemen (vervolg) vensters verbergen en openen 80 geopende programma's actief maken 51 naar een ander programma gaan 80 verlaten 60-61 loegewezen geneugenruimte wijzigen 81 soorten 53 sluiten 61 openen 48, 61 met meerdere programma's werken problemen 296 naar een ander programma gaan 50-52 automatisch openen 146 actief maken 51 koppelen 210-214 installeren zonder 3.5-inch schijven 78 installeren 78-79 werking 100 in-/uitschakelen 100 verschillende symbolen 33 systeemprogrammatuur installeren 73 stuurkogel 286 verdwenen vensters 285 symbolen 285 sluimerstand 283-284 SCSI-apparaten 262, 289-290 80-81

> prullenmand 44 onderdelen terughalen uit 64 legen 64, 160 waarschuwing in-/uitschakelen 160

regelpanelen RAM-schijf RAM-geheugen. Zie ook virtueel geheugen publicaties en abonnementen 182 interne/externe modems 266 getallen en valuta wijzigen 153 geregistreerde gebruiker opgeven 195 bureaubladpatroon 136 automatische dimfunctie 97, 141 label-kleuren 138 knippertempo menu's instellen 157 knippertempo invoegpunt instellen 157 globe 307-310 datum en tijd instellen 148–149 Zet uit (commando) 83, 85 wissen 83, 84, 85 verwijderen of grootte wijzigen 84 reservekopieën 85 als opstartschijf 85 aanmaken 83 aanbevolen geheugenruimte 83 uitbreiden 268 benodigde grootte voor RAM-schijf 83, 85 behouden in sluimerstand 90, 99 beheer 161

Samengebruik bestanden inschakelen 192 gemeenschappelijke schijven 189 meerdere beeldschermen instellen 139 werking van het toetsenbord instellen virtueel geheugen instellen 163–164 uw Macintosh een naam geven 184 SCSI-ID-nummers toekennen 260 programma's koppelen 210-214 stroomverbruik instellen 97,98 waarschuwingssignaal 129-130 opnieuw toegang krijgen tot schijf-cache aanpassen 162 wachtwoord wijzigen 205 RAM-schijven 83,84 regelpanelen (vervolg) labels wijzigen 148 reservebatterij 87,94 155-156 openen 66-67 vervangen 96 reservekopie

reservebatterij 87, 94
vervangen 96
reservekopie
van bestanden 109, 147
van RAM-schijf 85
van Systeemmap 74, 75, 77
RSI (repetitive stress injury) 21
Ruim op (commando) 115
Ruim op: bureau (commando) 32

helderheid en contrast instellen 1, 5, 7, 24 toegang tot uw eigen computer 204-205 Macintosh en eigenaar een naam geven Samengebruik bestanden. Zie ook netwerk Samengebruik-monitor (regelpaneel) 203 Samengebruik-configuratie (regelpaneel) eigendomsrecht overdragen 201-202 schermweergave vergroten 142-143 gebruikers loskoppelen 203-204 toegang als gast 193, 199-200 map aanmaken op een andere automatische dimfunctie 141 vergrote weergave 142-143 map of schijf selecteren 194 comfortabel werken 22-25 uitschakelen 161, 202-203 scherm. Zie ook beeldscherm 192, 202, 205, 212 schoonmaken 20, 24 inschakelen 192-193 computer 190 problemen 284-285 problemen 184, 205 stand aanpassen 3 bekiiken 203 dimmen 97

ID-nummers instellen 104, 112, 257 gemeenschappelijke schijf programmatuur installeren 256 schijven. Zie ook 3.5-inch schijven; harde schijf; RAM-schijf; testen en herstellen 111-114 apparaten aansluiten 261 problemen 262, 289-290 stroomverbruik 259, 262 aansluiten 219, 242, 259 schijfinhoud beveiligen 107 gegevens beveiligen 107 Schiif-EHBO 111, 112 SCSI-interface-kabel 259 inschakelen 259, 289 maximale lengte 259 gebruik 256-259 schuifvak, slepen 40 omgaan met 111 SCSI-apparaten 223 initialiseren 105 toegang tot 243 afsluiters 258 afsluiters 258 SCSI-poort 256 schuifbalken 39 schuifpijlen 39 SCSI-keten

computer opstarten 290

Schijfbebeer, schijf 103

Schijf-EHBO 109, 111, 114

schijf-cache 162

gebruiken 112-113

Sluit venster (commando) 42 sluimerstand. Zie ook activeren, computer sleutel vervangen 225 slepen 31, 55 sluimerstand inschakelen 98 Sluimer (knop) 89 Sluimer (commando) 13,94 sjabloondocument, aanmaken 124-126 shift-klikken 275 selecteren SCSI-systeemkabel 242, 256, 259 SCSI-schijfmodus stroombesparing 90 met bureau-accessoire Batterij 89 automatisch 98 symbool 29, 33 object 32 problemen 283-284 inschakelen 13, 89, 98 computer uit sluimerstand halen 12, 90 bij gebruik van Duo MiniDock 248 bij gebruik van Duo Dock 222 tekst 59-60 verlaten 263, 265 systeemprogrammatuur opnieuw reservekopieën maken 109 gebruik van de batterij 265 computer aansluiten 260-265 installeren 17, 263-264

stuurkogel stroomvoorziening 87 stroombesparing 222 stopcontact-adapters 270 stoel instellen 22 software. Zie programma's sluitvak 40, 42 Standaardinstallatie (dialoogvenster) 75, 76 speciale toetsen 45, 156 speciale tekens en symbolen 298-299 speciale installatie 76, 169 sluiten wijzen 28 slepen 31, 41, 55 op knop drukken 30 commando kiezen 32 sluimerstand 13, 99 venster 40, 41-42 document 52-53, 61 rollen 8–11 problemen 286 instellen 154 gebruik 23-24 dubbelklikken 54, 154 opties 99 methoden 97 programma 61 klikken 29, 31, 55 instellingen 66, 97, 98-99, 283 bij gebruik van Duo MiniDock 248 bij gebruik van Duo Dock 222 Zie ook diacritische tekens

Systeemmap Systeem 7.1 223, 249 synchrone weergave 149, 248 symbolen submenu, onderdelen kiezen uit 279-280 VM Storage (bestand) 164 reservekopieën 74, 75, 77 printerprogrammatuur 167, 169 op externe harde schijf 249 meerdere op schijf 77, 78 Lettertypen (map) 176 geluiden installeren in 130 bestanden verwijderen uit 147 bestanden installeren in 146-147 verplaatsen, kopiëren en hernoemen 276 venster weergeven 126 uiterlijk veranderen 159 slepen 31 shift-klikken 275 selecteren 29, 275 problemen 33 openen 33, 53-54, 276 op bureaublad plaatsen 119 naam veranderen 62-63 gemarkeerd 29 dubbelklikken 54 3.5-inch schijf 70 labels toekennen 126, 137 inhoud van 42-43 harde schijf 70 knipperen 285 klikken 31, 33 kleur veranderen 126, 137

opnieuw installeren in SCSI-schijfmodus opnieuw opstarten na 16-17, 224, 250 systeemprogrammatuur 6, 15, 53. Zie ook bij gebruik van Duo MiniDock 250 bij gebruik van Duo Dock 224 CloseView (regelpaneel) 142 opnieuw installeren 111 standaardinstallatie 76 speciale installatie 76 Systeemmap (symbool) Systeem 7.1 systeemproblemen systeemsluimer 99 openen 38-39 263-264 inhoud 42-43 problemen 73

<u>[</u>

tekensets 297, 299
tekst
selecteren 59–60
verplaatsen 54–57
wissen 57, 58–59
telefoonlijn, bestandsoverdracht via 127

tijd instellen 148–149 notatie wijzigen 152 titelbalk 41

toegangsprivileges. Zie ook netwerk categorieën 206 controleren 210 door anderen ingesteld 209 instellen 206, 208–209 soorten 206 toegang ontzeggen 199–200 voor gemeenschappelijke schijven 185 voorbeelden 208–209 toets-repeteertempo, instellen 155 toetsen (bureau-accessoire) 298–299 toetsenbord

aanpassen voor langzaam typen 156

aansluiten 241, 253

gebruik 45, 49
indeling 155, 297
langzame toetsen 156
omgaan met 23–24
pijltoetsen 45
regelpaneel 155
speciale tekens typen 298–299
speciale toetsen 45, 156
speciale toetsen 58, 156, 280
uite werking instellen 155
verl
Toon alles (commando) 80, 285
verl

U uitschakelen, computer met Eject-knop 227 tijdens storing 271

1

inhoud weergeven 34-36, 38-40, 44, Verberg helpballonnen (commando) 68 veiligheid, wenken voor uw 18-20, 218 actief maken 34, 34-36, 50-51, 276 grootte wijzigen 36-37, 39, 44, 276 volgorde onderdelen wijzigen 126 kleur van rand wijzigen 134, 135 verbergen en tonen 38-40, 80 vergrendelen, computer 225, 271 Verberg andere (commando) 80 verlaten, programma 60-61 valuta, notatie wijzigen 153 verplaatsen 41-42, 276 inhoud afdrukken 171 uiterlijk wijzigen 158 schijfeenheid 255 sluiten 40, 41-42 verdwenen 285 adapter 240 openen 277 batterij 95 venster

VM Storage (bestand) 164 virus-opsporingsprogramma 79 virus, computer- 79 virtueel geheugen stroomverbruik en 163-164 verwijderen problemen 287 op externe harde schijf. 249 bij gebruik van Duo MiniDock 249 bij gebruik van Duo Dock 223 vervoer, tips voor 269-270 vervangen, batterij 94-95 verplaatsen harde schijf (symbool) 110 RAM-schijf 84 geluiden 131 batterij 94-95 3.5-inch schijf 110 venster 41, 276 lekst 54-57

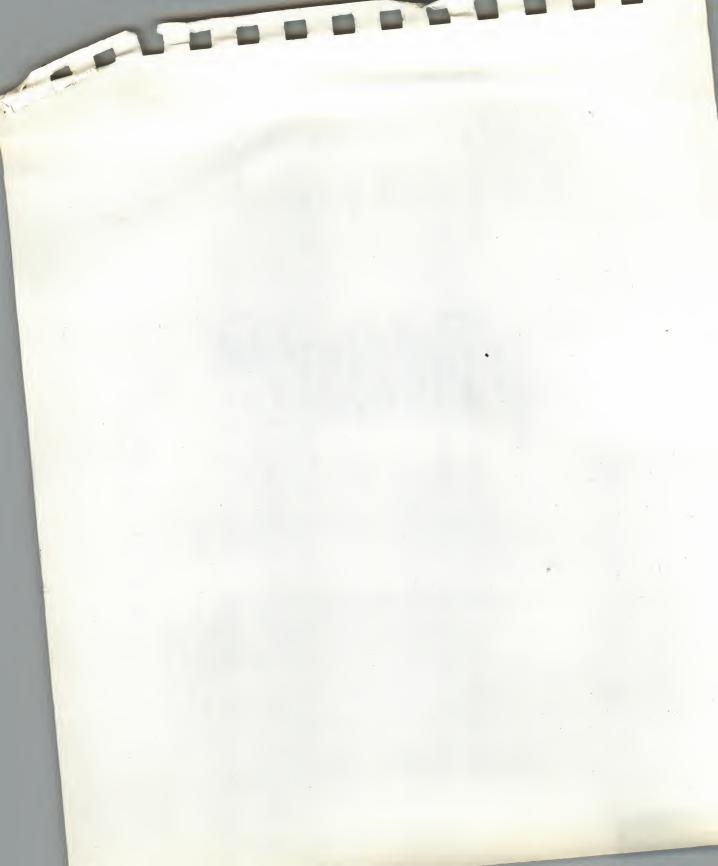
W, X, Y

volgorde van zoeken naar opstartschijf 107 voorwerpen zoeken 118–123 op andere criteria 121–122 op naam 120 op twee criteria 123 vraagteken (symbool) 6, 73, 107 waarschuwingssignaal 122

Wissen Wis schijf (commando) 84, 106 Wis (opdracht) 82 RAM-schijf 83, 84, 85 3.5-inch schijf 106 tekst 57, 58-59 elementen in het Plakboek 82 werkruimte en apparatuur 22–25 Wijzig-menu 160 bestand 292 venstergrootte 36-37, 39, 276 documenten 54-57 weergeven, inhoud van vensters 34-36, Weergaven (regelpaneel) 158 Plak (commando) 82 Weergave-menu 126 wektijd instellen 149–150 uitschakelen 150 gewone tijd instellen 149 wachtwoord waarschuwingssignaal 129-130 wijzigen 190-191, 205 wachtwoord van geregistreerde gebruiker ınstellen 184 38-40, 44 instellen 196 Zie ook geluiden

1

Zet uit (commando) 12, 83, 187 RAM-schijf wissen met 85 Zoek (commando) 120, 121 gebruik 123 Zoom-vak 37

Het Apple Publishing systeem

Deze Apple handleiding is geschreven, bewerkt en opgemaakt op verschillende Apple Macintosh computers met behulp van QuarkXPress. Proefpagina's zijn afgedrukt op Apple LaserWriter printers. De uiteindelijke pagina's zijn gemaakt in QuarkXPress en direct op kleutgescheiden film gezet met behulp van een Agfa SelectSet 7000 imagesetter. Lijntekeningen en andere illustraties zijn gemaakt met Adobe Illustrator. De illustratie op het omslag is gemaakt met Adobe Photoshop. Schermafbeeldingen zijn gemaakt en bewerkt met systeemprogrammatuur, Exposure en SuperPaint.

De tekst staat in Apple's huislettertype, een versmalde versie van Garamond. Speciale tekens en symbolen zijn ontworpen voor Apple Computer. Sommige elementen staan in Apple Courier, een lettertype met een vaste tekenbreedte.

PostScript®, de paginabeschrijvingstaal van de LaserWriter, is ontwikkeld door Adobe Systems Incorporated.

Colonel Bourgstraat 103 1040 Brussel Tel.: 02-735.60.50

Apple Computer N.V. Apple Computer Nederland B.V. Handelsweg 2 3707 NH Zeist Tel.: 03404-86911